

Plan urządzeniowo–rolny gminy Horodło powiat: hrubieszowski województwo: lubelskie

Opracował zespół pracowników
WBGiUTR w Lublinie w składzie:

Justyna Łoś
Monika Piwko

Kierownik Pracowni:
Beata Solska-Łatka

Inspektorzy Nadzoru:
Agata Basak
Roman Chyła
Piotr Pogoda
Krystian Kasprzak
Mirosław Drążyk

2025 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Spis treści

1. WPROWADZENIE	6
2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY HORODŁO.....	9
2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY HORODŁO	9
2.1.1 Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy.....	9
2.1.2 Warunki naturalne i ukształtowanie terenu	11
2.1.3 Budowa geologiczna i surowce naturalne	17
2.1.4 Warunki klimatyczne.....	18
2.1.5 Demografia gminy i ludność rolnicza	21
2.1.6 Tereny zabudowane	24
2.1.7 Istniejące opracowania planistyczne.....	26
2.2 GOSPODARKA GRUNTAMI.....	29
2.2.1 Struktura użytkowania gruntów.....	29
2.2.2 Struktura przestrzenna użytków rolnych	34
2.2.3 Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione.....	38
2.2.4 Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane	40
2.2.5 Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej	42
2.2.6 Charakterystyka gleb.....	43
2.2.7 Nieużytki i grunty zagrożone erozją	51
2.3 FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW	52
2.3.1 Produkcja rolnicza	52
2.3.2 Struktura władania gruntami	56
2.3.3 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	61
2.3.4 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych	66
2.3.5 Działki bez dostępu do drogi publicznej	71
2.3.6 Obiekty związane z obsługą rolnictwa	74
2.3.7 Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej	75
2.3.8 Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej	75
2.4 WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA.....	87
2.4.1 Ogólny opis warunków wodnych.....	87
2.4.2 Wody płynące i ciekі naturalne	88

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.3 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych.....	92
2.4.4 Zbiorniki wodne i zbiorniki retencji wodnej	95
2.4.5 Oczka wodne, tereny podmokłe, tereny bagienne i rozlewiska	97
2.4.6 Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe.....	98
2.5 ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI	105
2.5.1 Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej	105
2.5.2 Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg	107
2.5.3 Drogi transportu rolnego	119
2.5.4 Stan dróg.....	123
2.6 OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE	131
2.6.1 Obszary chronione i formy ochrony przyrody.....	131
2.6.2 Szata roślinna i świat zwierzęcy	137
2.6.3 Krajobraz.....	138
2.6.4 Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia.....	139
2.6.5 System odbioru śmieci i składowiska odpadów	146
2.7 AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI.....	146
2.7.1 Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna	146
2.7.2 Obszary atrakcyjne turystycznie	149
2.7.3 Obiekty kultury.....	152
2.7.4 Zabytki.....	154
2.8 WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE	163
2.8.1 Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym	163
2.8.2 Drogi transportu rolniczego.....	163
2.8.3 Urządzenia melioracji wodnych	164
2.8.4 Cieki wodne.....	164
2.8.5 Odnowa wsi.....	164
2.9 STAN OPRACOWAŃ GEODEZYJNO- KARTOGRAFICZNYCH	166
2.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych	166
2.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów.....	166
2.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	166
2.9.4 Aktualizacja map glebowo – rolniczych.....	166
2.10 WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO	167
3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY HORODŁO	169

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.1 DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY	169
3.1.1 Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych	169
3.1.2 Działania wynikające z opracowań planistycznych	170
3.1.3 Działania wynikające z potrzeb mieszkańców	171
3.2 POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	172
3.2.1 Zabiegi przeciwozyjne oraz ochrona gruntów rolnych	172
3.2.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne	173
3.2.3 Rekultywacja nieużytków	173
3.2.4 Realizacja zadrzewień śródpolnych	173
3.2.5 Poprawa jakości gleb	174
3.3 POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH	176
3.3.1 Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	176
3.3.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	177
3.3.3 Ochrona gruntów	177
3.3.4 Odnowa wsi	178
3.3.5 Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa	182
3.3.6 Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną	182
3.4 POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ	184
3.4.1 Poprawa retencji wodnej i nawodnienia	184
3.4.2 Melioracje	185
3.4.3 Ochrona i lepsze wykorzystanie wód	185
3.5 URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO	186
3.5.1 Budowa lub modernizacja dróg istniejących	186
3.5.2 Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg	189
3.6 KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODYŚRODOWISKA NATURALNEGO	189
3.6.1 Zalesienia gruntów	190
3.6.2 Wyeksponowanie walorów krajobrazowych	190

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.6.3	Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego	190
3.7	ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ	192
3.7.1	Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych.....	192
3.7.2	Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych.....	196
3.7.3	Poprawa infrastruktury turystycznej	197
3.7.4	Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków	198
3.8	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE	199
3.8.1	Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	199
3.8.2	Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg	201
3.8.3	Rekultywacja nieużytków	201
3.8.4	Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej	201
3.8.5	Zalesienia gruntów	202
3.8.6	Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe	202
3.8.7	Planowane formy ochrony przyrody.....	202
3.8.8	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	202
3.8.9	Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej	202
3.8.10	Odnowa wsi.....	203
3.9	STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNE.....	203
3.9.1	Aktualizacja użytków gruntowych	203
3.9.2	Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów.....	204
3.9.3	Modernizacja ewidencji gruntów i budynków	204
3.9.4	Aktualizacja map glebowo rolniczych.....	204
4.	PODSUMOWANIE - W WNIOSEK DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZE SPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO- ROLNEGO GMINY	205
5.	WYKORZYSTANA LITERATURA	208
6.	WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA.....	210
7.	SPIS RYSUNKÓW	214
8.	SPIS TABEL	217

1. WPROWADZENIE

Opracowania planów urządzeniowo-rolnych gmin lub projektów urządzeniowo-rolnych wsi nawiązują do istniejących opracowań planistycznych i strategicznych, które w sposób ogólny określają działania oraz prace przyczyniające się do modernizacji obszarów wiejskich. Celem opracowania jest zidentyfikowanie specyficznych uwarunkowań rolniczych, przyrodniczych, klimatycznych, społecznych czy gospodarczych i przedstawienie takich rozwiązań, które dadzą podstawy do wszechstronnej, wielofunkcyjnej modernizacji wsi i gospodarstw rolnych oraz przyczynią się do poprawy efektywności gospodarstw, do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, do wyeksponowania walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych czy do ochrony walorów rolniczych i przyrodniczych.

Zawarte w opracowaniu rozwiązania będą pomocne planowaniu i realizacji prac urządzeniowo-rolnych oraz w przygotowaniu wniosków o pozyskanie funduszy strukturalnych lub w tworzeniu przyszłych opracowań programowych, planistycznych i projektowych. Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego w części projektowej, w tym opracowanie tekstowe, tabelaryczne i graficzne zawierają informacje w zakresie:

- działań rozwojowych i modernizacji terenów rolnych wynikających z ogólnej charakterystyki gminy;
- poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej;
- poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych;
- poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej;
- urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;
- kształtowania krajobrazu naturalnego, ochrony przyrody i środowiska naturalnego;
- rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej;
- stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne;
- stopnia zapotrzebowania na prace geodezyjno-kartograficzne.

Ustalenia wynikające z planu urządzeniowo-rolnego będą mogły być uwzględnione przy współpracy władz gminy z jednostkami administracji rządowej oraz samorządowej lub własnych działań w sprawach związanych z wdrażaniem poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, dotyczących w szczególności:

- ochrony gleb oraz stosowania agrotechniki przeciwozyjnej i zadrzewień śródpolnych

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- zagospodarowania gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych lub rekultywacji nieużytków;
- realizacji scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym;
- melioracji i nawodnienia oraz ochrony przed powodzią i lepszego wykorzystanie wód;
- budowy lub modernizacji dróg istniejących;
- zalesiania gruntów;
- wyeksponowania walorów krajobrazowych, turystycznych oraz zabytków;
- zaprojektowania i urządzenia w terenie szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych;
- realizacji potrzeb związanych infrastrukturą techniczną i społeczną;
- aktualizacji opracowań geodezyjno- kartograficznych;
- innych wynikających z potrzeb mieszkańców lub uwarunkowań naturalnych gminy.

Plany urządzeniowo-rolne gmin lub projekty urządzeniowo-rolne wsi WBGiUTR w Lublinie realizuje na podstawie następujących przepisów prawnych:

- 1) art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 oraz art. 14 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 581);
- 2) art. 7c ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjnej i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 3) art 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1153);
- 4) Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.;
- 5) Uchwały Zarząd Województwa Lubelskiego nr DXXII/9192/2023 z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie opracowania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo - Rolnych dla Województwa Lubelskiego;
- 6) Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego nr DLVI/9821/2024 z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia i wykonania Programu Planów i Projektów Urządzeniowo – Rolnych dla Województwa Lubelskiego.

Przy opracowaniu uwzględniono w szczególności następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dn. 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1151 ze zm.);
- 2) Ustawa z dn. 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1197);

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- 3) Ustawa z dn. 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 82);
- 4) Ustawa z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. 2025 poz. 889);
- 5) Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. prawo wodne (t.j. Dz.U. 2025 poz. 960);
- 6) Ustawa z dn. 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2025 poz. 567);
- 7) Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.);
- 8) Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.);
- 9) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1130 ze zm.);
- 10) Ustawa z dn. 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. 2025 poz. 826);
- 11) Ustawa z dn. 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1145 ze zm.);
- 12) Ustawa z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2025 poz. 198);
- 13) Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dn. 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz.U. 2024 poz. 219 ze zm.);
- 14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dróg publicznych (Dz.U. 2022 poz. 1518);
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów (Dz.U. 2012 poz. 1246).

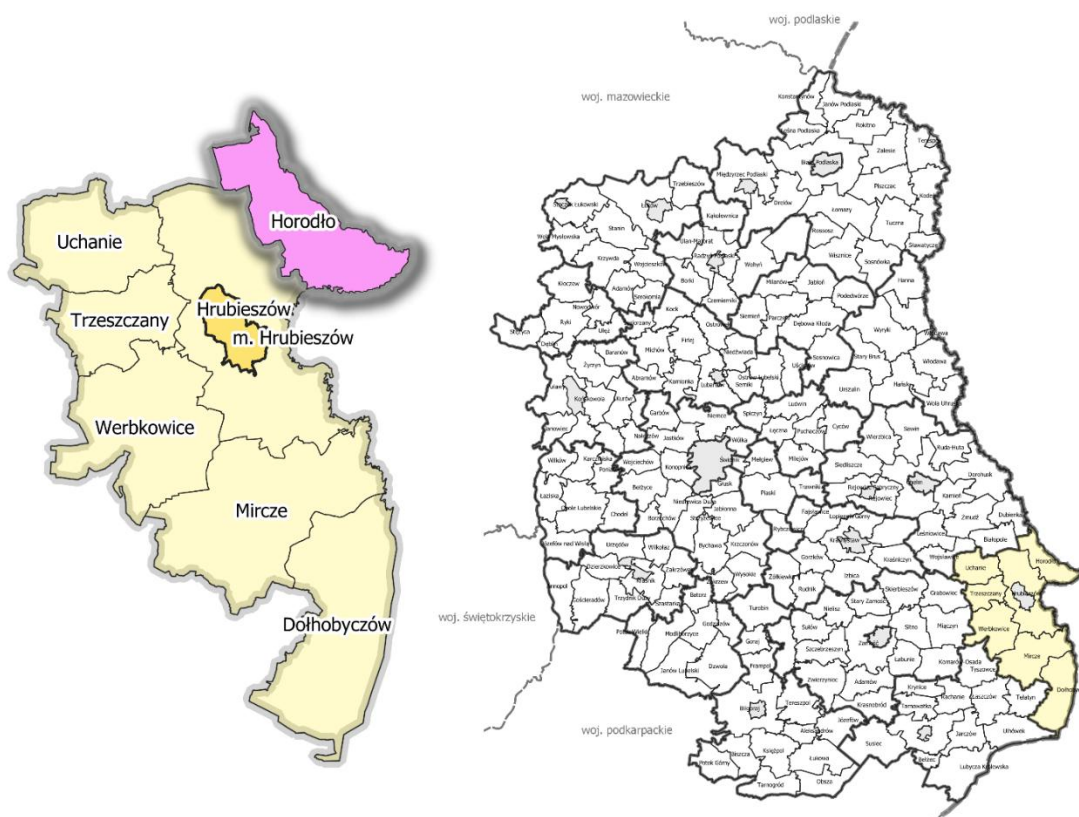
2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO GMINY HORODŁO

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY HORODŁO

2.1.1 Położenie, podział administracyjny i ogólna charakterystyka gminy

Gmina wiejska Horodło położona jest we wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie hrubieszowskim. Administracyjnie sąsiaduje ona z gminami: od północy: Dubienka (powiat chełmski), Białopole (powiat chełmski), od zachodu Hrubieszów (powiat hrubieszowski). Od południa i od wschodu granica gminy Horodło stanowi granicę państwa z Ukrainą. Gmina Horodło jest najbardziej wysuniętą na wschód gminą w Polsce.

Rys. 1 Położenie administracyjne gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Gmina Horodło jest gminą wiejską, stanowi ją 16 obrębów ewidencyjnych: Bereźnica, Cegielnia, Ciołki Kolonia, Horodło, Hrebenne, Janki Horodelskie, Kobło Kolonia, Kopyłów, Liski, Łuszków, Matcze, Poraj, Rogalin, Strzyżów Cukrownia, Strzyżów oraz Zosin, w tym 15 miejscowości, są to:

- Bereźnica (0888741)
- Cegielnia (0888764)
- Ciołki (0888770)
- Horodło (0888787)
- Hrebenne (0888801)
- Janki (0991114)
- Kobło-Kolonia (0888876)
- Kopyłów (0888882)
- Liski (0888899)
- Łuszków (0888907)
- Matcze (0888920)
- Poraj (0888942)
- Rogalin (0888965)
- Strzyżów (0888988)
- Zosin (0889002)

w tym, 15 sołectw. W gminie funkcję głównego ośrodka administracyjnego, kulturalno-oświatowego i usługowo-handlowego gminy pełni miejscowość Horodło.

Tabela 1 Powierzchnia i ludność gminy

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia ogólna obrębu ewidencyjnego (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)	Liczba sołectw	Liczba miejscowości	Ludność ogółem	Udział w ludności gminy (%)	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	0077 Bereźnica	446	3	1	1	237	5.02	53
2	0076 Cegielnia	390	3	1	1	84	1.78	21
3	0094 Ciołki Kolonia	239	2	1	1	65	1.38	27
4	0078 Horodło	1440	11	1	1	888	18.81	61
5	0095 Hrebenne	691	5	1	1	328	6.95	47
6	0079 Janki Horodelskie	663	5	1	3	198	4.19	30
7	0074 Kobło Kolonia	281	2	1	1	116	2.46	41
8	0073 Kopyłów	997	8	1	1	366	7.75	36
9	0072 Liski	1262	10	1	1	128	2.71	10
10	0081 Łuszków	686	5	1	1	230	4.87	33
11	0075 Matcze	2948	23	1	1	265	5.61	9
12	0080 Poraj	459	4	1	1	151	3.20	33
13	0097 Rogalin	755	6	1	1	320	6.78	42
14	0096 Strzyżów	873	7	1	1	1148	24.32	115
15	0098 Strzyżów Cukrownia	117	1	0	0			
16	0082 Zosin	775	6	1	1	197	4.17	25
Gmina ogółem (obszar wiejski)		13022	100	15	17	4721	100.00	36

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Gminy Horodło oraz danych EGİB

2.1.2 Warunki naturalne i ukształtowanie terenu

Gmina Horodło leży w makroregionach Polesie Wołyńskie (północna część gminy), Wyżyna Wołyńska (południowa część gminy) oraz Polesie Zachodnie (wschodnia część gminy wzdłuż rzeki Bug) Rys. 2, a także na pograniczu mezoregionów Obniżenie Dubieńskie, Grzęda Horodelska oraz Dolina Środkowego Bugu, a także od południowo-zachodniej strony gminy na niewielkim obszarze w mezoregionie Kotliny Hrubieszowska. Rys. 3.

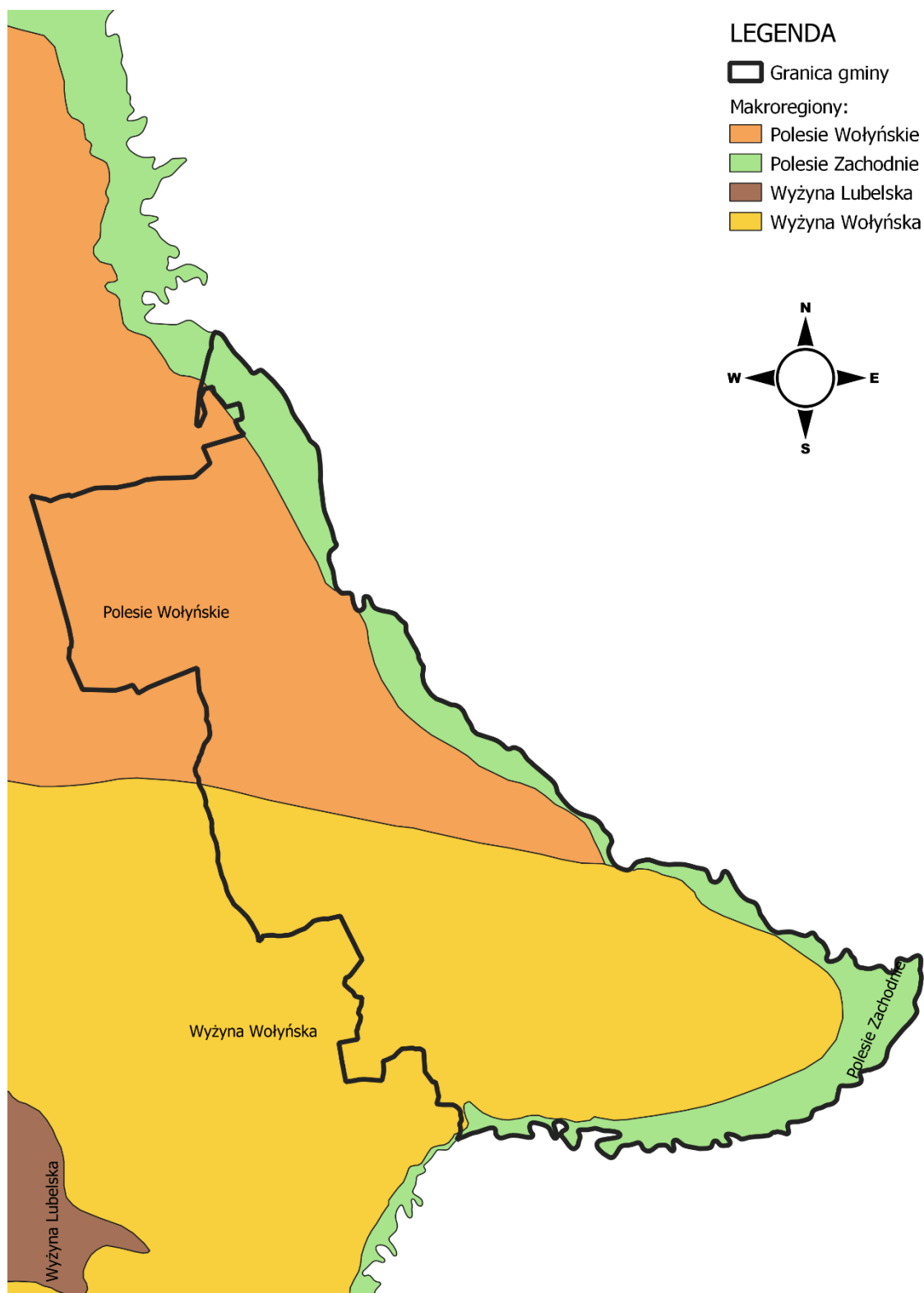
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 2 Położenie gminy na tle podziału na makroregiony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CBDG

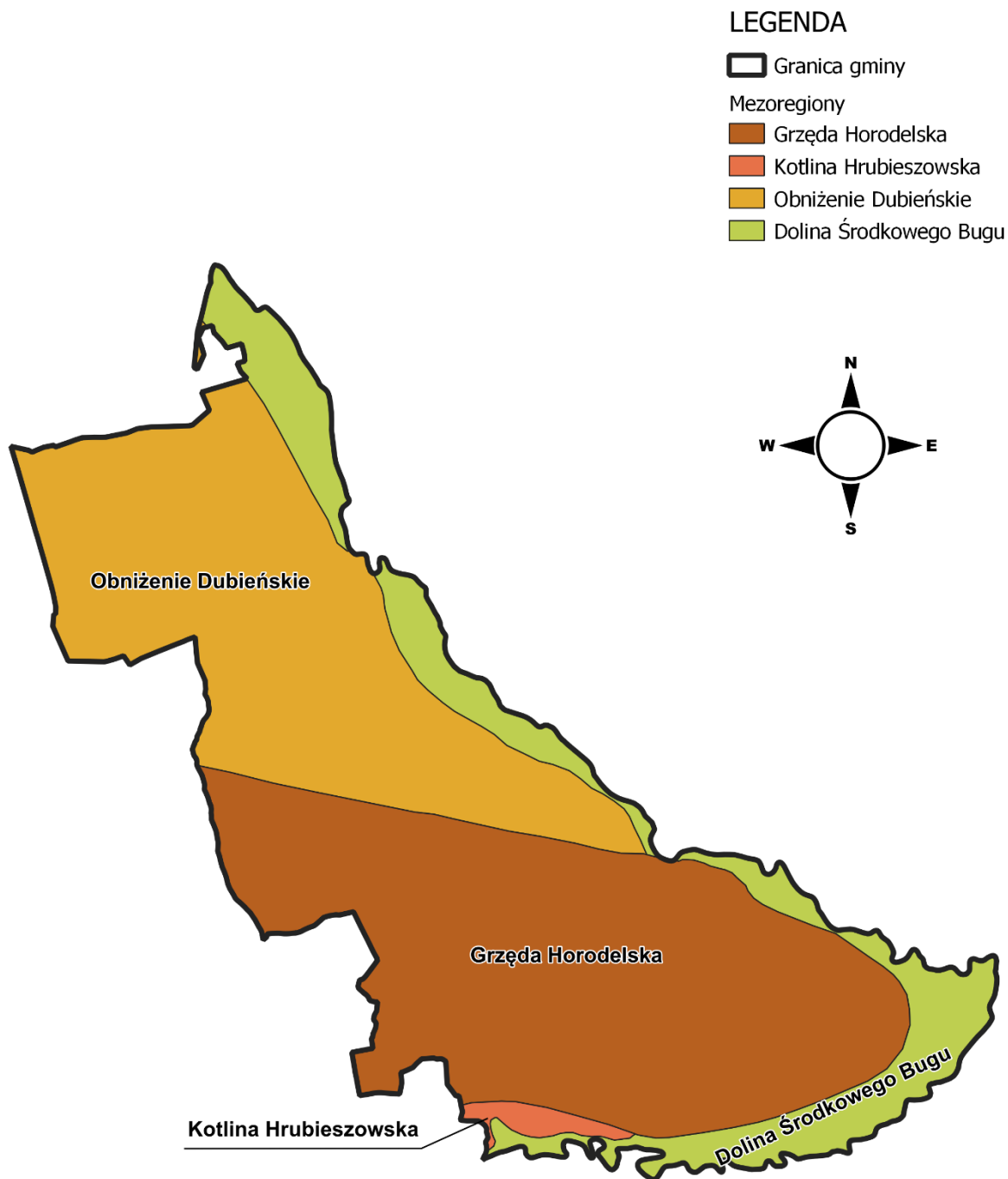
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 3 Położenie gminy na tle podziału fizycznogeograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDOS

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W regionalnym podziale fizycznogeograficznym J. Kondrackiego obszar gminy Horodło leży na skraju Europy Wschodniej, na pograniczu jej dwóch prowincji: Niżu Wschodniobałtycko-Białoruskiego i Wyżyn Ukraińskich. Do pierwszej prowincji należy makroregion Polesie Wołyńskie, a do drugiej makroregion Wyżyna Wołyńska. Pogranicznym, najbardziej na północ wysuniętym mezoregionem Wyżyny Wołyńskiej jest Grzęda Horodelska, położona w południowej części gminy. Dolina Bugu na północ od Zosina tworzy oś Obniżenia Dubieńskiego, które stanowi część Polesia Wołyńskiego. Położenie na styku dwóch wielkich jednostek fizyczno-geograficznych Europy ma swoje odbicie w bogactwie form terenu, klimacie, urozmaiconym składzie florystycznym i faunistycznym, a także w bogactwie historyczno-kulturowym. Granicę omawianego obszaru na południu wyznacza rzeka Bug, która stanowi jednocześnie granicę Polski z Ukrainą. Bug skręca gwałtownie między Zosinem, a Ustługiem (ukr. Ustyluh) w miejscu najbardziej wysuniętym na wschód Polski (24°09'E). Tworzy on dwa wyraźne terasy niższy (zalewowy) i wyższy (nadzalewowy). Teras niższy jest wzniesiony 1,5 — 4 metry nad średni poziom wody w Bugu i często jest zalewany podczas roztopów i wezbrań. Teras wyższy, o wysokości względnej 5 — 6 m, porozcinany jest poprzecznie przez dolinki potoków wpadających do Bugu. Teras zalewowy jest zwykle zabagniony i obfituje w starorzecza, w większości całkowicie zarośnięte wikliną i lasem łęgowym. Po stronie polskiej jest wąski, natomiast po prawej stronie rzeki (na Ukrainie) jest szeroki na kilka kilometrów. Obydwa terasy leżą na wysokości 175 — 185 m n.p.m. Na lewym brzegu mają szerokość najwyżej 1 km, a często zanikają i rzeka podcina wówczas wzniesienia Grzędy Horodelskiej. Grzęda Horodelska, wzniesiona przeważnie 200 — 220 m n.p.m., pokryta jest lessem i żyznymi glebami. Porozcinana jest przez doliny potoków wcięte na 20 — 30 metrów poniżej zrównień wierzchowinowych. Mniejsze doliny są suche, nieckowate lub płaskodenne, przy krawędzi towarzyszą im suffozyjne zagłębienia bezodpływowe. Najwyższy punkt terenu, 231 m n.p.m., znajduje się na południu, koło Strzyżowa. Z krawędzi Grzędy roztacza się piękny widok na rozległą dolinę meandrującego Bugu i opuszczone dawne zakola rzeki, zwane bużyskami.

Wysokości bezwzględne wahają się od 170 m n.p.m. do ok. 234 m n.p.m. Rys. 4. Największe spadki występują w południowo-zachodniej części gminy, najwięcej terenów o najmniejszych spadkach znajduje się w północnej i wschodniej części gminy. Rys. 5.

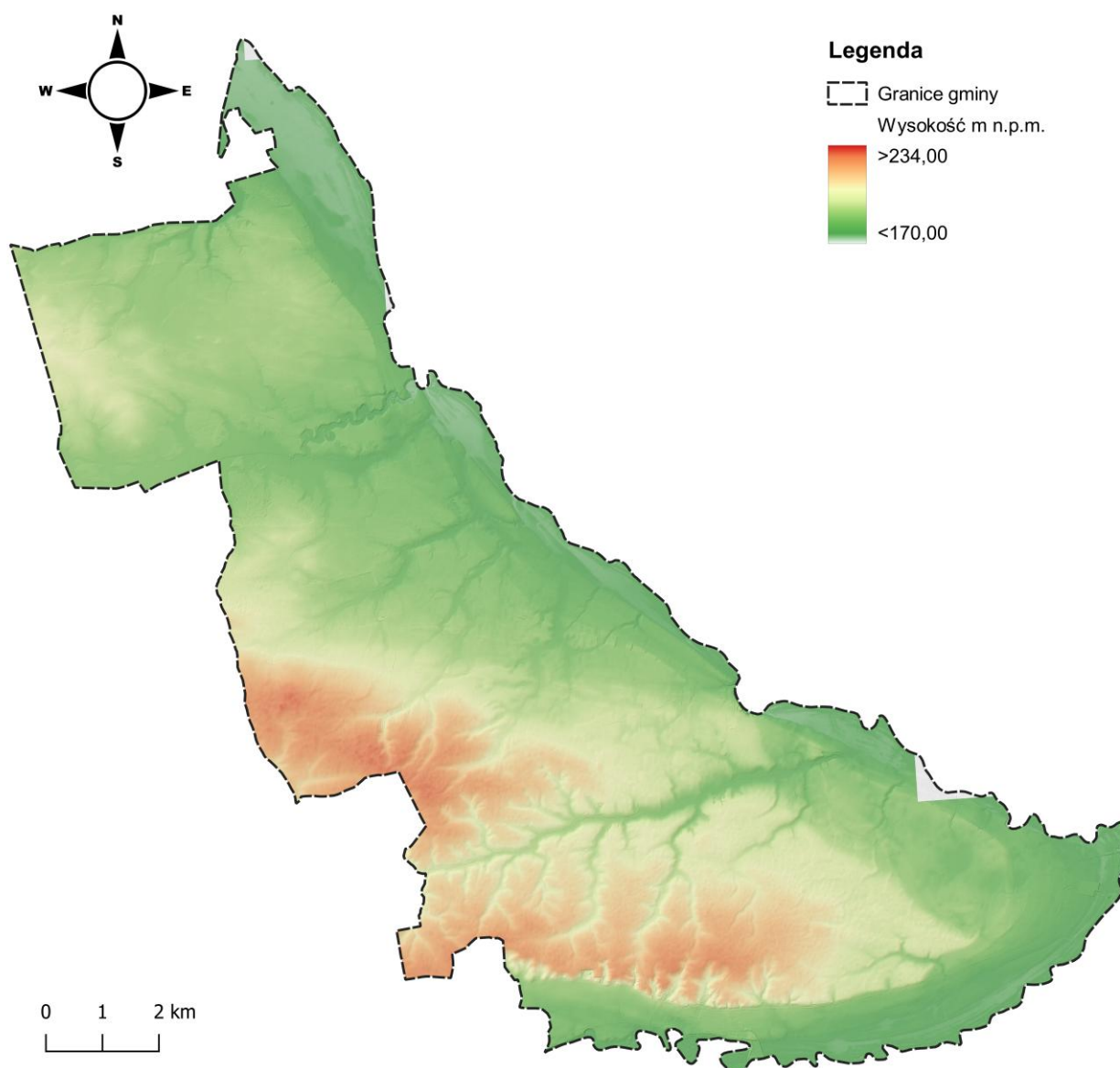
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys.4 Rzeźba terenu gminy Horodło

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z NMT (geoportal.gov.pl)

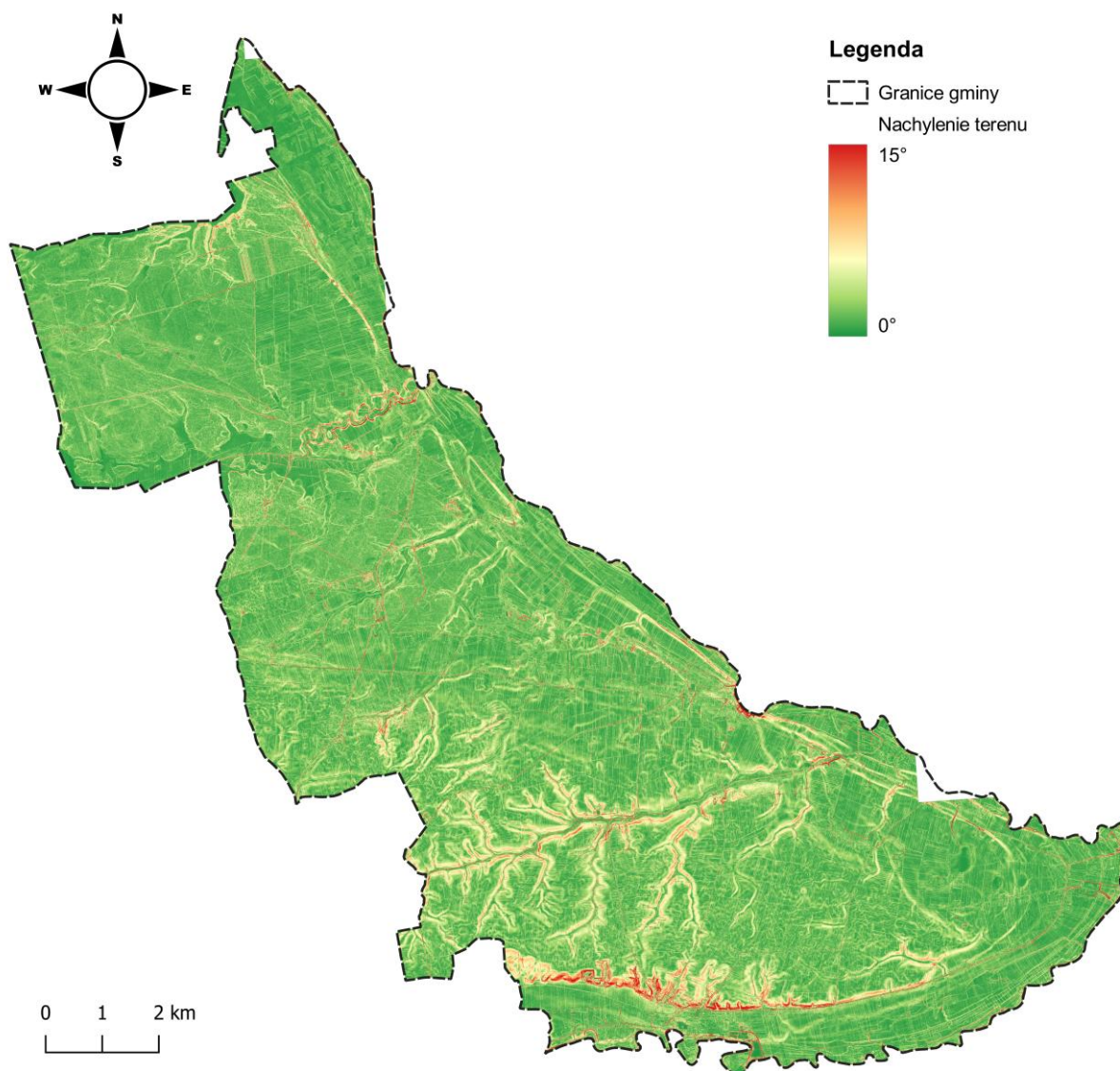
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys.5 Nachylenie terenu gminy Horodło

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z NMT (geoportal.gov.pl)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.3 Budowa geologiczna i surowce naturalne

Zgodnie z podziałem Polski na krainy fizycznogeograficzne gmina Horodło zlokalizowana jest w mezoregionach: Obniżenie Dubieńskie, Grzęda Horodelska (która jest częścią Wyżyny Zachodniowołyńskiej), Kotlina Hrubieszowska i Dolina Środkowego Bugu. Obszar gminy Horodło leży w obrębie platformy wschodnioeuropejskiej. Jej najbliższymi elementami są niecka nadbużańska (zwana też lubelską niecką węglową) i podniesienie łukowsko-hrubieszowskie, w którym wyróżnia się : zrąb kumowski w okolicy Chełma oraz rów terebiński (terebińsko-sokalski) w okolicy Hrubieszowa, Horodła i Mirza. Są one rozdzielone subrównoleżnikowym uskokiem Włodzimierza Wołyńskiego, który ciągnie się w okolice Zamościa.

Platforma wschodnioeuropejska cechuje się budową dwupiętrową. Dolne piętro stanowi podłoże krystaliczne zbudowane ze skał magmowych i metamorficznych z archaiku i proterozoiku oraz pokrywę osadową złożoną z paleozoicznego, kredowego i plejstoceno-holoceńskiego piętra strukturalnego. Podłoże platformy znane jest z nielicznych wierceń, m.in. w Horodle i Strzyżowie. Leży ono na głębokości ponad 2000 m. Zbudowane jest z prekambryjskich skał magmowych.

Piętro paleozoiczne pokrywy osadowej reprezentują stosunkowo cienkie i nieciągłe warstwy skał osadowych kambru, ordowiku, syluru i dewonu. Na różnych ogniwach dewonu i starszego paleozoiku leży karbon, reprezentowany przez naprzemianległe osady wapieni, iłowców, mułowców i piaskowców z wkładkami węgla kamiennego. Należą one do formacji Huczwy i Terebina oraz spągowych warstw formacji dęblińskiej. Seria karbońska na omawianym terenie mierzy 154 m miąższości, lecz szybko narasta w kierunku południowo-zachodnim do ponad 700 m w okolicy Hrubieszowa i ponad 1000, a nawet 3000 m w okolicy Łęcznej — Lublina oraz na północ od Zamościa. W profilu karbonu nie stwierdzono tu żadnego miąższego pokładu węgla i w przeciwieństwie do obszarów położonych dalej na zachód nie wyznacza się tu obszaru perspektywicznego dla węgla kamiennego.

Kolejne piętra pokrywy platformowej tworzą utwory jury i szeroko rozprzestrzenione utwory górnej kredy. Te ostatnie mają miąższość od 319 m na północy w okolicy Horodła do 385 m w części południowej. Składają się z kredy piszącej zaliczonej do mastrychtu i margli reprezentujących kampan. Leżą na erozyjnej powierzchni utworów karbonu i mają erozyjnie wyżłobiony strop. Odslaniają się na powierzchni tylko w dwóch miejscach — koło Horodła i Strzyżowa. Koło Strzyżowa — między Rogalinem, a Łukaszówką — w odległości 3 km strop

kredy wykazuje deniwelację 52 m, a więc znacznie większą niż współczesna rzeźba terenu na całym omawianym obszarze. Dolina Bugu ma najprawdopodobniej młode założenie tektoniczne, co jest widoczne zwłaszcza na polskim brzegu koło Strzyżowa. Rzece towarzyszy często wysoka krawędź morfologiczna. Uskoki oraz rzeźba terenu są wynikiem ruchów neogeńskich (posarmackich), które odmłodziły stare założenia paleozoiczne, oraz ruchów czwartorzędowych. Miąższość pokrywy czwartorzędowej wynosi przeważnie 20 — 46 m. Należą do niej szeroko rozprzestrzenione osady plejstocenu oraz podrzędnie występujące utwory holocenu. Te drugie ograniczone są do dna dolin rzecznych i zagłębień bezodpływowych. Plejstocen reprezentowany jest przez utwory piaszczysto-żwirowe preglacjału oraz gliny zwałowe, mułki i lessy, zaliczone do kilku zlodowaceń i interstadiałów. Tworzą one w przekroju zespół soczewek i pokryw kilkumetrowej grubości. Gliny zwałowe zawierają niewielki procent frakcji żwirowej i piaszczystej. Często w ich składzie obecne są węglany. Mułki zawierają substancję humusową i lessopodobny pył; przechodzą w poziomy gleb kopalnych, a często obfitują w skorupki ślimaków świadczących o trawiasto-łąkowej pokrywie terenu podczas ich depozycji. Spotyka się wśród nich soczewki piasków i mułków rzecznych, rzadko przewyższających 2 m grubości. Występują w nich powszechnie konkrety żelaziste i rudy darniowe. Wzdłuż doliny Bugu występują piaski, żwiry, mułki i piaski rzeczne wysokiego terasu nadzalewowego zlodowaceń północnopolskich, a na wysoczyźnie Grzędy Horodelskiej lessy. Lessy tworzą nieregularną warstwę o grubości do kilkunastu metrów przykrywającą starsze utwory plejstocenu. Często rozwinięte są na nich gleby kopalne z humusem, żółtawo-rdzawymi i brunatnymi plamami lub wzbogacone we frakcję ilastą i oglejone. Do holocenu zalicza się namuły organiczne doliny Bugu, Wieniawki i zanikających potoków oraz zagłębień bezodpływowych. Ich miąższość dochodzi do 3 — 4 m. Powszechne wśród tych namułów, zwłaszcza w północnej części arkusza, są ławice rud darniowych i konkrety żelaziste, zdarzają się wkładki margli łąkowych. Lokalnie występują torfowiska niskie o miąższości do 2 — 3 m, również zaliczane do holocenu. Obserwuje się murszenie torfów w następstwie melioracji terenu.

2.1.4 Warunki klimatyczne

Zgodnie z koncepcją podziału Polski na regiony klimatyczne, przyjętą przez prof. dr hab. Alojzego Wosia, gmina Horodło położona jest w obszarze Regionu Zamojsko-Przemyskiego (R-XXVIII). Region Zamojsko-Przemyski (R-XXVIII) obejmuje swym zasięgiem

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

część wschodnią Wyżyny Lubelskiej, Roztocze, Płaskowyż Tarnogrodzki i wschodni skraj Pogórza Karpackiego. Jego granice są wyraźnie zarysowane. Mniej wyraźny fragment granicy zachodniej wykazuje znaczne podobieństwo warunków klimatycznych tego regionu do klimatu Regionu Sandomierskiego.

Gmina Horodło posiada niewielką powierzchnię charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi. Jest to głównie dolina rzeki Bug. Występują tu niekorzystne warunki termiczno – wilgotnościowe (inwersje termiczne, częste przymrozki przygruntowe i zaleganie mgieł).

Okresowo niekorzystnymi warunkami klimatu lokalnego charakteryzują się obszary o dość płytkim zaleganiu wód gruntowych. Występują one głównie w sąsiedztwie dolin rzecznych. Korzystne warunki klimatu lokalnego występują na terenach wyniesionych o głębokim zaleganiu wód gruntowych, dobrze przewietrzane. Na terenie gminy szczególnie korzystne warunki klimatyczne, a zwłaszcza solarne (dla upraw ciepłolubnych) posiadają zbocza dolin o ekspozycji południowej [Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia – Scalenie gruntów obrębu Rogalin].

Rys. 6 Położenie Gminy Horodło na tle regionalizacji klimatycznej Polski według A. Wosia

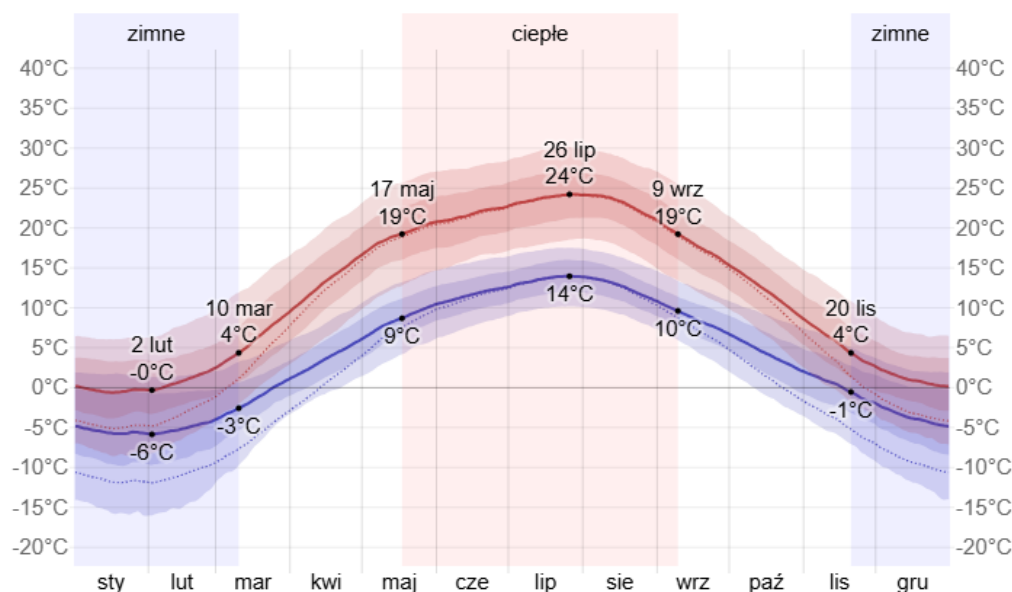
Źródło: Atlas obszarów wiejskich w Polsce, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
https://www.igipz.pan.pl/tl_files/igipz/ZGWiRL/APW/Rozdzial1/1.1.10.Regiony_klimatyczne.png

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Klimat gminy Horodło kształtowany jest przez masy powietrza polarno-morskiego oraz polarno-kontynentalnego. Średnie roczne prędkości wiatru osiągają od 2,6 m/s do 3,8 m/s [Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Horodło]. Średnia roczna temperatura wynosi tu od 7 do 8°C. Lata są ciepłe, a zimy chłodne, co wynika z wyraźnego wpływu kontynentalizmu, który powoduje większe różnice temperatur między porami roku niż w zachodnich rejonach kraju. W najcieplejszym miesiącu, lipcu, średnia temperatura sięga 18–20°C, podczas gdy w styczniu, najzimniejszym miesiącu, wynosi około -3°C – -5°C.

Rys. 7 Średnia dobowa temperatura maksymalna (linia czerwona) i minimalna (linia niebieska) w gminie Horodło

Źródło: WeatherSpark.com

Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych są dość niskie i utrzymują się w granicach 550-600 mm. Liczba dni z opadem gradowym jest dość duża – wynosi 15 dni [Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Horodło].

Okres wegetacyjny trwa w gminie około 210–220 dni w roku, co sprzyja rolnictwu. Istotny wpływ na mikroklimat ma rzeka Bug, która przepływa przez gminę. Jej obecność podnosi wilgotność powietrza i sprzyja powstawaniu porannych mgieł, szczególnie wiosną i jesienią. Dolina Bugu oraz okoliczne kompleksy leśne łagodzą ekstremalne warunki pogodowe, ograniczając siłę wiatrów.

Podsumowując, klimat gminy Horodło jest łagodny, z wyraźnymi cechami kontynentalnymi. Ciepłe lata, chłodne zimy oraz umiarkowane opady tworzą korzystne warunki zarówno dla życia mieszkańców, jak i działalności rolniczej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.1.5 Demografia gminy i ludność rolnicza

Liczba mieszkańców gminy Horodło ciągle spada. Liczba zameldowanych mieszkańców gminy na dzień 31.01.2025 roku wynosiła 4764 osoby, dla porównania w roku 2021 liczba mieszkańców gminy wynosiła 5139. Na przestrzeni pięciu lat zmniejszyła się aż o 375 osób, jest to wyraźne przyspieszenie procesu wyludniania obszarów wiejskich gminy. Najmniejsza gęstość zaludnienia występuje we wsi Matcze (9 osób na km²).

Tabela 2 Liczba ludności - pobyt stały

Lp.	Miejscowość	Kobiety			Mężczyźni			Razem	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
		do 20 lat	20-60 lat	powyżej 60 lat	do 20 lat	20-65 lat	powyżej 65 lat		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Bereźnica	26	60	35	24	69	23	237	53
2.	Cegielna	7	23	9	10	29	6	84	21
3.	Ciołki	7	17	9	5	20	7	65	27
4.	Horodło	74	206	156	80	296	76	888	61
5.	Hrebenne	20	84	64	33	92	35	328	47
6.	Janki	21	57	32	14	56	18	198	30
7.	Kobło Kolonia	12	28	14	10	46	6	116	41
8.	Kopytów	29	79	76	20	126	36	366	36
9.	Liski	9	25	32	10	37	15	128	10
10.	Łuszków	17	60	37	18	79	19	230	33
11.	Matcze	21	63	53	30	75	23	265	9
12.	Poraj	16	33	23	9	52	18	151	33
13.	Rogalin	24	85	51	25	105	30	320	42
14.	Strzyżów	82	329	200	79	348	110	1148	115
15.	Zosin	20	56	38	15	46	22	197	25
16.	Ogółem	385	1205	829	382	1476	444	4721	36

Źródło dane pozyskane z Gminy Horodło data aktualizacji: 31.01.2025r.)

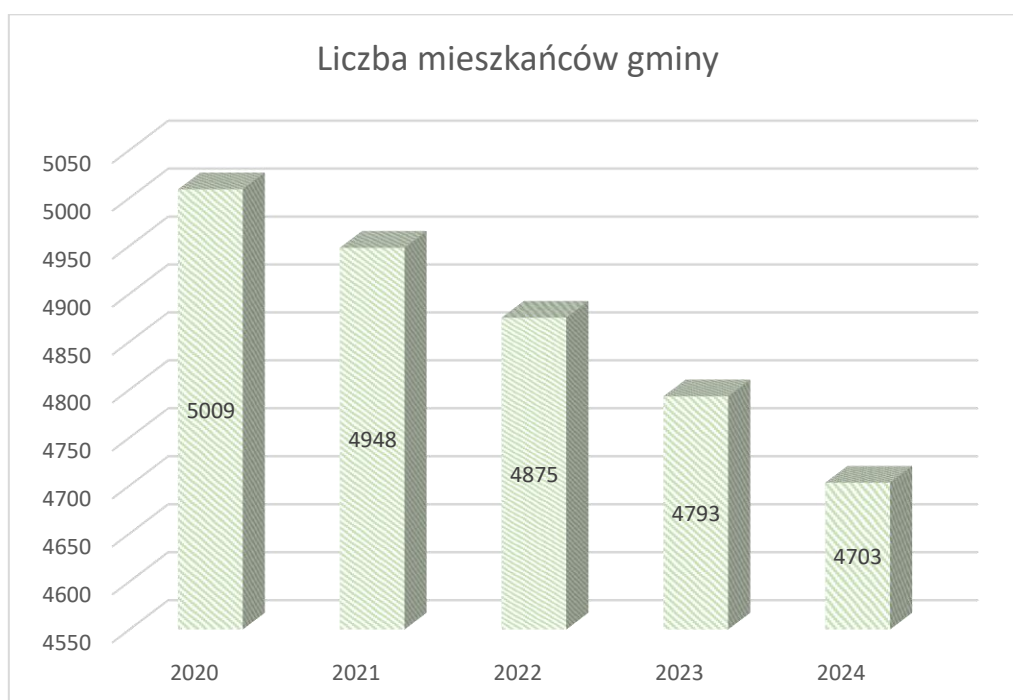
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

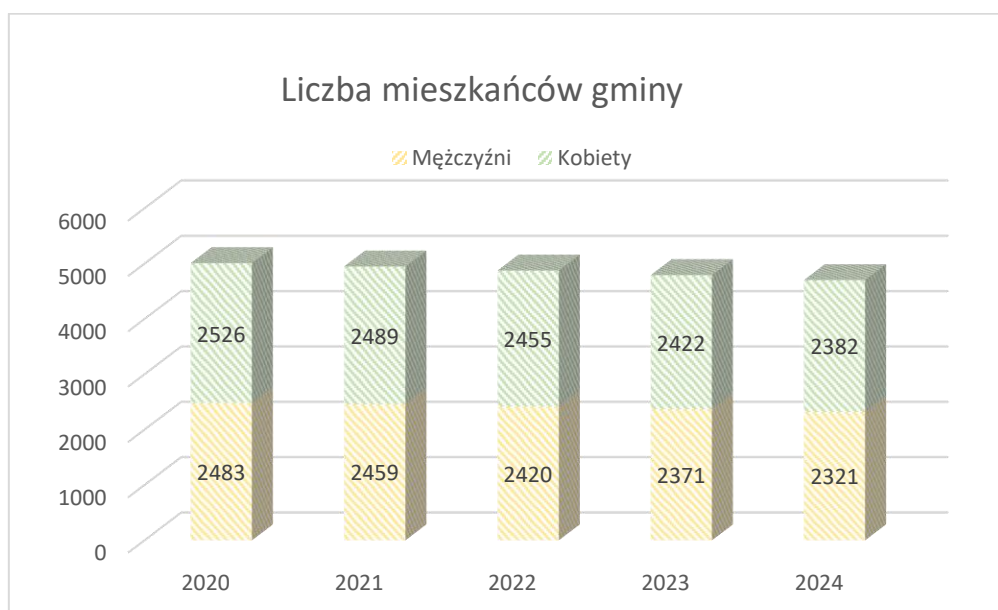
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 8 Liczba ludności gminy Horodło w latach 2020 – 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rys. 9 Liczba mieszkańców gminy z podziałem na kobiety i mężczyzn gminy Horodło w latach 2020 – 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

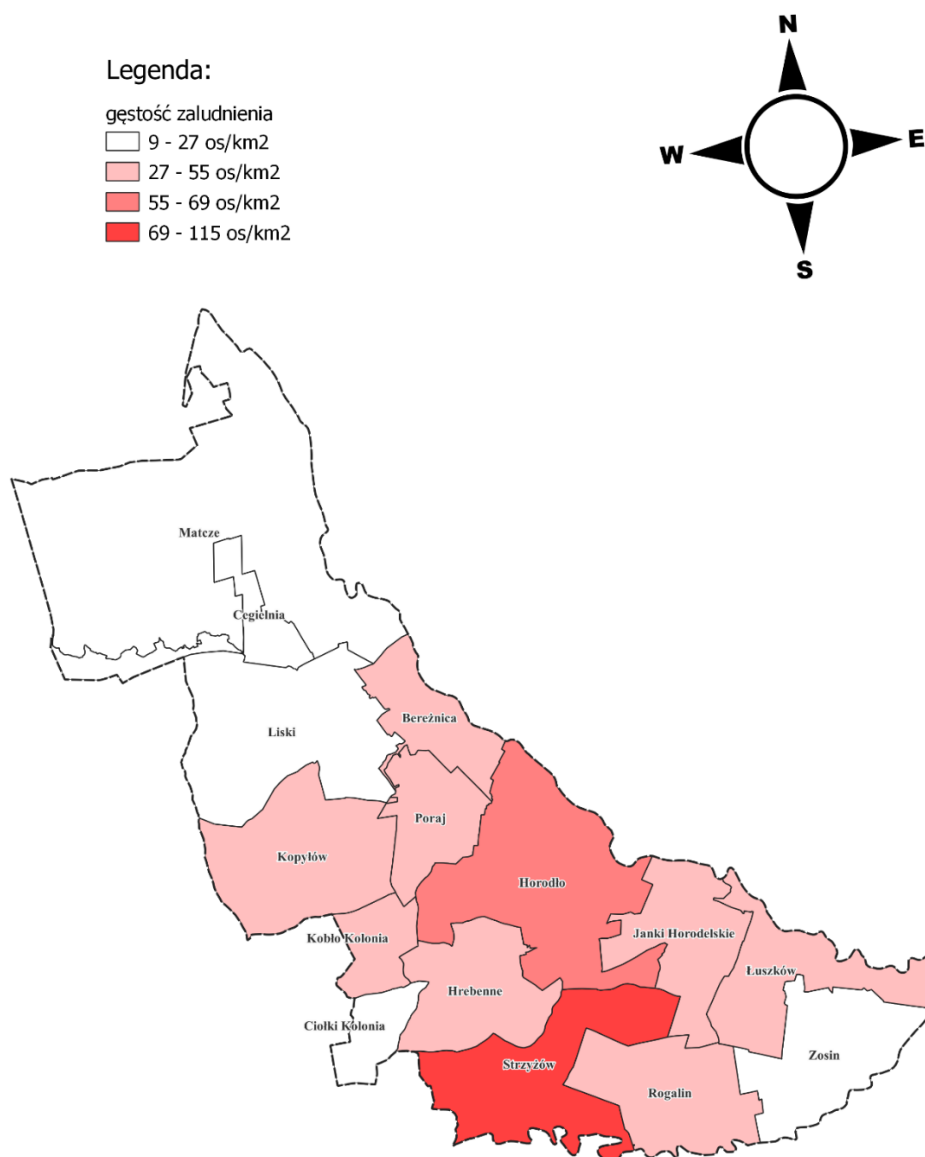
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 10 Gęstość zaludnienia w miejscowościach gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USC Gminy Horodło

Przyczyną spadku liczby mieszkańców na terenie gmin są przeważnie migracje (krajowe, zagraniczne) związane z wyjazdami w celach zarobkowych, a także ze zmianą miejsca zamieszkania na czas nauki. Duży wpływ ma również utrzymujący się ujemny przyrost naturalny. Dane dotyczące struktury mieszkańców według ekonomicznych grup wieku nie są korzystne dla gminy. Widoczna jest wyraźna przewaga osób w wieku poprodukcyjnym nad osobami w wieku przedprodukcyjnym.

Jednym z głównych źródeł utrzymania mieszkańców Gminy jest rolnictwo. W większości gospodarstwa rolne należą do właścicieli indywidualnych i charakteryzują się

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

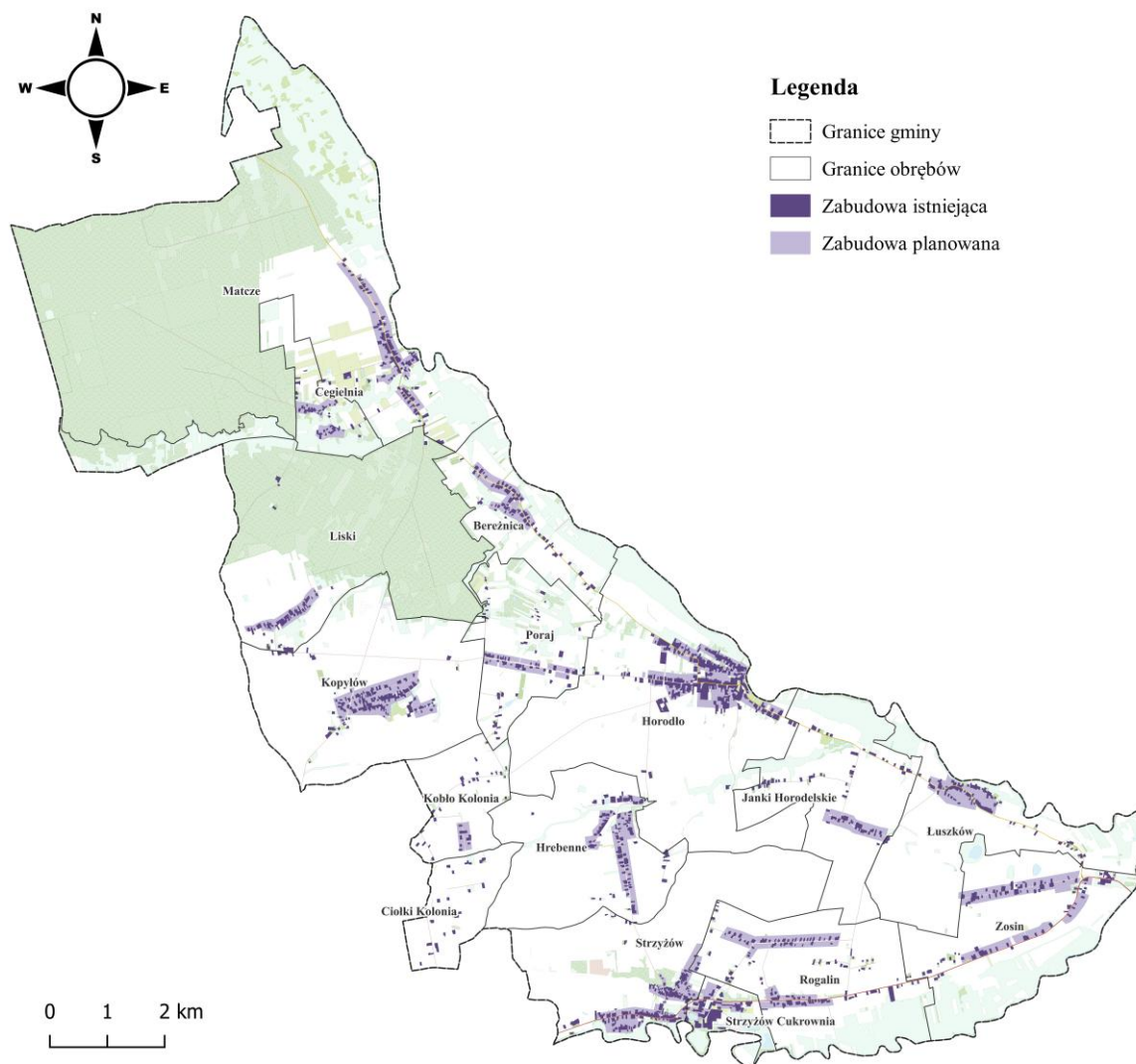
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

niewielkim rozdrobnieniem, a ich średni areał wynosi 4,9819 ha. Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Horodło na terenie gminy znajduje się 1403 gospodarstw rolnych.

2.1.6 Tereny zabudowane

Na terenie gminy Horodło zabudowa koncentruje się głównie w obszarach mieszkaniowych jednorodzinnych. W miejscowościach Horodło i Strzyżów występuje zabudowa wielorodzinna, której rozwój był związany z lokalizacją zakładów przemysłowych. Planowane kierunki rozwoju wskazują na zagospodarowanie terenów rolniczych poprzez adaptację istniejących działek siedliskowych oraz realizację projektów z zakresu budowy infrastruktury technicznej [SUiZKP gminy Horodło]. Zasięgi terenów przeznaczonych pod zabudowę są zróżnicowane w zależności od funkcji obszarów. W MPZP zostały wskazane zostały szczegółowo tereny zabudowy z uwzględnieniem zabudowy: mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, tereny usług publicznych, a także produkcyjne i techniczne. Poniżej przedstawiono układ istniejącej oraz planowanej zabudowy w gminie Horodło.

Rys. 11 Zabudowa istniejąca i planowana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k oraz MPZP gminy Horodło

Istniejąca zabudowa w gminie Horodło charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą przestrzenną. W Horodle i Strzyżowie występuje bardziej zwarta zabudowa, szczególnie w centralnych częściach miejscowości, gdzie znajdują się również obiekty użyteczności publicznej. W Strzyżowie i Horodle można zauważyć zabudowę wielorodzinną. W miejscowościach takich jak Ciołki Kolonia, Kobło, Poraj, Matcze dominuje rozproszona zabudowa z budynkami rozmieszczonymi w większych odległościach. W Zosinie, ze względu na bliskość przejścia granicznego oraz doliny Bugu, zabudowa jest skoncentrowana przy głównych szlakach komunikacyjnych. Planowana zabudowa przewidziana jest tam jednostronnie wzdłuż drogi. W obrębie ewidencyjnym Ciołki Kolonia nie przewiduje się

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

możliwości realizacji nowej zabudowy, natomiast w obrębach ewidencyjnych takich jak Koblów, Liski, Poraj i Janki Horodelskie obszary przeznaczone pod nową zabudowę są znacznie mniejsze od pozostałych. W miejscowości Łuszków, ze względu na zachowanie zabytkowego układu wsi owalnicowej, zabudowa podlega szczególnym zasadom ochrony. Dotyczy to w szczególności historycznego układu dróg wiejskich oraz własnościowych podziałów działek przyzagrodowych.

2.1.7 Istniejące opracowania planistyczne

Obszar Gminy Horodło obejmują opracowania planistyczne uchwalone przez poszczególne jednostki samorządów terytorialnych. Jednym z takich opracowań jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, który został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 roku. W niniejszym dokumencie gmina Horodło została zakwalifikowana jako obszar o utrudnionym dostępie do usług publicznych wyższego rzędu (przede wszystkim specjalistycznych usług medycznych, usług ponadpodstawowych i wyższego rzędu w zakresie edukacji, w tym wyższego szkolnictwa zawodowego, usług kultury wysokiej) oraz miejskich rynków pracy. Zgodnie z PZPWL szanse rozwoju gospodarczego upatruje się w zorganizowanych strukturach przestrzennych stanowiących ofertę dla inwestorów, w gminie Horodło istnieje podstrefa Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Strzyżowie, miejscowości z przygotowanymi terenami dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej.

PZPWL zakłada harmonizowanie ukształtowanej dotąd struktury zarówno w odniesieniu do relacji pomiędzy układem naturalnym i antropogenicznym.

Gmina Horodło znajduje się w obszarach funkcjonalnych o znaczeniu:

1) ponadregionalnym:

- a. wiejskim, wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Przyjęte cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego to: wzmacnianie powiązań funkcjonalnych z lokalnymi ośrodkami rozwoju oraz stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce.
- b. przygranicznym w strefie nadgranicznej. Przyjęte cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego to: zwiększenie dostępności w relacjach krajowych i regionalnych (poprawa dostępu do usług, sieci transportowych i telekomunikacyjnych), rozwój sieci

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

przejść granicznych i infrastruktury granicznej oraz rozbudowa infrastruktury logistycznej.

2) regionalnym:

- a. rozwoju gospodarki żywnościowej charakteryzującym się dużą koncentracją gleb o najwyższej przydatności dla produkcji żywności oraz szczególnie przydatnych dla rozwoju rolnictwa towarowego. Priorytetem rozwojowym jest optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb oraz aktywizacja gospodarcza poprzez rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego. Ze względu na potrzeby związane z poprawą bezpieczeństwa, a także utrzymania w użytkowaniu gospodarczym łąk i pastwisk wskazuje się strefę, obejmującą obszary gmin w dolinie Bugu: Horodło, m. i gm. Hrubieszów, Mircze, Dołhobyczów, dla realizacji działań w ramach pakietu strategicznej interwencji – *Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych*.
- b. nadbużańskim, charakteryzującym się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi wynikającymi z mało przekształconego środowiska, zarówno po polskiej stronie (rezerwat przyrody Liski I, Strzelecki Park Krajobrazowy i Nadbużański (część południowa) Obszar Chronionego Krajobrazu), jak i po wschodniej granicy z wiodącymi kierunkami zagospodarowania obejmującymi m.in.: realizację przejść granicznych dla ruchu lokalnego o charakterze turystycznym, rozwój drobnej przedsiębiorczości, wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki, adaptację zabudowy zagrodowej dla potrzeb rekreacji.

Ponadto, PZPWL ustala docelowy układ funkcjonalny podstawowych powiązań drogowych na obszarze gminy, w tym drogę krajową nr 74 oraz poprawę jej parametrów technicznych i użytkowych, a także - w układzie ponadlokalnym - drogę powiatową nr 3404L Teratyn – Horodło.

W zakresie wzmocnienia powiązań transgranicznych wskazano budowę drugiego mostu na rzece Bug na przejściu granicznym „Zosin-Uściług”. Ze względu na pełnioną funkcję wskazuje się utrzymanie wskazuje się utrzymanie lub dostosowanie parametrów technicznych drogi wojewódzkiej nr 816 Terespol – Kodeń – Sławatycze – Włodawa – Dorohusk – Horodło – Zosin w klasie G (główna) oraz drogi powiatowej nr 3404L Teratyn-Horodło.

PZPWL przewiduje budowę ropociągu surowcowego relacji Brody – Płock, jako rozwijanie sieci TEN-E, w ramach rozbudowy systemu przesyłu surowców naftowych – Odessa – Brody – Gdańsk, w tym na obszarze gminy Horodło [Ocena aktualności studium

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów na terenie gminy Horodło].

Na terenie gminy Horodło występuje obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego zatwierdzony uchwałą nr XXXIV/237/2002 Rady Gminy Horodło z dnia 30 września 2002 r (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego nr 130 z 2002-10-31, poz. 2723). MPZP gminy Horodło reguluje zasady zagospodarowania przestrzennego, obejmując obszar całej gminy. Dokument zawiera ustalenia dotyczące funkcji terenów, takich jak zabudowa mieszkaniowa, usługi, tereny produkcyjne i techniczne, a także przestrzenie zielone i rolnicze. Plan określa szczegółowe zasady przeznaczenia i użytkowania poszczególnych obszarów, w tym wymogi dotyczące minimalnych powierzchni działek, parametrów zabudowy oraz ochrony środowiska i dóbr kultury. Zawiera także wytyczne dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego, uwzględniając m.in. drogi krajowe, wojewódzkie i lokalne.

Na przestrzeni lat do pierwotnej wersji MPZP wprowadzano zmiany, które zostały uchwalone niniejszymi uchwałami:

1. Uchwała nr XIII/83/08 Rady Gminy Horodło z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
2. Uchwała nr XIII/84/08 Rady Gminy Horodło z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
3. Uchwała nr XVII/109/08 Rady Gminy Horodło z dnia 8 sierpnia 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
4. Uchwała nr XXXVIII/231/10 Rady Gminy Horodło z dnia 29 października 2010 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
5. Uchwała nr III/20/10 Rady Gminy Horodło z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
6. Uchwała nr IX/60/11 Rady Gminy Horodło z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
7. Uchwała nr XXV/168/12 Rady Gminy Horodło z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło w zakresie lokalizacji ropociągu oraz jego strefy bezpieczeństwa
8. Uchwała nr XXVIII/193/13 Rady Gminy Horodło z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło

9. Uchwała nr VI/39/15 Rady Gminy Horodło z dnia 3 czerwca 2015 r. zmieniającą uchwałę Rady Gminy Horodło XXXIV/237/2002 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło
10. Uchwała nr XXXV/196/22 Rady Gminy Horodło z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Horodło.

Złożone wnioski w sprawie zmian dotyczyły zarówno oczekiwań inwestorów prywatnych jak również zagadnień i zamierzeń inwestycyjnych gminy. Wnioskodawcy zazwyczaj argumentowali swoje inicjatywy niedostosowaniem zapisów w obowiązującym planie do planowania inwestycji [Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów na terenie gminy Horodło].

Gmina Horodło posiada opracowane Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, przyjęte Uchwałą nr XI/83/99 Rady Gminy Horodło z dnia 28 grudnia 1999r. Trzy edycje zmiany studium sporządzono uaktualniając jedynie te obszary, które zostały ujęte w uchwałach intencyjnych dotyczących zmian. Dokument ten nie został w całości zaktualizowany.

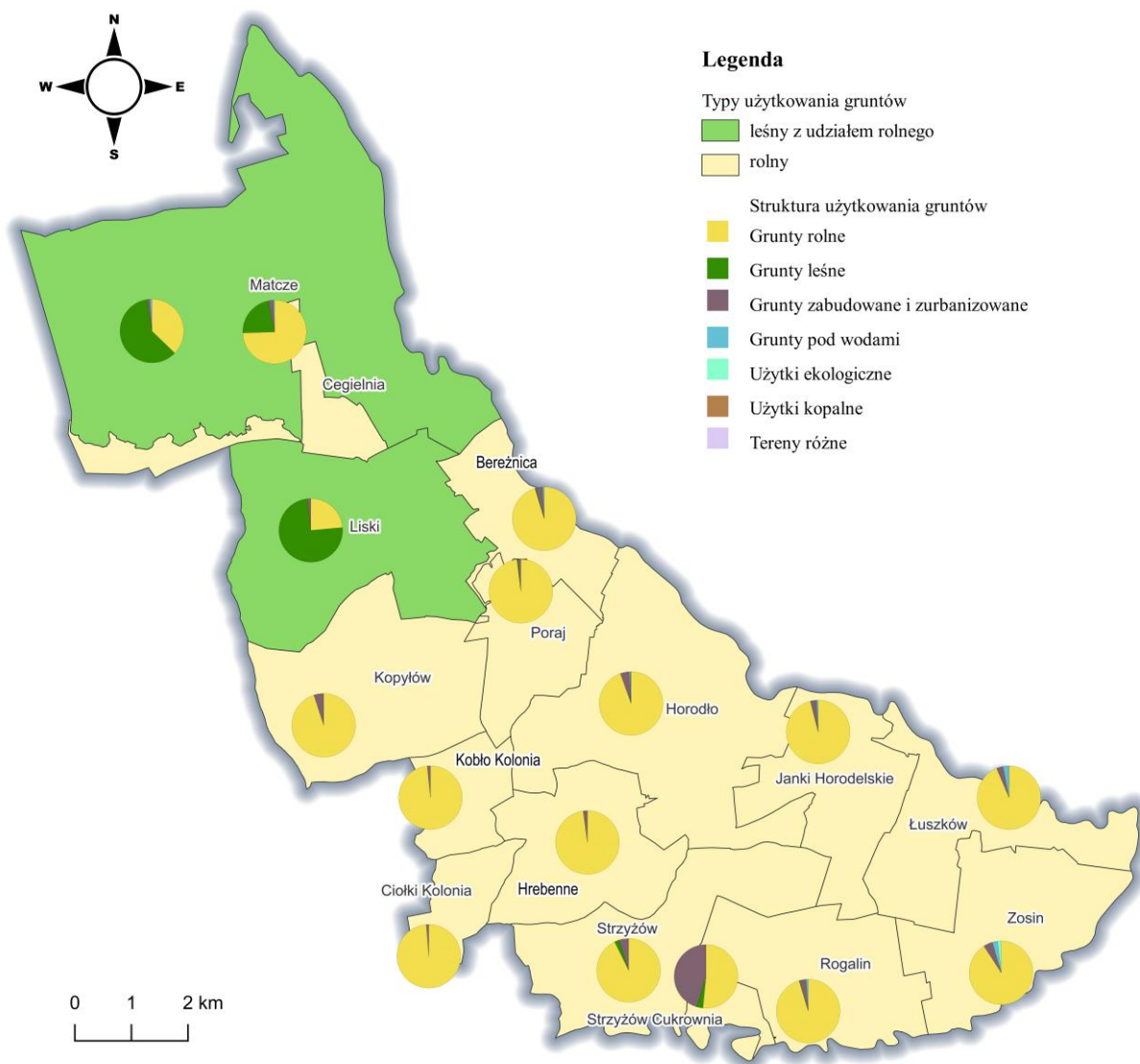
2.2 GOSPODARKA GRUNTAMI

2.2.1 Struktura użytkowania gruntów

W gminie Horodło dominującą kategorią użytkowania gruntów są grunty rolne, które zajmują 9631,5198 ha, co stanowi 73,96% całkowitej powierzchni gminy. Ich udział w poszczególnych obrębach ewidencyjnych jest zróżnicowany – od 23,33% w obrębie Liski do aż 98,62% w obrębie Ciołki Kolonia. Drugą pod względem wielkości kategorią są lasy, które obejmują 2843,11 ha, co stanowi 21,83% powierzchni gminy. Największe obszary leśne występują w obrębach Liski (74,74% powierzchni obrębu), Matcze (60,41%) oraz Cegielnia (22,35%). Pozostałe obręby charakteryzują się niewielkim udziałem terenów leśnych.

Z analizy struktury użytkowania gruntów wynika, że gmina Horodło ma wyraźnie rolniczy charakter, z istotnym udziałem terenów leśnych.

Rys. 12 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania gruntów w gminie Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów

Lp.	Struktura użytkowania gruntów			Liski		Kopytów		Kobło Kolonia		Matcze		Cegielnia		Bereźnica		Horodło		Janki Horodelskie	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	215,2402	17,05%	852,4743	85,53%	249,4207	88,70%	593,0741	20,12%	147,2324	37,74%	309,1780	69,27%	1133,9670	78,74%	509,0047	76,82%
2.			łąki	55,6070	4,41%	13,8339	1,39%	11,1295	3,96%	400,6509	13,59%	123,8156	31,74%	61,0034	13,67%	89,1607	6,19%	87,0075	13,13%
3.			pastwiska	9,2067	0,73%	24,8817	2,50%	4,5699	1,63%	27,9694	0,95%	3,6239	0,93%	37,2161	8,34%	70,7582	4,91%	2,0821	0,31%
4.			sady	2,3534	0,19%	-	-	4,1859	1,49%	0,0700	0,00%	-	-	2,3028	0,52%	6,3605	0,44%	-	-
5.			grunty rolne zabudowane	10,0240	0,79%	34,0643	3,42%	6,7519	2,40%	47,1506	1,60%	12,0959	3,10%	12,0737	2,70%	50,9005	3,53%	20,0060	3,02%
6.			grunty pod stawami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.			grunty pod rowami	2,0371	0,16%	3,3577	0,34%	0,7394	0,26%	3,5963	0,12%	3,2556	0,83%	3,4685	0,78%	9,5477	0,66%	7,5052	1,13%
8.			grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	-	-	16,3306	1,64%	-	-	-	-	0,5182	0,13%	-	-	-	-	9,1273	1,38%
9.		Razem użytki rolne		294,4684	23,33%	944,9425	94,81%	276,7973	98,43%	1072,5113	36,38%	290,5416	74,47%	425,2425	95,27%	1360,6946	94,48%	634,7328	95,80%
10.		Nieużytki		2,8767	0,23%	1,8789	0,19%	-	-	24,8295	0,84%	0,1767	0,05%	0,1409	0,03%	0,7300	0,05%	1,9326	0,29%
11.	Razem grunty rolne			297,3451	23,56%	946,8214	95,00%	276,7973	98,43%	1097,3408	37,22%	290,7183	74,52%	425,3834	95,30%	1361,4246	94,53%	636,6654	96,09%
12.	Grunty leśne	las		942,1433	74,65%	-	-	-	-	1728,3853	58,63%	86,2922	22,12%	1,7300	0,39%	-	-	0,5653	0,09%
13.		grunty zadrzewione i zakrzewione		1,1600	0,09%	-	-	-	-	52,4000	1,78%	0,9132	0,23%	0,1701	0,04%	-	-	0,3327	0,05%
14.	Razem grunty leśne			943,3033	74,74%	-	-	-	-	1780,7853	60,41%	87,2054	22,35%	1,9001	0,43%	-	-	0,8980	0,14%
15.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		0,1861	0,01%	0,1763	0,02%	-	-	-	-	0,0478	0,01%	-	-	1,2389	0,09%	-	-
16.		tereny przemysłowe		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1500	0,01%	0,0322	0,00%
17.		zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy		0,0200	0,00%	-	-	-	-	0,7000	0,02%	-	-	-	-	0,7300	0,05%	-	-
18.		inne tereny zabudowane		-	-	4,9343	0,50%	0,2200	0,08%	0,1314	0,00%	-	-	-	-	2,4367	0,17%	0,3651	0,06%
19.		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		-	-	6,6082	0,66%	-	-	-	-	-	-	-	-	5,0801	0,35%	2,3977	0,36%
20.		tereny komunikacyjne	drogi	18,7793	1,49%	36,5388	3,67%	4,1900	1,49%	39,5102	1,34%	9,9400	2,55%	15,7083	3,52%	56,1781	3,90%	17,2987	2,61%
21.			tereny kolejowe	1,4300	0,11%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.			grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Razem grunty zabudowane i zurbanizowane			20,4154	1,62%	48,2576	4,84%	4,4100	1,57%	40,3416	1,37%	9,9878	2,56%	15,7083	3,52%	65,8138	4,57%	20,0937	3,03%
24.	Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		-	-	1,6233	0,16%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,4565	0,22%
25.		grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		1,0900	0,09%	-	-	-	-	29,0200	0,98%	2,2300	0,57%	3,3566	0,75%	9,6457	964,57%	3,4602	0,52%
26.	Razem grunty pod wodami			1,0900	0,09%	1,6233	0,16%	-	-	29,0200	0,98%	2,2300	0,57%	3,3566	0,75%	9,6457	0,67%	4,9167	0,74%
27.	Użytki ekologiczne			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Użytki kopalne			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3000	0,16%	-	-
29.	Tereny różne			-	-	-	-	-	-	0,4400	0,01%	-	-	-	-	1,0000	0,07%	-	-
30.	Ogółem			1262,1538	100,00%	996,7023	100,00%	281,2073	100,00%	2947,9277	100,00%	390,1415	100,00%	446,3484	100,00%	1440,1841	100,00%	662,5738	100,00%
31.	Typy użytkowania ziemi			leśny z udziałem rolnego		rolny		rolny		leśny z udziałem rolnego		rolny		rolny		rolny		rolny	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

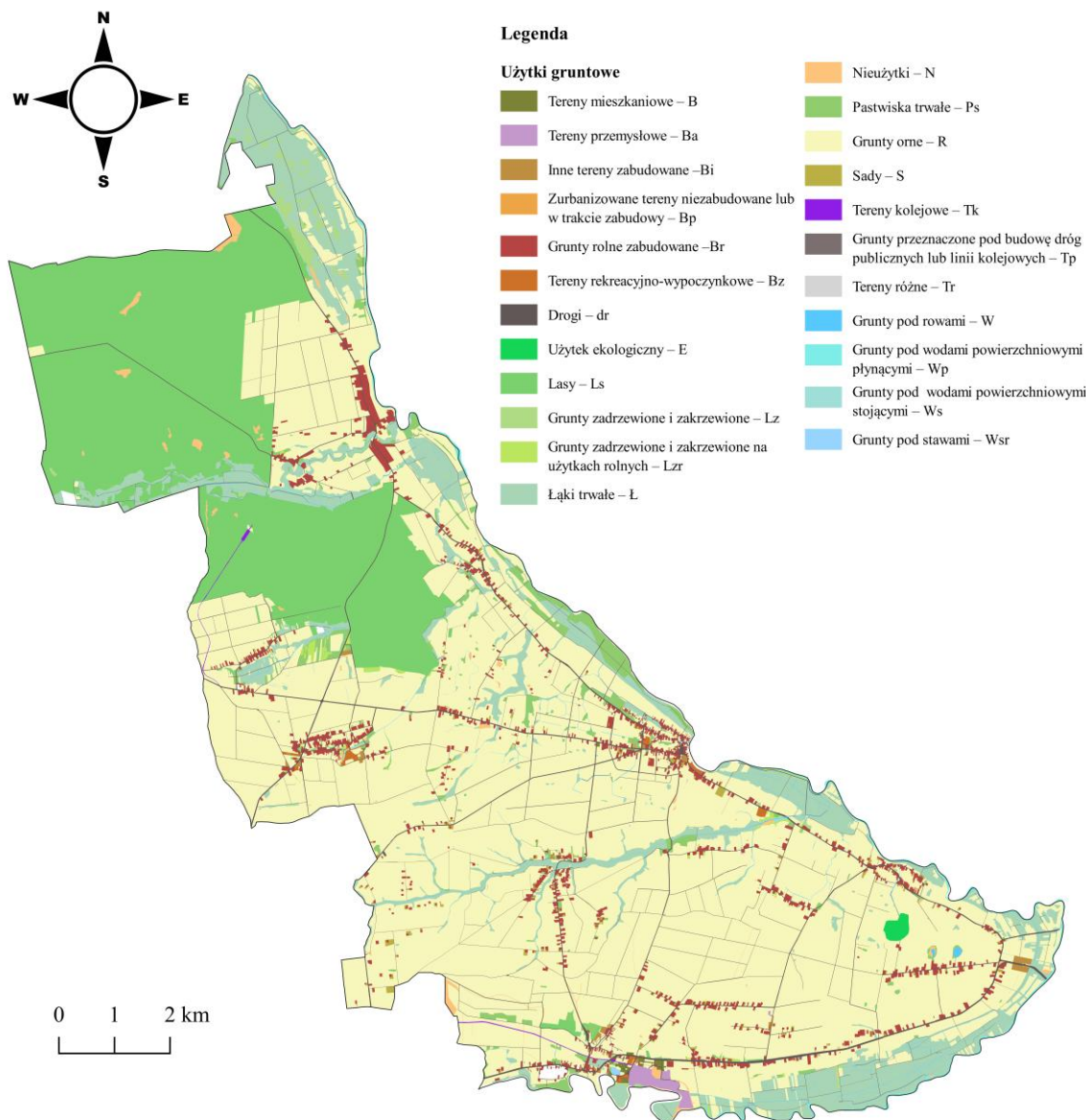
Tabela 4 Struktura użytkowania gruntów – cd.

Lp.	Struktura użytkowania gruntów			Poraj		Łuszków		Zosin		Ciołki Kolonia		Hrebenne		Strzyżów		Rogalin		Strzyżów Cukrownia		Ogółem gmina		
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1.	2.	3.	4.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	39.	40.	
1.	Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	380,9853	83,04%	530,3859	77,36%	467,1160	60,27%	218,8335	91,61%	597,8339	86,48%	737,4556	84,46%	555,8390	73,58%	31,3186	26,79%	7529,3592	57,82%	
2.			łąki	33,1923	7,23%	88,3553	12,89%	189,8909	24,50%	7,2122	3,02%	37,2612	5,39%	23,3547	2,67%	111,7257	14,79%	9,2067	7,87%	1342,4075	10,31%	
3.			pastwiska	13,9854	3,05%	1,8100	0,26%	5,0226	0,65%	0,4800	0,20%	7,0664	1,02%	22,6754	2,60%	3,2689	0,43%	5,8412	5,00%	240,4579	1,85%	
4.			sady	1,7696	0,39%	4,3189	0,63%	2,3714	0,31%	3,0400	1,27%	5,7649	0,83%	2,6340	0,30%	3,9955	0,53%	0,0399	0,03%	39,2068	0,30%	
5.			grunty rolne zabudowane	13,2399	2,89%	15,5712	2,27%	30,2694	3,91%	5,5066	2,31%	26,4351	3,82%	18,2867	2,09%	36,9028	4,88%	4,6797	4,00%	343,9583	2,64%	
6.			grunty pod stawami	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7119	1,46%	1,7119	0,01%
7.			grunty pod rowami	2,9320	0,64%	1,4900	0,22%	7,1322	0,92%	0,5000	0,21%	2,2048	0,32%	0,2500	0,03%	2,0828	0,28%	0,0800	0,07%	50,1793	0,39%	
8.			grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,3012	0,83%	1,0984	0,94%	33,3757
9.		Razem użytki rolne		446,1045	97,23%	641,9313	93,63%	701,8025	90,56%	235,5723	98,62%	676,5663	97,87%	804,6564	92,16%	720,1159	95,32%	53,9764	46,16%	9580,6566	73,57%	
10.		Nieużytki		3,8000	0,83%	0,3684	0,05%	2,2100	0,29%	0,2800	0,12%	-	-	4,7061	0,54%	0,6389	0,08%	6,2945	5,38%	50,8632	0,39%	
11.	Razem grunty rolne			449,9045	98,06%	642,2997	93,69%	704,0125	90,84%	235,8523	98,74%	676,5663	97,87%	809,3625	92,70%	720,7548	95,40%	60,2709	51,55%	9631,5198	73,96%	
12.	Grunty leśne	las		2,0400	0,44%	0,4500	0,07%	-	-	-	-	0,1500	0,02%	21,0277	2,41%	1,6312	0,22%	1,3618	1,16%	2785,7768	21,39%	
13.		grunty zadrzewione i zakrzewione		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3540	2,01%	57,3300	0,44%	
14.	Razem grunty leśne			2,0400	0,44%	0,4500	0,07%	-	-	-	-	0,1500	0,02%	21,0277	2,41%	1,6312	0,22%	3,7158	3,18%	2843,1068	21,83%	
15.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	teren	tereny mieszkaniowe	0,1400	0,03%	-	-	-	-	-	-	-	-	0,6024	0,07%	0,0380	0,01%	9,1584	7,83%	11,5879	0,09%	
16.			tereny przemysłowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4086	0,05%	30,8255	26,36%	31,4163	0,24%		
17.			zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3500	0,04%	-	-	0,4695	0,40%	2,2695	0,02%	
18.			inne tereny zabudowane	-	-	-	-	7,4287	0,96%	-	-	0,6200	0,09%	2,5537	0,29%	0,5281	0,07%	1,1035	0,94%	20,3215	0,16%	
19.			tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4241	0,06%	1,8341	1,57%	16,3442	0,13%	
20.		teren komunikacyjne	drogi	6,7300	1,47%	22,1752	3,23%	21,8103	2,81%	3,0192	1,26%	13,4136	1,94%	33,6956	3,86%	24,1618	3,20%	7,9699	6,82%	331,1190	2,54%	
21.			tereny kolejowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,9504	0,45%	-	-	0,7477	0,64%	6,1281	0,05%	
22.			grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	-	-	-	-	7,1412	0,92%	-	-	-	-	1,3938	0,16%	0,0283	0,00%	0,7922	0,68%	9,3555	0,07%	
23.	Razem grunty zabudowane i zurbanizowane			6,8700	1,50%	22,1752	3,23%	36,3802	4,69%	3,0192	1,26%	14,0336	2,03%	42,5459	4,87%	25,5889	3,39%	52,9008	45,24%	428,5420	3,29%	
24.	Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		-	-	0,4600	0,07%	5,8600	0,76%	-	-	0,3800	0,05%	-	-	-	-	0,0367	0,03%	9,8165	0,08%	
25.		grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		-	-	19,3800	2,83%	14,5700	1,88%	-	-	-	-	-	-	7,4974	0,99%	-	-	90,2499	0,69%	
26.	Razem grunty pod wodami			-	-	19,8400	2,89%	20,4300	2,64%	-	-	0,3800	0,05%	-	-	7,4974	0,99%	0,0367	0,03%	100,0664	0,77%	
27.	Użytki ekologiczne			-	-	-	-	14,1700	1,83%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,1700	0,11%	
28.	Użytki kopalne			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3000	0,02%	
29.	Tereny różne			-	-	0,8100	0,12%	-	-	-	-	0,1800	0,03%	0,1600	0,02%	-	-	-	-	2,5900	0,02%	
30.	Ogółem			458,8145	100,00%	685,5749	100,00%	774,9927	100,00%	238,8715	100,00%	691,3099	100,00%	873,0961	100,00%	755,4723	100,00%	116,9242	100,00%	13022,2950	100,00%	
31.	Typy użytkowania ziemi			rolny		rolny		rolny		rolny		rolny		rolny		rolny		rolny		rolny z udziałem leśnego		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Na poniższej rycinie przedstawiono przestrzenne rozmieszczenie użytków gruntowych na terenie gminy Horodło.

Rys. 13 Rozmieszczenie użytków rolnych w gminie Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

W strukturze użytków rolnych grunty orne zajmują powierzchnię 7529,3592 ha, co stanowi 57,82% łącznej powierzchni obszaru gminy. Użytki zielone zajmują 1582,8654 ha, co odpowiada 12,56% powierzchni gminy. Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych zajmują 33,3757 ha (0,26%), grunty rolne zabudowane – 343,9583 ha (2,64%),

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

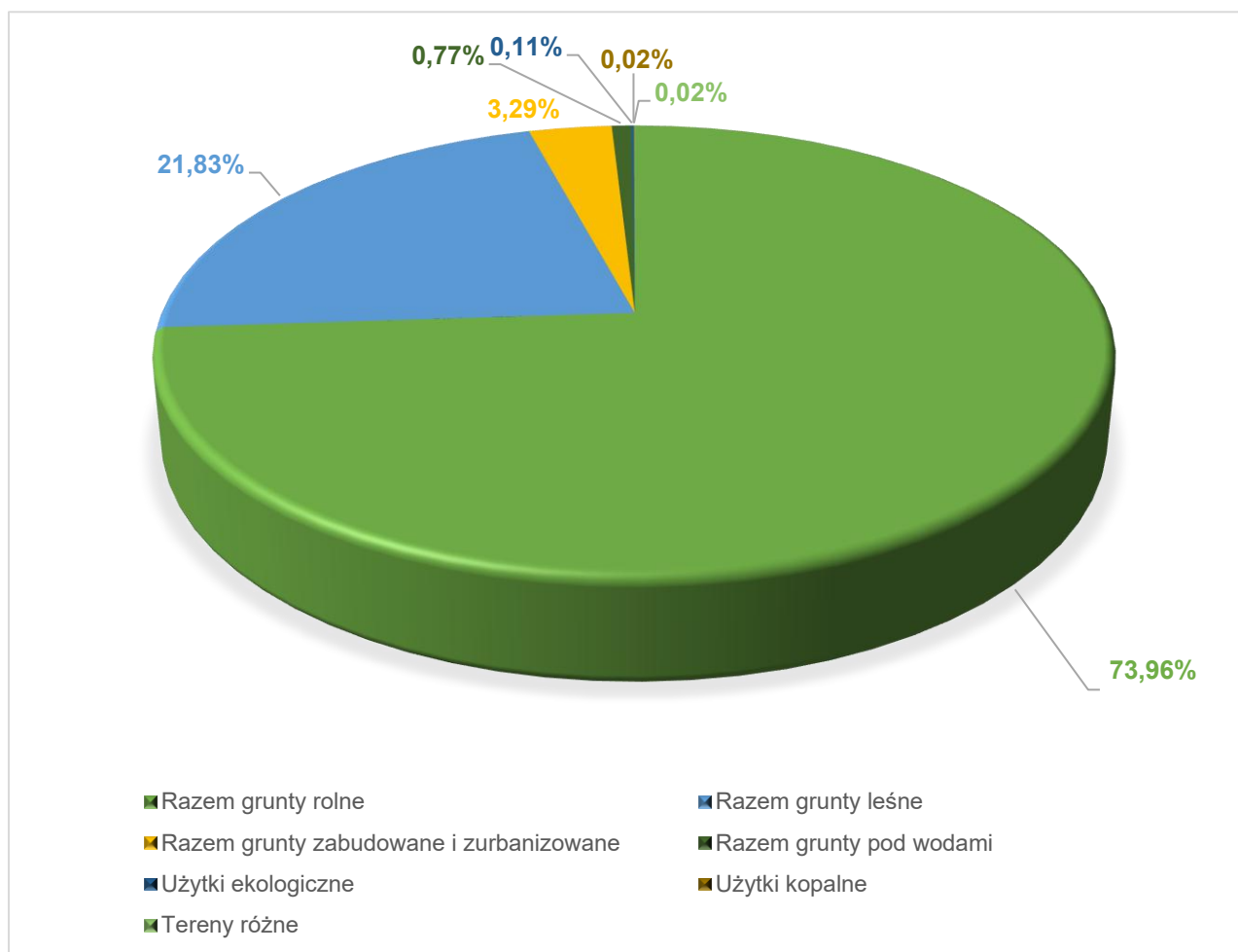
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

sady – 39,2068 ha (0,30%), nieużytki – 50,8632 ha (0,39%), grunty pod rowami – 50,1793ha (0,26%), grunty pod stawami – 1,7119 ha (0,01%).

Rys. 14 Struktura użytkowania gruntów w gminie Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

W oparciu o dane charakteryzujące strukturę gruntów zawarte w Tabeli 3 i 4 określono typ użytkowania gruntów w gminie jako rolny z udziałem leśnego.

2.2.2 Struktura przestrzenna użytków rolnych

Według danych ewidencji gruntów i budynków 73,57% powierzchni gminy zajmują użytki rolne – 9580,6566 ha. Grunty orne na terenie gminy zajmują powierzchnię 7529,3592 ha, co stanowi 57,82%. Największy udział gruntów ornych występuje w obrębach

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

ewidencyjnych: Ciołki Kolonia (92,89%), Strzyżów (91,65%), Kopyłów (90,21%) oraz Kobło Kolonia (90,11%).

Użytki zielone zajmują powierzchnię 1582,8654 ha, co stanowi 16,52% powierzchni użytków rolnych. Największy udział użytków zielonych odnotowano w obrębach ewidencyjnych: Cegielnia (43,86%), Matcze (39,96%), Strzyżów Cukrownia (27,88%) oraz Zosin (27,77%).

Grunty rolne zabudowane zajmują 343,9583 ha (3,59%). Największy odsetek gruntów zabudowanych w stosunku do gruntów rolnych w danym obrębie występuje w Strzyżowie Cukrowni (8,67%) oraz Rogalinie (5,12%).

Grunty pod rowami stanowią 0,52% użytków rolnych. Największy udział tych użytków występuje w Jankach Horodelskich (1,18%), Cegielni (1,12%), a także Zosinie (1,02%).

Sady stanowią 0,41% (39,2068 ha) powierzchni użytków rolnych. Najwięcej sadów występuje w obrębie ewidencyjnym Horodło (6,3605 ha) oraz Hrebenne (5,7649 ha).

Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych występują wyłącznie w obrębach ewidencyjnych tj. Kopyłów, Cegielnia, Janki Horodelskie, Rogalin i Strzyżów Cukrowania zajmują powierzchnię 33,3757 ha (0,35% powierzchni użytków rolnych).

Natomiast, grunty pod stawami występują tylko w obrębie Strzyżów Cukrownia, zajmując 1,7119 ha, co stanowi 0,02% użytków rolnych na terenie gminy.

Tabela 5 Struktura gruntów rolnych

L.p.	Obręb ewidencyjny	Użytki rolne							Razem	Główne kierunki produkcji rolnej
		grunty orne	użytki zielone	sady	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Liski	215,2402	64,8137	2,3534	10,0240	-	2,0371	-	294,4684	polowy z udziałem paszowego
2.		73,09%	22,01%	0,80%	3,40%	-	0,69%	-	100,00%	
3.	Kopytów	852,4743	38,7156	-	34,0643	-	3,3577	16,3306	944,9425	polowy
4.		90,21%	4,10%	-	3,60%	-	0,36%	1,73%	100,00%	
5.	Kobło Kolonia	249,4207	15,6994	4,1859	6,7519	-	0,7394	-	276,7973	polowy
6.		90,11%	5,67%	1,51%	2,44%	-	0,27%	-	100,00%	
7.	Matcze	593,0741	428,6203	0,0700	47,1506	-	3,5963	-	1072,5113	polowo-paszowy
8.		55,30%	39,96%	0,01%	4,40%	-	0,34%	-	100,00%	
9.	Cegielnia	147,2324	127,4395	-	12,0959	-	3,2556	0,5182	290,5416	polowo-paszowy
10.		50,68%	43,86%	-	4,16%	-	1,12%	0,18%	100,00%	
11.	Bereźnica	309,1780	98,2195	2,3028	12,0737	-	3,4685	-	425,2425	polowy z udziałem paszowego
12.		72,71%	23,10%	0,54%	2,84%	-	0,82%	-	100,00%	
13.	Horodło	1133,9670	159,9189	6,3605	50,9005	-	9,5477	-	1360,6946	polowy
14.		83,34%	11,75%	0,47%	3,74%	-	0,70%	-	100,00%	
15.	Janki Horodelskie	509,0047	89,0896	-	20,0060	-	7,5052	9,1273	634,7328	polowy
16.		80,19%	14,04%	-	3,15%	-	1,18%	1,44%	100,00%	
17.	Poraj	380,9853	47,1777	1,7696	13,2399	-	2,9320	-	446,1045	polowy
18.		85,40%	10,58%	0,40%	2,97%	-	0,66%	-	100,00%	
19.	Łuszków	530,3859	90,1653	4,3189	15,5712	-	1,4900	-	641,9313	polowy
20.		82,62%	14,05%	0,67%	2,43%	-	0,23%	-	100,00%	
21.	Zosin	467,1160	194,9135	2,3714	30,2694	-	7,1322	-	701,8025	polowy z udziałem paszowego
22.		66,56%	27,77%	0,34%	4,31%	-	1,02%	-	100,00%	
23.	Ciołki Kolonia	218,8335	7,6922	3,0400	5,5066	-	0,5000	-	235,5723	polowy
24.		92,89%	3,27%	1,29%	2,34%	-	0,21%	-	100,00%	
25.	Hrebenne	597,8339	44,3276	5,7649	26,4351	-	2,2048	-	676,5663	polowy
26.		88,36%	6,55%	0,85%	3,91%	-	0,33%	-	100,00%	
27.	Strzyżów	737,4556	46,0301	2,6340	18,2867	-	0,2500	-	804,6564	polowy
28.		91,65%	5,72%	0,33%	2,27%	-	0,03%	-	100,00%	
29.	Rogalin	555,8390	114,9946	3,9955	36,9028	-	2,0828	6,3012	720,1159	polowy z udziałem paszowego
30.		77,19%	15,97%	0,55%	5,12%	-	0,29%	0,88%	100,00%	
31.	Strzyżów Cukrownia	31,3186	15,0479	0,0399	4,6797	1,7119	0,0800	1,0984	53,9764	polowy z udziałem paszowego
32.		58,02%	27,88%	0,07%	8,67%	3,17%	0,15%	2,03%	100,00%	
33.	Razem Gmina	7529,3592	1582,8654	39,2068	343,9583	1,7119	50,1793	33,3757	9580,6566	polowy z udziałem paszowego
34.		78,59%	16,52%	0,41%	3,59%	0,02%	0,52%	0,35%	100,00%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

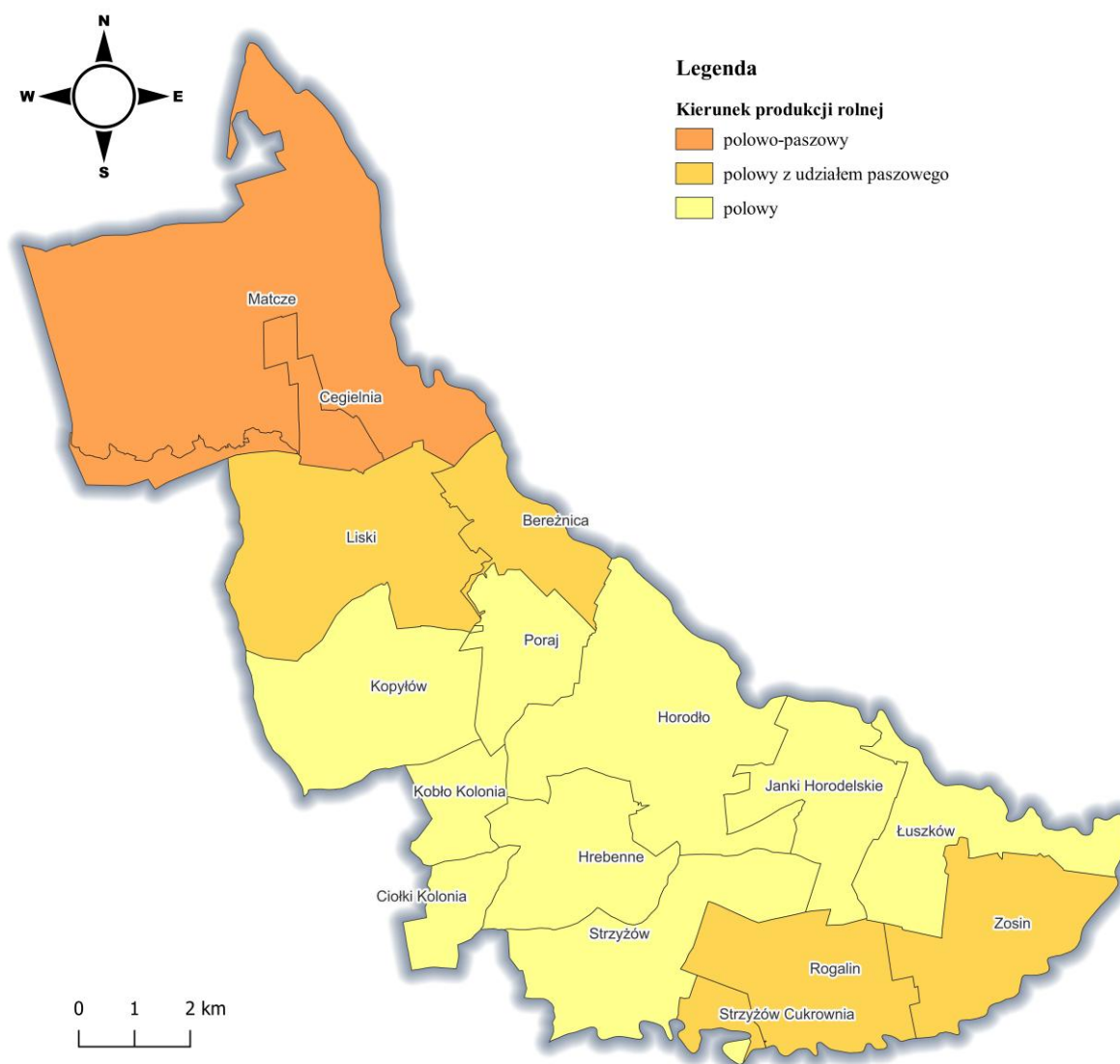
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na podstawie wykazanej powyżej struktury użytków rolnych wykonano analizę, która pozwoliła wyodrębnić główne kierunki produkcji rolnej w poszczególnych obrębach. Poniższa grafika przedstawia rozmieszczenie kierunków produkcji rolnej w poszczególnych obrębach ewidencyjnych gminy. Można zauważyć dominację produkcji polowej, szczególnie w obrębach o wysokim udziale gruntów ornych, takich jak Ciołki Kolonia (92,89%) czy Strzyżów (91,65%). W niektórych rejonach, zwłaszcza tam, gdzie występuje większy odsetek użytków zielonych, produkcja ma charakter mieszany – polowo-paszowy, jak np. w Matczu (39,96% użytków zielonych) czy Cegielni (43,86%).

Rys. 15 Główne kierunki produkcji rolnej na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.3 Grunty zadrzewione, zakrzaczone i zadarnione

Według ewidencji gruntów i budynków 0,26% powierzchni gminy zajmują grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych – 33,3757 ha. Największy udział występuje w obrębach ewidencyjnych: Kopyłów (1,64%) oraz Janki Horodelskie (1,38%).

Inwentaryzacja terenowa wykazała obecność istotnych procesów sukcesji naturalnej, zwłaszcza na obrzeżach kompleksów leśnych oraz łąk. Zjawisko to prowadzi do stopniowego zarastania nieużytkowanych gruntów rolnych, co wpływa zarówno na strukturę użytkowania ziemi, jak i potencjalne możliwości zagospodarowania terenów w przyszłości. Łączna powierzchnia terenów objętych sukcesją naturalną wynosi 136,07 ha.

Zadrzewienia śródpolne, które pełnią funkcję barier wiatrochronnych, korytarzy ekologicznych i ostoj bioróżnorodności, występują w gminie w niewielkim zakresie – łączna ich powierzchnia wynosi 4,66 ha. Ograniczony zasięg tych form wynika głównie z intensywnego wykorzystania przestrzeni na cele produkcji rolnej, co ogranicza możliwość pozostawienia nieprodukcyjnych enklaw zadrzewień w obrębie pól uprawnych.

Tabela 6 zawiera zestawienie powierzchni lasów, gruntów zadrzewionych, terenów objętych sukcesją naturalną oraz zadrzewień śródpolnych nieujętych w ewidencji. Największe powierzchnie sukcesji naturalnej zidentyfikowano w obrębach ewidencyjnych: Matcze (71,60 ha), Cegielnia (21,78 ha) i Poraj (11,13 ha), co może świadczyć o występowaniu terenów wyłączanych z użytkowania rolniczego lub niegospodarowanych w sposób trwały.

Tabela 6 Zestawienie gruntów zadrzewionych na terenie gminy

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia			
		las	zadrzewienie	naturalna sukcesja	zadrzewienia śródpolne nieewidencyjne
		ha	ha	ha	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1	Liski	943,30	-	-	-
2	Kopyłów	-	16,33	-	-
3	Kobło Kolonia	-	-	0,30	-
4	Matcze	1780,79	-	71,60	1,74
5	Cegielnia	87,21	0,52	21,78	-
6	Bereźnica	1,90	-	10,60	0,73
7	Horodło	-	-	8,86	-
8	Janki Horodelskie	0,90	9,13	-	-
9	Poraj	2,04	-	11,13	0,19
10	Łuszków	0,45	-	1,82	1,50
11	Zosin	-	-	5,76	-
12	Ciołki Kolonia	-	-	-	0,47
13	Hrebenne	0,15	-	-	-
14	Strzyżów	21,03	-	-	0,04
15	Rogalin	1,63	6,30	-	-
16	Strzyżów Cukrownia	3,72	1,10	4,23	-
17	Gmina ogółem	2843,11	33,38	136,07	4,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB oraz inwentaryzacji terenowej

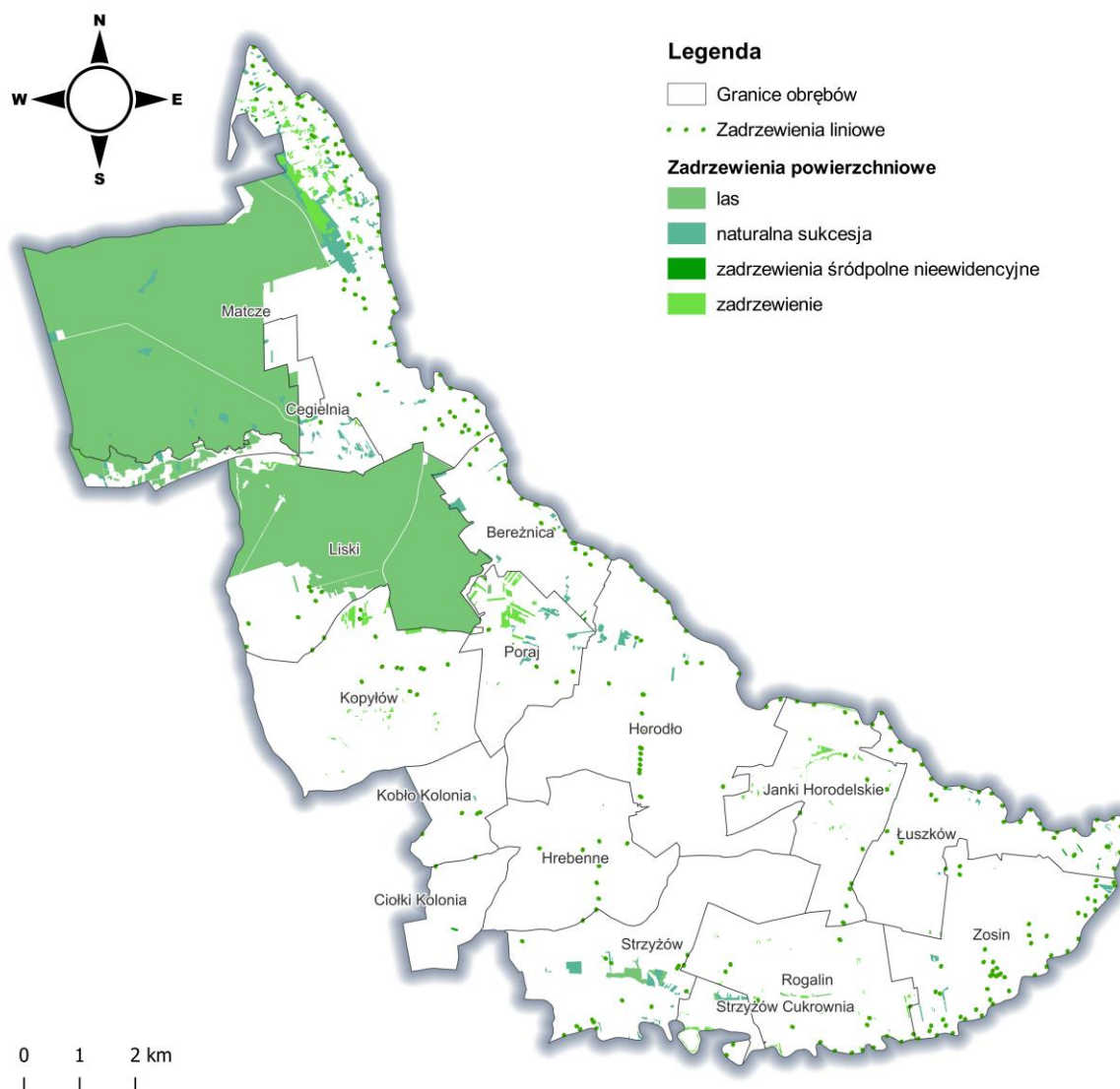
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 16 Zadrzewienia na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB oraz inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.2.4 Grunty rolne odłogowane, zdegradowane i zdewastowane

W trakcie prowadzenia inwentaryzacji w terenie zidentyfikowano nieliczne tereny z odłogowanymi gruntami. Wg danych pozyskanych z ARiMR na terenie gminy Horodło rolnicy zgłosili łącznie 27 obszarów pokrytych ugorami lub trawami na ugorach o łącznej powierzchni 4,6127 ha co stanowi 0,06% całkowitej powierzchni użytków rolnych na terenie gminy Horodło.

W tabeli (Tabela 7) przedstawiono rozkład gruntów rolnych odłogowanych w gminie Horodło. Powierzchnie tych gruntów są podzielone na grunty orne oraz użytki zielone, a dane są przedstawione w hektarach oraz jako procent powierzchni całkowitej użytków rolnych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych. Największy odsetek gruntów ugorowanych w stosunku do powierzchni użytków rolnych znajduje się w obrębie Bereźnica, gdzie odłogowane grunty stanowią 0,32% (1,0419ha). Odłogi na użytkach zielonych stanowią znacznie mniejszy odsetek w stosunku do odłogów na gruntach ornym.

Tabela 7 Charakterystyka gruntów odłogowanych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia			Powierzchnia			
		użytków rolnych	odłogowanych ogółem		użytków odłogowanych			
			ogółem (ha)	ogółem (ha)		Grunty orne		Użytki zielone
ha	%	ha		%	ha	%		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Bereźnica	328,6542	1,0419	0,32	0,9990	95,88	0,0429	4,12
2	Cegielnia	165,6977	0,4286	0,26	0,4286	100,00	-	-
3	Ciołki Kolonia	223,1257	0,0277	0,01	0,0105	37,91	0,0172	62,09
4	Horodło	1152,0400	0,3222	0,03	0,2472	76,72	0,0750	23,28
5	Hrebenne	616,3626	0,1940	0,03	0,1516	78,14	0,0424	21,86
6	Janki Horodelskie	552,1059	0,2985	0,05	0,2404	80,54	0,0580	19,43
7	Kobło Kolonia	256,0949	-	-	-	-	-	-
8	Kopyłów	799,9936	0,3129	0,04	0,3129	100,00	-	-
9	Liski	203,7524	0,0900	0,04	0,0900	100,00	-	-
10	Łuszków	570,2974	0,0655	0,01	-		0,0655	100,00
11	Matcze	854,0502	1,0104	0,12	0,8494	84,07	0,1610	15,93
12	Poraj	333,5167	0,4407	0,13	0,4253	96,51	0,0154	3,49
13	Rogalin	554,3386	0,2974	0,05	0,2974	100,00	-	-
14	Strzyżów	696,7751	-	-	-	-	-	-
15	Strzyżów Cukrownia	26,4922	0,0421	0,16	0,0421	100,00	-	-
16	Zosin	605,1215	0,0408	0,01	0,0408	100,00	-	4,12
Gmina ogółem		7938,4186	4,6127	0,06	4,1352	89,65	0,4774	10,35
(obszar wiejski)								

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARMiR

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Przeprowadzona inwentaryzacja terenowa wykazała, że na terenie gminy nie występują istotne powierzchnie gruntów zdegradowanych i zdewastowanych. Jedynie w miejscach po wydobyciu surowców naturalnych (kopalnie piasku) oraz na terenie byłej cukrowni w Strzyżowie Cukrowni występują grunty zdegradowane i wymagające rekultywacji.

2.2.5 Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej

Grunty podlegające wyłączeniu z produkcji rolnej to w przypadku gleb pochodzenia nieorganicznego grunty klas I, II, III, IIIa, IIIb, natomiast w przypadku pochodzenia organicznego gleby, wyłączeniu z produkcji rolnej podlegają grunty wszystkich klas od I do VI. Na podstawie Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. zmiana użytkowania na cel inny niż rolny może nastąpić wyłącznie po wydaniu decyzji o wyłączeniu przez odpowiedni organ. Wyłączenie gruntów z produkcji leśnej również może nastąpić wyłącznie w drodze wydania decyzji zezwalającej na takie wyłączenie. Na terenie gminy Horodło gleby klas od I do IIIb na użytkach rolnych zajmują ok. 89 % powierzchni ogólnej natomiast użytki zielone w klasach od I do III zajmują ok. 66 % powierzchni ogólnej.

Z danych pozyskanych z Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie wynika, że największą liczbę wyłączeń odnotowano w latach 2023 (14 działek) i 2024 (15 działek), natomiast najmniej – w roku 2017 (2 działki). Najwięcej wyłączeń miało miejsce w obrębie Horodło, gdzie decyzje o wyłączeniu wydawano w większości lat, ze szczególnym nasileniem w 2020 i 2024 roku. Inne obręby z większą liczbą wyłączeń to m.in. Kopyłów, Bereźnica oraz Strzyżów. Z kolei obręby ewidencyjne takie jak Zosin i Ciołki Kolonia nie odnotowały żadnych wyłączeń w analizowanym okresie.

Tabela 8 Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej

Lp.	Obręb ewidencyjny	Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej w danym roku									
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
		liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek	liczba działek
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1	Liski	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
2	Kopytów	1	2	-	-	1	-	1	-	5	-
3	Kobło Kolonia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3
4	Matcze	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2
5	Cegielnia	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
6	Bereźnica	-	1	-	-	1	1	-	2	1	1
7	Horodło	2	3	1	1	1	5	3	-	4	5
8	Janki Horodelskie	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
9	Poraj	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-
10	Łuszków	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
1	Zosin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Ciołki Kolonia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Hrebenne	1	-	-	1	2	-	-	-	-	1
14	Strzyżów	1	-	-	1	-	1	1	1	2	1
15	Rogalin	1	-	-	1	1	-	-	-	1	-
16	Strzyżów Cukrownia	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1
Gmina ogółem		9	9	2	4	8	7	9	5	14	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie (stan na kwiecień 2025)

2.2.6 Charakterystyka gleb

Zgodnie z mapą glebowo-rolniczą (Rys. 17) na terenie gminy Horodło dominują gleby w typie brunatne właściwe. (ok. 25%). Gleby brunatne właściwe powstały z utworów różnego pochodzenia geologicznego, o różnym uziarnieniu, zasobnych w jony o charakterze zasadowym, w wyniku intensywnego wietrzenia fizycznego i biochemicznego. Gleby brunatne właściwe charakteryzują się wymyciem węglanów w profilu glebowym na głębokość nie większą niż 60–80 cm, słabym zakwaszeniem lub odczynem obojętnym w wierzchnich poziomach. Na klasyfikowanych gruntach spotyka się również gleby brunatne właściwe, które powstały z utworów zasobnych w kationy Ca i Mg, lecz niezawierających węglanów.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Znaczną część powierzchni gminy Horodło (ok. 15%) zajmują czarnoziemy. Czarnoziemy powstały prawdopodobnie przy udziale roślinności łąkowo-stepowej lub roślinności trawiastej, pod wpływem suchego klimatu kontynentalnego. Charakterystycznym procesem dla tych gleb jest proces darniowy, którego wynikiem jest powstanie powierzchniowego poziomu próchnicznego o znacznie miąższości i zawartości próchnicy. W trakcie procesu darniowego zachodzą intensywne procesy przemiany materii organicznej w związki próchniczne, w których przeważają kwasy huminowe tworzące połączenia z minerałami ilastymi, stabilizowane związkami wapnia. W UTKG skałą macierzystą czarnoziemów jest less. Czarnoziemy w Polsce znajdują się na terenach urzeźbionych i są narażone na działanie erozji wodnej i silne zmywy powierzchniowe. Gleby te są intensywnie użytkowane rolniczo, co przyczynia się do wzrostu stopnia ich degradacji. Czarnoziemy właściwe powstały z lessów zasobnych w węglany występujące w całym profilu glebowym. Znaczący udział w typach gleb na terenie gminy Horodło (ok. 10%) stanowią jeszcze czarne ziemie. Czarne ziemie powstają w wyniku procesu darniowego związanego z akumulacją materii organicznej. Czarne ziemie kształtują się z różnych, najczęściej zasobnych w węglan wapnia skał macierzystych, przy udziale roślinności trawiastej, głównie łąkowej, w warunkach dość znacznej wilgotności. Gleby te odznaczają się poziomem próchnicznym o dużej miąższości i ciemnym zabarwieniu. Czarne ziemie właściwe powstają w warunkach nadmiernej wilgotności, najczęściej z utworów zasobnych w węglany i w części ilaste. Znaczna ilość związków humusowych i ilu koloidalnego oraz jonów wapnia sprzyja powstawaniu trwałych połączeń organiczno-mineralnych nadających czarnym ziemiom właściwym czarną barwę. Czarne ziemie zdegradowane występują w terenach nadmiernie odwodnionych. Długotrwała mineralizacja próchnicy prowadzi do obniżenia jej zawartości, dlatego poziom próchniczny czarnych ziem zdegradowanych wykazuje zróżnicowanie na część powierzchniową, która jest z reguły jaśniejsza od części dolnej. W procesie degradacji czarnych ziem następuje ługowanie węglanów z poziomów powierzchniowych. Powoduje to wzrost zakwaszenia i zmniejszenie stopnia wysycenia kompleksu sorpcyjnego kationami o charakterze zasadowym. W ramach prac klasyfikacyjnych w typie czarnych ziem na gruntach ornych wyróżniano również czarne ziemie niedokształcone, tzw. szare gleby, w których akumulacja substancji organicznej nie osiągnęła ilości odpowiadającej czarnym ziemiom właściwym i została przerwana w wyniku zmian stosunków wodnych i intensywnej uprawy polowej. Czarne ziemie glejowe występują na łąkach trwałych. Oglejenie gruntowe całkowite może występować już w poziomie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

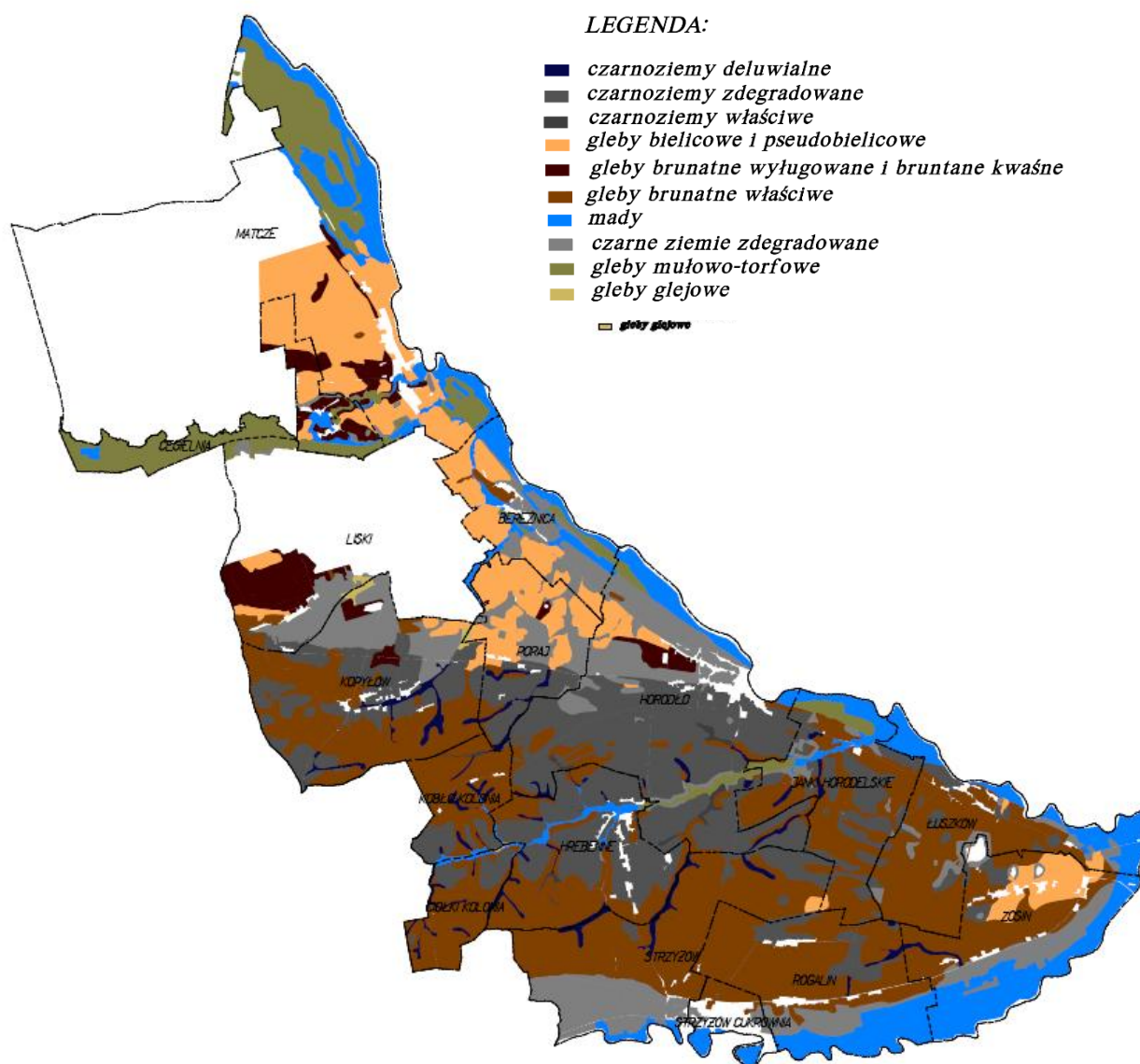
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

próchnicznym, ale nie głębiej niż 40 cm od powierzchni gleby. Około 9 procentowy udział w ogólnej powierzchni gleb gminy Horodło odnotowywany jest dla gleb w typie biellicowe i gleb typu mady. Powierzchnie pozostałych typów gleb na terenie gminy Horodło nie przekraczają wartości 5%. Są to rędziny deluwialne, rędziny brunatne, rędziny słabo wykształcone, gleby brunatne właściwe, gleby torfowe, torfowo-mułowe, gleby glejowe, mursze i mady. Rozkład procentowy typów gleb przedstawia wykres (Rys.18).

Rys. 17 Typy gleb na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUGiK

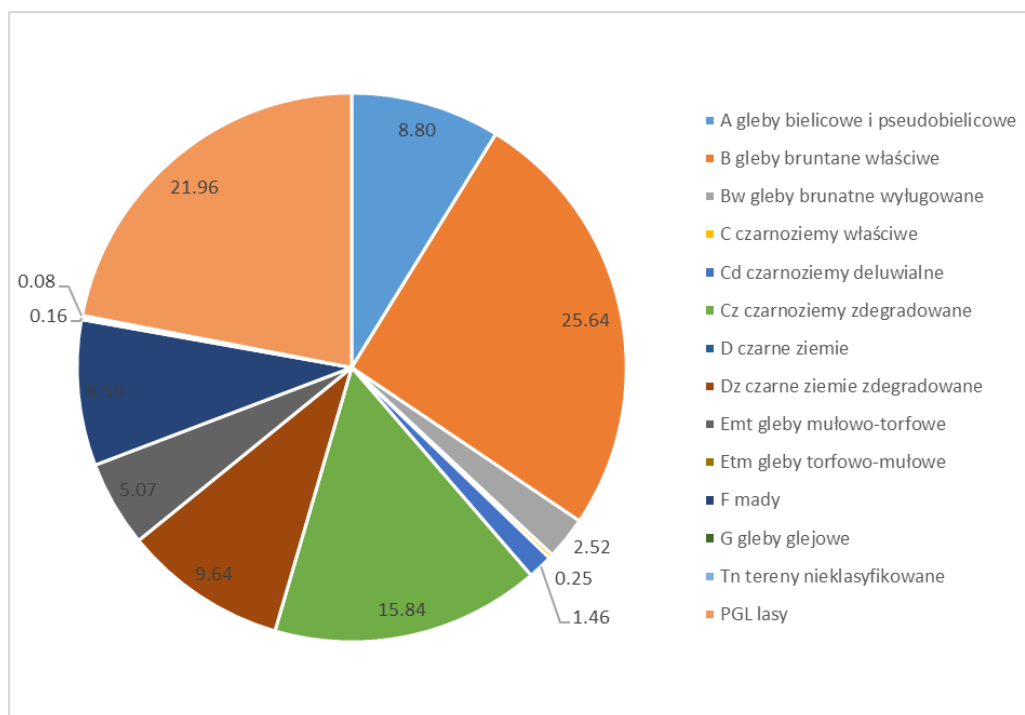
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 18 Rozkład typów gleb na obszarze gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej

Na terenie gminy Horodło występuje zróżnicowanie kompleksów rolniczej przydatności gleb gruntów ornych. Są tu m.in.:

- gleby orne bardzo dobre (klasa I i II),
- gleby orne dobre (klasa IIIa),
- gleby orne średnio dobre (klasa IIIb),
- gleby orne średniej jakości, lepsze (klasa IVa),
- gleby orne średniej jakości – gorsze (klasa IVb),
- gleby orne słabe (klasa V),
- gleby orne najsłabsze (klasa VI).

W użytkach zielonych podział ze względu na jakość bonitacyjną przedstawia się następująco:

- użytki zielone bardzo dobre (klasa I i II),
- użytki zielone dobre (klasa III),
- użytki zielone średniej jakości (klasa IV),
- użytki zielone słabe (klasa V),
- użytki zielone najsłabsze (klasa VI).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Obręb ewidencyjny	Jedn.	grunty orne								GO	użytki zielone						UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI		I	II	III	IV	V	VI	
1.	2.	3.	4.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	17.
1.	Bereźnica	ha	5.6344	73.5438	136.5833	81.2109	25.8122	0.9400	0.0000	0.0000	323.7246	0.0000	0.2000	66.2930	30.4939	1.2326	0.0000	98.2195
		%	1.74	22.72	42.19	25.09	7.97	0.29	0.00	0.00	100.00	0.00	0.20	67.49	31.05	1.25	0.00	100.00
2.	Cegielnia	ha	0.0000	0.0000	0.0000	24.9412	81.9714	25.3762	17.2856	9.6535	159.2279	0.0000	0.0000	0.1745	75.1769	35.4567	17.0500	127.8581
		%	0.00	0.00	0.00	15.66	51.48	15.94	10.86	6.06	100.00	0.00	0.00	0.14	58.80	27.73	13.34	100.00
3.	Ciołki Kolonia	ha	7.5950	154.3475	57.7852	4.1000	3.6124	0.0000	0.0000	0.0000	227.4401	0.0000	3.0251	3.9418	0.6453	0.0000	0.4400	8.0522
		%	3.34	67.86	25.41	1.80	1.59	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	37.57	48.95	8.01	0.00	5.46	100.00
4.	Horodło	ha	504.3526	446.1011	192.8107	23.3602	16.8335	6.7400	0.0000	0.0000	1190.1981	0.1600	10.9533	133.0782	9.1369	2.7988	4.8400	160.9672
		%	42.38	37.48	16.20	1.96	1.41	0.57	0.00	0.00	100.00	0.10	6.80	82.67	5.68	1.74	3.01	100.00
5.	Hrebenne	ha	166.9630	340.1754	118.0942	4.0100	0.7800	0.0000	0.0000	0.0000	630.0226	2.8546	18.5518	19.7788	1.7400	1.8300	0.0000	44.7552
		%	26.50	53.99	18.74	0.64	0.12	0.00	0.00	0.00	100.00	6.38	41.45	44.19	3.89	4.09	0.00	100.00
6.	Janki Horodelskie	ha	117.4373	275.9937	119.9074	17.3005	2.8530	0.1900	0.0000	0.0000	533.6819	0.0000	0.6558	43.5795	42.8365	9.2381	2.9501	99.2600
		%	22.01	51.72	22.47	3.24	0.53	0.04	0.00	0.00	100.00	0.00	0.66	43.90	43.16	9.31	2.97	100.00
7.	Kobło Kolonia	ha	36.4602	201.1178	22.1994	0.6153	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	260.3927	0.0000	2.7147	6.7694	6.5462	0.0000	0.0000	16.0303
		%	14.00	77.24	8.53	0.24	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	16.93	42.23	40.84	0.00	0.00	100.00
8.	Kopyłów	ha	40.1222	316.5362	276.2152	157.4686	58.4821	37.7692	4.3962	0.0000	890.9897	0.0000	0.1106	5.0340	5.9670	31.1572	4.8831	47.1519
		%	4.50	35.53	31.00	17.67	6.56	4.24	0.49	0.00	100.00	0.00	0.23	10.68	12.65	66.08	10.36	100.00
9.	Liski	ha	0.9100	2.8400	26.2791	16.5678	35.8570	46.5816	76.2358	22.0157	227.2870	0.0000	0.0000	6.8993	41.3879	15.6028	1.2600	65.1500
		%	0.40	1.25	11.56	7.29	15.78	20.49	33.54	9.69	100.00	0.00	0.00	10.59	63.53	23.95	1.93	100.00
10.	Łuszków	ha	8.9000	340.4578	195.1682	5.2500	0.0000	0.5000	0.0000	0.0000	550.2760	0.0000	0.0000	78.0953	9.8200	1.4900	0.7600	90.1653
		%	1.62	61.87	35.47	0.95	0.00	0.09	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	86.61	10.89	1.65	0.84	100.00
11.	Matcze	ha	1.8700	73.2556	197.0214	211.3172	110.0690	33.9021	13.2025	0.0000	640.6378	0.0000	0.0700	86.3150	120.3004	165.4600	63.0449	435.1903
		%	0.29	11.43	30.75	32.99	17.18	5.29	2.06	0.00	100.00	0.00	0.02	19.83	27.64	38.02	14.49	100.00
12.	Poraj	ha	43.8417	65.8455	92.6516	54.9119	68.5980	35.1418	29.1463	5.6700	395.8068	0.0000	0.3700	28.7577	16.6500	1.6000	0.0000	47.3777
		%	11.08	16.64	23.41	13.87	17.33	8.88	7.36	1.43	100.00	0.00	0.78	60.70	35.14	3.38	0.00	100.00
13.	Rogalin	ha	16.1990	379.4583	89.8916	39.5098	29.2197	42.7508	1.3113	0.0000	598.3405	0.0000	0.0000	51.5727	67.6573	1.3257	0.0000	120.5557
		%	2.71	63.42	15.02	6.60	4.88	7.14	0.22	0.00	100.00	0.00	0.00	42.78	56.12	1.10	0.00	100.00
14.	Strzyżów	ha	113.0741	467.3015	134.4194	5.5800	36.7353	0.0000	0.0000	0.0000	757.1103	0.0000	0.2100	34.0119	5.1423	7.3575	0.0000	46.7217
		%	14.93	61.72	17.75	0.74	4.85	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0.45	72.80	11.01	15.75	0.00	100.00
15.	Strzyżów Cukrownia	ha	9.5962	2.9116	17.5107	5.0112	1.3395	0.0000	0.0000	0.0000	36.3692	0.4426	0.0000	9.3164	3.0026	3.0089	4.6559	20.4264
		%	26.39	8.01	48.15	13.78	3.68	0.00	0.00	0.00	100.00	2.17	0.00	45.61	14.70	14.73	22.79	100.00
16.	Zosin	ha	20.3013	268.1398	161.9384	162.1684	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	612.5479	0.2573	2.0970	179.4261	15.1239	2.8500	0.0000	199.7543
		%	3.31	43.77	26.44	26.47	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.13	1.05	89.82	7.57	1.43	0.00	100.00
17.	Razem	ha	1093.2570	3408.0256	1838.4758	813.3230	472.1631	229.8917	141.5777	37.3392	8034.0531	3.7145	38.9583	753.0436	451.6271	280.4083	99.8840	1627.6358
		%	13.79	43.07	23.18	8.83	5.97	2.92	1.75	0.48	100	0.23	2.39	46.27	27.75	17.23	6.14	100.00

Tabela 9 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

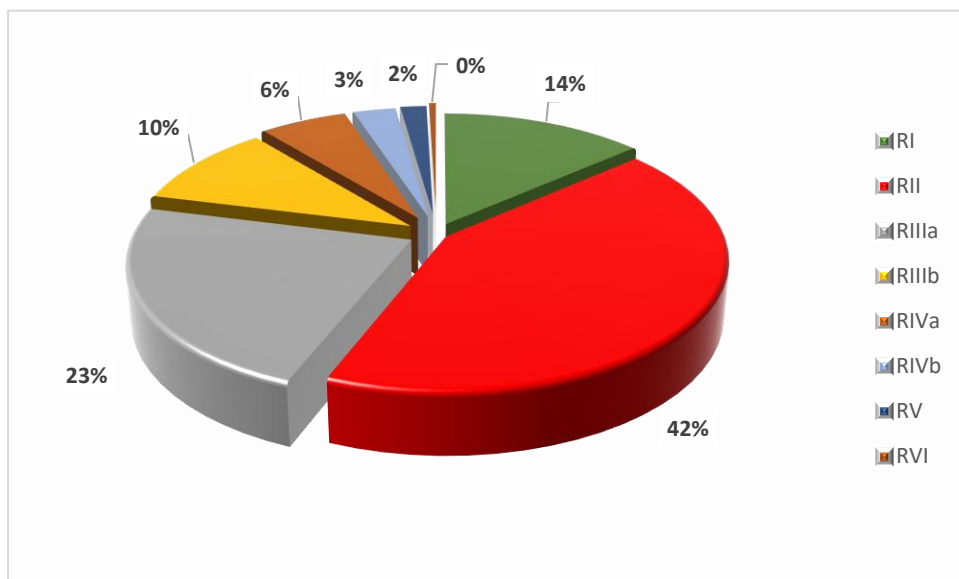
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

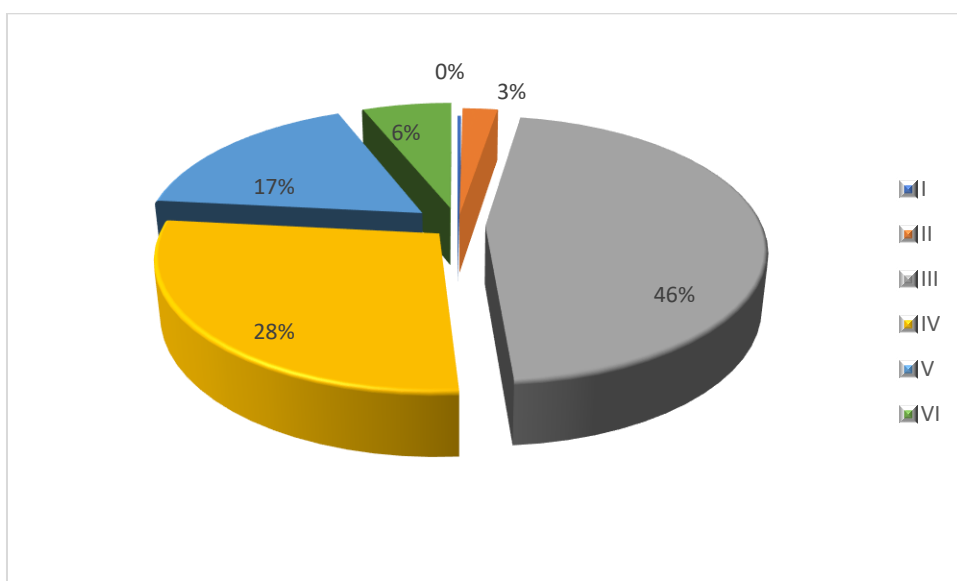
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 19 Grunty orne na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB

Rys. 20 Użytki zielone na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB

Największy udział wśród gruntów ornych mają grunty na glebach ornych bardzo dobrych (klasa II) i dobrych (klasa IIIa). Z kolei najwięcej użytków zielonych występuje na glebach dobrych (klasa III) i średniej jakości (klasa IV).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 10 Ocena jakości użytków rolnych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia ogólna użytków rolnych (ha)	Powierzchnia użytków rolnych					
			gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
			ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bereźnica	421.9441	363.4654	86.14	57.2461	13.57	1.2326	0.29
2.	Cegielnia	287.0860	25.1157	8.75	182.5245	63.58	79.4458	27.67
3.	Ciołki Kolonia	235.4923	230.7946	98.01	4.2577	1.81	0.4400	0.19
4.	Horodło	1351.1653	1310.8161	97.01	32.7104	2.42	7.6388	0.57
5.	Hrebenne	674.7778	670.4278	99.36	2.5200	0.37	1.8300	0.27
6.	Janki Horodelskie	632.9419	574.8742	90.83	45.8795	7.25	12.1882	1.93
7.	Kobło Kolonia	276.4230	269.8768	97.63	6.5462	2.37	0.0000	0.00
8.	Kopyłów	938.1416	795.4868	84.79	102.2183	10.90	40.4365	4.31
9.	Liski	292.4370	53.4962	18.29	123.8265	42.34	115.1143	39.36
10.	Łuszków	640.4413	627.8713	98.04	10.3200	1.61	2.2500	0.35
11.	Matcze	1075.8281	569.8492	52.97	264.2715	24.56	241.7074	22.47
12.	Poraj	443.1845	286.3784	64.62	120.3898	27.16	36.4163	8.22
13.	Rogalin	718.8962	576.6314	80.21	139.6278	19.42	2.6370	0.37
14.	Strzyżów	803.8320	754.5969	93.87	41.8776	5.21	7.3575	0.92
15.	Strzyżów Cukrownia	56.7956	44.7887	78.86	4.3421	7.65	7.6648	13.50
16.	Zosin	812.3022	794.3283	97.79	15.1239	1.86	2.8500	0.35
Razem		9661.6889	7948.7978	82.27	1153,6819	11,94	559,2092	5,79

Uwagi: * – Grunty orne klas I – IIIb i użytków zielonych klas I – III

** – Grunty orne klas IVa – IVb i użytków zielonych klas IV

*** – Grunty orne klas V – VIz i użytków zielonych klas V – VI

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Z treści mapy glebowo-rolniczej (Rys. 21) dla obszaru gminy Horodło wynika, że dominującym kompleksem przydatności rolniczej gleb jest kompleks 1 – pszenno bardzo dobry.

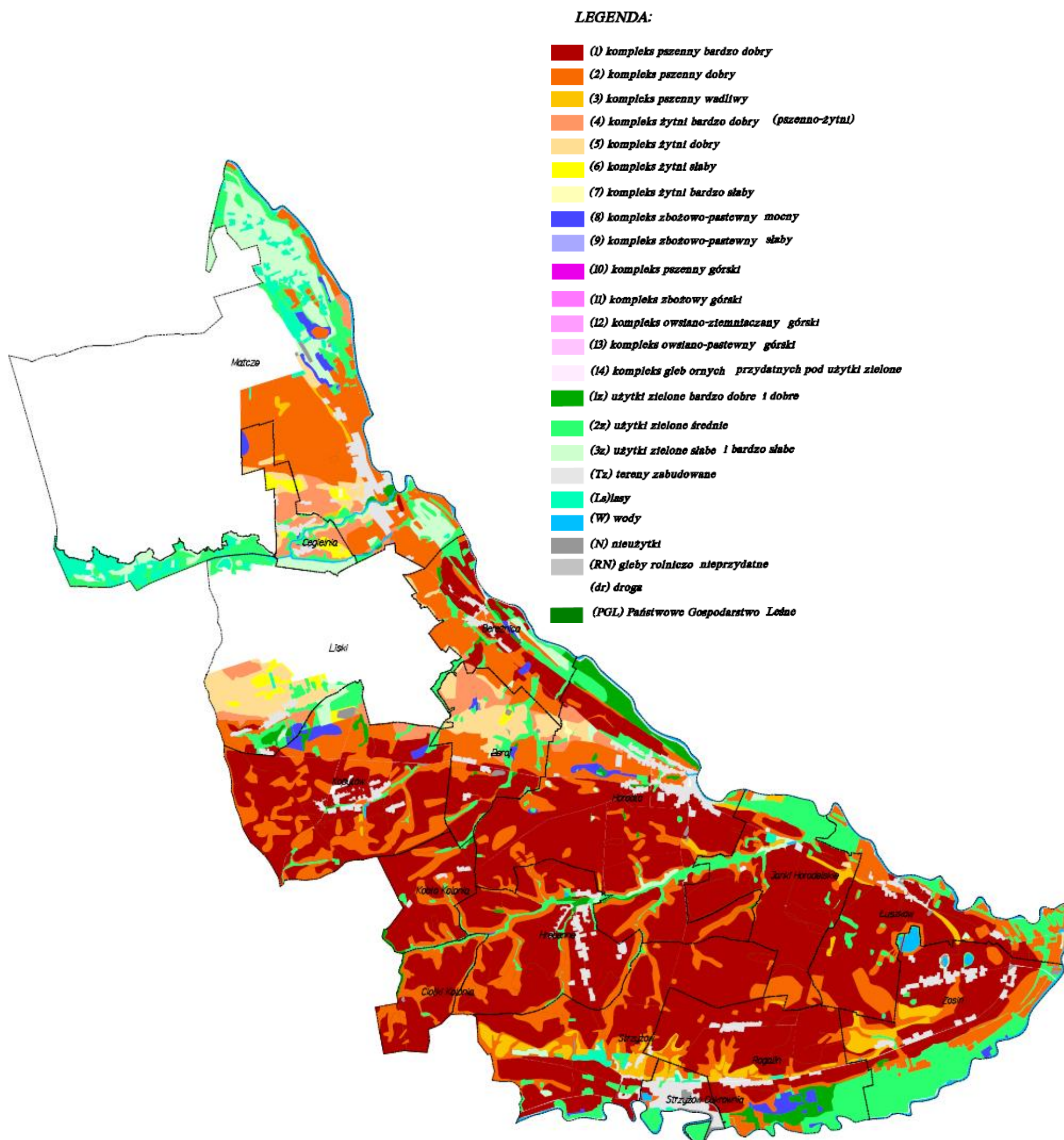
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 21 Kompleksy przydatności rolniczej gleb gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej udostępnionej przez GUGiK

2.2.7 Nieużytki i grunty zagrożone erozją

Na obszarze gminy Horodło zgodnie z danymi pozyskanymi z bazy EGiB nieużytki zajmują powierzchnię 50,8632 ha. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że znaczna część nieużytków ujawnionych w bazie EGiB nie występuje w terenie, nieużytki zostały zlikwidowane a w ich miejsce wprowadzono użytkowanie rolnicze.

Tabela 11 Nieużytki w gminie Horodło.

Lp.	Obręb ewidencyjny	Pow. N w ha	%
1.	Bereźnica	0,1409	0,03
2.	Cegielnia	0,1767	0,05
3.	Ciołki Kolonia	0,28	0,12
4.	Horodło	0,73	0,05
5.	Hrebenne	-	-
6.	Janki Horodelskie	1,9326	0,29
7.	Kobło Kolonia	-	-
8.	Kopyłów	1,8789	0,19
9.	Liski	2,8767	0,23
10.	Łuszków	0,3684	0,05
11.	Matcze	24,8295	0,84
12.	Poraj	3,8000	0,83
13.	Rogalin	0,6389	0,08
14.	Strzyżów	4,7061	0,54
15.	Strzyżów Cukrownia	6,2945	5,38
16.	Zosin	2,2100	0,29
17.	Razem Gmina	50,8632	0,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z bazy EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W gminie Horodło zagrożenie erozją występuje jedynie w południowej części gminy, gdzie występuje zróżnicowana rzeźba terenu oraz zagrożenie erozją rzeczną w dolinie rzeki Bug, a także wzdłuż cieków. Ponadto intensywna uprawa rolnicza a przy tym brak pasów wiatrochronnych powoduje zagrożenie erozją wietrzną gruntów ornych.

2.3 FUNKCJONALNOŚĆ PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW

2.3.1 Produkcja rolnicza

Produkcja rolnicza jest dominującym elementem gospodarki gminy, kształtującym jej rozwój ekonomiczny oraz wpływającym na zmiany krajobrazowe. Analiza ta obejmuje zarówno ilościowy, jak i jakościowy aspekt upraw, co pozwala na dokładne zrozumienie specyfiki rolnictwa w regionie oraz identyfikację głównych kierunków produkcji rolnej. Gmina Horodło charakteryzuje się zróżnicowanym klimatem oraz niewielkim urozmaicheniem rzeźby terenu, co wpływa na specyfikę upraw oraz struktury gospodarstw rolnych. Na podstawie danych przedstawionych w Tabeli 9, przeanalizowano strukturę upraw w poszczególnych obrębach ewidencyjnych gminy.

W gminie Horodło dominują uprawy roślin zbożowych (50,95% w skali gminy) co stanowi podstawę lokalnej produkcji rolniczej. Wśród zbóż dominuje uprawa pszenicy oraz w mniejszym udziale kukurydzy, spośród roślin oleistych największy udział zajmuje uprawa rzepaku.

Oprócz zbóż w gminie Horodło znaczący udział zajmuje powierzchnia przeznaczona na uprawę owoców (20,05 % w skali gminy), głównie w obrębie Matcze, gdzie uprawa owoców zajmuje niemal 15 % w skali obrębu oraz w obrębie Cegielnia 6%. Uprawy te obejmują głównie owoce miękkie spośród których największa ilość to uprawa borówki.

Rys. 22 Uprawy w gminie Horodło

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

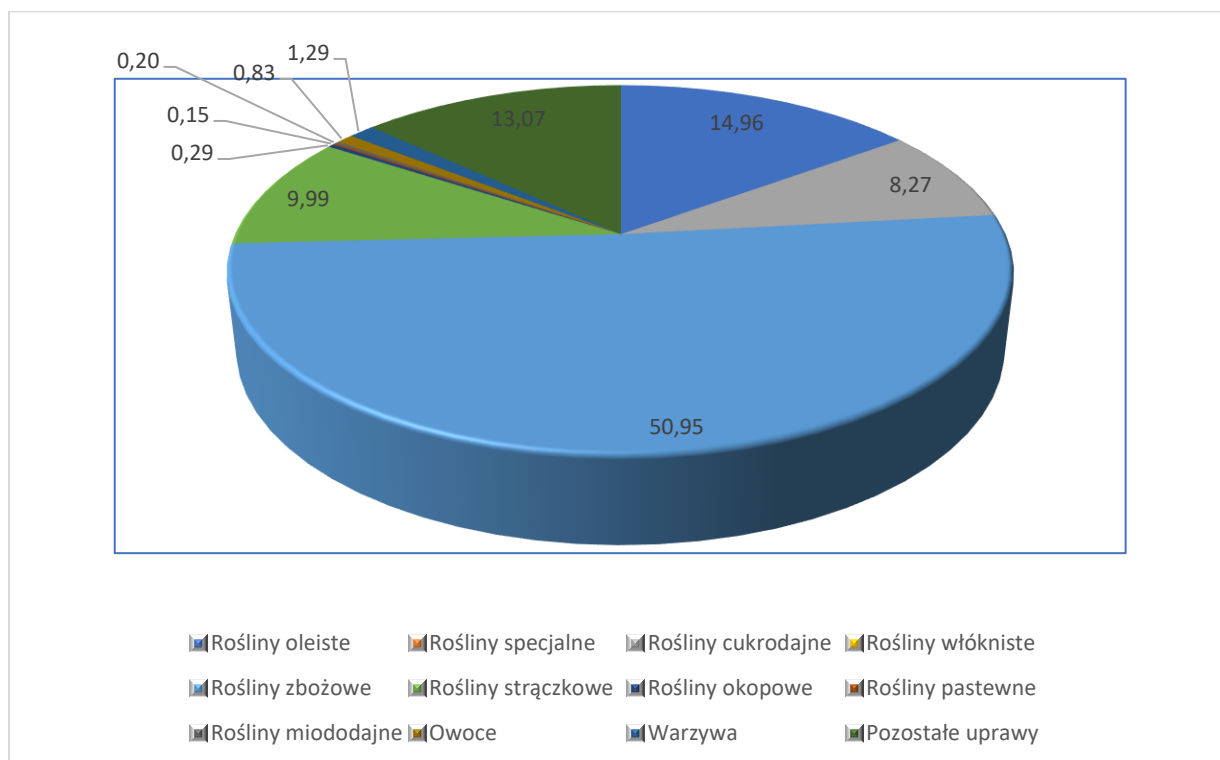
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Obręb ewidencyjny			Bereźnica	Cegielnia	Ciołki Kolonia	Horodło	Hrebenne	Janki Horodelskie	Kobło Kolonia	Kopytów	Liski	Łuszków	Matcze	Poraj	Rogalin	Strzyżów	Strzyżów Cukrownia	Zosin	Gmina ogółem	
Rośliny przemysłowe	Rośliny oleiste	rzepak	35,3156	10,2876	37,0945	193,0312	87,6842	50,2670	54,7743	140,6848	22,1409	66,8966	100,7634	72,0064	63,3277	113,9432	0,2328	99,5685	1148,0188	
		słonecznik	0,0000	1,0131	0,0000	1,4912	1,0056	0,9403	0,0000	0,2156	0,0000	1,3324	1,0851	0,4598	0,8835	0,5328	0,0000	0,1220	9,0814	
		dynia oleista	-	--	-	0,8521	4,3901	2,2891					6,4176	0,1745		13,9815	2,0763	0,0083	-	30,1894
	Powierzchnia upraw [ha]		35,3156	11,3007	37,0945	195,3745	93,0799	53,4963	54,7743	140,9004	22,1409	74,6466	102,0230	72,4662	78,1927	116,5523	0,2411	99,6905	1187,2895	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		10,75	6,82	16,62	16,96	15,10	9,69	21,39	17,61	10,87	13,09	11,95	21,73	14,11	16,73	0,91	16,47	14,96	
	Rośliny specjalne	tytoń	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Rośliny cukrodajne	burak cukrowy	0,5746	-	18,8118	51,4200	28,7919	78,8537	79,1225	44,8174	25,5280	88,1938	1,6055	19,9477	72,5233	64,2077	3,8482	78,5411	656,7872	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		0,17	-	8,43	4,46	4,67	14,28	30,90	5,60	12,53	15,46	0,19	5,98	13,08	9,21	14,53	12,98	8,27	
	Rośliny włókniste	len	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rośliny spożywcze	Rośliny zbożowe	pszenica	137,2475	11,5610	128,1850	603,6887	292,7721	241,7150	73,2187	473,3946	53,1379	214,3644	186,5386	89,3120	192,0528	284,6509	10,9854	195,8403	3188,6648	
		żyto	0,8615	-	0,3884	-	-	-	-	-	-	-	-	2,0301	1,3676	-	-	-	-	4,6476
		jęczmień	2,6146	10,7686	12,1924	48,7265	61,3540	16,5097	11,1665	1,4303	1,6047	18,9583	4,0294	9,0343	55,7448	90,3020	0,7968	16,8722	362,1053	
		owies	0,8891	1,0731	0,0000	0,5416	0,2631	0,2440	0,0000	0,7886	2,8800	0,9066	0,5073	6,9160	-	-	-	-	15,0094	
		pszennyżyto	1,0068	7,1443	0,0003	0,1858	1,9915	3,2911	0,0000	3,8945	10,2030	0,0000	4,6452	4,2773	3,0887	0,2067	-	1,4461	41,3815	
		kukurydza	48,3331	26,8101	8,0226	26,1059	20,1126	15,4748	14,2823	29,3405	41,6268	5,8198	41,1289	34,2465	13,0579	61,2922	-	40,0286	425,6825	
		proso	-	-	-	-	-	-	-	0,3152	-	-	-	0,6994	-	-	-	-	-	1,0146
		gryka	2,6209	1,0857	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,7732	1,7702	-	-	-	-	6,2499
	Powierzchnia upraw [ha]		193,5735	58,4428	148,7887	679,2485	376,4933	277,2346	98,9827	508,8485	109,4524	240,0491	240,3521	146,9239	263,9442	436,4518	11,7822	254,1872	4044,7555	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		58,90	35,27	66,68	58,96	61,08	50,21	38,65	63,61	53,72	42,09	28,14	44,05	47,61	62,64	44,47	42,01	50,95	
	Rośliny strączkowe	fasola	18,0629	6,2227	12,0699	126,6142	59,8984	67,2451	12,1621	62,5828	16,3530	93,5360	28,8779	35,9277	56,0770	50,6833	0,0066	28,7167	675,0362	
		soja	1,9332	7,2670	1,4394	8,0886	4,3833		0,0009	3,5216	0,0011		27,6956	9,9311	7,1344	9,3360	0,0002	4,2394	84,9720	
		groch	6,3741	0,0004	1,7171	9,9578	0,7729	1,1657	1,0127	0,8877	0,0000	0,0000	1,1226	1,4188	3,1367	2,7855	0,0042	2,9833	33,3398	
	Powierzchnia upraw [ha]		26,3702	13,4901	15,2264	144,6606	65,0546	68,4108	13,1757	66,9921	16,3541	93,536	57,6961	47,2776	66,3481	62,8048	0,011	35,9394	793,3476	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		8,02	8,14	6,82	12,56	10,55	12,39	5,14	8,37	8,03	16,40	6,76	14,18	11,97	9,01	0,04	5,94	9,99	
	Rośliny okopowe	ziemniak	0,4218	0,1018	0,6517	5,1918	1,0264	0,8642	0,8854	0,5679	0,6225	3,6323	1,7660	4,9921	1,8475	0,3065	0,0408	0,4397	23,3584	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		0,13	0,06	0,29	0,45	0,17	0,16	0,35	0,07	0,31	0,64	0,21	1,50	0,33	0,04	0,15	0,07	0,29	
	Rośliny pastewne	burak pastewny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0465	-	-	-	0,0465
		łubin	-	1,6827	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6827
		koniczyna	-	0,6988	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6560	1,8308	-	-	-	-	4,1856
		lucerna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2453	0,8527	0,0000	0,7898	0,8747	-	-	1,8653	5,6279
	Powierzchnia upraw [ha]		-	2,3815	-	-	-	-	-	-	-	1,2453	0,8527	1,656	2,6206	0,9212	-	-	1,8653	11,5426
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		-	1,44	-	-	-	-	-	-	-	0,61	0,15	0,19	0,79	0,17	-	-	0,31	0,15
	Rośliny miododajne		1,8814	0,0000	0,2252	0,6659	0,9258	1,7826	-	-	-	0,5322	0,9075	0,0000	6,5245	0,5592	0,6348	-	1,1330	15,7721
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		0,57	0,00	0,10	0,06	0,15	0,32	-	-	-	0,26	0,16	0,00	1,96	0,10	0,09	-	0,19	0,20
	Owoce		0,0274	9,9454	0,0171	-	0,3075	-	-	-	-	0,0007	0,0000	49,2178	6,3001	0,0996	-	-	0,0171	65,9327
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		0,01	6,00	0,01	-	0,09	-	-	-	-	-	-	14,98	1,92	0,03	-	-	0,01	0,83
	Warzywa		-	1,2427	1,9958	13,9117	43,2775	5,0991	5,9050	3,2014	-	14,9806	9,5360	0,0853	2,5622	0,2127	0,0004	0,0021	102,0125	
	Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]		-	0,75	0,89	1,21	7,02	0,92	2,31	0,40	-	2,63	1,12	0,03	0,46	0,03	-	-	-	1,29
Pozostałe uprawy			70,4896	68,7926	0,3316	61,5498	7,4058	66,3645	3,2492	34,6657	27,8764	53,4988	390,1976	26,3787	67,3406	15,6044	10,5683	133,1549	1037,4686	
Udział w powierzchni upraw w obrębie [%]			21,45	41,52	0,15	5,34	1,20	12,02	1,27	4,33	13,68	9,38	45,69	7,91	12,15	2,24	39,89	22,00	13,07	
Ogółem obręb			328,6541	165,6976	223,1428	1152,0228	616,3627	552,1058	256,0948	799,9934	203,7525	570,2974	854,0501	333,5167	554,3386	696,775	26,492	604,9703	7938,2666	

Tabela 12 Struktura upraw w 2025 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARMiR

Rys. 23 Struktura upraw w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Na terenie gminy prowadzony jest chów zwierząt gospodarskich, z dominacją bydła i trzody chlewnej. Największe pogłowie bydła odnotowano w obrębie Rogalin (218 sztuk, obsada ok. 34 szt./100 ha) oraz Łuszków (164 sztuki, 29 szt./100 ha). Trzoda chlewna również koncentruje się głównie w Rogalinie, gdzie utrzymuje się 48 sztuk, co przekłada się na wysoką obsadę – 7 szt./100 ha. W pozostałych obrębach ewidencyjnych obecność trzody chlewnej ma charakter marginalny. Hodowla koni rozwinięta jest przede wszystkim w obrębach Matcze (23 sztuki), Poraj (13 sztuk) i Rogalin (12 sztuk). Podczas inwentaryzacji terenowej stwierdzono nową hodowlę koni w Kopyłowie. Chów kóz i owiec na terenie gminy prowadzony jest w niewielkiej skali. Kozy hodowane są wyłącznie w obrębie Hrebenne (4 sztuki), natomiast owce w obrębie Matcze (6 sztuk).

Dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie uwzględniają pogłowia drobiu, gdyż jego hodowla nie podlegała dotąd obowiązkowi rejestracji.

W trakcie inwentaryzacji terenowej odnotowano również nietypową hodowlę ślimaków w Jankach Horodelskich.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 13 Produkcja zwierzęca

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia użytków rolnych	Pogłowie zwierząt (w szt. fizycznych)						Obsada na 100 ha użytków rolnych (w szt. fizycznych)					
		(ha)	Bydło	Trzoda	Owce	Kozy	Konie	Kury	Bydło	Trzoda	Owce	Kozy	Konie	Kury
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1	Bereźnica	326.80	-	3	-	-	1	-	-	0.9	-	-	0.3	-
2	Cegielnia	166.75	11	-	-	-	-	-	6.6	-	-	-	-	-
3	Ciołki Kolonia	223.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Horodło	1 148.39	49	20	-	-	-	-	4.3	1.7	-	-	-	-
5	Hrebenne	614.29	31	11	-	4	-	-	5.1	1.8	-	0.7	-	-
6	Janki Horodelskie	574.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.8	-
7	Kobło Kolonia	255.54	-	-	-	-	2	-	5.9	-	-	-	-	-
8	Kopyłów	864.31	51	-	-	-	-	-	4.7	1.7	-	-	0.4	-
9	Liski	234.18	11	4	-	-	1	-	28.8	0.7	-	-	-	-
10	Łuszków	570.15	164	4	-	-	-	-	-	-	-	-	0.8	-
11	Matcze	863.23	17	-	6	-	23	-	2.0	-	0.7	-	2.7	-
12	Poraj	337.43	18	-	-	-	13	-	5.3	-	-	-	3.9	-
13	Rogalin	648.37	218	48	-	-	12	-	33.6	7.4	-	-	1.9	-
14	Strzyżów	695.73	41	-	-	-	7	-	5.9	-	-	-	1.0	-
15	Strzyżów Cukrownia	26.49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Zosin	608.04	63	3	-	-	2	-	10.4	0.5	-	-	0.3	-
Gmina ogółem		8156.86	674	93	6	4	61	-	8.3	1.1	0.1	-	0.8	-
(obszar wiejski)														

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR (stan na dzień 12.03.2025r.)

2.3.2 Struktura władania gruntami

Strukturę władania gruntów przeanalizowano na podstawie ustalonych, według Rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków, grup rejestrowych tj.:

- 1) grupa 1 – Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 2) grupa 2 – Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 3) grupa 3 – jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- 4) grupa 4 – gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 5) grupa 5 – gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 6) grupa 6 – jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- 7) grupa 7 – osoby fizyczne;
- 8) grupa 8 – spółdzielnie;
- 9) grupa 9 – kościoły i związki wyznaniowe;
- 10) grupa 10 – wspólnoty gruntowe;
- 11) grupa 11 – powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 12) grupa 12 – powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 13) grupa 13 – województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 14) grupa 14 – województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- 15) grupa 15 – spółki prawa handlowego;
- 16) grupa 16 – inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1–15.

W strukturze władania gruntami na terenie gminy Horodło dominuje sektor prywatny, który obejmuje około 71% całkowitej powierzchni gminy, co odpowiada 9206,0022 ha. W przeważającej części są to grunty będące własnością osób fizycznych, stanowiące 69,74% powierzchni gminy. W większości obrębów ewidencyjnych grunty prywatne przeważają, co wynika z rolniczego charakteru regionu oraz korzystnych warunków glebowo-rolniczych, sprzyjających prowadzeniu działalności rolniczej. Najwyższy udział gruntów we władaniu osób fizycznych odnotowano w obrębach: Ciołki Kolonia (98,36%), Kobło Kolonia (97,29%), Hrebenne (96,57%), Rogalin (94,89%) oraz Janki Horodelskie (93,99%). Łączna powierzchnia gruntów osób fizycznych wynosi 9082,1880 ha.

Grunty należące do sektora publicznego występują w mniejszym zakresie i w większości przypadków obejmują tereny o innym niż rolniczy charakterze użytkowania. Znaczące udziały gruntów publicznych obserwuje się jedynie w dwóch obrębach ewidencyjnych : Liski oraz Matcze, gdzie zlokalizowane są największe kompleksy leśne. Lasy te, będące własnością Skarbu Państwa, są zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. W obrębie Liski grunty publiczne stanowią 77,78% powierzchni obrębu, natomiast w obrębie Matcze – 65,16%.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Szczególny przypadek stanowi obręb Strzyżów Cukrownia, gdzie większość gruntów, formalnie należących do Skarbu Państwa, została oddana w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym. Grunty te zaliczane są do 2 grupy rejestrowej.

Grunty będące we władaniu jednostek samorządu terytorialnego, tj. gminy, powiatu oraz województwa, stanowią w przeważającej mierze tereny zajęte pod drogi publiczne. Grunty należące do gminy (zaliczane do grup rejestrowych 4, 5 i 6) zajmują łącznie 4,03% powierzchni gminy. Własność powiatu (grupy 11 i 12) obejmuje 0,42% powierzchni, natomiast grunty pozostające w zasobie województwa (grupy 13 i 14) stanowią 0,20%.

Niewielki udział w strukturze władania gruntami w gminie mają inne formy własności. Grunty kościołów i związków wyznaniowych zajmują jedynie 0,14% powierzchni gminy i występują w obrębach ewidencyjnych: Liski, Kopyłów, Matcze, Horodło, Janki Horodelskie, Łuszków, Hrebenne, Strzyżów oraz Strzyżów Cukrownia. Z kolei grunty wspólnot gruntowych występują w obrębach Kopyłów (4,27% powierzchni obrębu) i Horodło (2,31%), co w ujęciu całej gminy stanowi 0,58%. Obecność spółek handlowych w strukturze własnościowej gruntów jest marginalna – stanowią one łącznie 0,16% powierzchni gminy. Występują one w obrębach: Kopyłów (0,17% powierzchni obrębu), Matcze (0,47%), Cegielnia (0,04%), Łuszków (0,02%), Zosin (0,58%), Rogalin (0,02%) oraz Strzyżów Cukrownia (0,33%)

Tabela 14 Struktura władania gruntów

Lp.	Właściciel	Jedn.	Liski	Kopytów	Kobło Kolonia	Matcze	Cegielnia	Bereźnica	Horodło	Janki Horodelskie	Poraj	Łuszków	Zosin	Ciołki Kolonia	Hrebenne	Strzyżów	Rogalin	Strzyżów Cukrownia	Razem Gmina
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Skarb Państwa (1,2,3)	ha	955,6464	10,9286	0,0100	1839,6865	78,3255	26,6210	49,5567	18,5944	14,1571	41,2713	53,1331	0,8900	1,3600	22,8497	22,5090	75,3507	3210,8900
2.		%	75,71%	1,10%	0,01%	62,41%	20,08%	5,96%	3,44%	2,81%	3,09%	6,02%	6,86%	0,37%	0,20%	2,62%	2,98%	64,44%	24,66%
3.	Gmina (4,5,6)	ha	19,9400	39,4097	5,0400	78,9550	30,2409	52,8792	66,9873	17,9334	51,9000	24,3578	35,9200	1,4724	17,2669	54,9124	12,0406	15,4788	524,7344
4.		%	1,58%	3,95%	1,79%	2,68%	7,75%	11,85%	4,65%	2,71%	11,31%	3,55%	4,63%	0,62%	2,50%	6,29%	1,59%	13,24%	4,03%
5.	Osoby fizyczne (7)	ha	280,3881	887,4524	273,5753	1012,3781	281,3651	359,8079	1257,6197	622,7265	389,4374	611,4013	678,7988	234,9623	667,6130	790,0984	716,8479	17,7158	9082,1880
6.		%	22,22%	89,04%	97,28%	34,34%	72,12%	80,61%	87,32%	93,99%	84,88%	89,18%	87,59%	98,36%	96,57%	90,49%	94,89%	15,15%	69,74%
7.	Rolnicze spółdzielnie produkcyjne (8)	ha	-	0,1897	-	-	0,0600	-	0,2959	0,3090	-	0,0806	2,3700	-	-	-	-	5,9672	9,2724
8.		%	0,00%	0,02%	-	-	0,02%	-	0,02%	0,05%	-	0,01%	0,31%	-	-	-	-	5,10%	0,07%
9.	Kościoły i związki wyznaniowe (9)	ha	0,0300	0,6775	-	0,5900	-	-	11,2673	0,3327	-	0,3900	-	-	0,3100	2,4700	-	1,7653	17,8328
10.		%	0,01%	0,07%	-	0,02%	-	-	0,78%	0,05%	-	0,06%	-	-	0,04%	0,28%	-	1,51%	0,14%
11.	Wspólnoty gruntowe (10)	ha	-	42,5794	-	-	-	-	33,2510	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75,8304
12.		%	-	4,27%	-	-	-	-	2,31%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,58%
13.	Powiat (11, 12)	ha	4,9722	13,8146	2,5820	-	-	-	13,0079	2,6778	3,3200	1,4008	-	1,5468	4,7600	2,7656	3,9210	0,2634	55,0321
14.		%	0,39%	1,39%	0,92%	-	-	-	0,90%	0,40%	0,72%	0,20%	-	0,65%	0,69%	0,32%	0,52%	0,23%	0,42%
15.	Województwo (13, 14)	ha	1,1771	-	-	2,3681	-	7,0403	8,1983	-	-	6,5631	0,2894	-	-	-	-	-	25,6363
16.		%	0,09%	-	-	0,08%	-	1,58%	0,57%	-	-	0,96%	0,04%	-	-	-	-	-	0,20%
17.	Spółki handlowe (15)	ha	-	1,6504	-	13,9500	0,1500	-	-	-	-	0,1100	4,4814	-	-	-	0,1538	0,3830	20,8786
18.		%	-	0,17%	-	0,47%	0,04%	-	-	-	-	0,02%	0,58%	-	-	-	0,02%	0,33%	0,16%
19.	Grunty inne (16)	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Ogółem	ha	1262,1538	996,7023	281,2073	2947,9277	390,1415	446,3484	1440,1841	662,5738	458,8145	685,5749	774,9927	238,8715	691,3099	873,0961	755,4723	116,9242	13022,2950

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

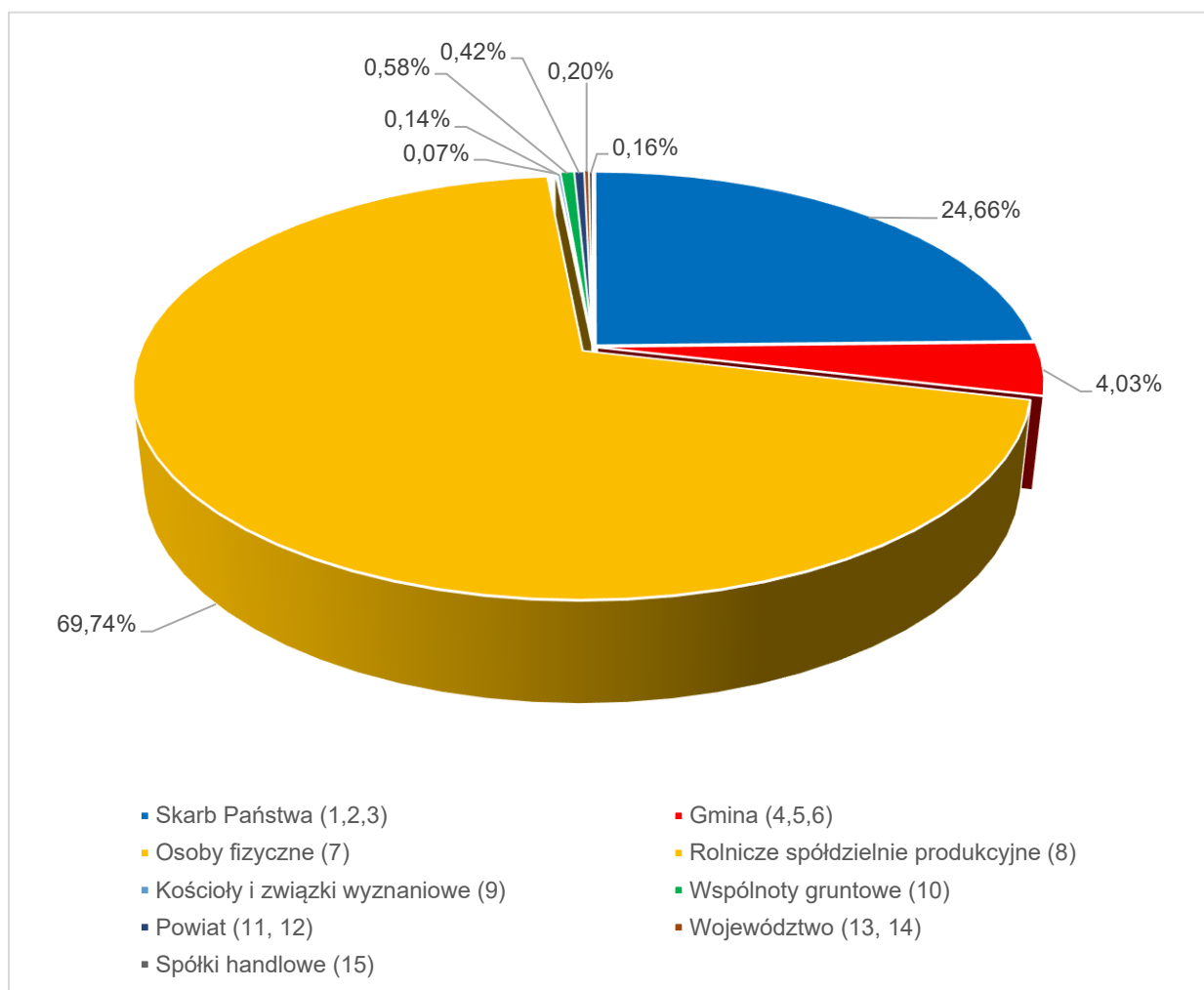
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 24 Struktura władania gruntów na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.3 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

W niniejszej analizie przedstawiono strukturę obszarową i ilościową gospodarstw rolnych w gminie Horodło. Do analizy przyjęto gospodarstwa należące do 7 i 10 grupy rejestrowej tj. 7 – osoby fizyczne oraz 10 – wspólnoty gruntowe. Na potrzeby charakterystyki gospodarstw rolnych przyjęto definicję gospodarstwa rolnego na podstawie art. 2 pkt. 1 ustawy o podatku rolnym, tj. obszar gruntów o łącznej powierzchni powyżej 1 ha.

Na terenie gminy Horodło funkcjonuje 1678 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 8359,5621 ha, co daje średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego - 4,9819 ha. Średnia powierzchnia każdego obrębu kształtuje się od powierzchni 2,9183 ha w Ciołkach Kolonii do 7,4349 ha w Matczu.

Gospodarstwa o powierzchni 1-4,99 ha stanowią znaczącą większość. Ich udział w całkowitej liczbie gospodarstw wynosi 74,08%. Jednakże w zależności od obrębu udział tej grupy kształtuje się na różnym poziomie – od 51,28% w Ciołkach Kolonii do 100% w Strzyżowie Cukrowni. W obrębie Strzyżów Cukrownia funkcjonują jedynie cztery gospodarstwa, ponieważ teren ten obejmuje głównie obszar dawnej cukrowni wraz z zabudową, która została wykupiona przez prywatną spółkę. Większość pozostałych gruntów są we władaniu spółdzielni mieszkaniowych i podmiotów, których grunty nie przekraczają 1 ha.

Gospodarstwa w przedziale 5-9,99 ha stanowią znaczący udział w strukturze obrębów ewidencyjnych tj. Matcze (19,53%), Janki Horodelskie (21,09%), Zosin (27,27%), Ciołki Kolonia (30,77%) oraz Hrebenne (22,02%).

Gospodarstwa o powierzchni 10–14,99 ha stanowią 4,41% ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Najwięcej znajduje się w Ciołkach Kolonii (12,82%), Zosinie (8,18%), a także w Jankach Horodelskich i Matczu (po 7,03%).

Gospodarstwa w przedziale 15–49,99 ha stanowią 4,29% wszystkich gospodarstw. Największy odsetek występuje w Matczu (9,38%) i Kopyłowie (7,69%). Ich udział w całkowitej powierzchni gruntów wynosi 20,67%, co świadczy o dużym znaczeniu tej grupy w strukturze obszarowej.

Największe jednostki – gospodarstwa o powierzchni 50–99,99 ha – są nieliczne (11 gospodarstw), lecz charakteryzują się dużym znaczeniem powierzchniowym – zajmują 8,18%

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

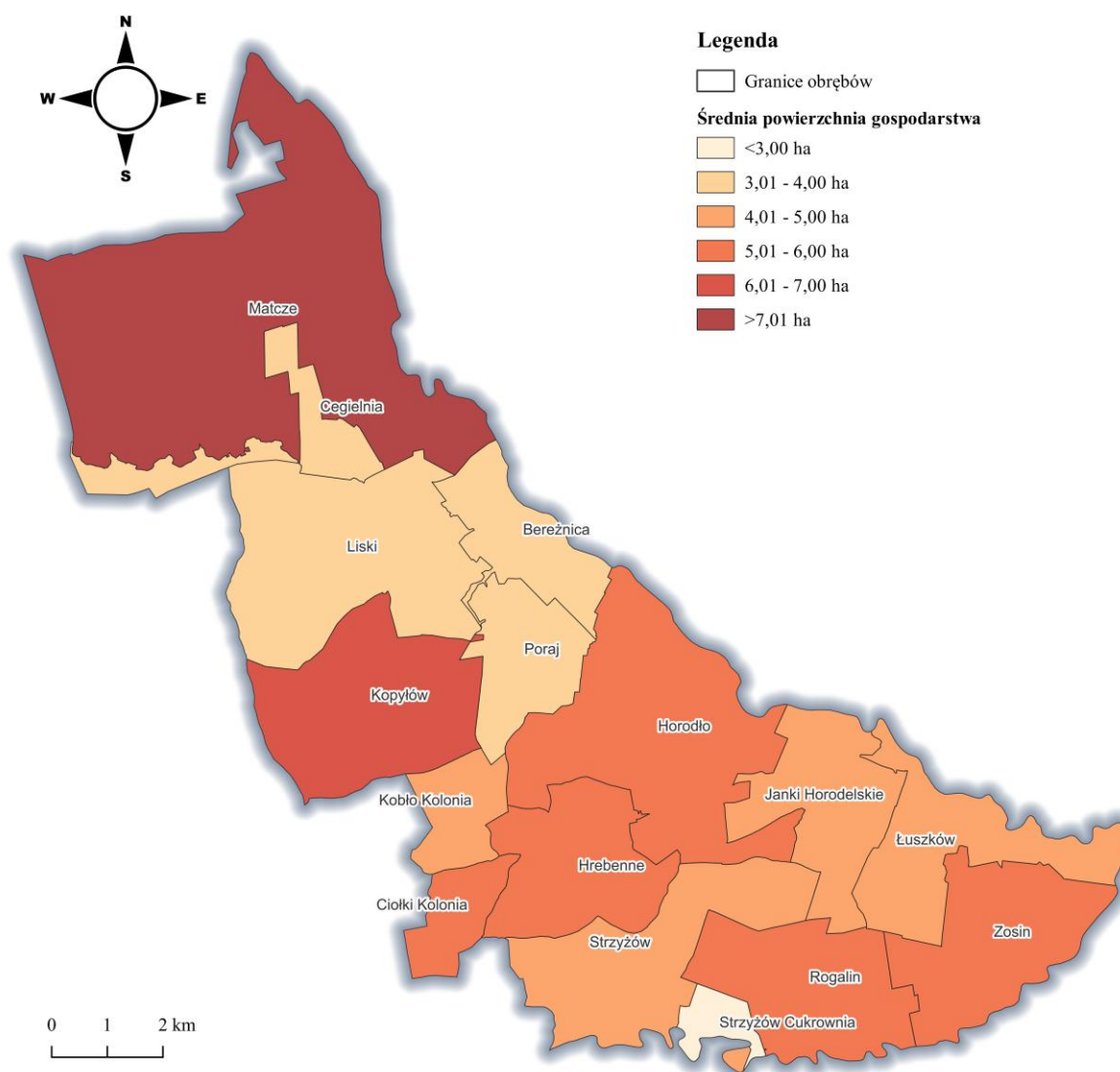
powierzchni wszystkich gospodarstw. Występują w Kopyłowie, Liskach, Zosinie, Hrebennem, Strzyżowie, Horodle oraz Rogalinie.

W gminie odnotowano tylko jedno gospodarstwo o powierzchni przekraczającej 100 ha – zlokalizowane w obrębie Matcze, o powierzchni 213,7176 ha. Pomimo że stanowi ono jedynie 0,06% liczby gospodarstw, jego udział w całkowitej powierzchni wynosi aż 2,56% powierzchni gospodarstw w gminie.

Tabela 15 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

L.p.	Gospodarstwa w grupach obszarowych			Obręb ewidencyjny																Razem gmina
				Liski	Kopytów	Kobło Kolonia	Matcze	Cegielnia	Bereźnica	Horodło	Janki Horodelskie	Poraj	Łuszków	Zosin	Ciołki Kolonia	Hrebenne	Strzyżów	Rogalin	Strzyżów Cukrownia	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
1.	1-4,99 ha	ilość gosp.	liczba	53	101	40	81	71	77	169	89	81	100	65	20	73	119	100	4	1243
2.		udział w liczbie gosp.	%	89,83%	77,69%	74,07%	63,28%	91,03%	82,80%	74,78%	69,53%	81,82%	75,19%	59,09%	51,28%	66,97%	75,80%	76,34%	100,00%	74,08%
3.		powierzchnia	ha	113,1300	246,1530	111,6133	183,4296	154,4395	174,1435	395,9146	214,3595	180,4204	251,9307	165,9459	54,2708	193,3965	267,7929	243,6718	11,6732	2962,2852
4.		udział w pow. gosp.	%	48,35%	28,55%	43,03%	19,27%	65,79%	54,86%	34,69%	36,62%	53,11%	44,28%	25,80%	23,40%	31,44%	38,55%	36,46%	100,00%	35,44%
5.		średnia powierzchnia gosp.	ha	2,1345	2,4372	2,7903	2,2646	2,1752	2,2616	2,3427	2,4085	2,2274	2,5193	2,5530	2,7135	2,6493	2,2504	2,4367	2,9183	2,3832
6.	5-9,99 ha	ilość gosp.	liczba	3	13	9	25	5	11	37	27	14	23	30	12	24	25	19	-	277
7.		udział w liczbie gosp.	%	5,08%	10,00%	16,67%	19,53%	6,41%	11,83%	16,37%	21,09%	14,14%	17,29%	27,27%	30,77%	22,02%	15,92%	14,50%	-	16,51%
8.		powierzchnia	ha	21,4399	90,5072	55,9401	175,9736	31,4426	71,372	247,0975	189,3805	93,7941	153,0317	212,7703	81,26	165,3878	167,2888	127,0173	-	1883,7034
9.		udział w pow. gosp.	%	9,16%	10,50%	21,56%	18,49%	13,40%	22,48%	21,65%	32,35%	27,61%	26,90%	33,09%	35,04%	26,89%	24,08%	19,00%	-	22,53%
10.		średnia powierzchnia gosp.	ha	7,1466	6,9621	6,2156	7,0389	6,2885	6,4884	6,6783	7,0141	6,6996	6,6536	7,0923	6,7717	6,8912	6,6916	6,6851	-	6,8004
11.	10-14,99 ha	ilość gosp.	liczba	-	3	2	9	-	3	10	9	2	5	9	5	6	5	6	-	74
12.		udział w liczbie gosp.	%	-	2,31%	3,70%	7,03%	-	3,23%	4,42%	7,03%	2,02%	3,76%	8,18%	12,82%	5,50%	3,18%	4,58%	-	4,41%
13.		powierzchnia	ha	-	33,4188	23,2182	113,1325	-	31,1456	128,8231	104,4277	29,1400	54,6414	102,3732	54,2164	74,4962	63,3677	75,9510	-	888,3518
14.		udział w pow. gosp.	%	-	3,88%	8,95%	11,89%	-	9,81%	11,29%	17,84%	8,58%	9,60%	15,92%	23,38%	12,11%	9,12%	11,36%	-	10,63%
15.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	11,1396	11,6091	12,5703	-	10,3819	12,8823	11,6031	14,5700	10,9283	11,3748	10,8433	12,4160	12,6735	12,6585	-	12,0048
16.	15-49,99 ha	ilość gosp.	liczba	2	10	3	12	2	2	7	3	2	5	5	2	5	7	5	-	72
17.		udział w liczbie gosp.	%	3,39%	7,69%	5,56%	9,38%	2,56%	2,15%	3,10%	2,34%	2,02%	3,76%	4,55%	5,13%	4,59%	4,46%	3,82%	-	4,29%
18.		powierzchnia	ha	48,5600	283,8460	68,6377	265,4137	48,8500	40,7900	209,9989	77,2596	36,3703	109,3919	88,2196	42,1412	130,3890	145,3513	132,8074	-	1728,0266
19.		udział w pow. gosp.	%	20,75%	32,93%	26,46%	27,89%	20,81%	12,85%	18,40%	13,20%	10,71%	19,23%	13,72%	18,17%	21,20%	20,93%	19,87%	-	20,67%
20.		średnia powierzchnia gosp.	ha	24,2800	28,3846	22,8792	22,1178	24,4250	20,3950	29,9998	25,7532	18,1852	21,8784	17,6439	21,0706	26,0778	20,7645	26,5615	-	24,0004
21.	50-99,99 ha	ilość gosp.	liczba	1	3	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	1	1	1	-	11
22.		udział w liczbie gosp.	%	1,69%	2,31%	-	-	-	-	1,33%	-	-	-	0,91%	-	0,92%	0,64%	0,76%	-	0,66%
23.		powierzchnia	ha	50,8449	208,1553	-	-	-	-	159,5076	-	-	-	73,7916	-	51,4253	50,7900	88,9628	-	683,4775
24.		udział w pow. gosp.	%	21,73%	24,15%	-	-	-	-	13,98%	-	-	-	11,47%	-	8,36%	7,31%	13,31%	-	8,18%
25.		średnia powierzchnia gosp.	ha	50,8449	69,3851	-	-	-	-	53,1692	-	-	-	73,7916	-	51,4253	50,7900	88,9628	-	62,1343
26.	powyżej 100 ha	ilość gosp.	liczba	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
27.		udział w liczbie gosp.	%	-	-	-	0,78%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,06%
28.		powierzchnia	ha	-	-	-	213,7176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	213,7176
29.		udział w pow. gosp.	%	-	-	-	22,46%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,56%
30.		średnia powierzchnia gosp.	ha	-	-	-	213,7176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	213,7176
31.	Ogółem gmina	ilość gosp.	liczba	59	130	54	128	78	93	226	128	99	133	110	39	109	157	131	4	1678
32.		powierzchnia	ha	233,9748	862,0803	259,4093	951,6670	234,7321	317,4511	1141,3417	585,4273	339,7248	568,9957	643,1006	231,8884	615,0948	694,5907	668,4103	11,6732	8359,5621
33.		średnia powierzchnia gosp.	ha	3,9657	6,6314	4,8039	7,4349	3,0094	3,4135	5,0502	4,5737	3,4316	4,2782	5,8464	5,9459	5,6431	4,4241	5,1024	2,9183	4,9819

Rys. 25 Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

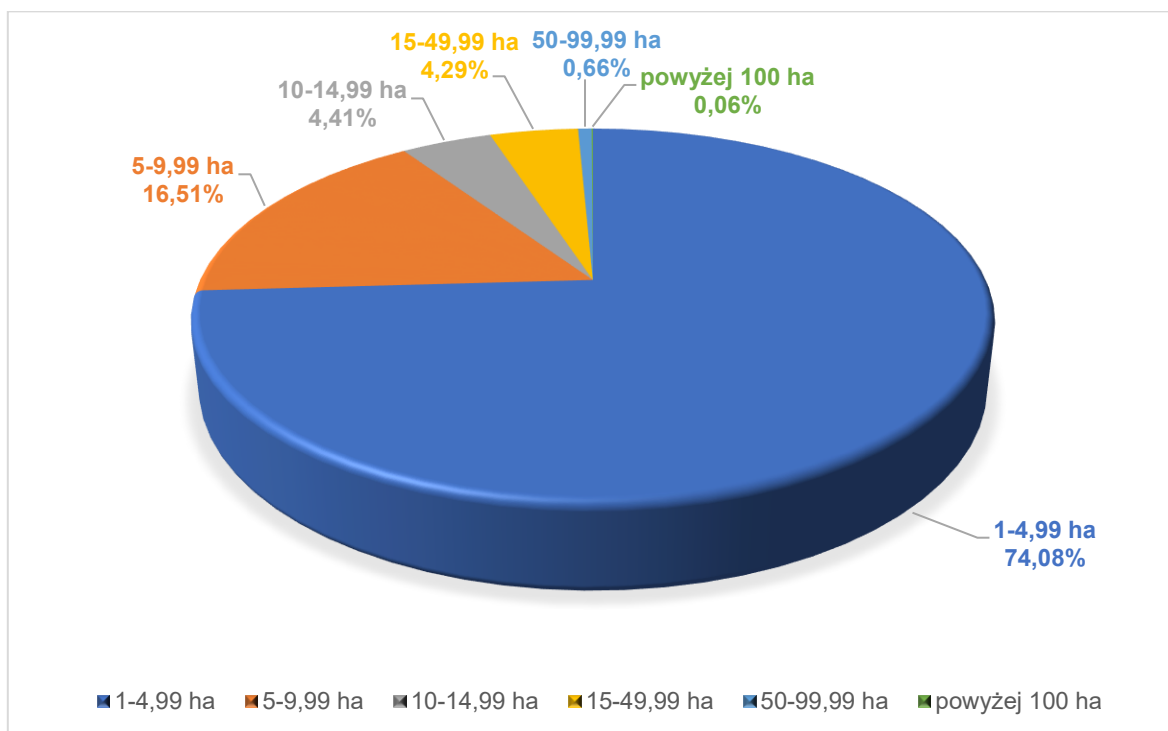
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

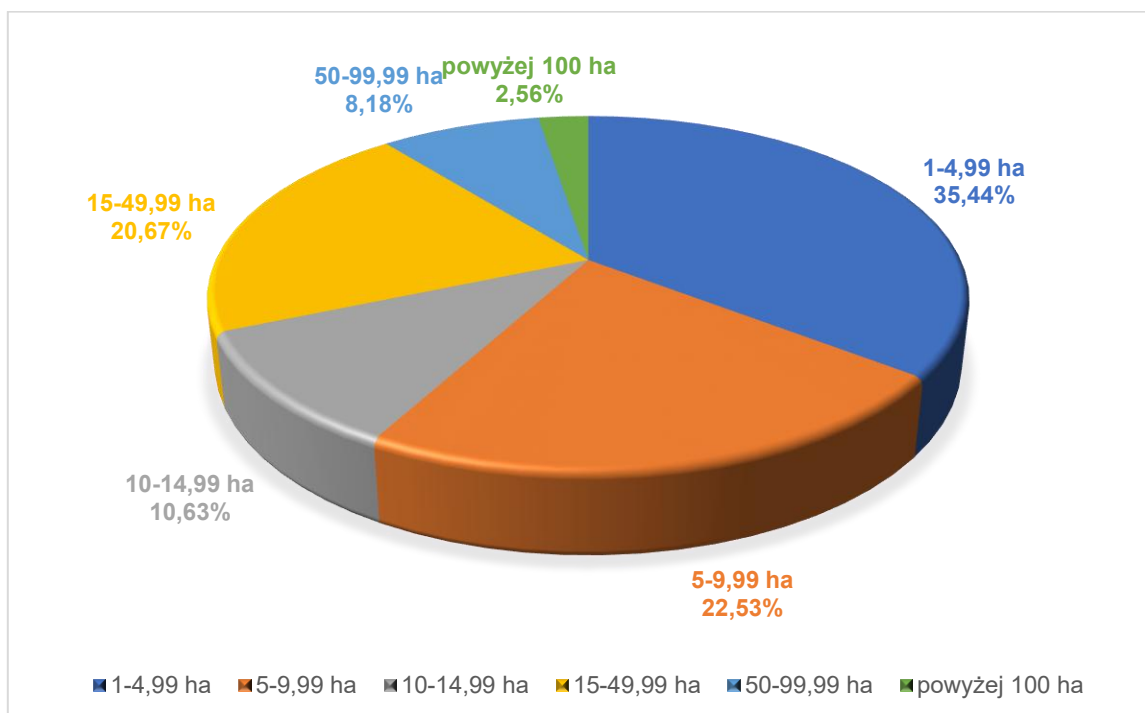
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 26 Struktura ilościowa gospodarstw w grupach obszarowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Rys. 27 Struktura powierzchniowa gospodarstw w grupach obszarowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.4 Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

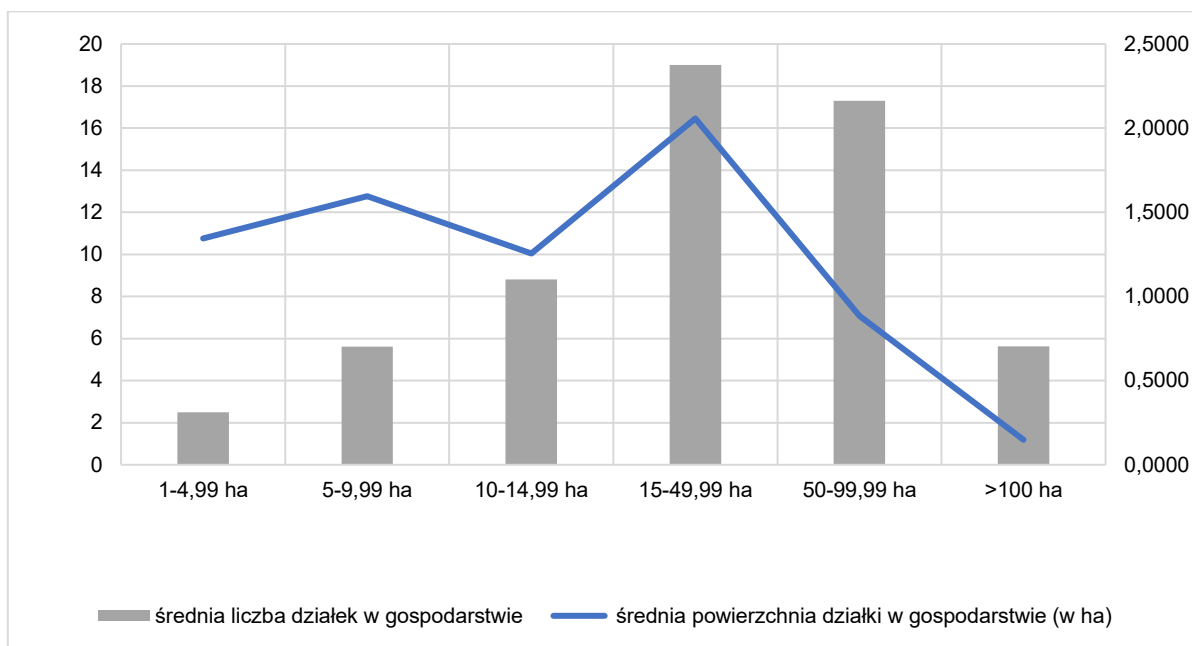
Rozdrobnienie gruntów to zjawisko charakteryzujące się dużą liczbą małych, rozproszonych działek wchodzących w skład jednego gospodarstwa. Utrudnia ono efektywne prowadzenie działalności rolniczej i stanowi istotny problem w planowaniu przestrzennym obszarów wiejskich. W celu oceny skali tego zjawiska przeprowadzono analizę rozdrobnienia gruntów w gospodarstwach indywidualnych na terenie gminy Horodło, wykorzystując dane z ewidencji gruntów i budynków (EGiB).

W gminie Horodło, średnia powierzchnia działki w gospodarstwie wynosi 1,4721 ha oraz średnia liczba działek w gospodarstwie wynosi 4. Świadczy to o małym rozdrobnieniu działek i dobrym rozłogu gruntów w gminie.

Największą liczbę działek przypadających na jedno gospodarstwo obserwuje się w obrębie Horodło, gdzie średnia wynosi 7 działek. Najmniejsza liczba działek przypadających na jedno gospodarstwo występuje w Strzyżowie Cukrowni (2 działki) oraz Ciołkach Kolonii (2 działki). Największa średnia powierzchnia działek występuje w obrębach ewidencyjnych: Ciołki Kolonia (2,6454 ha), Kopyłów (2,3451 ha) oraz Kobło Kolonia (2,3374 ha), co lepszym rozłogu gruntów w tych obrębach. Najmniejsza średnia powierzchnia działek występuje w Bereźnicy (0,7727 ha) oraz Liski (0,8524 ha).

Podsumowując, rozdrobnienie gruntów w gminie Horodło nie jest dominującą cechą, choć występuje lokalnie – ogólna struktura przestrzenna gruntów jest korzystna, ale wymaga dalszej poprawy w zakresie scalania działek.

Rys. 28 Średnia liczba działek oraz średnia powierzchnia działki w gospodarstwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 16 Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Lp.	Obręb ewidencyjny	Ogółem		w przedziałach obszarowych											
				1-4,99 ha		5-9,99 ha		10-14,99 ha		15-49,99 ha		50-99,99 ha		>100 ha	
		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1	Liski	0,8524	6	0,8714	3	0,7854	10	-	-	0,5960	41	0,6690	76	-	-
2	Kopyłów	2,3451	3	1,6189	2	2,4759	3	1,9123	6	8,6252	7	5,7230	16	-	-
3	Kobło Kolonia	2,3374	3	2,1066	2	3,7428	2	1,5915	9	1,6969	14	-	-	-	-
4	Matcze	1,3691	6	1,1223	2	1,2546	6	0,9157	14	3,5299	16	-	-	2,3746	90
5	Cegielnia	1,0068	4	1,0272	3	0,8779	8	-	-	0,6074	40	-	-	-	-
6	Bereźnica	0,7727	5	0,7440	4	0,8950	9	0,9389	11	0,9529	22	-	-	-	-
7	Horodło	0,9617	7	0,9468	4	0,9666	8	0,9152	24	1,2597	29	1,2070	49	-	-
8	Janki Horodelskie	1,7860	3	1,5445	2	2,2809	4	1,9554	6	3,9882	11	-	-	-	-
9	Poraj	1,1155	4	1,0706	3	1,4424	7	0,9567	17	0,8060	23	-	-	-	-
10	Łuszków	1,2133	4	1,2602	2	0,9989	7	1,2672	10	1,2094	19	-	-	-	-
11	Zosin	1,2221	6	1,2343	3	1,2790	8	1,0614	13	1,0390	19	1,0852	68	-	-
12	Ciołki Kolonia	2,6454	2	2,4341	1	2,6666	3	3,0440	4	3,6351	7	-	-	-	-
13	Hrebenne	1,3085	5	1,2588	3	1,4399	6	1,4754	9	1,1544	25	1,5583	33	-	-
14	Strzyżów	1,4884	4	1,3566	2	2,1440	5	1,7643	9	1,1693	21	1,6384	31	-	-
15	Rogalin	1,6704	3	1,4580	2	2,2712	4	2,2985	8	2,6437	11	2,2712	4	-	-
16	Strzyżów Cukrownia	1,4592	2	1,4592	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		1,4721	4	1,3446	2	1,5951	6	1,2560	9	2,0571	19	0,8845	17	0,1484	6
(obszar wiejski)															

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W kolejnej analizie dotyczącej rozdrobnienia gruntów w gospodarstwach na terenie gminy Horodło obliczono wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw na podstawie wzoru Van Diuna. Średni wskaźnik rozdrobnienia (R) dla całej gminy wynosi 0,20, co wskazuje na dość niski poziom rozdrobnienia gruntów. Obręby ewidencyjne gminy Horodło charakteryzują się zróżnicowaniem wskaźnika rozdrobnienia. Najwyższy wskaźnik (R = 0,37) odnotowano w obrębie Bereźnica, natomiast najniższy (R = 0,09) w Ciołkach Kolonii oraz (R = 0,10) w Kopyłowie.

Analiza wskaźnika rozdrobnienia gruntów w gminie Horodło wskazuje, że mimo występujących różnic pomiędzy poszczególnymi obrębami, ogólny poziom rozdrobnienia nie stanowi istotnej bariery dla efektywnego użytkowania gruntów rolnych. Nawet w jednostkach ewidencyjnych o najwyższych wartościach wskaźnika Van Duina, takich jak Bereźnica czy Liski, średnia powierzchnia działki przekracza 0,7 ha, co świadczy o stosunkowo korzystnej strukturze przestrzennej gospodarstw. Przeważająca liczba obrębów charakteryzuje się małą liczbą działek przypadających na jedno gospodarstwo oraz dużymi, zwartymi kompleksami gruntów, co w ujęciu funkcjonalnym sprzyja racjonalnemu.

Tabela 17 Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w obrębie ewidencyjnym

Lp.	Obręb ewidencyjny	Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego (ha)	Średnia liczba działek w gospodarstwie	Średnia powierzchnia działki	Liczba działek na 100 ha	Wskaźnik rozdrobnienia gospodarstw*
		(P)	(n)			$R = \frac{\sqrt{n} - 1}{P}$
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Liski	3,9657	6	0,8524	117	0,36
2	Kopyłów	6,6314	3	2,3451	43	0,10
3	Kobło Kolonia	4,8039	3	2,3374	43	0,13
4	Matcze	7,4349	6	1,3691	73	0,19
5	Cegielnia	3,0094	4	1,0068	99	0,33
6	Bereźnica	3,4135	5	0,7727	129	0,37
7	Horodło	5,0502	7	0,9617	104	0,32
8	Janki Horodelskie	4,5737	3	1,7860	56	0,15
9	Poraj	3,4316	4	1,1155	90	0,29
10	Łuszków	4,2782	4	1,2133	82	0,25
11	Zosin	5,8464	6	1,2221	82	0,26
12	Ciołki Kolonia	5,9459	2	2,6454	38	0,09
13	Hrebenne	5,6431	5	1,3085	76	0,22
14	Strzyżów	4,4241	4	1,4884	67	0,22
15	Rogalin	5,1024	3	1,6704	60	0,14
16	Strzyżów Cukrownia	2,9183	2	1,4592	69	0,14
Gmina ogółem		4,9868	4	1,4721	68	0,20
(obszar wiejski)						

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

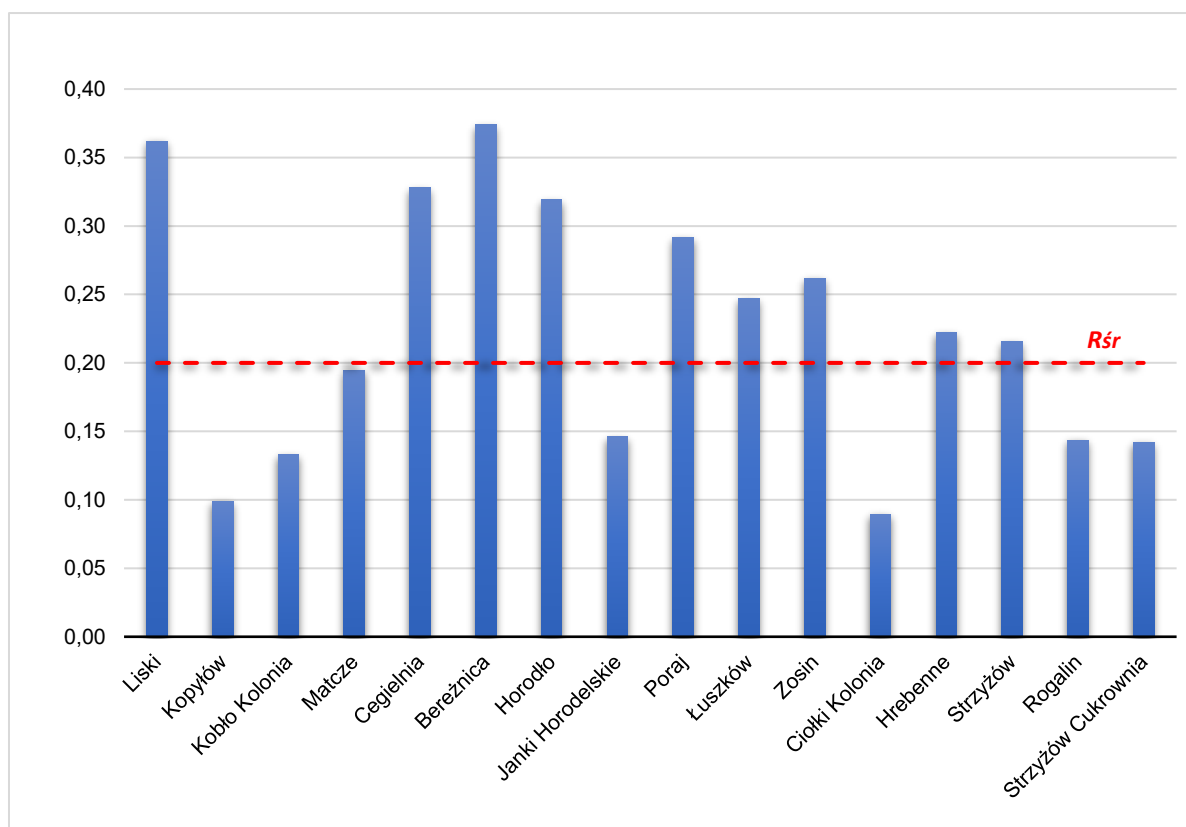
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 29 Zestawienie wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw w poszczególnych obrębach ewidencyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGİB

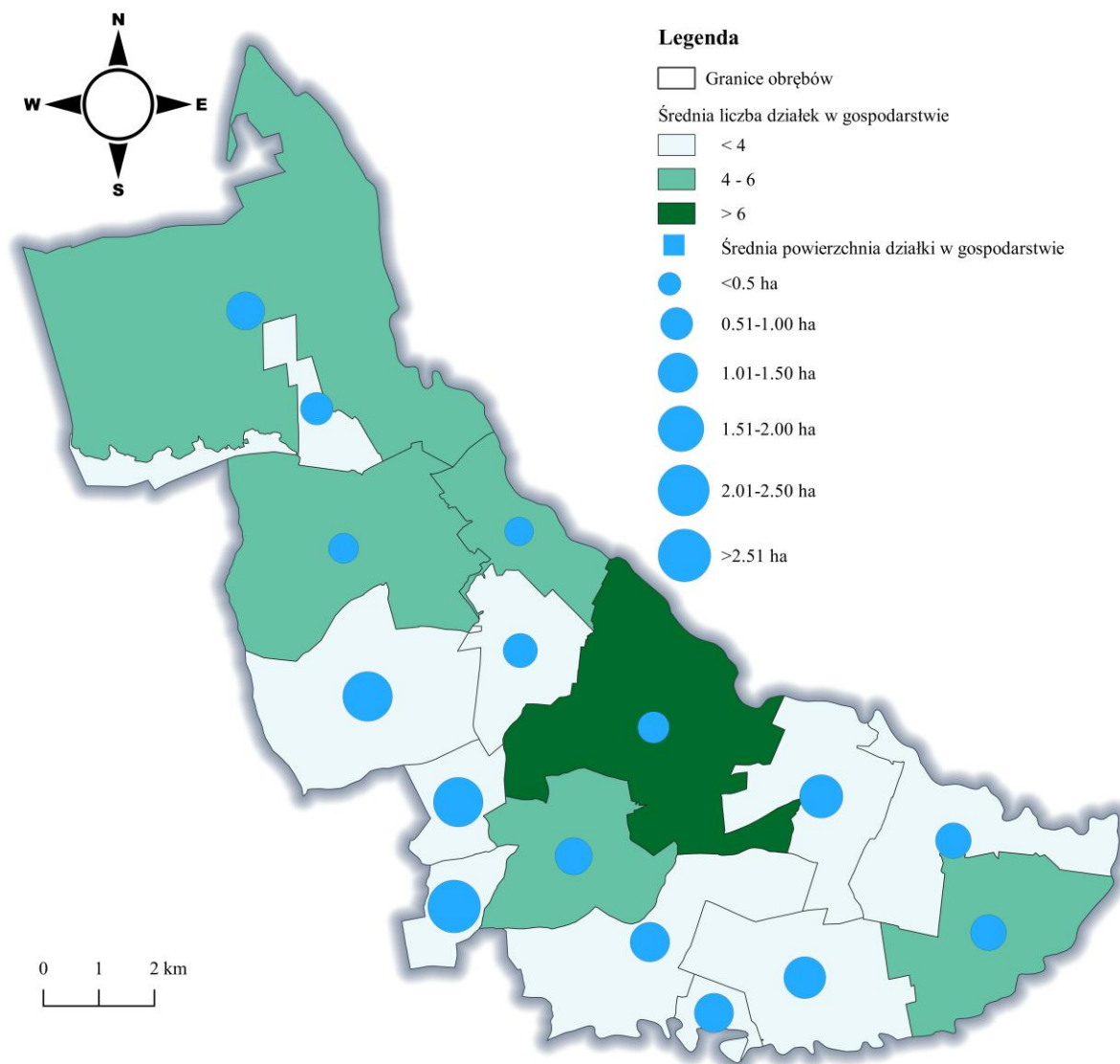
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 30 Zestawienie wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw w poszczególnych obrębach ewidencyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

2.3.5 Działki bez dostępu do drogi publicznej

Brak bezpośredniego połączenia uprawianych działek z siecią dróg publicznych stanowi poważne utrudnienie w prowadzeniu racjonalnej i dochodowej produkcji rolnej [Harasimowicz, 2000,2001; Gniadek i in.,2017]. Jest to związane z wysokimi kosztami uprawowymi. Brak dostępności działek do sieci drogowej jest jednym z podstawowych

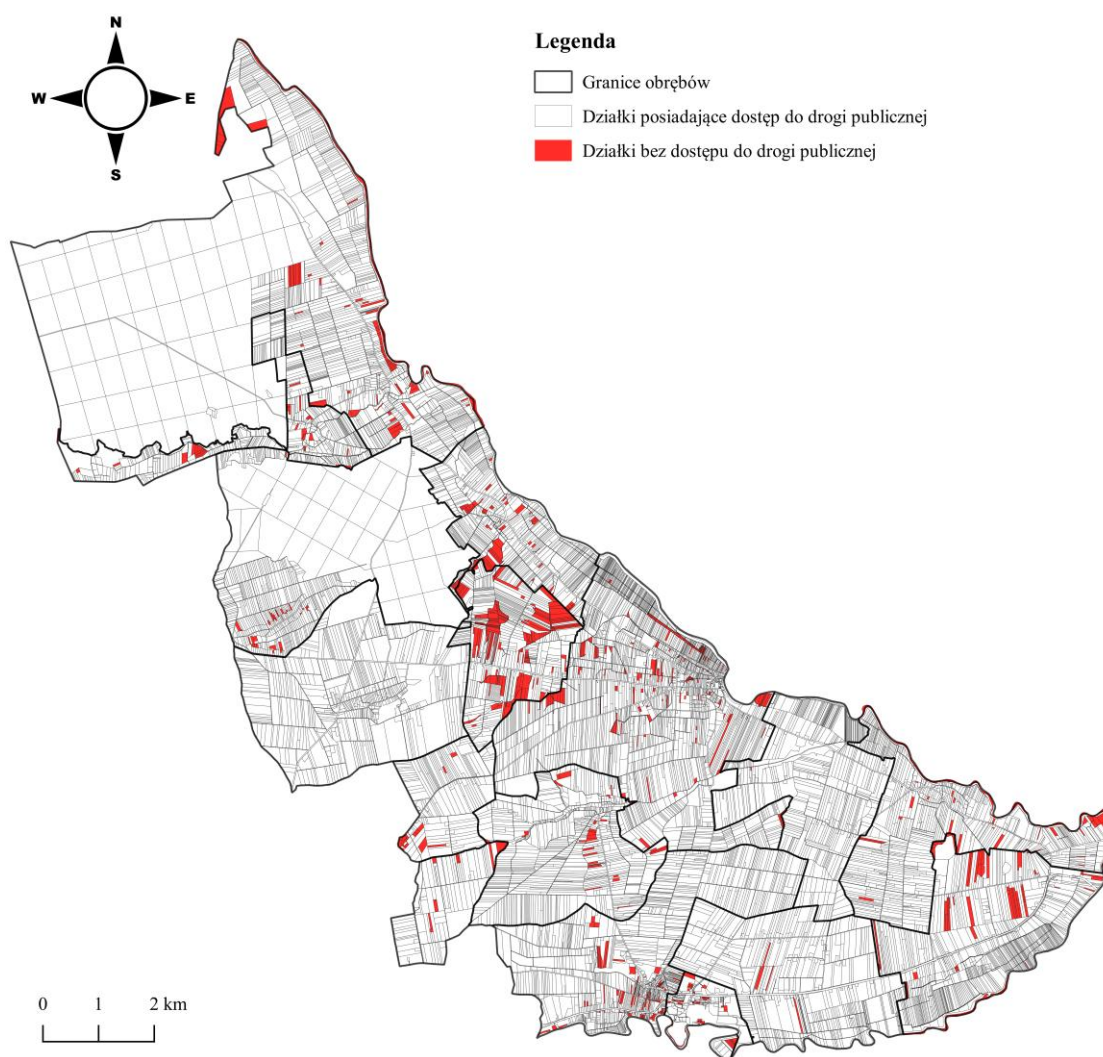
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

kryteriów identyfikujących obszary kwalifikujące się do realizacji prac scaleniowych [Janus, 2011; Janus i in., 2017].

Na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków wykonano analizę dostępności działek do sieci dróg publicznych. Wygenerowano zbiór działek bez dostępu do dróg publicznych oraz wyeliminowano spośród nich działki leśne. Wyniki analizy przedstawione zostały na poniższym rysunku.

Rys. 31 Studium działek bez dostępu do drogi publicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy Horodło znajduje się 1110 działek ewidencyjnych bez dostępu do drogi publicznej (ewidencyjnej) o łącznej powierzchni 478,0421 ha. Stanowi to 8,48% wszystkich działek oraz 3,67% powierzchni gminy. Największym odsetkiem charakteryzują się obręby ewidencyjne: Poraj (34,66%) i Strzyżów Cukrownia (24,22%). W pozostałych obrębach udział działek bez dostępu do dróg zarówno względem ilości działek oraz powierzchni obrębu stanowi niski odsetek. W pozostałych obrębach odsetek działek bez dostępu do drogi jest relatywnie niski, jednakże nadal w niektórych przypadkach przekracza średnią dla gminy. Przykładem może być Bereźnica (11,87% działek i 6,41% powierzchni obrębu), Strzyżów (10,21% działek i 3,16% powierzchni) oraz Horodło (9,14% działek i 3,89% powierzchni).

Tabela 18 Działki nieposiadające dostępu do drogi publicznej

Lp.	Obręb ewidencyjny	Liczba działek bez dostępu do drogi	Liczba działek w obrębie	Udział w liczbie działek	Powierzchnia działek bez dostępu do dróg	Powierzchnia obrębu	Udział w powierzchni działek
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Liski	36	619	5,82%	8,0862	1262,1538	0,64%
2	Kopyłów	-	601	-	-	996,7023	-
3	Kobło Kolonia	14	244	5,74%	9,6790	281,2073	3,44%
4	Matcze	84	1227	6,85%	85,8358	2947,9277	2,91%
5	Cegielnia	37	569	6,50%	16,0164	390,1415	4,11%
6	Bereźnica	97	817	11,87%	28,6286	446,3484	6,41%
7	Horodło	248	2714	9,14%	56,0269	1440,1841	3,89%
8	Janki Horodelskie	1	491	0,20%	0,1411	662,5738	0,02%
9	Poraj	235	678	34,66%	107,3286	458,8145	23,39%
10	Łuszków	28	798	3,51%	37,7324	685,5749	5,50%
11	Zosin	61	1097	5,56%	60,0277	774,9927	7,75%
12	Ciołki Kolonia	9	127	7,09%	9,3795	238,8715	3,93%
13	Hrebenne	39	787	4,96%	17,1468	691,3099	2,48%
14	Strzyżów	139	1362	10,21%	27,5661	873,0961	3,16%
15	Rogalin	4	634	0,63%	5,9041	755,4723	0,78%
16	Strzyżów Cukrownia	78	322	24,22%	8,5432	116,9242	7,31%
17	Gmina ogółem	1110	13087	8,48%	478,0421	13022,2950	3,67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

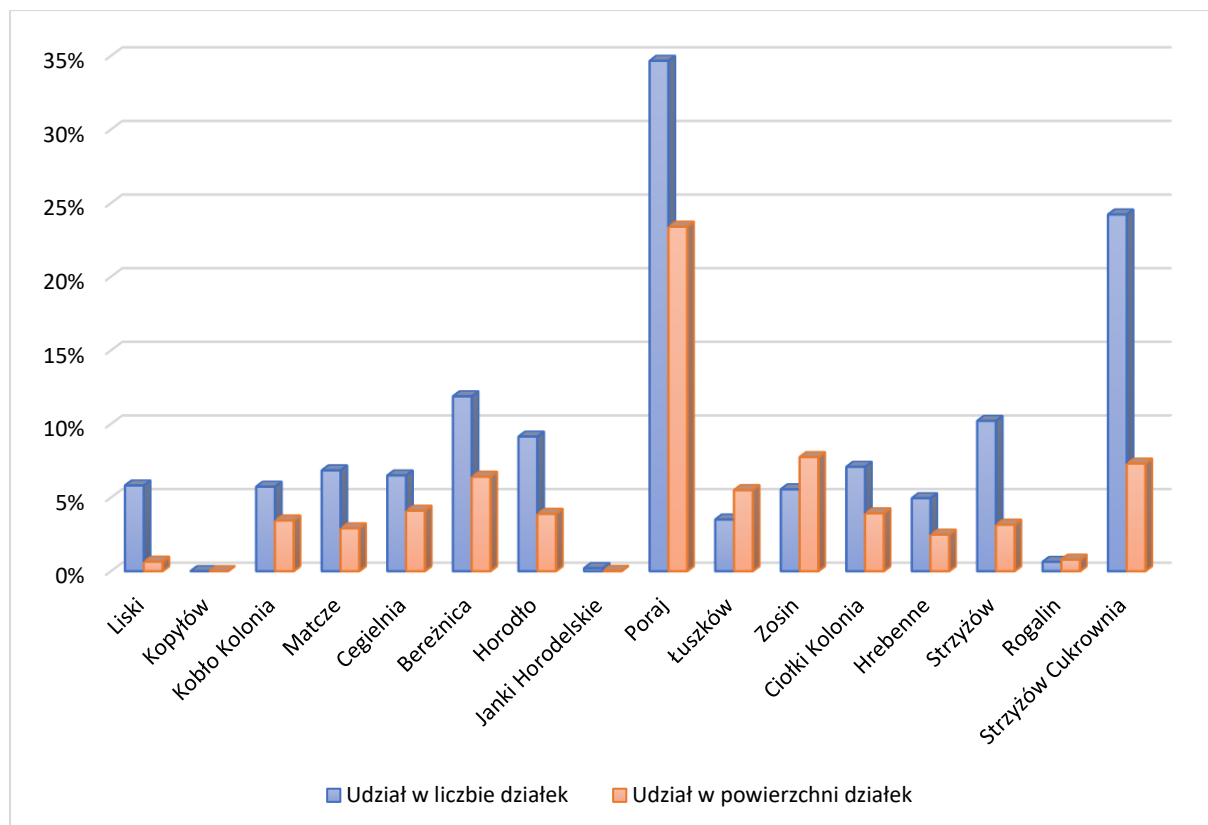
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W trzech obrębach ewidencyjnych, tj. Kopyłów, Janki Horodelskie oraz Rogalin, przeprowadzono scalenie gruntów. Proces ten, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zakłada obowiązek zapewnienia każdej działce powstałej w jego wyniku dostępu do drogi publicznej, co skutkuje eliminacją problemu działek nieposiadających dojazdu do drogi publicznej.

Rys. 32 Działki nieposiadające dostępu do drogi publicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

2.3.6 Obiekty związane z obsługą rolnictwa

Choć rolnictwo w gminie Horodło stanowi najważniejszy dział gospodarki nie występuje tu wiele obiektów związanych z obsługą rolnictwa. Według danych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca w 2024 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 31 podmiotów gospodarki w sektorze rolniczym. Porównując ten dział z innymi tj. przemysł czy budownictwo, to rolnictwo stanowi najmniejszy udział wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 19 Podmioty gospodarki w gminie Horodło

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
OGÓŁEM:	281	293	299	322	317	315
- sektorze rolniczym	31	30	30	30	30	31
- w sektorze przemysłowym i budowlanym	56	63	72	93	90	91
- w sektorze budowlanym	43	50	59	74	71	68
na 10 tys. ludności	551	589	608	667	665	674
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	400	436	444	489	485	484

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statystycznego Vademecum Samorządowca

W trakcie inwentaryzacji terenowej zlokalizowano jeden prywatny skup zboża w miejscowości Hrebenne oraz nieczynny skład zboża w Koble Kolonii, co potwierdza ograniczoną infrastrukturę rolniczą na terenie gminy, która – jak na obszar o rolniczym charakterze – powinna być bardziej rozwinięta, ponieważ mogłoby to pozytywnie wpłynąć na lokalną gospodarkę.

2.3.7 Stan i ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Przez rolniczą przestrzeń produkcyjną rozumie się naturalne i sztuczne elementy występujące na powierzchni ziemi, uczestniczące bezpośrednio i pośrednio w produkcji rolniczej [Noga 2001]. Dla obszaru Polski, na potrzeby zagospodarowania rolniczego obszarów wiejskich, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach opracował wskaźnik Waloryzacji Jakości Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WJRPP). Do opracowania tego wskaźnika posłużyły dane statystyczne dotyczące środowiska przyrodniczego (położenie geograficzne, rzeźba terenu, klimat, warunki wodne, gleby, surowce mineralne, szata roślinna, świat zwierzęcy, cechy krajobrazu naturalnego). Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Horodło, wynosi od 80 do 100 punktów przy średniej dla województwa 86,2.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W celu skategoryzowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej według przydatności i możliwości zmian w przeznaczeniu terenów rolnych, dokonano analizy łącznej oceny mierzalnych, środowiskowych zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na potrzeby opracowania przyjęto definicję rolniczej przestrzeni produkcyjnej obejmującą materialny i mierzalny aspekt przestrzeni w postaci jakości i przydatności gleb do produkcji rolniczej, kategorii ochrony gleb, warunków powietrzno-wodnych w glebach.

Tereny RPP sklasyfikowano według trzech kategorii przydatności:

- 1) Tereny o szczególnych walorach przyrodniczo-rolniczych, podlegających restrykcyjnej ochronie
- 2) Tereny o wysokiej ochronie lecz możliwe do zmiany przeznaczenia w ramach polityki przestrzennej gminy na cele nierolnicze
- 3) Tereny o tzw. złagodzonej ochronie

Z założenia grunty zakwalifikowane do kategorii gruntów o najwyższym stopniu ochrony, cechujące się najwyższym wskaźnikiem jakości i przydatności gleb dla rolnictwa, optymalnymi warunkami uwilgotnienia gleb oraz jednocześnie stanowiące tzw. narodowe zasoby dla przyszłości, powinny podlegać najbardziej restrykcyjnej ochronie zmierzającej do utrzymania tych zasobów RPP w niezmienionym stanie, co do wielkości i sposobu użytkowania. Tereny zaliczone do najniższej kategorii nie podlegają ochronie. Należą tu grunty o najslabszej jakości produkcyjnej, cechujące się wadliwością gleb spowodowaną nieprawidłowymi stosunkami powietrzno-wodnymi w glebach oraz nie stanowiące zwartych kompleksów gleb najwyższych klas. Tereny te mogą stanowić zasób gruntów dla przyszłego dysponowania na cele nierolnicze i nieleśne, stanowiąc o kierunku realizacji polityki inwestycyjnej gminy. W przypadku wyczerpania zasobów o najniższym stopniu ochrony, na cele nierolnicze i nieleśne mogą zostać przeznaczane kolejno tereny kategorii gruntów o umiarkowanym stopniu ochrony. Są to grunty odznaczające się nierzadko wysokim wskaźnikiem jakości i przydatności rolniczej gleb oraz lekko wadliwymi warunkami wodnymi w glebach. O ich przynależności do kategorii gruntów podlegających umiarkowanej ochronie często decydował brak przynależności do najbardziej restrykcyjnej z kategorii ochrony gruntów najwyższych klas bonitacyjnych [Prus i Salata, 2013].

Rolniczą jakość gleb określają klasy bonitacyjne. Na potrzeby opracowania ustalono wartości punktowe dla poszczególnych klas bonitacyjnych i kompleksów przydatności rolniczej, które zostały przedstawione w tabelach (Tab.20 i 21).

Tabela 20 Wartości punktowe klas bonitacyjnych do oceny RPP

Klasa bonitacyjna	Wartość punktowa dla gruntów ornych	Klasa bonitacyjna	Wartość punktowa dla użytków zielonych
I	100 pkt	I	100 pkt
II	95 pkt	II	95 pkt
IIIa	80 pkt	III	70 pkt
IIIb	70 pkt	IV	50 pkt
IVa	55 pkt	V	30 pkt
IVb	45 pkt	VI	20 pkt
V	30 pkt		
VI	20 pkt		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Wartości punktowe kompleksów przydatności rolniczej do oceny RPP

Kompleksy przydatności rolniczej	Wartość punktowa
(1) Kompleks pszenney bardzo dobry	100 pkt
(2) Kompleks pszenney dobry	90 pkt
(3) Kompleks pszenney wadliwy	65 pkt
(4) Kompleks żytni bardzo dobry	80 pkt
(5) Kompleks żytni dobry	50 pkt
(6) Kompleks żytni słaby	35 pkt
(7) Kompleks żytni bardzo słaby	30 pkt
(8) Kompleks zbożowo-pastewny mocny	75 pkt
(9) Kompleks zbożowo-pastewny słaby	50 pkt
(14) Kompleks gleb ornych przydatnych pod użytki zielone	25 pkt
(1z) Użytki zielone bardzo dobre i dobre	100 pkt
(2z) Użytki zielone średnie	70 pkt
(3z) Użytki zielone słabe i bardzo słabe	30 pkt

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu o czynnik ochrony gleb, grunty zgrupowano w trzy przedziały:

- 1) Najwyższy stopień ochrony – I, II, [IIIa, IIIb, III>22 ha – grunty stanowiące zwarte kompleksy]
- 2) Wysoki stopień ochrony – IIIa, IIIb, III nie stanowiące zwartych kompleksów
- 3) Niski stopień ochrony tzw. ochrona złagodzona – IVa, IVb, IV, V, VI.

W oparciu o przeprowadzone analizy dokonano kwalifikacji wybranych, mierzalnych czynników rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Największą część przestrzeni rolniczej – aż 72% – stanowią tereny podlegające restrykcyjnej ochronie. Do obszarów o szczególnie wysokim udziale tej kategorii należą: Kobló Kolonia (95%), Ciołki Kolonia (94%), Hrebenne (93%), Strzyżów (89%), Horodło (88%), Łuszków (86%), Kopyłów (84%), Janki Horodelskie (79%), Bereznica (70%) i Rogalin (68%). Są to tereny o najwyższych walorach przyrodniczo-rolniczych, co czyni je kluczowymi dla trwałości i jakości produkcji rolnej.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tereny o wysokiej ochronie stanowią 18% ogólnej powierzchni rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Charakteryzują się one również istotną wartością rolniczą, jednak z możliwością ograniczonych form zagospodarowania. Największy udział tej kategorii odnotowano w Cegielni (41%), Strzyżowie Cukrowni (37%), Zosinie (32%) oraz Matczu (29%).

Tereny o złagodzonej ochronie zajmują jedynie 10% powierzchni RPP i mogą możliwe do przekształcenia – np. na cele nierolnicze, ze względu na niższą jakość gleb lub mniejsze znaczenie przyrodnicze. Największy udział tych terenów występuje w Liski (58%), Cegielni (52%), Matczu (36%) oraz Poraju (18%).

Z powyższej analizy wynika, że dominującym typem ochrony w gminie jest ochrona restrykcyjna, co świadczy o wysokiej wartości rolniczej i środowiskowej tych terenów. Lokalizacje takie jak Kobło Kolonia, Ciołki Kolonia, Hrebenne czy Strzyżów powinny być traktowane priorytetowo w planowaniu przestrzennym z uwagi na konieczność zachowania ich potencjału produkcyjnego i ekologicznego.

Tabela 22 Klasyfikacja RPP w poszczególnych obrębach ewidencyjnych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Tereny o restrykcyjnej ochronie	Tereny o wysokiej ochronie	Tereny o złagodzonej ochronie
		%	%	%
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Bereźnica	70%	24%	6%
2.	Cegielnia	7%	41%	52%
3.	Ciołki Kolonia	94%	6%	-
4.	Horodło	88%	9%	3%
5.	Hrebenne	93%	6%	1%
6.	Janki Horodelskie	79%	14%	7%
7.	Kobło Kolonia	95%	3%	2%
8.	Kopyłów	84%	11%	5%
9.	Liski	20%	22%	58%
10.	Matcze	35%	29%	36%
11.	Poraj	54%	28%	18%
12.	Rogalin	68%	26%	6%
13.	Strzyżów	89%	10%	1%
14.	Strzyżów Cukrownia	57%	37%	6%
15.	Zosin	66%	32%	2%
16.	Łuszków	86%	12%	2%
17.	Ogółem gmina	72%	18%	10%

Źródło: opracowanie własne

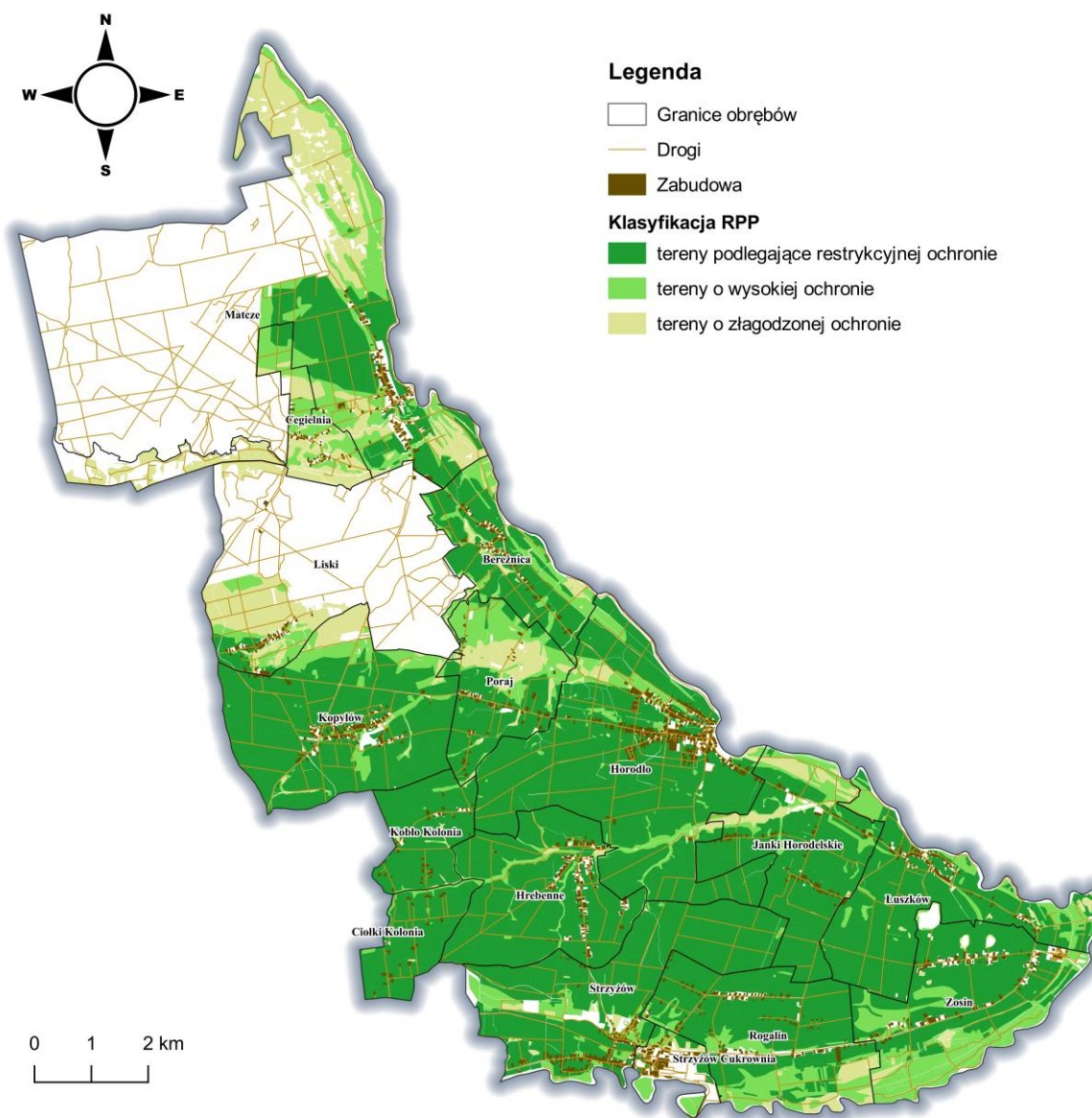
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 33 Klasyfikacja RPP na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.3.8 Stan i ocena infrastruktury technicznej i społecznej

Obszar gminy Horodło jest niedostatecznie uzbrojony w podstawowe usługi oraz infrastrukturę techniczną. Choć cała gmina korzysta z sieci wodociągowej, w większości obrębów ewidencyjnych brakuje sieci kanalizacyjnej oraz gazowej. Sieć kanalizacyjna występuje w 7 obrębach ewidencyjnych tj. Jankach Horodelskich, Łuszkowie, Zosinie, Strzyżowie, Rogalinie oraz Strzyżowie Cukrowni. W gminie Horodło wszystkie miejscowości są zelektryfikowane. Podstawą zasilania obszaru gminy w energię elektryczną jest napowietrzny system sieci średniego napięcia oraz trafostacji 15/04 kV. Stan sieci jest dobry. Modernizacje i remonty obiektów elektroenergetycznych przeprowadzane są w miarę potrzeb utrzymania dobrego stanu technicznego. Prowadzone się również na bieżąco zabiegi eksploatacyjne. Przez gminę przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia – mieszkańcy mają możliwość podłączenia się do niej, jednak ze względu na koszty takiego przedsięwzięcia, nie jest to popularny sposób na ogrzewanie domów [Strategia rozwoju gminy Horodło na lata 2016 - 2023].

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego piętnaście obrębów ewidencyjnych gminy Horodło znajduje się w zasięgu, natomiast w Matczu inwestycja dotycząca światłowodu jest planowana. W północnym obszarze gminy (głównie Matcze i Bereźnica) występuje problem z zasięgiem sieci komórkowych.

Tabela 23 Infrastruktura techniczna/podstawowe usługi

Lp.	Obręb ewidencyjny	Infrastruktura techniczna/ podstawowe usługi					
		Kanalizacja	Wodociągi	Gaz	Odpady objęte systemem wywozu/ segregacji	Stan infrastruktury energetycznej: dobry/ zadowalający/zły	Sieć Internetowa: w zasięgu / zasięg hurtowy / zasięg teoretyczny / inwestycja planowana
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	Liski	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
2	Kopyłów	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
3	Kobło Kolonia	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
4	Matcze	-	+	-	+	zadowalający	inwestycja planowana z środków publicznych
5	Cegielnia	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
6	Bereźnica	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
7	Horodło	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
8	Janki Horodelskie	+	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
9	Poraj	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
10	Łuszków	+	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
11	Zosin	+	+	+	+	zadowalający	w zasięgu
12	Ciołki Kolonia	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
13	Hrebenne	-	+	-	+	zadowalający	w zasięgu
14	Strzyżów	+	+	+	+	zadowalający	w zasięgu
15	Rogalin	+	+	+	+	zadowalający	w zasięgu
16	Strzyżów Cukrownia	+	+	-	+	zadowalający	w zasięgu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego oraz bazy danych GESUT

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy Horodło istnieje Zespół Szkół w Horodle obejmujący oddział przedszkolny, szkołę podstawową oraz liceum; Szkoła Podstawowa w Strzyżowie oraz Przedszkole Samorządowe w Strzyżowie. Zarówno w Horodle jak i Strzyżowie przy budynkach szkół znajdują się sale gimnastyczne i sale komputerowe. Każda ze szkół posiada stołówkę szkolną.

Rys. 34 Zespół Szkół w Horodle

Źródło: materiały własne

Na terenie gminy działa biblioteka gminna w Horodle oraz filia w Strzyżowie. Natomiast działalność kulturalną na terenie gminy skupia się przede wszystkim w Domu Kultury, znajdujący się w Horodle. Gminny Ośrodek Kultury prowadzi działalność kulturalną w zakresie kultury i sztuki, sportu i turystyki, pozyskiwania i przygotowywania mieszkańców gminy do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Tworzy warunki do czynnego spędzania czasu wolnego, oraz umożliwia różnym grupom społecznym i wiekowym aktywne rozwijanie zainteresowań i zamiłowań. Prowadzi działalność dokumentacyjną i informacyjną promującą dorobek kulturalny gminy Horodło i regionu [Raport o stanie gminy Horodło]. Podczas inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w maju 2025 roku, Gminny Ośrodek Kultury znajdował się w trakcie remontu.

W gminie działa pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których OSP Horodło oraz OSP Strzyżów są częścią Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Każda jednostka posiada swoją remizę strażacką, zlokalizowane w: Horodle, Strzyżowie, Matczu, Bereźnicy i Liskach.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 35 Budynek OSP w Liskach (po lewej) i Bereźnicy (po prawej)

Źródło: materiały własne

Mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, którą zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Horodle i Strzyżowie. Opiekę stomatologiczną oferuje gabinet stomatologiczny w Horodle. Dodatkowo, w gminie działają apteka w Horodle, punkt apteczny w Strzyżowie oraz gabinet fizjoterapii w Hrebennem.

Na obszarze gminy znajdują się następujące obiekty sportowych i rekreacyjnych:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Horodle
- Siłownia zewnętrzna w Horodle
- Miejsce rekreacji przy świetlicy w Łuszkowie
- Boisko z siłownią zewnętrzną w Strzyżowie
- Park podworski w Kopyłowie
- Boisko przy świetlicy wiejskiej w Kopyłowie
- Boisko przy świetlicy wiejskiej w Cegielni
- Boisko w Poraju
- Boisko w Liskach
- Miejsce rekreacji – Otwarta Strefa Aktywności w Bereźnicy
- Boisko przy świetlicy i OSP w Bereźnicy
- Miejsce rekreacyjno – turystyczne w miejscowości Matcze.

Należy jednak zaznaczyć, że nie wszystkie z tych obiektów są w dobrym stanie. W szczególności boiska wymagają remontu i doposażenia, żeby mogły być w pełni funkcjonalne i bezpieczne dla użytkowników. Poprawy wymaga także miejsce rekreacji przy świetlicy w Łuszkowie – potrzebne są tam prace odświeżające oraz dodatkowe wyposażenie.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

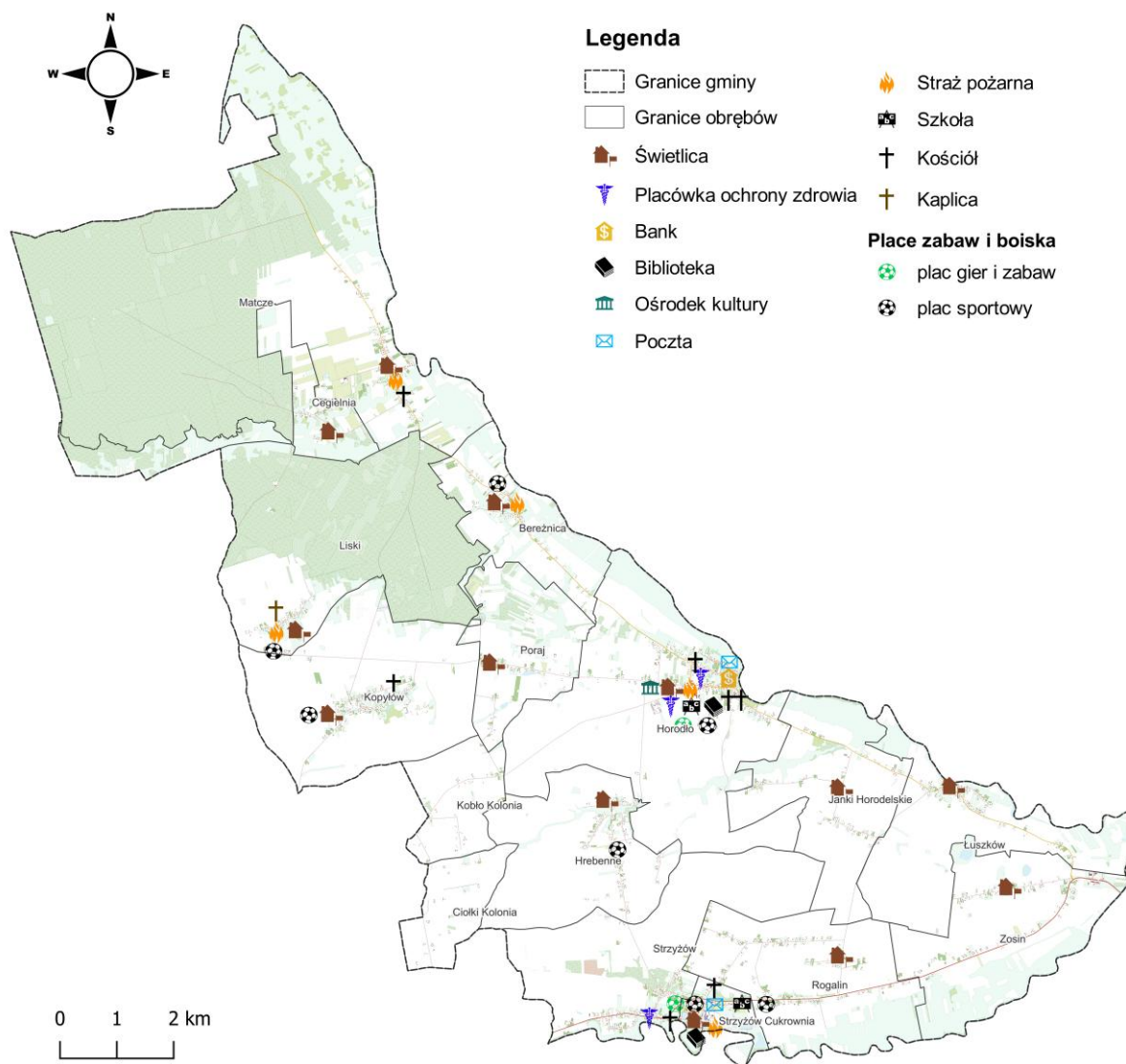
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy znajduje się 13 świetlic wiejskich w miejscowościach: Cegielnia, Matcze, Bereźnica, Liski, Kopyłów, Poraj (świetlica w trakcie remontu – stan w 2025r.), Horodło, Hrebenne, Strzyżów, Rogalin, Zosin, Łuszków, Janki Horodelskie. Kobło Kolonia i Ciółki Kolonia nie posiadają świetlic na terenie swoich miejscowości.

Rys. 36 Obiekty użyteczności publicznej na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4 WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA

2.4.1 Ogólny opis warunków wodnych

Gmina Horodło leży w obrębie dwóch regionów hydrograficznych: regionu Polesie Lubelskie Południowe subregion Południowy (północna część gminy), regionu Wyżyna Wołyńska (środkowa i południowa część jej obszaru). Wody powierzchniowe gminy tworzy Bug z lewostronnymi dopływami. Gmina leży w dorzeczu tej rzeki i całkowicie należy do jej zlewni. W obrębie gminy Horodło znajdują się następujące JCWP (Jednolite Części Wód Podziemnych):

- Bug RW200012267143159
- Ubrodowianka RW200015267143149
- Dopływ spod Lisek RW2000152671431389
- Dopływ z Zagórnik RW200015267143152
- Dopływ spod Kobla RW200006267143132

Obszar gminy Horodło, położony w zlewni rzeki Bug, charakteryzuje się specyficznymi warunkami wodnymi, które wynikają z naturalnych uwarunkowań geograficznych oraz hydrologicznych. Rzeka Bug, płynąc przez dolinę o charakterze przełomowym, ma liczne meandry i tworzy niewielkie oczka wodne, a wiosną dochodzi do rozlewisk związanych z roztopami. Spadek rzeki na tym odcinku jest niewielki (średnio 0,12‰), co powoduje ograniczoną dynamikę przepływu wód. Rzeka nie jest uregulowana, a szerokość jej doliny w granicach gminy waha się od około 100 m w rejonie przejścia granicznego w Zosinie do kilku kilometrów w innych częściach doliny.

Zasoby wód powierzchniowych w gminie Horodło są ograniczone. Poza rzeką Bug, która stanowi główny ciek wodny, występują tylko nieliczne cieki wodne o małym przepływie, szczególnie na południowym zboczu Grzędy Horodelskiej. W północno-wschodniej części gminy występują cieki, które zazwyczaj prowadzą mało wody. Zbiorniki wód stojących, takie jak jezioro Kacapka, mają lokalne znaczenie ekologiczne, jednak ich zasoby wodne są małe. Jezioro to, pochodzenia suffozyjno-krasowego, ma powierzchnię 10,2 ha i głębokość kilku metrów.

Wody powierzchniowe rzeki Bug są monitorowane od 2007 roku, a jakość wód w trzech punktach kontrolnych (Strzyżów, Zosin, Horodło) została oceniona jako niezadowalająca (klasa IV). Monitoring rzeki prowadzi się również w ramach jednolitych części wód

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

powierzchniowych (JCWP), gdzie stan ekologiczny oceniono na umiarkowany, a stan fizykochemiczny na poniżej dobry. Na podstawie wyników monitoringu stwierdzono, że wody rzeki Bug wykazują problemy jakościowe, a ich stan chemiczny nie jest oceniany w pełni pozytywnie.

Pod względem wód podziemnych, gmina Horodło leży w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) 407 – Niecka Lubelska, który zasilany jest przez osady czwartorzędowe o zróżnicowanej przepuszczalności. Wydajność studni wierconych, zlokalizowanych w tym regionie, waha się od 10–30 m³/godz. na wysoczyźnie do 70 m³/godz. w dolinie Bugu. Wody podziemne w gminie Horodło charakteryzują się naturalnym składem chemicznym, z niską zawartością chlorków, siarczanów i azotanów, ale z podwyższoną zawartością żelaza, co wymaga ich prostego uzdatniania (odżelazienia). Woda z górnokredowego zbiornika wodonośnego jest napięta w rejonie wysoczyzny, a w dolinie Bugu ma swobodne zwierciadło.

W okresach suszy wody w czwartorzędowych osadach lessowych mogą zanikać, jednak woda podziemna z górnokredowego zbiornika wodonośnego jest bardziej stabilna. W dolinach i obniżeniach terenu obecność wód gruntowych wpływa na istnienie mokradeł, zarówno stałych, jak i okresowych. Wody te nie są izolowane od powierzchni terenu, co może zwiększać ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych.

Z uwagi na zróżnicowany poziom zagrożenia zanieczyszczeniami wód podziemnych w rejonie doliny Bugu, szczególna uwaga musi być zwrócona na gospodarkę wodno-ściekową oraz ochronę wód. Monitoring wód podziemnych w gminie Horodło prowadzi się od 2009 roku, a stan zasobów wód podziemnych w tym obszarze oceniany jest jako dobry, z minimalnym ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Wody podziemne są monitorowane w ramach sieci obserwacyjno-badawczej Państwowego Instytutu Geologicznego, co pozwala na bieżąco śledzić stan zasobów wodnych i ich jakość.

2.4.2 Wody płynące i ciekі naturalne

Obszar gminy Horodło należy do zlewni Bugu, który jest prawobrzeżnym dopływem Narwi. Przebijając się ostrym kolanem przez Grzędę Horodelską na odcinku Strzyżów Zosin/Ustulug–Horodło rzeka Bug płynie doliną o charakterze przełomowym. Poza zwężeniem tarasu niskiego do około 100 m przy przejściu granicznym w Zosinie dolina Bugu ma szerokość kilku kilometrów. Rzeka nie jest uregulowana, posiada liczne meandry, którym towarzyszą

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

niewielkie oczka wodne, a wiosną w dolinie rzeki występują rozlewiska związane z roztopami. Spadek rzeki jest wyjątkowo mały - średnio 0,12‰. Poza Bugiem i jego tarasem zalewowym zasoby wód powierzchniowych okolic Horodła są wyjątkowo małe. Południowe zbocze Grzędy Horodelskiej nie ma stałych cieków, a zboczu północno-wschodnim są one wprawdzie liczne, lecz prowadzą zwykle mało wody.

Źródła są rzadko spotykane i mało wydajne. W roku 2007 ocenę jakości wód powierzchniowych w województwie lubelskim przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska z dnia 11 kwietnia 2004 r. (Rozporządzenie..., 2004)¹. Na obszarze gminy stany hydrograficzne i przepływ Bugu były monitorowane w Strzyżowie na 536,6 km biegu rzeki (licząc od ujścia), natomiast jakość wód tej rzeki badano w trzech punktach kontrolnych monitoringu diagnostycznego: Strzyżowie (539,1 km), Zosinie (523,3 km) i Horodle (514,7 km). W wszystkich tych trzech punktach kontrolnych wody rzeki Bug znalazły się w klasie IV – wód o niezadawalającej jakości (Raport..., 2008)². Od 2008 roku monitoring rzek w Polsce prowadzony jest dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które w 2004 r. wyznaczono dla całego kraju (Rozporządzenie..., 2008). Na terenie gminy Horodło prowadzi się monitoring operacyjny rzeki Bug w dwóch 12 punktach pomiarowo-kontrolnych: Bug–Zosin (523,3 km) i Bug–Horodło (514,7 km). Monitoring ten służy do oceny stanu wód oraz krótkoterminowych zmian jakości wód powierzchniowych na podstawie badań elementów biologicznych wspomaganych elementami fizyko chemicznymi oraz pomiaru wskaźników chemicznych. Zarówno w roku 2008 jak i 2009 stan/potencjał ekologiczny rzeki Bug w badanych punktach określono na umiarkowany (Raport..., 2009, 2010)^{3,4}. Klasyfikacja elementów biologicznych wykazała stan dobry, a klasa elementów fizykochemicznych stan

¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód. Dziennik Ustaw nr 32, poz. 284, z dnia 1 marca 2004 r.

² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, Dziennik Ustaw nr 162, poz. 1008, z dnia 10 września 2008 r.

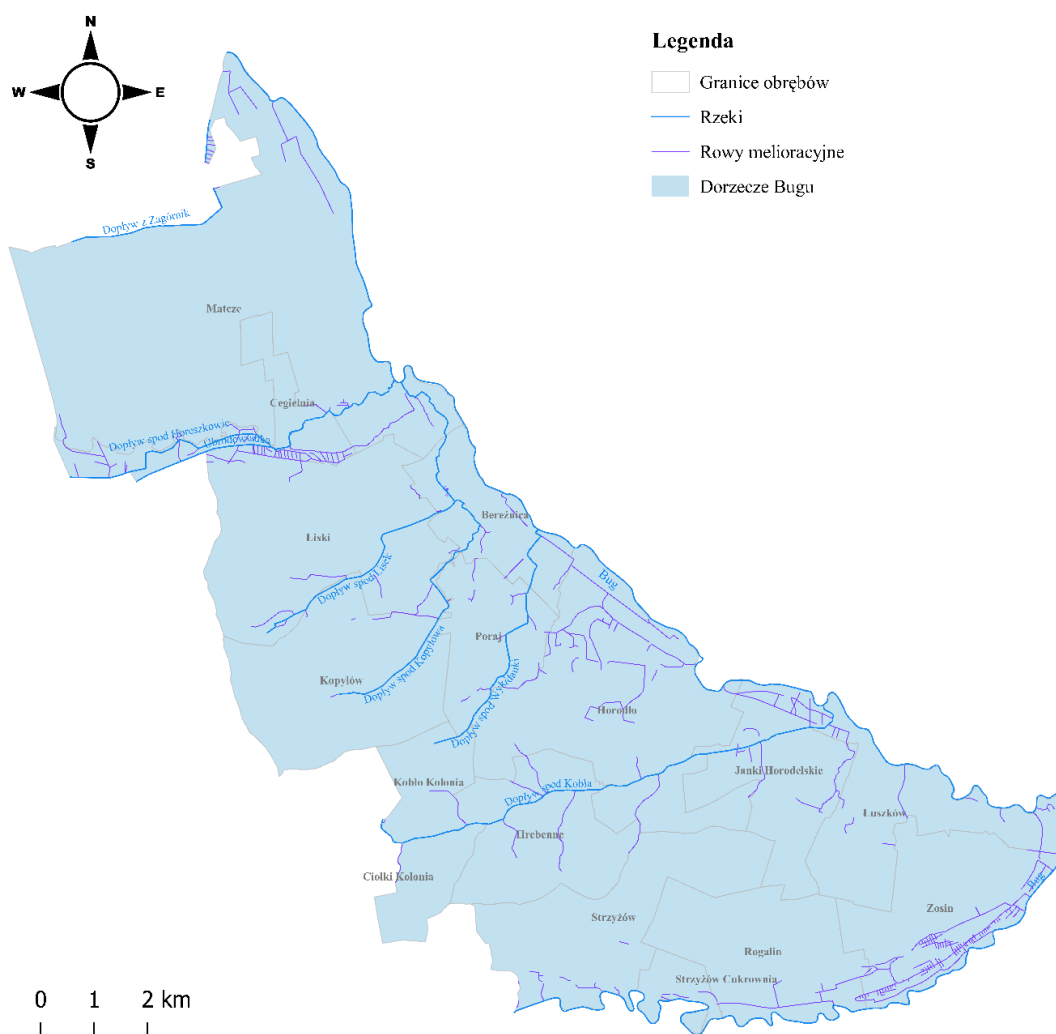
³ Raport o stanie środowiska w województwie lubelskiego w roku 2008. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2009 (www.wios.lublin.pl).

⁴ Raport o stanie środowiska w województwie lubelskiego w roku 2009. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2010 (www.wios.lublin.pl).

poniżej dobrego. Stan chemiczny wody nie był oceniany. Ocena całkowita stanu jednolitych części wód w roku 2009 zostanie dopiero wykonana (Ocena..., 2010)⁵.

Pozostały system cieków naturalnych stanowią: rzeka Ubrodowianka, dopływ spod Zagórnika, dopływ spod Lisek, dopływ spod Kobla, które są dopływami Bugu. W tej części gminy źródła praktycznie nie występują, a rzeki biorą początek z obszarów bagiennych i torfowiskowych. Doliny mniejszych rzek, w przeciwieństwie do doliny Bugu są zmeliorowane.

Rys. 37 Wody płynące i ciek naturalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG i BDOT10k

⁵ Ocena stanu/potencjału ekologicznego rzek w punktach monitoringu operacyjnego w województwie lubelskim w 2009 roku. WIOŚ w Lublinie, 2010 (<http://www.wios.lublin.pl/tiki-page.php?pageName=rzeki>).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 24 Cieki naturalne

L.p.	Obręb ewidencyjny	Nazwa cieku	Administrator	Długość
				km
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Matcze	Bug	Wody Polskie	9,731
2.	Bereźnica			3,383
3.	Horodło			4,728
4.	Janki Horodelskie			1,697
5.	Łuszków			7,525
6.	Zosin			5,384
7.	Rogalin			3,653
8.	Strzyżów Cukrownia			2,893
9.	Strzyżów			4,465
10.	Matcze	Ubrodowianka	Wody Polskie	1,668
11.	Cegielnia			1,642
12.	Liski			1,354
13.	Matcze	Dopływ spod Lisek	Wody Polskie	1,641
14.	Bereźnica			1,773
15.	Liski			0,896
16.	Kopyłów			3,434
17.	Janki Horodelskie	Dopływ spod Kobla	Wody Polskie	2,873
18.	Horodło			1,985
19.	Hrebenne			2,912
20.	Ciołki Kolonia			1,273
21.	Bereźnica	Dopływ spod Kopyłowa	Wody Polskie	2,792
22.	Liski			0,394
23.	Kopyłów			2,525
24.	Bereźnica	Dopływ spod Wykidanki	Wody Polskie	1,443
25.	Horodło			0,354
26.	Kobło Kolonia			0,449
27.	Poraj			3,054
28.	Cegielnia	Dopływ spod Horeszkowic	Wody Polskie	3,210
29.	Matcze	Dopływ z Zagórnik	Wody Polskie	1,193
30.	Razem			80,324

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.3 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych

Z map udostępnionych przez Wody Polskie wynika, że na terenie gminy Horodło występują obszary zmeliorowane rowami oraz obszary na których zlokalizowane są dreny melioracyjne. Dane dotyczą w znacznej mierze urządzeń położonych wzdłuż głównych cieków płynących przez obszar gminy. Urządzenia melioracyjne zgodnie z danymi pozyskanymi z Wód Polskich występuje w obrębach ewidencyjnych: Cegielnia, Liski, Matcze, Janki Horodelskie, Horodło, Hrebenne, Kobło Kolonia, Ciołki Kolonia, Strzyżów i Łuszków. Najwięcej obszarów zdrenowanych występuje w obrębach Janki Horodelskie, Horodło, Hrebenne i Strzyżów. Z informacji pozyskanych od mieszkańców gminy wynika, że wloty istniejących drenów są niedrożne, od lat nie były konserwowane, a część z nich nie działała prawidłowo od momentu ich montażu.

Na terenie gminy Horodło zidentyfikowano 438 rowów oraz 135 przepustów z czego stan 88 przepustów zweryfikowano podczas inwentaryzacji terenowej. Podczas wywiadu terenowego stwierdzono, że większość przepustów jest w dobrym stanie (59 przepustów), przy czym niektóre z nich wymagają prac polegających na odmuleniu i udrożnieniu. Stosunkowo niewielka ilość rowów położonych na terenie gminy znajduje się w złym stanie, natomiast często wymagają koszenia i odkrzaczenia.

Rys. 38 Zdjęcia przepustów w gminie Horodło

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 39 Zdjęcia rowów w gminie Horodło

Źródło: materiały własne

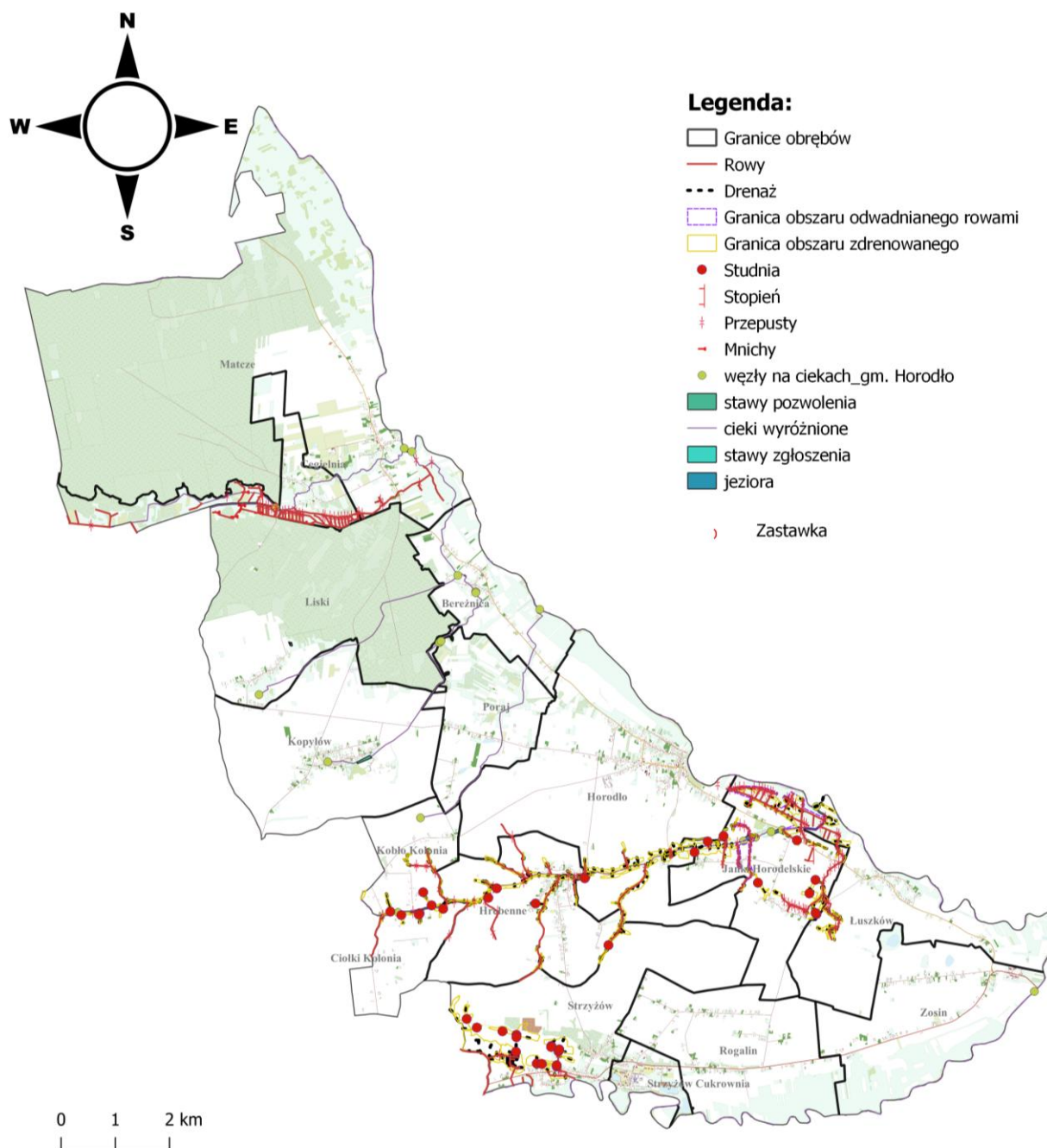
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 40 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych.

Źródło: Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.4 Zbiorniki wodne i zbiorniki retencji wodnej

Na obszarze gminy Horodło znajduje się 78 zbiorników wodnych. Do zbiorników małej retencji zakwalifikowano 39 z nich, 30 pełni funkcję rekreacyjną natomiast funkcję retencyjno-rekreacyjną stwierdzono dla 5 zbiorników. Dwa zbiorniki pełnią funkcję stawów hodowlanych. Największy ze zbiorników, jezioro polodowcowe, krasowe – Kacapka położony jest w obrębie Zosin. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi około 10,5 ha. Jest to największe i najgłębsze jezioro z trzech jezior Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, użytek ekologiczny „Kacapka” obejmuje obszar jeziora. Zdecydowana większość tych zbiorników jest w dobrym stanie technicznym. Ponadto zaplanowano do realizacji inwestycje polegające na budowie pięciu zbiorników rekreacyjnych na terenie gminy, cztery z nich zaplanowano w obrębie Cegielnia, jeden w obrębie Kopyłów. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że pięć zbiorników wodnych zostało zlikwidowanych.

Rys. 41 Zdjęcia zbiorników wodnych w gminie Horodło

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.5 Oczka wodne, tereny podmokłe, tereny bagienne i rozlewiska

Rozlewiska na terenie gminy Horodło występują głównie okresowo w bezpośrednim otoczeniu rzeki Bug oraz wzdłuż cieków Ubrodowianka, Dopływ spod Lisek i Dopływ spod Kobła. Są to też tereny okresowo podmokłe a częściowo również zabagnione.

Na terenie gminy nie zidentyfikowano oczek wodnych w rozumieniu art. 29.1 pkt. 18 Prawa budowlanego (Dz. U. z 2025r. poz. 418), zbiorników wodnych o powierzchni nieprzekraczającej 500m².

Rys. 42 Zdjęcia rozlewiska i terenu zabagnionego w gminie Horodło

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

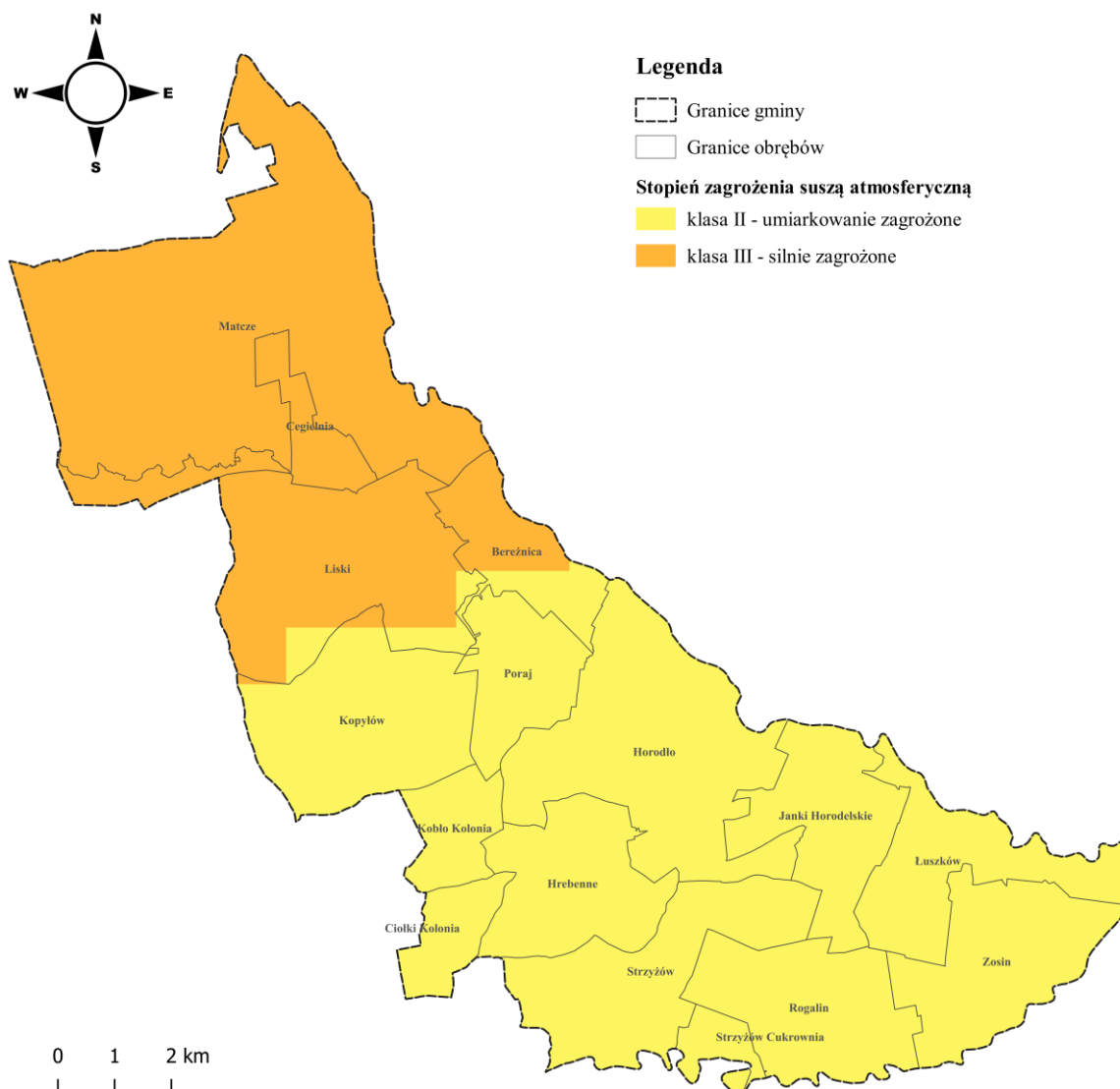
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.4.6 Obszary zagrożone suszą i obszary zalewowe

Na podstawie danych dostępnych na Portalu Danych Serwisu Rzeczypospolitej Polskiej w Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy można stwierdzić, że obszar gminy Horodło jest zagrożony suszą w umiarkowanym stopniu. Przenalizowano gminę Horodło pod względem występowania suszy: atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej oraz hydrogeologicznej.

Susza atmosferyczna występuje w umiarkowanym stopniu i związana jest z okresowymi deficytami opadów. Oznacza to, że w pewnych miesiącach opady są znacznie niższe od średniej wieloletniej, co wpływa na wilgotność powietrza i gleby. Południowa część gminy Horodło wykazuje umiarkowaną podatność na występowanie suszy atmosferycznej, podczas gdy obszary północne są silnie narażone.

Rys. 43 Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Susza rolnicza jest konsekwencją suszy atmosferycznej i dotyczy warunków wilgotnościowych gleby. Na terenie gminy Horodło obszary zagrożone suszą rolniczą to tereny o niskiej retencji wodnej, gleby lekkie i piaszczyste, które szybciej tracą wilgoć. Gmina Horodło w przeważającej części jest słabo oraz umiarkowanie zagrożona suszą rolniczą. Obszary silnie i ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą występują na terenie obrębów Zosin, Łuszków, Kopyłów, a także we wschodniej części obrębu Matcze.

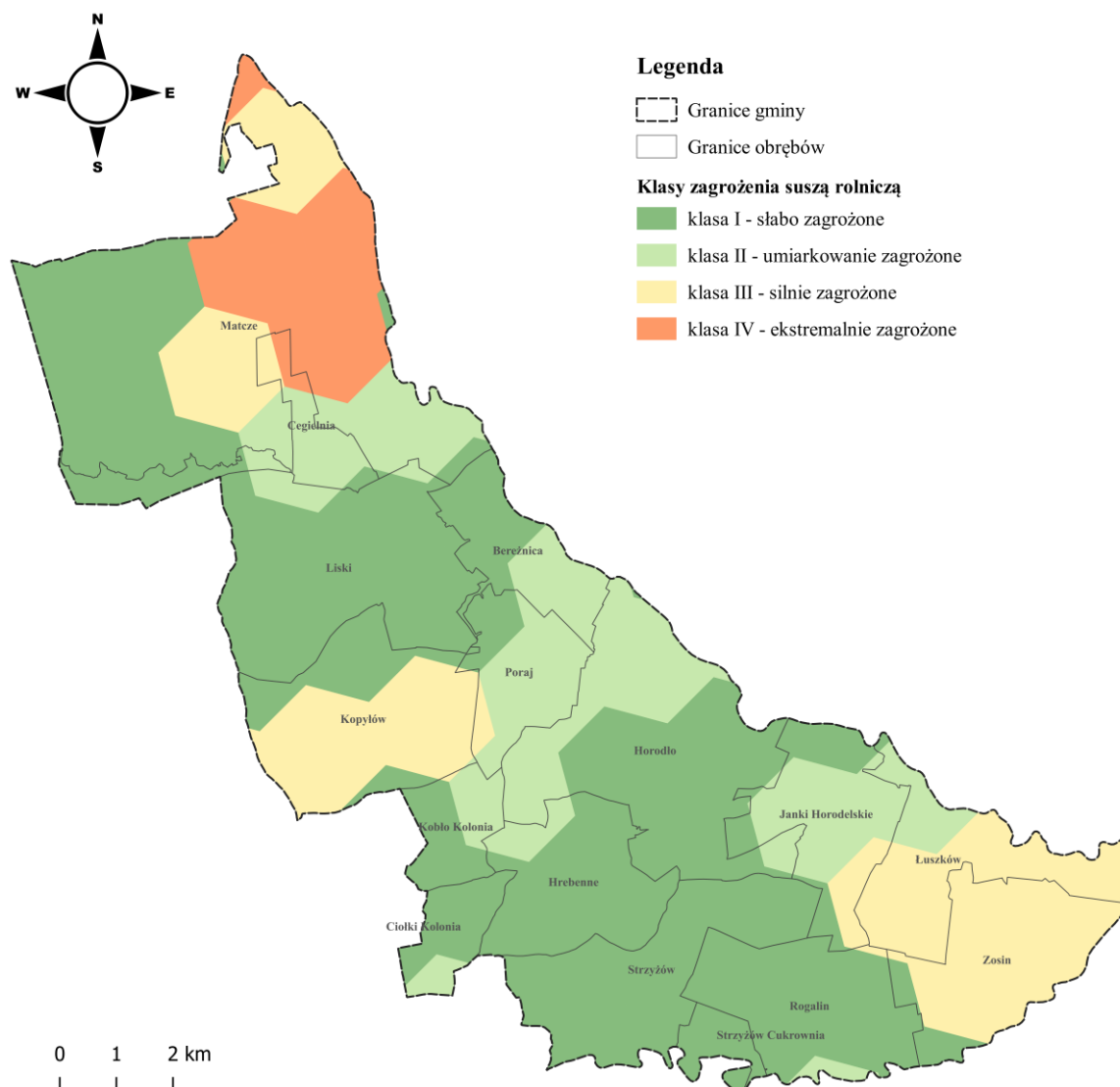
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 44 Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

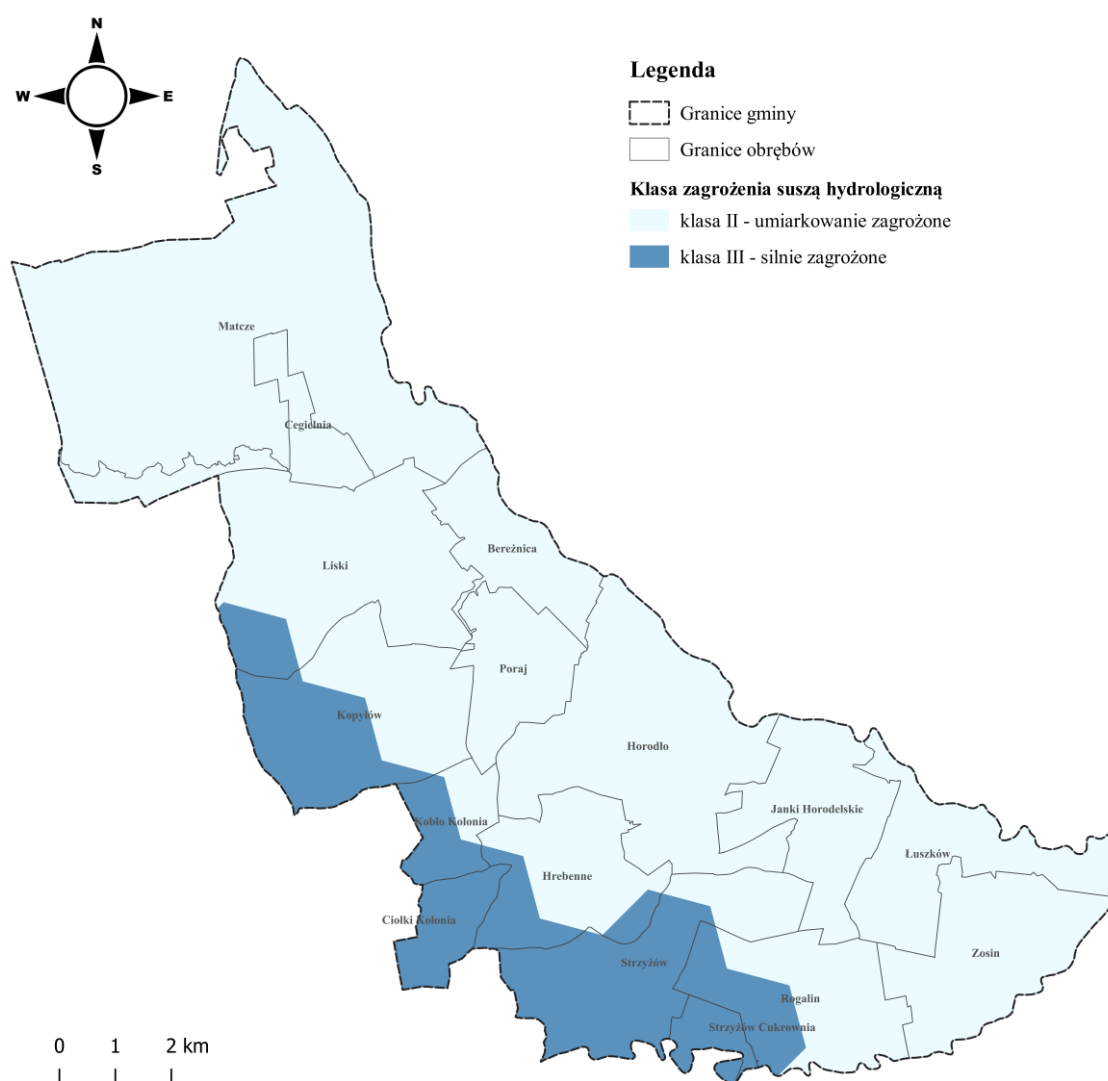
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Susza hydrologiczna dotyczy poziomu wód powierzchniowych, takich jak rzeki i zbiorniki wodne. W gminie Horodło może występować w okresach długotrwałych niskich opadów, prowadząc do obniżenia poziomu wód w rzekach i potokach. Może to mieć wpływ na ekosystemy wodne oraz dostępność wody dla rolnictwa i mieszkańców. Ze względu na rozbudowaną sieć rzeczną (rzeka Bug wraz z jej dopływami) gmina Horodło odznacza się umiarkowanym zagrożeniem suszą hydrologiczną, jedynie zachodnia i południowo-zachodnia część gminy jest silnie zagrożona tym zjawiskiem.

Rys. 45 Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

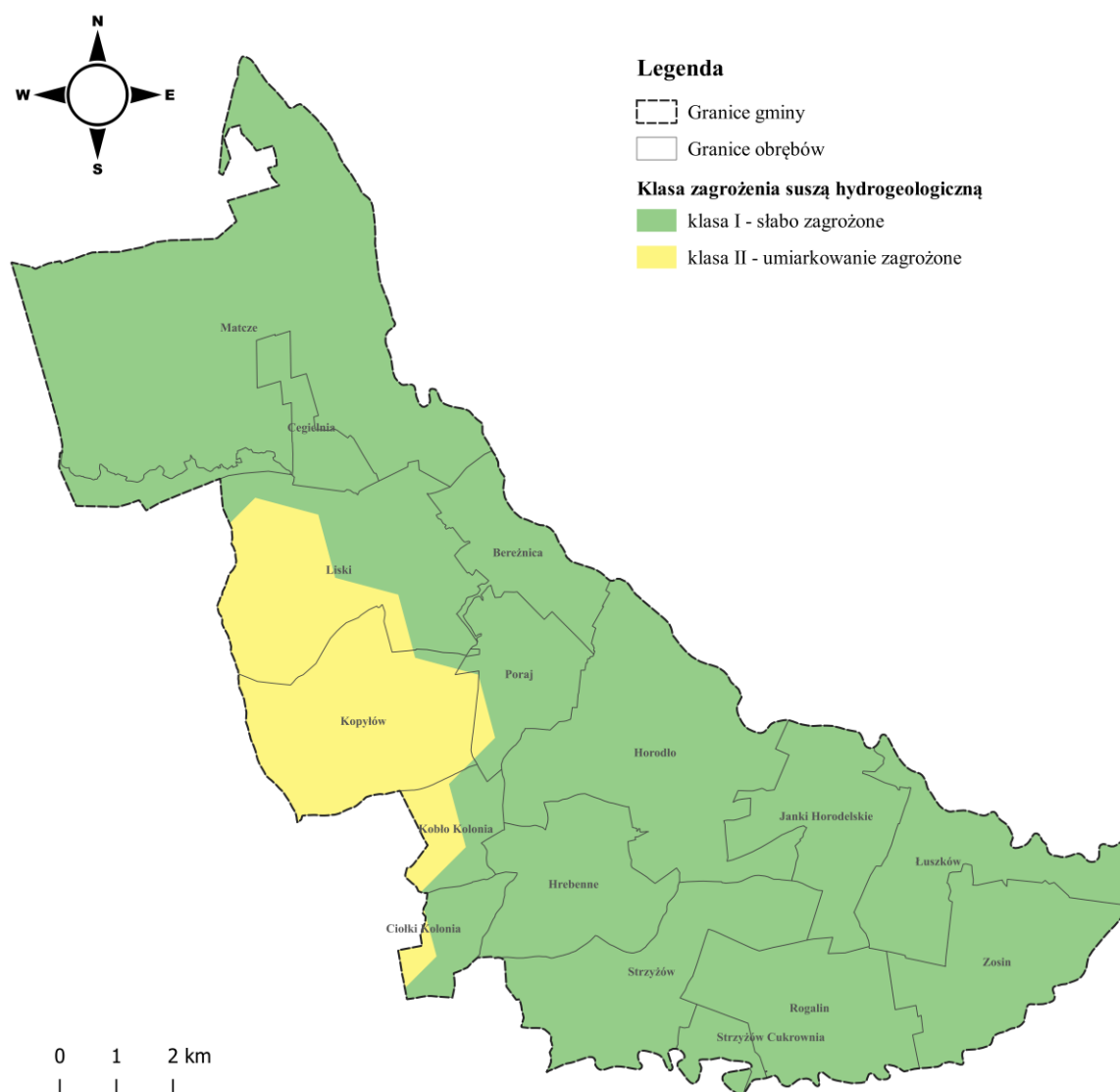
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Zagrożenie suszą hydrogeologiczną występuje na terenie gminy w stopniu słabym i umiarkowanym. Susza ta wiąże się z obniżeniem poziomu wód gruntowych i jest skutkiem długotrwałych okresów niskich opadów oraz nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. W gminie Horodło może być szczególnie odczuwalna na terenach, gdzie wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę.

Rys. 46 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

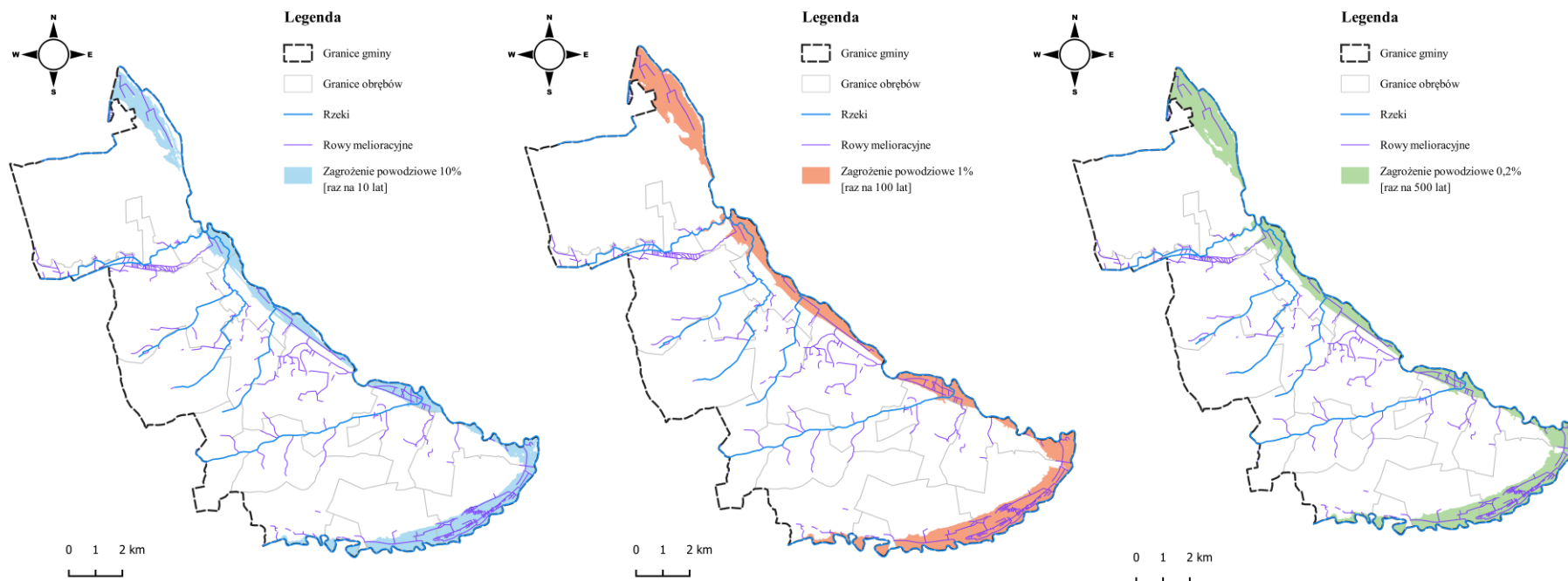
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Według danych udostępnionych na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, gmina Horodło kwalifikuje się jako obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest dość wysokie. Dane te pozwala sklasyfikować tereny, gdzie zagrożenie wystąpienia powodzi wynosi 10% (raz na 10 lat), 1% (raz na 100 lat) oraz 0,2% (raz na 500 lat). Największe ryzyko powodzi dotyczy obszarów położonych bezpośrednio w dolinie Bugu, gdzie wysoki poziom wód może prowadzić do podtopień terenów rolniczych, infrastruktury oraz zabudowań mieszkalnych.

Rys. 47 Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych isok.gov.pl

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5 ISTNIEJĄCA SIEĆ DRÓG I KOLEI

2.5.1 Ogólna charakterystyka i układ sieci drogowej i kolejowej

Sieć drogowa na terenie gminy Horodło charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną, stanowiąc istotny element połączeń regionalnych i międzyregionalnych. Ważną rolę pełni droga krajowa nr 74 (DK74), przebiegająca przez gminę z zachodu na wschód. Łączy ona węzeł Wieluń na drodze ekspresowej S8 z miastami Kielce i Zamość, aż po przejście graniczne z Ukrainą w Zosinie. DK74 jest strategiczną trasą o dużym znaczeniu dla transportu krajowego, szczególnie w województwie lubelskim, łącząc region z innymi głównymi ośrodkami.

Przez teren gminy Horodło przebiega droga wojewódzka nr 816, zwana również „Nadbużanką”. DW 816 łączy przejścia graniczne w Terespolu, Sławatyczach, Berdyszczach i Zosinie. Jej długość wynosi 164 km [Wykaz dróg wojewódzkich - 10.04.2024r., Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie]. Zlokalizowana jest we wschodniej części województwa lubelskiego; biegnie z północy na południe wzdłuż granicy polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej, a także równoległe do rzeki Bug. Pozostałą sieć drogową stanowią drogi powiatowe i gminne.

Łączna długość dróg w gminie wynosi 402,03 km, z czego największy odsetek stanowią drogi będące własnością gminy (333,87km). Drogi będące własnością Skarbu Państwa mają długość 16,70 km i obejmują drogę krajową nr 74. Własność województwa to 20,77 km, obejmujące drogę wojewódzką nr 816. Drogi powiatowe, których długość wynosi 33,78 km uzupełniają układ komunikacyjny gminy Horodło. Drogi prywatne, stanowią 6,91 km, pełniąc funkcję dróg dojazdowych do pól uprawnych, czy też stanowią drogi wewnętrzne Straży Granicznej. Poniższa tabela przedstawia podział dróg według własności w poszczególnych obrębach ewidencyjnych.

Tabela 25 Podział dróg według własności

L.p.	Obręb ewidencyjny	Drogi wg własności					
		Skarb Państwa	Województwo	Powiat	Gmina	Prywatne	Razem
		km	km	km	km	km	km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Liski	-	0,80	3,52	17,36	0,20	21,88
2.	Kopyłów	-	-	7,53	34,78	-	42,31
3.	Kobło Kolonia	-	-	1,61	4,67	0,41	6,69
4.	Matcze	-	5,75	-	43,01	2,03	50,79
5.	Cegielnia	-	-	-	20,12	-	20,12
6.	Bereźnica	-	3,68	-	17,05	-	20,73
7.	Horodło	2,98	4,48	7,8	44,3	0,19	59,75
8.	Janki Horodelskie	-	2,25	1,95	15,31	0,54	20,05
9.	Poraj	-	-	1,78	7,93	0,98	10,69
10.	Łuszków	0,73	3,58	0,94	22,5	-	27,75
11.	Zosin	4,45	0,23	0,11	20,18	2,14	27,11
12.	Ciołki Kolonia	-	-	0,91	3,66	-	4,57
13.	Hrebenne	0,36	-	2,60	22,36	0,14	25,46
14.	Strzyżów	2,56	-	1,81	40,40	0,28	45,05
15.	Rogalin	2,99	-	2,85	17,02	-	22,86
16.	Strzyżów Cukrownia	2,63	-	0,37	3,22	-	6,22
17.	Gmina ogółem	16,70	20,77	33,78	333,87	6,91	412,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB i inwentaryzacji terenowej

Na terenie gminy Horodło nie ma obecnie żadnej czynnej linii kolejowej. W przeszłości przebiegała tu jednak linia wąskotorowa Hrubieszowskiej Kolei Dojazdowej, łącząca stacje: Werbkowice Wąsk. ze Strzyżowem Hrubieszowskim oraz Dziekanów z Matczem. Stacja w Strzyżowie Hrubieszowskim była najdalej wysuniętą na wschód stacją PKP w Polsce.

Niedaleko stacji znajdują się zabytkowe budynki dawnej Cukrowni Strzyżów. Do zakładu prowadziła bocznica kolejowa, choć dziś jej ślady są już niemal niewidoczne. Na terenie cukrowni jeszcze do niedawna istniała rozbudowana infrastruktura torowa, stanowiąca najbardziej wysuniętą na wschód sieć torów w granicach Polski. W latach 90. linia kolejowa oraz bocznica cukrowni uległy całkowitej rozbiórce. Zachowane obiekty infrastruktury

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

kolejowej, takie jak budynek dawnego dworca, nastawnia oraz magazyny stacyjne, stanowią jedyne materialne ślady funkcjonowania kolei w tym rejonie.⁶

2.5.2 Rodzaje dróg według podziału na kategorie i klasy dróg

Układ drogowy gminy Horodło obejmuje wszystkie podstawowe kategorie dróg: krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, co zapewnia dobrą dostępność komunikacyjną zarówno wewnątrz gminy, jak i z regionem. Najważniejszą trasą jest droga krajowa nr 74, która przebiega przez południową część gminy w kierunku wschód–zachód, łącząc Hrubieszów z przejściem granicznym w Zosinie. Droga ta pełni istotną funkcję tranzytową, obsługując znaczny ruch związany z przekraczaniem granicy. Drugim kluczowym szlakiem jest droga wojewódzka nr 816, prowadząca od Zosina w kierunku północnym, aż do przejścia granicznego w Dorohusku. Trasa ta również odprowadza ruch graniczny oraz łączy kilka miejscowości w obrębie gminy.

Uzupełnienie sieci komunikacyjnej stanowią drogi powiatowe oraz gminne, należące do kategorii dróg lokalnych, które zapewniają dostęp do wszystkich miejscowości i obszarów gminy.

Tabela 26 zawiera szczegółowe zestawienie dróg przebiegających przez gminę Horodło, pogrupowanych według ich kategorii – od krajowych, przez wojewódzkie i powiatowe, aż po rozbudowaną sieć dróg gminnych. W wykazie ujęto numery dróg oraz ich przebieg bądź położenie administracyjne, co obrazuje rozpiętość i zasięg lokalnej infrastruktury drogowej.

Tabela 26 Zestawienie dróg w gminie Horodło według kategorii

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
1.	krajowa	74	Strzyżów - Rogalin- Zosin
2.	wojewódzka	816	Zosin - Łuszków - Janki Horodelskie - Horodło - Bereźnica - Liski - Matcze
3.	powiatowa	3404L	Teratyn - Horodło
4.	powiatowa	3405L	Horodło-Szpikołosy
5.	powiatowa	3407L	Matcze - Hrubieszów

⁶ <http://zamojskie.lubelskakolej.net/bm15.htm>

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
6.	powiatowa	3408L	Kobło - Hustynne
7.	powiatowa	3409L	Horodło - Strzyżów
8.	powiatowa	3410L	Łuszków - Strzyżów
9.	gminna	111202 L	Cegielnia
10.	gminna	111203 L	Bereźnica
11.	gminna	111205 L	Poraj
12.	gminna	111206 L	Horodło ul. Średnia i Rynek
13.	gminna	111207 L	Horodło (Schetynówka)
14.	gminna	111210 L	Janki Horodelskie
15.	gminna	111211 L	Łuszków - Strzyżów
16.	gminna	111212 L	Zosin
17.	gminna	111213 L	Rogalin
18.	gminna	111214 L	Rogalin ul. Gen. Grota Roweckiego
19.	gminna	111215 L	Strzyżów ul. Podgórna
20.	gminna	111216 L	Strzyżów ul. Nadbużańska
21.	gminna	111217 L	Hrebenne
22.	gminna	111218 L	Kobło Kolonia
23.	gminna	111219 L	Poraj - Kopyłów - Kobło Kolonia
24.	gminna	111220 L	Kopyłów
25.	gminna	111221 L	Liski
26.	gminna	111226 L	Bereźnica
27.	gminna	111228 L	Horodło ul. Pietnicka
28.	gminna	111230 L	Horodło ul. 11 Listopada
29.	gminna	111235 L	Strzyżów ul. Zalesie
30.	gminna	111236 L	Hrebenne
31.	gminna	111237 L	Ciołki Kolonia
32.	gminna	111238 L	Kopyłów
33.	gminna	111239 L	Kopyłów
34.	gminna	111240 L	Kopyłów
35.	gminna	111241 L	Liski
36.	gminna	111243 L	Rogalin
37.	gminna	114779 L	Strzyżów

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
38.	gminna	111204 L	Poraj - Kopyłów
39.	gminna	111208 L	Horodło ul. Władysława Jagiełły i Tadeusza Kościuszki
40.	gminna	111209 L	Horodło - Strzyżów
41.	gminna	111222 L	Matcze - Cegielnia
42.	gminna	111223 L	Matcze - Cegielnia
43.	gminna	111224 L	Cegielnia
44.	gminna	111232 L	Janki Horodelskie
45.	gminna	111233 L	Janki Horodelskie
46.	gminna	114500 L	Bereźnica
47.	gminna	114501 L	Bereźnica
48.	gminna	114502 L	Bereźnica
49.	gminna	114503 L	Bereźnica
50.	gminna	114504 L	Bereźnica
51.	gminna	114505 L	Bereźnica
52.	gminna	114506 L	Bereźnica
53.	gminna	114507 L	Bereźnica
54.	gminna	114508 L	Bereźnica
55.	gminna	114509 L	Bereźnica
56.	gminna	114510 L	Bereźnica
57.	gminna	114511 L	Bereźnica
58.	gminna	114512 L	Bereźnica
59.	gminna	114513 L	Bereźnica
60.	gminna	114514 L	Bereźnica
61.	gminna	114515 L	Cegielnia
62.	gminna	114516 L	Cegielnia
63.	gminna	114517 L	Cegielnia
64.	gminna	114518 L	Cegielnia
65.	gminna	114519 L	Cegielnia
66.	gminna	114520 L	Cegielnia
67.	gminna	114521 L	Cegielnia
68.	gminna	114522 L	Cegielnia
69.	gminna	114523 L	Cegielnia
70.	gminna	114524 L	Cegielnia

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
71.	gminna	114524 L	Cegielnia
72.	gminna	114525 L	Cegielnia
73.	gminna	114526 L	Cegielnia
74.	gminna	114527 L	Cegielnia
75.	gminna	114528 L	Cegielnia
76.	gminna	114529 L	Cegielnia
77.	gminna	114530 L	Cegielnia
78.	gminna	114531 L	Cegielnia
79.	gminna	114531 L	Cegielnia
80.	gminna	114532 L	Cegielnia
81.	gminna	114533 L	Cegielnia
82.	gminna	114534 L	Cegielnia
83.	gminna	114535 L	Cegielnia
84.	gminna	114536 L	Cegielnia
85.	gminna	114537 L	Ciołki
86.	gminna	114538 L	Ciołki
87.	gminna	114539 L	Horodło
88.	gminna	114540 L	Horodło
89.	gminna	114541 L	Horodło
90.	gminna	114542 L	Horodło
91.	gminna	114543 L	Horodło
92.	gminna	114544 L	Horodło
93.	gminna	114545 L	Horodło
94.	gminna	114546 L	Horodło
95.	gminna	114547 L	Horodło
96.	gminna	114548 L	Horodło
97.	gminna	114549 L	Horodło
98.	gminna	114550 L	Horodło
99.	gminna	114551 L	Horodło
100.	gminna	114552 L	Horodło
101.	gminna	114553 L	Horodło
102.	gminna	114554 L	Horodło
103.	gminna	114555 L	Horodło

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
104.	gminna	114556 L	Horodło
105.	gminna	114557 L	Horodło
106.	gminna	114558 L	Horodło
107.	gminna	114559 L	Horodło
108.	gminna	114560 L	Horodło
109.	gminna	114561 L	Horodło
110.	gminna	114562 L	Horodło
111.	gminna	114563 L	Horodło
112.	gminna	114565 L	Horodło ul. Jurydyka
113.	gminna	114566 L	Horodło ul. Jurydyka
114.	gminna	114567 L	Horodło ul. Jurydyka
115.	gminna	114568 L	Horodło ul. Królowej Jadwigi
116.	gminna	114569 L	Horodło
117.	gminna	114570 L	Horodło
118.	gminna	114571 L	Horodło
119.	gminna	114572 L	Horodło
120.	gminna	114573 L	Horodło
121.	gminna	114574 L	Horodło
122.	gminna	114575 L	Horodło
123.	gminna	114576 L	Horodło
124.	gminna	114577 L	Horodło
125.	gminna	114578 L	Horodło
126.	gminna	114579 L	Horodło
127.	gminna	114580 L	Horodło
128.	gminna	114581 L	Horodło
129.	gminna	114582 L	Horodło
130.	gminna	114583 L	Horodło
131.	gminna	114584 L	Horodło
132.	gminna	114585 L	Horodło
133.	gminna	114586 L	Horodło
134.	gminna	114587 L	Horodło
135.	gminna	114588 L	Horodło
136.	gminna	114589 L	Horodło

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
137.	gminna	114590 L	Horodło
138.	gminna	114591 L	Horodło
139.	gminna	114592 L	Hrebenne
140.	gminna	114593 L	Hrebenne
141.	gminna	114594 L	Hrebenne
142.	gminna	114595 L	Hrebenne
143.	gminna	114596 L	Hrebenne
144.	gminna	114597 L	Hrebenne
145.	gminna	114598 L	Hrebenne
146.	gminna	114599 L	Hrebenne
147.	gminna	114600 L	Hrebenne
148.	gminna	114601 L	Hrebenne
149.	gminna	114602 L	Hrebenne
150.	gminna	114603 L	Hrebenne
151.	gminna	114604 L	Hrebenne
152.	gminna	114605 L	Hrebenne
153.	gminna	114606 L	Hrebenne
154.	gminna	114607 L	Hrebenne
155.	gminna	114608 L	Hrebenne
156.	gminna	114609 L	Hrebenne
157.	gminna	114610 L	Hrebenne
158.	gminna	114611 L	Hrebenne
159.	gminna	114612 L	Hrebenne
160.	gminna	114613 L	Hrebenne
161.	gminna	114614 L	Janki Horodelskie
162.	gminna	114615 L	Janki Horodelskie
163.	gminna	114616 L	Janki Horodelskie
164.	gminna	114617 L	Janki Horodelskie
165.	gminna	114618 L	Janki Horodelskie
166.	gminna	114619 L	Janki Horodelskie
167.	gminna	114620 L	Janki Horodelskie
168.	gminna	114621 L	Janki Horodelskie
169.	gminna	114622 L	Janki Horodelskie

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
170.	gminna	114623 L	Janki Horodelskie
171.	gminna	114624 L	Janki Horodelskie
172.	gminna	114625 L	Janki Horodelskie
173.	gminna	114626 L	Kobło Kolonia
174.	gminna	114627 L	Kobło Kolonia
175.	gminna	114628 L	Kobło Kolonia
176.	gminna	114629 L	Kopyłów
177.	gminna	114630 L	Kopyłów
178.	gminna	114631 L	Kopyłów
179.	gminna	114632 L	Kopyłów
180.	gminna	114633 L	Kopyłów
181.	gminna	114634 L	Kopyłów
182.	gminna	114635 L	Kopyłów
183.	gminna	114636 L	Kopyłów
184.	gminna	114637 L	Kopyłów
185.	gminna	114638 L	Kopyłów
186.	gminna	114639 L	Kopyłów
187.	gminna	114640 L	Kopyłów
188.	gminna	114641 L	Kopyłów
189.	gminna	114642 L	Kopyłów
190.	gminna	114643 L	Kopyłów
191.	gminna	114644 L	Kopyłów
192.	gminna	114645 L	Kopyłów
193.	gminna	114646 L	Kopyłów
194.	gminna	114647 L	Kopyłów
195.	gminna	114648 L	Kopyłów
196.	gminna	114649 L	Kopyłów
197.	gminna	114650 L	Kopyłów
198.	gminna	114651 L	Kopyłów
199.	gminna	114652 L	Kopyłów
200.	gminna	114653 L	Kopyłów
201.	gminna	114654 L	Kopyłów
202.	gminna	114655 L	Kopyłów

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
203.	gminna	114656 L	Kopyłów
204.	gminna	114657 L	Kopyłów
205.	gminna	114658 L	Kopyłów
206.	gminna	114659 L	Kopyłów
207.	gminna	114660 L	Kopyłów
208.	gminna	114661 L	Kopyłów
209.	gminna	114662 L	Kopyłów
210.	gminna	114663 L	Liski
211.	gminna	114664 L	Liski
212.	gminna	114665 L	Liski
213.	gminna	114666 L	Liski
214.	gminna	114667 L	Liski
215.	gminna	114668 L	Liski
216.	gminna	114669 L	Liski
217.	gminna	114670 L	Liski
218.	gminna	114671 L	Liski
219.	gminna	114672 L	Liski
220.	gminna	114673 L	Liski
221.	gminna	114674 L	Liski
222.	gminna	114675 L	Liski
223.	gminna	114676 L	Łuszków
224.	gminna	114677 L	Łuszków
225.	gminna	114678 L	Łuszków
226.	gminna	114679 L	Łuszków
227.	gminna	114680 L	Łuszków
228.	gminna	114681 L	Łuszków
229.	gminna	114682 L	Łuszków
230.	gminna	114683 L	Łuszków
231.	gminna	114684 L	Łuszków
232.	gminna	114685 L	Łuszków
233.	gminna	114686 L	Łuszków
234.	gminna	114687 L	Łuszków
235.	gminna	114688 L	Łuszków

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
236.	gminna	114689 L	Łuszków
237.	gminna	114690 L	Łuszków
238.	gminna	114691 L	Łuszków
239.	gminna	114692 L	Łuszków
240.	gminna	114693 L	Łuszków
241.	gminna	114694 L	Łuszków
242.	gminna	114695 L	Łuszków
243.	gminna	114696 L	Łuszków
244.	gminna	114697 L	Łuszków
245.	gminna	114698 L	Łuszków
246.	gminna	114699 L	Łuszków
247.	gminna	114700 L	Matcze
248.	gminna	114701 L	Matcze
249.	gminna	114702 L	Matcze
250.	gminna	114703 L	Matcze
251.	gminna	114704 L	Matcze
252.	gminna	114705 L	Matcze
253.	gminna	114706 L	Matcze
254.	gminna	114707 L	Matcze
255.	gminna	114708 L	Matcze
256.	gminna	114709 L	Matcze
257.	gminna	114710 L	Matcze
258.	gminna	114711 L	Matcze
259.	gminna	114712 L	Matcze
260.	gminna	114713 L	Matcze
261.	gminna	114714 L	Matcze
262.	gminna	114715 L	Matcze
263.	gminna	114716 L	Matcze
264.	gminna	114717 L	Matcze
265.	gminna	114718 L	Matcze
266.	gminna	114719 L	Matcze
267.	gminna	114720 L	Matcze
268.	gminna	114721 L	Matcze

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
269.	gminna	114722 L	Matcze
270.	gminna	114723 L	Matcze
271.	gminna	114724 L	Matcze
272.	gminna	114725 L	Matcze
273.	gminna	114726 L	Matcze
274.	gminna	114727 L	Matcze
275.	gminna	114728 L	Matcze
276.	gminna	114729 L	Matcze
277.	gminna	114730 L	Poraj
278.	gminna	114731 L	Poraj
279.	gminna	114732 L	Poraj
280.	gminna	114733 L	Poraj
281.	gminna	114734 L	Poraj
282.	gminna	114735 L	Poraj
283.	gminna	114736 L	Poraj
284.	gminna	114737 L	Rogalin
285.	gminna	114738 L	Rogalin
286.	gminna	114739 L	Rogalin
287.	gminna	114740 L	Rogalin
288.	gminna	114741 L	Rogalin
289.	gminna	114742 L	Rogalin
290.	gminna	114743 L	Rogalin
291.	gminna	114744 L	Rogalin
292.	gminna	114745 L	Rogalin
293.	gminna	114746 L	Rogalin
294.	gminna	114747 L	Rogalin
295.	gminna	114748 L	Rogalin
296.	gminna	114749 L	Strzyżów
297.	gminna	114750 L	Strzyżów
298.	gminna	114751 L	Strzyżów
299.	gminna	114752 L	Strzyżów
300.	gminna	114753 L	Strzyżów
301.	gminna	114754 L	Strzyżów

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
302.	gminna	114755 L	Strzyżów
303.	gminna	114756 L	Strzyżów
304.	gminna	114757 L	Strzyżów
305.	gminna	114758 L	Strzyżów
306.	gminna	114759 L	Strzyżów
307.	gminna	114760 L	Strzyżów
308.	gminna	114761 L	Strzyżów
309.	gminna	114762 L	Strzyżów
310.	gminna	114763 L	Strzyżów
311.	gminna	114764 L	Strzyżów
312.	gminna	114765 L	Strzyżów
313.	gminna	114766 L	Strzyżów
314.	gminna	114767 L	Strzyżów
315.	gminna	114768 L	Strzyżów
316.	gminna	114769 L	Strzyżów
317.	gminna	114770 L	Strzyżów
318.	gminna	114771 L	Strzyżów
319.	gminna	114772 L	Strzyżów
320.	gminna	114773 L	Strzyżów
321.	gminna	114774 L	Strzyżów
322.	gminna	114775 L	Strzyżów
323.	gminna	114776 L	Strzyżów
324.	gminna	114777 L	Strzyżów
325.	gminna	114778 L	Strzyżów
326.	gminna	114779 L	Strzyżów
327.	gminna	114780 L	Strzyżów
328.	gminna	114781 L	Strzyżów
329.	gminna	114782 L	Strzyżów
330.	gminna	114783 L	Strzyżów
331.	gminna	114784 L	Strzyżów
332.	gminna	114785 L	Strzyżów Cukrownia
333.	gminna	114786 L	Strzyżów Cukrownia
334.	gminna	114787 L	Strzyżów Cukrownia

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

L.p.	Kategoria drogi	Numer drogi	Przebieg/ Obręb ewidencyjny
1.	2.	3.	4.
335.	gminna	114788 L	Strzyżów Cukrownia
336.	gminna	114789 L	Strzyżów Cukrownia
337.	gminna	114790 L	Strzyżów Cukrownia
338.	gminna	114791 L	Strzyżów Cukrownia
339.	gminna	114792 L	Zosin
340.	gminna	114793 L	Zosin
341.	gminna	114794 L	Zosin
342.	gminna	114795 L	Zosin
343.	gminna	114796 L	Zosin
344.	gminna	114797 L	Zosin
345.	gminna	114798 L	Zosin
346.	gminna	114799 L	Zosin
347.	gminna	114800 L	Zosin
348.	gminna	114801 L	Zosin
349.	gminna	114802 L	Zosin
350.	gminna	114803 L	Zosin
351.	gminna	114804 L	Zosin
352.	gminna	114805 L	Zosin
353.	gminna	114806 L	Zosin
354.	gminna	114807 L	Zosin
355.	gminna	114808 L	Zosin
356.	gminna	114809 L	Zosin
357.	gminna	114810 L	Zosin
358.	gminna	114811 L	Zosin
359.	gminna	114812 L	Zosin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Horodło

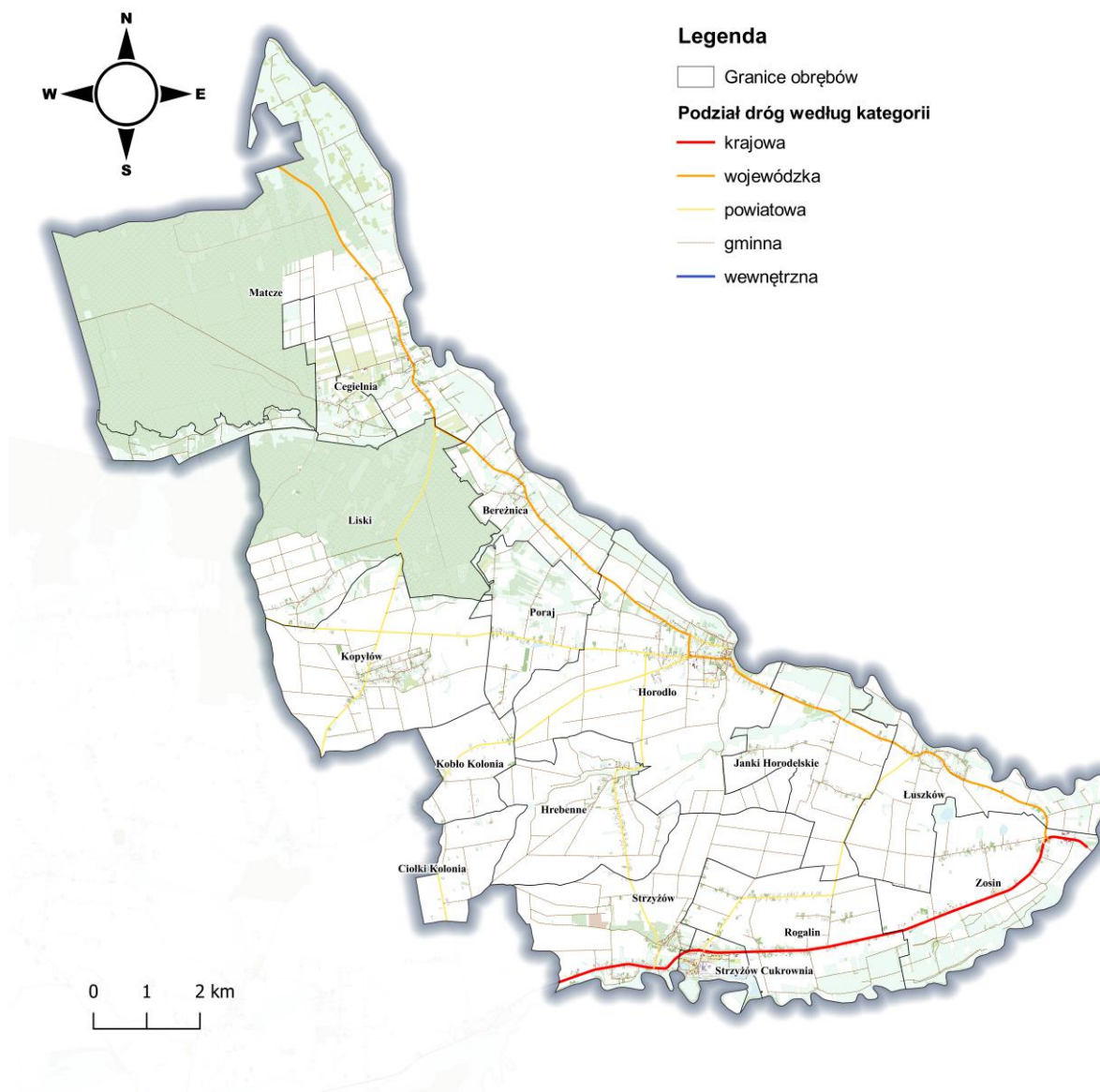
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 48 Sieć drogowa według kategorii

Źródło: opracowanie własne

2.5.3 Drogi transportu rolnego

W zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich istotną rolę odgrywa transport, a jego rola systematycznie wzrasta. Równolegle z tym rozwojem musi postępować modernizacja i przebudowa sieci dróg rolniczych w sposób zgodny z wizją i potrzebami jej użytkowników oraz wymogami ochrony środowiska. Aktywizacja w zakresie rozbudowy polskiej infrastruktury drogowej dotyczy zarówno inwestycji o zasięgu krajowym, regionalnym, jak i lokalnym.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W przypadku obszarów wiejskich są to w szczególności drogi rolnicze, których przebieg i stan techniczny warunkuje efektywny rozwój wsi i rolnictwa [Woch F., 2001,2007].

Dla potrzeb transportu rolnego wykorzystywane są drogi gminne o najniższych parametrach technicznych (lokalne i dojazdowe) i drogi prywatne [Krupowicz i Sobolewska-Mikulska, 2019]. Drogi te odgrywają ważną rolę w funkcjonowaniu gospodarstw rolnych i całej infrastruktury wiejskiej. Stan i jakość tych dróg mają bezpośredni wpływ na efektywność pracy rolników, bezpieczeństwo transportu oraz rozwój lokalnych społeczności.

Sieć dróg transportu rolnego w gminie Horodło charakteryzuje się stosunkowo dobrą funkcjonalnością oraz spójną strukturą komunikacyjną, dostosowaną do potrzeb lokalnych użytkowników, w szczególności rolników. Większość tras stanowią drogi gruntowe, jednak znaczna ich część została utwardzona materiałami takimi jak żwir, tłuczeń, a w niektórych przypadkach także masą bitumiczną, betonem lub płytami typu JOMB.

Pomimo ogólnie dobrego stanu technicznego, okresowo – szczególnie po opadach deszczu – drogi te ulegają pogorszeniu, co wpływa na czasowe ograniczenie ich przejezdności. Najwięcej problemów z utrzymaniem właściwego stanu technicznego występuje na terenach łąkowych oraz podmokłych, gdzie często brakuje dróg o przebiegu ewidencyjnym. W takich miejscach drogi gruntowe są trawiaste, nieutwardzone, choć nadal pozostają one przejezdne dla maszyn rolniczych i ciągników.

Cechą szczególną lokalnej infrastruktury drogowej jest obecność wewnętrznych dróg technicznych przebiegających wzdłuż granicy państwowej z Ukrainą, wzdłuż rzeki Bug. Są one wykorzystywane głównie przez służby graniczne.

Na uwagę zasługuje również fakt, że większość obrębów ewidencyjnych w gminie nie ma problemu z brakiem dostępu do dróg publicznych. Oznacza to stosunkowo niski udział dróg nieewidencyjnych w ogólnej strukturze sieci transportowej, co korzystnie wpływa na dostępność komunikacyjną gruntów rolnych oraz efektywność organizacji gospodarstw. Problematyka dostępu działek do dróg publicznych szczegółowo została opisana w rozdziale „2.3.5 Działki bez dostępu do drogi publicznej”.

Rys. 49 Drogi transportu rolnego

Źródło: materiały własne (kwiecień i maj 2025r.)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Biorąc pod uwagę długość wszystkich dróg, gęstość sieci drogowej ogółem wynosi 3,16 km/100ha, natomiast wskaźnik faktycznej gęstości dróg (bez dróg nieistniejących) wynosi 2,85 km/ha. Wysoką gęstością wszystkich dróg charakteryzują się obręby ewidencyjne tj. Strzyżów Cukrownia (5,32 km/100ha) Strzyżów (5,16 km/100ha), Cegielnia (5,16 km/100ha), Bereźnica (4,64 km/100ha) i Kopyłów (4,24 km/100ha). Jednakże jeśli chodzi o gęstość dróg istniejących Cegielnia ma dużo niższy wskaźnik, ponieważ znaczna liczba działek drogowych nie jest zagospodarowana. W przypadku tego wskaźnika najwyższe wartości występują w obrębach: Strzyżów Cukrownia (4,87 km/100ha), Strzyżów (4,73 km/100ha), Kopyłów (4,20 km/100 ha), Bereźnica (4,02 km/100ha), Cegielnia (3,73 km/100ha) i Łuszków (3,72 km/100ha).

Tabela 27 Gęstość sieci drogowej w gminie Horodło

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia obrębu (ha)	Długość dróg ogółem (km)	Wskaźnik gęstości dróg na 100 ha	Długość istniejących dróg (km)	Wskaźnik faktycznej gęstości dróg (bez dróg nieistniejących) na 100 ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	Liski	1262,1538	21,88	1,73	20,38	1,61
2	Kopyłów	996,7023	42,31	4,24	41,91	4,20
3	Kobło Kolonia	281,2073	6,69	2,38	6,69	2,38
4	Matcze	2947,9277	50,79	1,72	43,66	1,48
5	Cegielnia	390,1415	20,12	5,16	14,56	3,73
6	Bereźnica	446,3484	20,73	4,64	17,95	4,02
7	Horodło	1440,1841	59,75	4,15	52,08	3,62
8	Janki Horodelskie	662,5738	20,05	3,03	18,40	2,78
9	Poraj	458,8145	10,69	2,33	9,74	2,12
10	Łuszków	685,5749	27,75	4,05	25,49	3,72
11	Zosin	774,9927	27,11	3,50	21,96	2,83
12	Ciołki Kolonia	238,8715	4,57	1,91	4,57	1,91
13	Hrebenne	691,3099	25,46	3,68	23,93	3,46
14	Strzyżów	873,0961	45,05	5,16	41,34	4,73
15	Rogalin	755,4723	22,86	3,03	22,20	2,94
16	Strzyżów Cukrownia	116,9242	6,22	5,32	5,70	4,87
17	Gmina ogółem	13022,2950	412,03	3,16	370,56	2,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB i inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.5.4 Stan dróg

W trakcie inwentaryzacji terenowej sprawdzono stan techniczny dróg na terenie gminy, który jest zróżnicowany w zależności od obrębu. W kontekście całej gminy, stan dróg uznano za zadowalający – blisko 75% wszystkich dróg są w dobrym stanie, ok. 15% są w złym stanie, natomiast 10% dróg ujawnionych w ewidencji nie istnieje w terenie. Najlepsze warunki drogowe panują w obrębach ewidencyjnych: Kobło Kolonia, Janki Horodelskie, Poraj, Ciołki Kolonia, Rogalin i Strzyżów Cukrownia, gdzie ponad 90% dróg jest w dobrym stanie technicznym. Natomiast problem złego stanu dróg występuje w obrębach: Cegielnia (40,16%), Matcze (27,21%), Kopyłów (27,13%) oraz Liski (24,63%). Ponadto, występują również drogi nieistniejące w terenie, szczególnie w Cegielni (27,63%) oraz Zosinie (19,00%). Problem złego stanu technicznego dróg oraz dróg, które nie istnieją w terenie wynika w głównej mierze z warunków terenowych - drogi te położone są ewidencyjnie na terenach podmokłych czy też łąk nadbużańskich. Przejazd ciągnikami z maszynami rolniczymi tymi drogami często jest utrudniony.

Tabela 28 Sieć drogowa według stanu technicznego

L.p.	Obręb ewidencyjny	Drogi wg stanu technicznego						
		dobry		zły		nieistniejący		Razem
		km	%	km	%	km	%	km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	8.	9.	10.
1	Liski	14,99	68,51%	5,39	24,63%	1,50	6,86%	21,88
2	Kopytów	30,43	71,92%	11,48	27,13%	0,40	0,95%	42,31
3	Kobło Kolonia	6,32	94,47%	0,37	5,53%	-	-	6,69
4	Matcze	29,84	58,75%	13,82	27,21%	7,13	14,04%	50,79
5	Cegielnia	6,48	32,21%	8,08	40,16%	5,56	27,63%	20,12
6	Bereźnica	14,55	70,19%	3,41	16,45%	2,77	13,36%	20,73
7	Horodło	42,37	70,91%	9,72	16,27%	7,66	12,82%	59,75
8	Janki Horodelskie	18,40	91,77%	-	-	1,65	8,23%	20,05
9	Poraj	9,74	91,11%	-	-	0,95	8,89%	10,69
10	Łuszków	24,28	87,50%	1,22	4,40%	2,25	8,11%	27,75
11	Zosin	19,33	71,30%	2,63	9,70%	5,15	19,00%	27,11
12	Ciołki Kolonia	4,27	93,44%	0,30	6,56%	-	-	4,57
13	Hrebenne	21,80	85,62%	2,12	8,33%	1,54	6,05%	25,46
14	Strzyżów	38,42	85,28%	2,91	6,46%	3,72	8,26%	45,05
15	Rogalin	21,80	95,36%	0,39	1,71%	0,67	2,93%	22,86
16	Strzyżów Cukrownia	5,70	91,64%	-	-	0,52	8,36%	6,22
17	Gmina ogółem	308,72	74,93%	61,84	15,01%	41,47	10,06%	412,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB i inwentaryzacji terenowej

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 50 Droga w złym stanie w Matczu oraz nieistniejąca droga w Liskach

Źródło: materiały własne

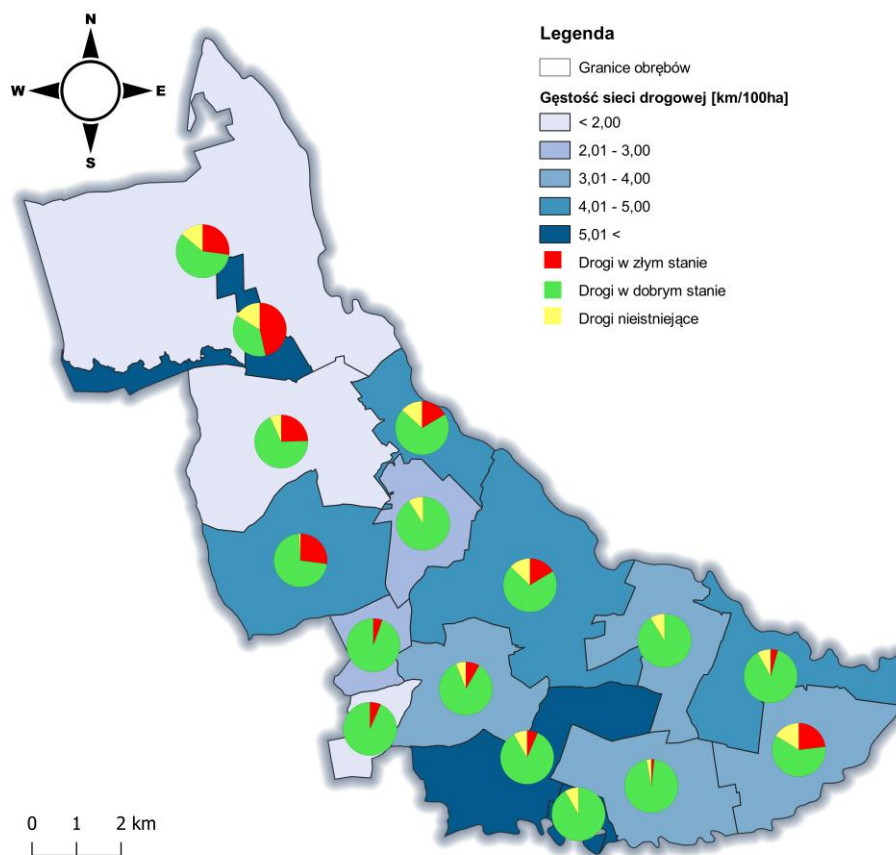
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 51 Gęstość sieci drogowej oraz procentowy udział dróg według stanu technicznego

Źródło: opracowanie własne

Uwzględniając podział dróg ze względu na rodzaj nawierzchni wynika, iż większość stanowią drogi o nawierzchni gruntowej, która obejmuje aż 230,90 km, co stanowi dominujący typ nawierzchni w gminie. Jest to charakterystyczne dla terenów wiejskich, gdzie sieć drogowa często obejmuje drogi o niższych standardach technicznych, wykorzystywane głównie do celów lokalnych i rolniczych. Drogi o nawierzchni bitumicznej obejmują 109,87 km. Najwięcej dróg o tej nawierzchni występuje w Horodle (20 km) i Kopyłowie (11,49 km). Drogi tłuczniowe i żwirowe obejmują łącznie ok. 20,60 km sieci i występują w większości obszarów w gminie. Mniejszy udział mają drogi utwardzone betonem, brukiem, płytami betonowymi czy kostką prefabrykowaną – obejmują one łącznie ok. 9,20 km.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 29 Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni

L.p.	Obręb ewidencyjny	Drogi według rodzaju nawierzchni									
		beton	bruk	masa bitumiczna	płyty betonowe	kostka prefabrykowana	tluczeń	żwir	grunt naturalny	nie istnieje	Razem
		km	km	km	km	km	km	km	km	km	km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.	Liski	-	-	6,25	-	-	0,37	0,14	13,62	1,50	21,88
2.	Kopyłów	0,27	-	11,49	-	-	3,03	0,55	26,57	0,40	42,31
3.	Kobło Kolonia	0,14	-	3,80	-	-	-	-	2,75	-	6,69
4.	Matcze	0,14	4,20	8,28	-	-	0,20	0,38	30,46	7,13	50,79
5.	Cegielnia	-	-	2,10	-	-	-	0,51	11,95	5,56	20,12
6.	Bereźnica	-	-	5,02	-	-	1,17	0,26	11,51	2,77	20,73
7.	Horodło	-	-	20,00	-	-	-	1,24	30,85	7,66	59,75
8.	Janki Horodelskie	-	-	8,88	-	-	-	-	9,52	1,65	20,05
9.	Poraj	0,82	-	3,15	-	-	1,71	0,84	3,22	0,95	10,69
10.	Łuszków	0,41	-	5,29	-	-	0,54	1,76	17,50	2,25	27,75
11.	Zosin	-	-	6,67	-	-	1,39	-	13,90	5,15	27,11
12.	Ciołki Kolonia	-	-	2,34	-	-	1,02	-	1,21	-	4,57
13.	Hrebenne	-	-	6,15	-	-	2,94	0,42	14,41	1,54	25,46
14.	Strzyżów	-	-	8,63	0,40	-	0,36	-	31,94	3,72	45,05
15.	Rogalin	0,70	-	7,65	1,18	-	1,42	-	11,24	0,67	22,86
16.	Strzyżów Cukrownia	0,49	-	4,17	0,20	0,24	-	0,35	0,25	0,52	6,22
17.	Gmina ogółem	2,97	4,20	109,87	1,78	0,24	14,15	6,45	230,90	41,47	412,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych EGİB i inwentaryzacji terenowej

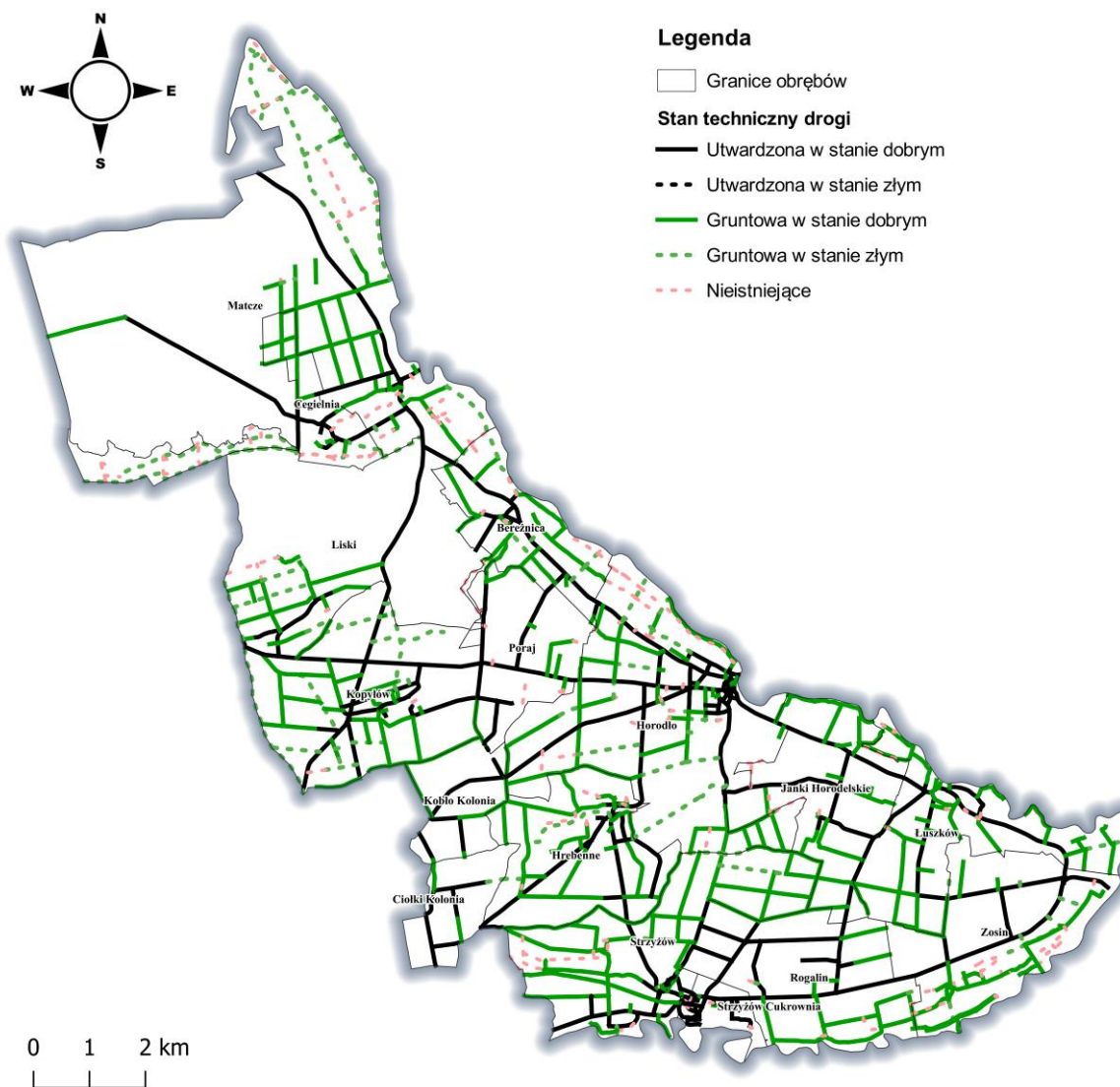
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 52 Stan techniczny dróg w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych EGiB oraz inwentaryzacji terenowej

Stan obiektów inżynierskich związanych z infrastrukturą drogową na terenie gminy Horodło można ocenić jako zadowalający. Na obszarze gminy znajduje się 8 mostów zapewniających przejazd przez rzeki. Przepusty i rowy przydrożne znajdujące się przy drogach wyższych kategorii charakteryzują się dobrym stanem technicznym i nie wymagają działań naprawczych. Natomiast, przy niższych kategoriach dróg infrastruktura towarzysząca cechuje się gorszym stanem technicznym. Niektóre przepusty wymagają działań konserwacyjnych np. oczyszczenia w celu przywrócenia ich pełnej funkcjonalności. Największa liczba chodników zlokalizowana jest w miejscowościach Strzyżów i Horodło.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

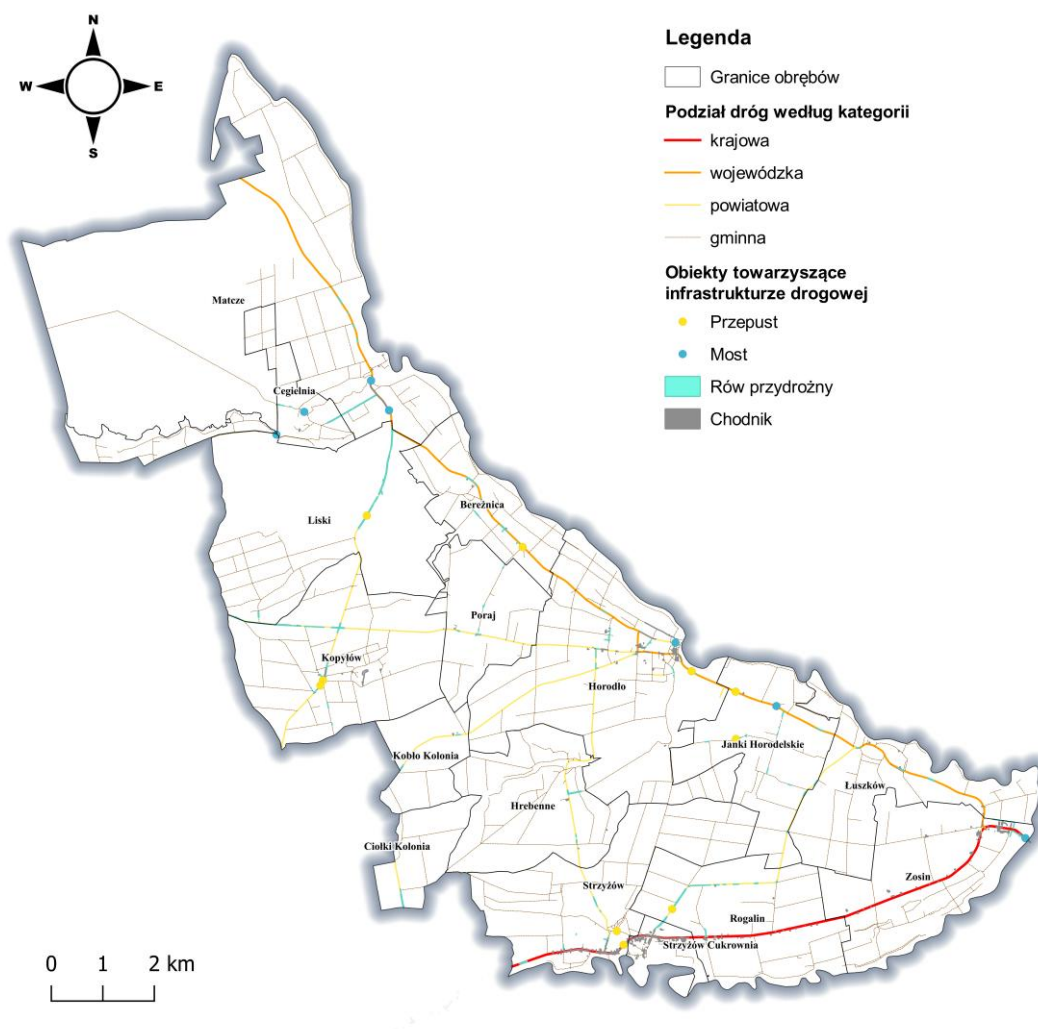
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na wielu odcinkach dróg wyższych kategorii zauważalny jest brak infrastruktury pieszej. W związku z tym wskazuje się na konieczność budowy chodników wzdłuż dróg o intensywnym natężeniu ruchu, w szczególności przy drodze wojewódzkiej.

Rys. 53 Obiekty inżynierskie związane z infrastrukturą drogową

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych BDOT500 oraz BDOT10k

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 54 Most w Jankach Horodelskich (po lewej) oraz w Cegielni (po prawej)

Źródło: materiały własne

W zakresie infrastruktury technicznej związanej z drogami zauważa się również działalność Straży Granicznej, która w rejonach nadbużańskich realizuje budowę tymczasowych kładek umożliwiających przejazd przez rowy i cieki wodne. Kładki te zapewniają dostęp do terenów przygranicznych. Jednakże ich stan techniczny nie jest w pełni zadowalający, co wskazuje na potrzebę ich modernizacji lub wymiany tych obiektów na bardziej trwałe i bezpieczne.

Rys. 55 Kładka na rowie w Matczu (po lewej) oraz w Łuszkowie (po prawej)

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6 OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKO NATURALNE

2.6.1 Obszary chronione i formy ochrony przyrody

Z uwagi na położenie geograficzne, gmina charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi. Na terenie gminy Horodło występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Strzelecki Park Krajobrazowy** położony jest na terenie dwóch jednostek fizjograficznych. Północna część parku leży w mezoregionie Obniżenia Dubieńskiego, w makroregionie Polesie Wołyńskie. Natomiast południowa część na terenie Wyżyny Zachodniowołyńskiej akumulacji, głównie typu jeziornego, lodowcowego i rzecznotodowcowego. Dlatego w krajobrazie tego terenu dominują równiny akumulacyjne w niewielkim stopniu przeobrażone przez denudację, rozcięte płytkimi i często niewyraźnymi dolinami rzecznyymi. Na szczególną uwagę zasługuje dolina Bugu, która na obszarze Parku największą szerokość osiąga w części północnej. Koryto rzeki wcięte jest na głębokość do 5 m. Bug jest rzeką, która zachowała swój naturalny charakter, tworzy on liczne zakola i starorzecza nazywane tu bużyskami. Na terenie parku występują m.in. bocian czarny, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, jarząbek, siniak. W dolinie Bugu spotkać można błotniaki łąkowe, rybitwy białowłose oraz odnaleźć gniazda remiza. W starorzeczach Bugu żyje żółw błotny. Natomiast w samej rzece występuje wiele gatunków ryb. Bocian biały jest gatunkiem charakterystycznym dla terenów użytkowanych rolniczo. W trakcie inwentaryzacji gniazd w 1995 roku stwierdzono w gminie Horodło aż 105 gniazd.
- Część **rezerwatu przyrody Liski** (obejmuje również część obszaru Gminy Białopole) został on utworzony w 1978 roku Zarządzeniem Ministra Leśnictwa o Przemysłu Drzewnego z dnia 11 października 1978 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP nr 33, poz. 126). Jego powierzchnia wynosi ok. 93,5 km. Przedmiotem ochrony w rezerwacie jest drzewostan dębowy i dębowo – sosnowy.
- **Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu**, utworzony w 1997 r., zajmujący 11 970 ha.
- **Kacapka – użytek ekologiczny** w okolicach Zosina, z polodowcowym, dwudennym, naturalnym jeziorem śródpolnym, będącym siedliskiem licznych ptaków chronionych oraz miejscem, w którym można spotkać wiele zwierząt i ciekawą roślinność stepową.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

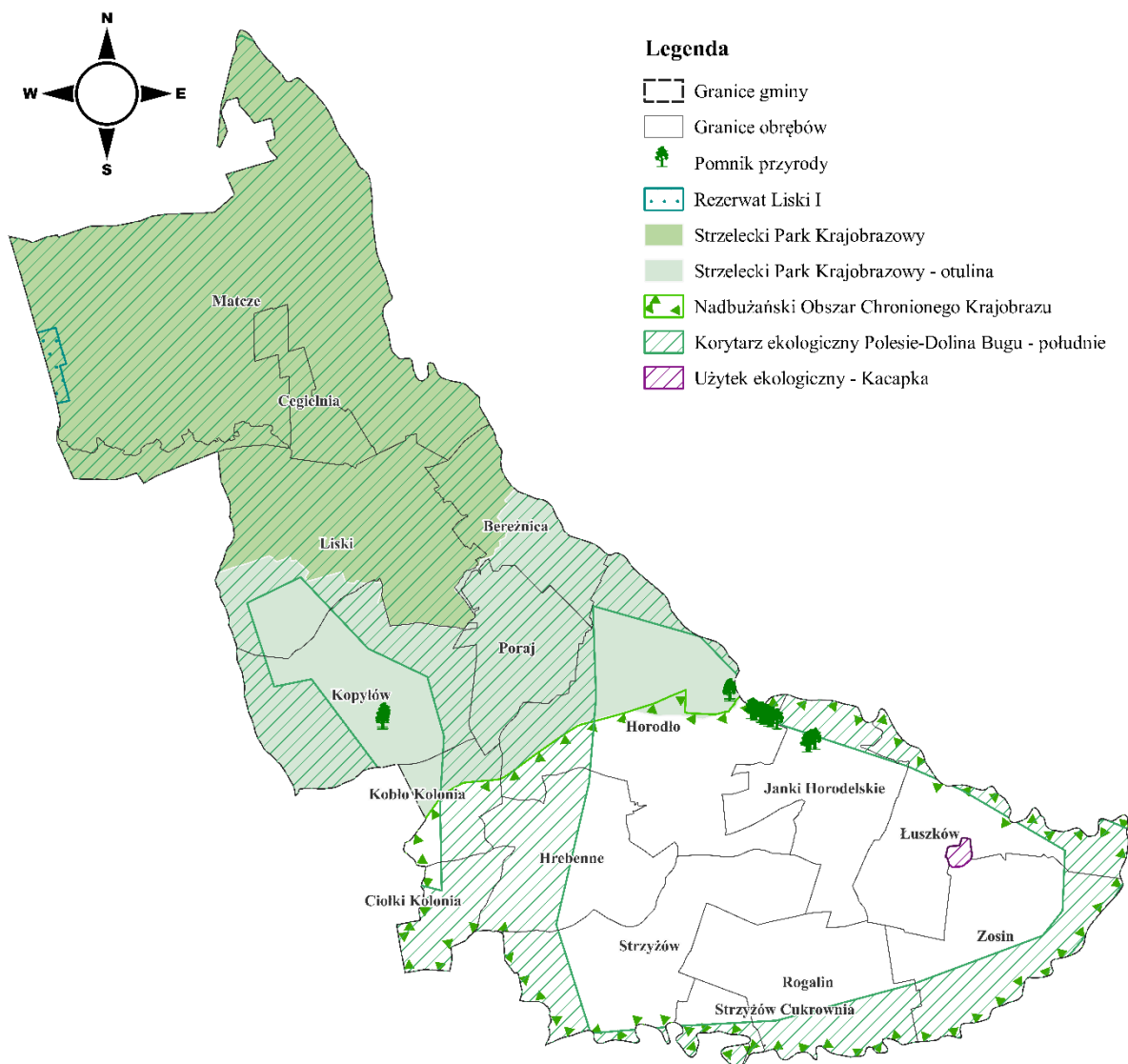
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- **Korytarz ekologiczny Polesie – Dolina Bugu – południe** - ostoja przebiega wzdłuż polsko - ukraińskiej granicy. W ostoi znalazła się lewobrzeżna (polska) część doliny. Obszar obejmuje najcenniejsze przyrodniczo i szczególnie atrakcyjne krajoznawczo odcinki doliny środkowego Bugu. W dolinie Bugu znajdują się rozległe łąki ekstensywnie użytkowane, wśród których spotyka się łagodne, piaszczyste wzniesienia z murawami ciepłolubnymi. Obniżenia terenu natomiast porastają płaty łągów i zarośli wierzbowo-topolowych. Zidentyfikowano tu 6 rodzajów siedlisk cennych dla przyrody europejskiej, które zajmują w sumie 66% obszaru. Największą powierzchnię z nich zajmują łąki użytkowane ekstensywnie (30%) oraz starorzecza (12%). Obszar obejmuje także miejsca bytowania wielu gatunków owadów, płazów i drobnych ssaków, występujących tu w bogatych populacjach. Ogółem stwierdzono tu 26 gatunków zwierząt ważnych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy. Szczególnie bogata jest tu ornitofauna np. rybitwa białowąsa, rybitwa czarna oraz bardzo rzadka rybitwa zwyczajna. Cała dolina Bugu jest uważana za korytarz ekologiczny o randze europejskiej.⁷
- **Pomniki przyrody** – zbiorowiska drzew znajdujące się w Jankach Horodelskich, Hrebennem, Horodle oraz Kopyłowie. Ochroną zostały objęte gatunki tj. dąb szypułkowy, jesion wyniosły, lipa drobnolistna, topola osika, wiąz szypułkowy.

⁷ http://ine.eko.org.pl/index_areas.php?rek=292

Rys. 56 Obszary chronione i formy ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych.pl>

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- **Obszar Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu** (kod obszaru PLB 060003), obejmuje teren w Gminie Horodło o powierzchni: 3.999,6 ha. Ostoja obejmuje lewobrzeżną część doliny rzeki Bug. Rzeka stanowi obecnie granicę państwową między Polską i Ukrainą, a od okolic Włodawy między Polską i Białorusią. Zachodnią granicę ostoji wyznacza generalnie droga biegnąca wzdłuż granicy państwowej (tzw. Nadbużanka), wschodnią zaś – rzeka Bug. Na tym odcinku, Bug wpływa na płaską i znacznie zabagnioną równinę Polesia, gdzie płynie szerokimi zakolami, płaską niziną doliną, słabo rysującą się w rzeźbie terenu, a jej koryto ma mały spadek. W dnie doliny liczne są meandry i odcięte starorzecza w różnej fazie zarastania. Siedliska w dolinie są w różnym stopniu uwilgotnione, począwszy od suchych zbiorowisk murawowych, wykorzystywanych jako pastwiska, poprzez różne postaci zbiorowisk łąkowych, po torfowiskach i turzycowiskach. Liczne są meandry i odcięte starorzecza w różnej fazie zarastania. W niektórych miejscach pola uprawne dochodzą do samej rzeki. Miejscami rzeka zbliża się do zachodniej krawędzi doliny odcinek Strzyżów – Matcze, w innych przerzuca koryto ku wschodniemu brzegowi, a ostoja w tych miejscach znacznie się rozszerza. Rzeka płynie naturalnym korytem, którego brzegi porastają głównie wierzby i topole. Jedynie w niewielu miejscach zachowały się kilkunastohektarowe lasy łąkowe lub mieszane z fragmentami starodrzewów. Ostoja obejmuje także Jezioro Kacapka koło Zosina.⁸
- **Obszar Natura 2000 Lasy Strzeleckie** (kod obszaru PLB060007), obejmujące obszar 8 749,4 ha położony w województwie lubelskim na terenie gmin: Białopole (3 207,1 ha), Dubienka (686,9 ha), Horodło (2 893,9 ha) i Hrubieszów — gmina wiejska (1 961,5 ha)⁹;
- **Obszar Natura 2000 Poleska Dolina Bugu** (kod obszaru PLH060032) - obszar obejmuje powierzchnię 8173,24 ha. Teren składający się z sześciu powiązanych ze sobą enklaw wyznaczony został w celu długotrwałego zabezpieczenia naturalnych siedlisk życia oraz populacji zagrożonych wymarciem gatunków roślin (starodub łąkowy) oraz zwierząt (z wyłączeniem ptaków) takich jak: czerwończyk fioletek, czerwończyk nieparek, koza, kumakniziny, modraszeknausitous , modraszek telejus,

⁸ Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Horodło na lata 2016 - 2023

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków

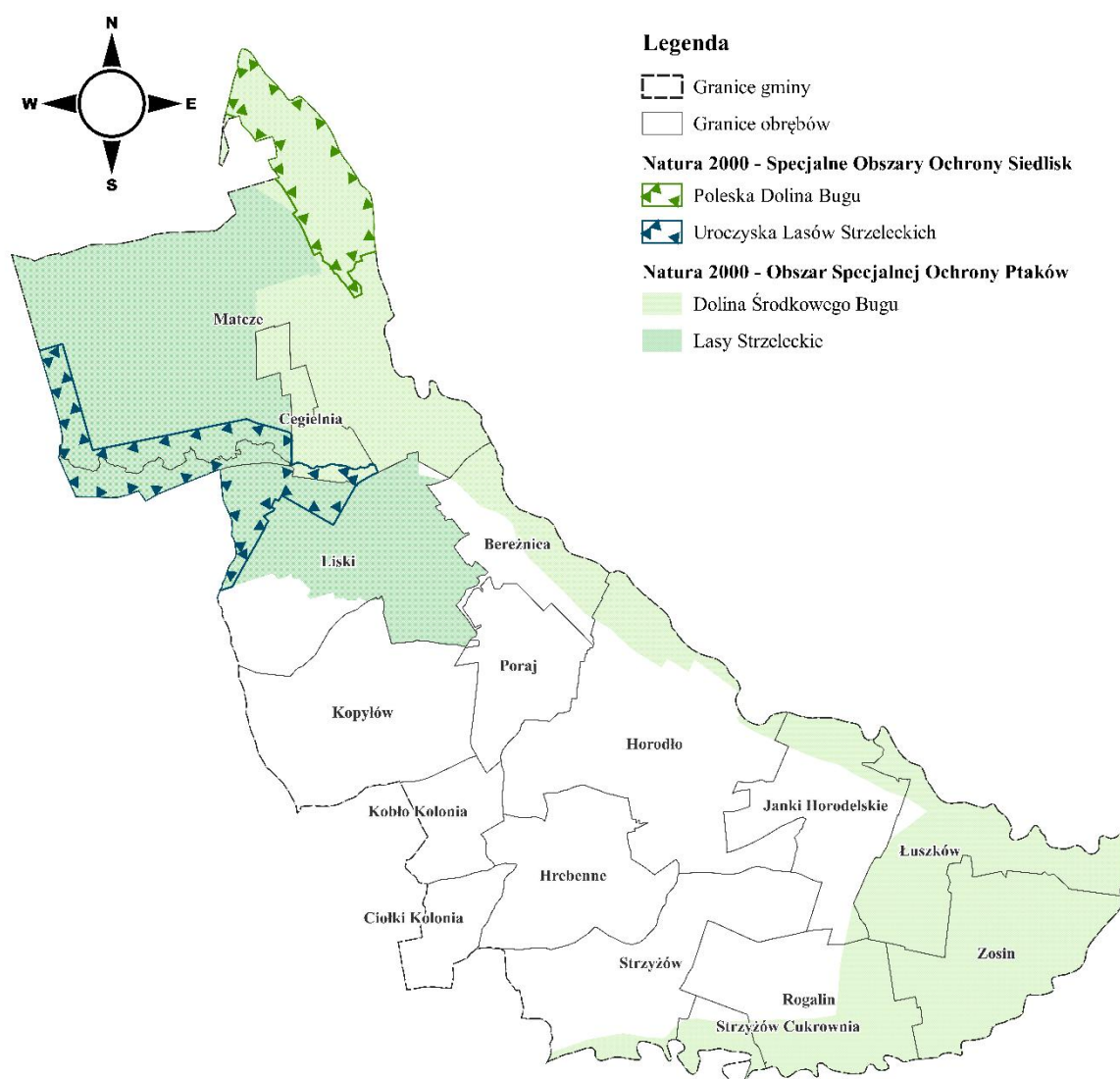
piskorz , przeplatka, przeplatka matura, sówka puszczykówka, szlaczkoń szafraniec oraz wydra¹⁰;

- **Obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Strzeleckich** (kod obszaru: PLH060099) - obszar ten składa się z dwóch enklaw: niewielkiej północnej obejmującej fragment lasu nieopodal miejscowości Siedliszcze i głównej południowej zajmującej zwarty kompleks leśny pomiędzy wsiami Raciborowice i Matcze. Obszar ten chroni cenne siedliska grądów subkontynentalnych w odmianie wołyńskiej z bardzo liczną populacją motyli: przeplatki maturny i czerwńczyka fioletka, nietoperzy: mopka i nocka Bechsteina oraz jednego z nielicznych w województwie lubelskim stanowisk zagrożonego wyginięciem chrząszcza zagłębka bruzdkowanego¹¹;

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Poleska Dolina Bugu (PLH060032)

¹¹ <https://parki.lubelskie.pl/parki-krajobrazowe/strzelecki-park-krajobrazowy/formy-ochrony-przyrody>

Rys. 57 Obszary Natura 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych.pl>

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.2 Szata roślinna i świat zwierzęcy

Obszar gminy Horodło charakteryzuje się wysoką bioróżnorodnością, którą kształtują zróżnicowane warunki siedliskowe i stosunkowo niska ingerencja człowieka w środowisko. Szczególną rolę w kształtowaniu szaty roślinnej i fauny odgrywa Dolina Bugu – będąca zarówno korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej, jak i obszarem priorytetowym dla ochrony przyrody w skali krajowej i europejskiej.

Gmina Horodło charakteryzuje się mozaikowym układem siedlisk, co wynika z ukształtowania terenu i obecności rzeki Bug. Występują tu: zbiorowiska wodne, szuwarowe, torfowiskowe, łąkowe oraz roślinność synantropijna. Szczególnie cennym obszarem jest dolina Bugu – zachowująca swój pierwotny, meandrujący charakter – z wyraźnie zaznaczonymi tarasami zalewowymi i nadzalewowymi. Na niższych poziomach dominują tereny podmokłe, porośnięte wiklinami oraz lasami łągowymi, natomiast wyższe partie terenu porastają łąki i murawy kserotermiczne.

Powierzchnia leśna na terenie gminy jest ograniczona, ale posiada duże znaczenie przyrodnicze. Lasy występują głównie w okolicach Lisek i Matcza i mają charakter lasu świeżego z udziałem dębu szypułkowego, grabu oraz sosny. Występują także fragmenty olsów w dolinach rzecznych.

Fauna ssaków na terenie gminy reprezentuje typowy skład gatunkowy strefy środkowoeuropejskiej. Obserwuje się tu obecność m.in.: jenoty, borsuka, wydry, kuny leśnej i domowej, łasicy, dzika, łosia, sarny oraz jelenia. Zwraca uwagę wzrastająca liczebność bobra europejskiego, szczególnie liczne w dolinie Bugu.

Dolina Środkowego Bugu, obejmująca gminę Horodło, została uznana za Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Są to m.in.: bocian biały, derkacz, dzięcioł białostrzygi, rybitwa czarna, rybitwa białoskrzydła, zimorodek, błotniak stawowy, bąk i jarzębata.

Wyjątkową cechą regionu są kolonie żołą – ptaka o południowoeuropejskim charakterze faunistycznym – gniazdującej w skarpach doliny Bugu w okolicach Zosina oraz w lessowych zboczach Wieniawki, Łuszkowa i Strzyżowa.

Rys. 58 Miejsce gniazdowania ptaków w skarpie, Janki Horodelskie

Źródło: materiały własne

Na terenie gminy znajdują się liczne formy ochrony przyrody. Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu (NOChK) obejmuje dolinę Bugu oraz zbiorowiska kserotermiczne na zboczach Grzędy Horodelskiej. W jego granicach znajduje się użytek ekologiczny „Kacapka” – sezonowe jezioro będące ostoją licznych gatunków ptactwa wodnego, w tym rybitwy białoskrzydłej. Ponadto na terenie gminy wyznaczono liczne pomniki przyrody – głównie w postaci wiekowych drzew, jak jesiony i lipy drobnolistne.

2.6.3 Krajobraz

Gmina Horodło charakteryzuje się zróżnicowanym krajobrazem o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i użytkowych. Jej teren położony jest w dolinie rzeki Bug, która zachowała swój naturalny charakter z licznymi zakolami, starorzeczami i zróżnicowaną rzeźbą terenu. Dolina ta pełni funkcję korytarza ekologicznego i siedliska dla licznych gatunków fauny i flory.

Na terenie gminy znajduje się Strzelecki Park Krajobrazowy, obejmujący równiny akumulacyjne oraz doliny rzeczne o łagodnym nachyleniu i niewielkim stopniu przekształcenia. Park jest cennym obszarem ochrony przyrody, wyróżniającym się występowaniem naturalnych ekosystemów leśnych, takich jak lasy dębowe i sosnowe. W granicach gminy znajduje się również rezerwat przyrody Liski, który chroni drzewostany dębowe i dębowo-sosnowe, a także Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący tereny polodowcowe z unikatowym jeziorem Kacapka, będącym siedliskiem chronionych gatunków ptaków

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

oraz specyficznej roślinności stepowej. Gmina Horodło jest objęta programem Natura 2000, który chroni Dolinę Środkowego Bugu. Obszar ten jest ostoją ptasią o znaczeniu europejskim, gdzie występuje ponad 27 gatunków ptaków z załącznika Dyrektywy Ptasiej. Charakteryzuje się on różnorodnością siedlisk, od suchych muraw i łąk, po torfowiska i lasy łąkowe, co podnosi jego wartość ekologiczną.

Pod względem użytkowym, gmina ma charakter rolniczy. Większość powierzchni zajmują grunty orne, które stanowią 57,82% jej obszaru. Gleby są tu bardzo dobrej jakości, głównie czarnoziemy i gleby brunatne. Uzupełnieniem krajobrazu są lasy, zajmujące 21,83% powierzchni, oraz łąki i pastwiska (12,16%). Tereny te sprzyjają zarówno tradycyjnej działalności rolniczej, jak i rozwojowi agroturystyki.

Krajobraz gminy Horodło jest zdominowany przez naturalne ekosystemy i tereny rolnicze, co w połączeniu z cennymi obszarami chronionymi i wysoką jakością gleb, stanowi podstawę do rozwoju zrównoważonego gospodarowania przestrzenią i turystyki przyrodniczej.

2.6.4 Obszary leśne, zadrzewienia i zakrzewienia

Gmina Horodło należy do nadleśnictwa Strzelce, które swym zasięgiem obejmuje 3 powiaty i 10 gmin. Nadleśnictwo zostało podzielone na 10 leśnictw rewirowych oraz leśnictwo szkółkarsko-selekcyjne, na podstawie Zarządzenia nr 50 Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 30.09.1972 r. w sprawie zlikwidowania z dniem 01.10.1972 r. Według zarządzenia gmina Horodło należy do czterech leśnictw tj. 01 Gołębiowiec, 06 Matcze, 07 Liski oraz 08 Stefankowice. Największe, zwarte obszary lasów mieszczą się w północnej części gminy – na terenie Strzeleckiego Parku Krajobrazowego. Na pozostałym obszarze gminy lasy tworzą mniejsze, rozproszone skupiska.

Poniższe rysunki przedstawiają położenie nadleśnictwa na tle podziału administracyjnego kraju oraz podział na leśnictwa.

Rys. 59 Położenie Nadleśnictwa Strzelce na tle podziału administracyjnego kraju

Źródło: Plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa Strzelce (obręby: Hrubieszów, Strzelce) sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku, na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2025 roku – OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 60 Podział Nadleśnictwa Strzelce na leśnictwa

Źródło: Plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa Strzelce (obróby: Hrubieszów, Strzelce) sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku, na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2025 roku – OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)

Plan Urządzenia Lasu zawiera informacje dotyczące struktury własnościowej lasów znajdujących się na terenie nadleśnictwa Strzelce oraz porównanie powierzchni danych lasów w gminach znajdujących się w zasięgu nadleśnictwa. Gmina Horodło charakteryzuje się lesistością na poziomie 21%, co oznacza, że jest bardziej zalesiona niż średnia powiatu hrubieszowskiego (13%) i województwa lubelskiego (16%). Zdecydowaną większość terenów (2722 ha) zajmują lasy należące do Skarbu Państwa, zarządzane przez Lasy Państwowe, natomiast lasy prywatne i inne stanowią jedynie 57,7 ha. Na tle innych gmin w powiecie hrubieszowskim Horodło plasuje się w czołówce pod względem udziału lasów w całkowitej powierzchni.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 30 Zestawienie powierzchni lasów w gminach znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa Strzelce

Województwo/ powiat/ gmina	Pow. ogólna w km²	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa			Ogółem	Lesistość
		W zarządzie LP		Pozostałe		Razem	Własność osób fizycznych	Inne	Razem		
		Urządzane nadleśnictwo	Sąsiednie nadleśnictwa	Parki Narodowe	Inne						
Powierzchnia [ha]											%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
woj. lubelskie	1103,88	13867	-	-	18,4	14568,3	3521,3	45,9	3567,2	18138,6	16
pow. chełmski	200,5	5217	-	-	8,8	5225,8	918,0	6,6	924,6	6150,4	31
gm. Białopole	103,7	3458	-	-	1,6	3459,6	194,0	-	194,0	3653,6	34
gm. Dubienka	96,8	1759	-	-	7,2	1766,2	724,0	6,6	730,6	2496,8	26
pow. hrubieszowski	657,3	7417	-	-	2,2	7419,1	1135,2	25,5	1160,7	8579,9	13
gm. Horodło	130,6	2722	-	-	0,1	2722,0	41,1	16,6	57,7	2779,8	21
gm. miejska Hrubieszów	33,1	84	-	-	-	84,0	2,9	-	2,8	86,9	2,5
gm. Hrubieszów	228,8	2230	-	-	0,1	2230,1	172,6	0,1	172,7	2402,8	12
gm. Trzeszczany	90,4	777	-	-	0,1	777,1	448,8	-	448,8	1225,8	13
gm. Uchanie	120,8	1498	-	-	1,9	1499,9	389,3	7,2	396,5	1896,5	15
gm. Werbkowice	53,6	106	-	-	-	106,0	80,5	1,6	82,1	188,1	8
Pow. zamojski	246,08	1233	-	-	7,4	1923,4	1468,1	13,8	1481,9	3405,3	10
gm. Grabowiec	128,8	550	-	-	7,0	1240,0	658,7	13,0	671,7	1911,7	10
gm. Miączyn	117,28	683	-	-	0,4	683,4	809,4	0,8	810,2	1493,6	11
OGÓŁEM	1103,88	13867	-	-	18,4	14568,3	3521,3	45,9	3567,2	18138,6	16

Źródło: Plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa Strzelce (obręby: Hrubieszów, Strzelce) sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku, na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2025 roku – OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków obliczono stopień lesistości poszczególnych obrębów ewidencyjnych w gminie. Największą lesistością charakteryzuje się obręb Liski, gdzie obszary leśne tj. grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione stanowią 1262,1538 ha, co stanowi 74,74% powierzchni obrębu. Kolejne znaczące powierzchnie lasów znajdują się w Matczu – 1780,7853 ha (60,41% powierzchni obrębu) oraz w Cegielni – 87,2054 ha (22,35% powierzchni obrębu). W pozostałych obrębach udział lasów w powierzchni ogólnej jest nieznaczny, a w pięciu z nich brak jest jakichkolwiek terenów leśnych, zadrzewionych czy zakrzewionych. Przekłada się to na stopień lesistości gminy na poziomie 21,83%.

Zróźnicowanie przestrzenne lesistości gminy wynika przede wszystkim z warunków przyrodniczych i sposobu użytkowania gruntów. Południowa i centralna część gminy charakteryzuje się niskim udziałem terenów leśnych, co związane jest z występowaniem gleb o wysokiej bonitacji, wykorzystywanych głównie rolniczo. Z kolei największe kompleksy leśne zlokalizowane są w północnej części gminy, gdzie dominują torfowiska niskie i przejściowe, sprzyjające rozwojowi siedlisk leśnych.

Tabela 31 Stopień lesistości w poszczególnych obrębach ewidencyjnych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia obrębu	Grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione	Stopień lesistości
		ha	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Liski	1262,1538	943,3033	74,74%
2.	Kopyłów	996,7023	-	-
3.	Kobło Kolonia	281,2073	-	-
4.	Matcze	2947,9277	1780,7853	60,41%
5.	Cegielnia	390,1415	87,2054	22,35%
6.	Bereźnica	446,3484	1,9001	0,43%
7.	Horodło	1440,1841	-	-
8.	Janki Horodelskie	662,5738	0,8980	0,14%
9.	Poraj	458,8145	2,0400	0,44%
10.	Łuszków	685,5749	0,4500	0,07%
11.	Zosin	774,9927	-	-
12.	Ciołki Kolonia	238,8715	-	-
13.	Hrebenne	691,3099	0,1500	0,02%
14.	Strzyżów	873,0961	21,0277	2,41%
15.	Rogalin	755,4723	1,6312	0,22%
16.	Strzyżów Cukrownia	116,9242	3,7158	3,18%
17.	Gmina ogółem	13022,2950	2843,1068	21,83%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

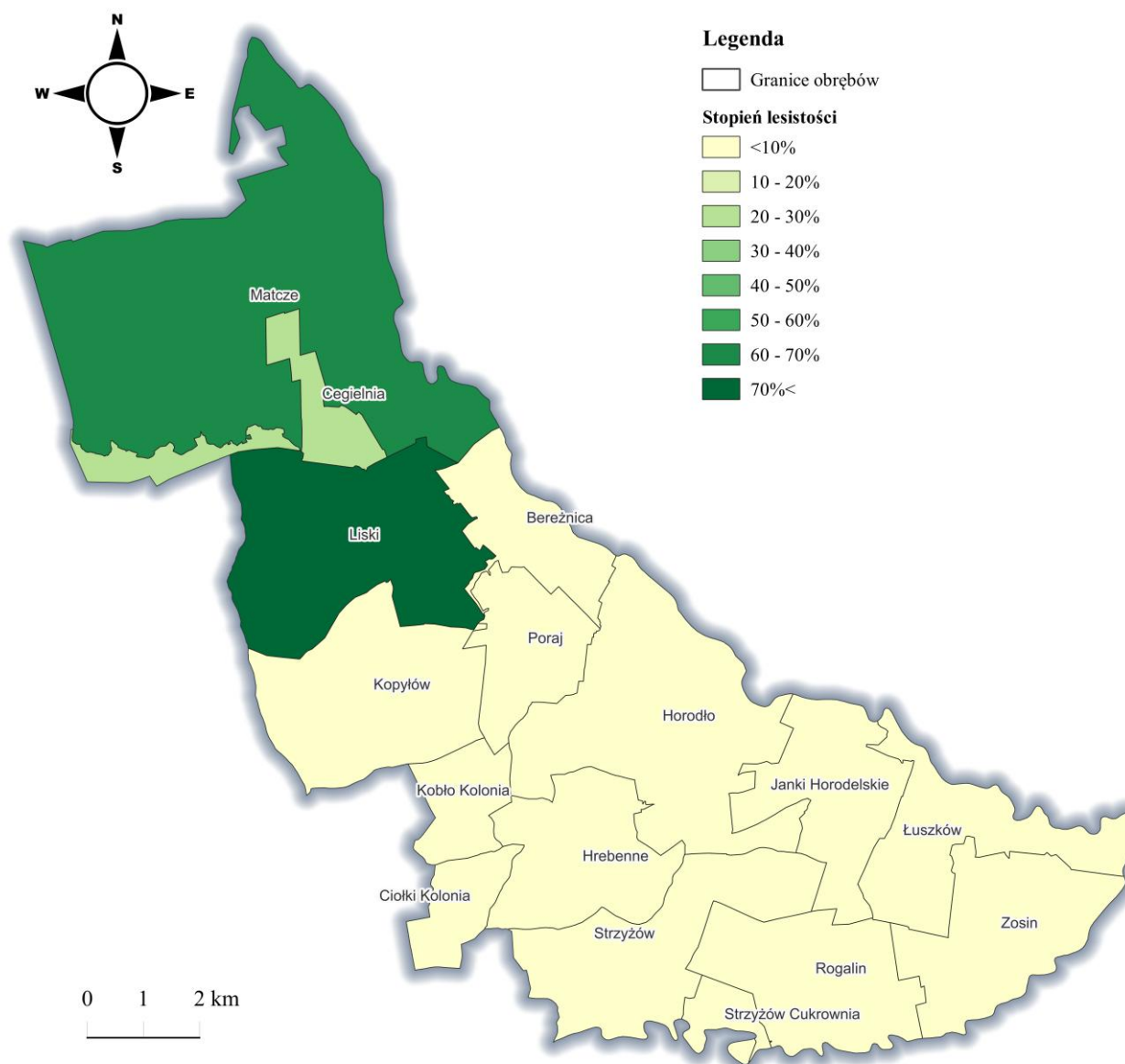
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 61 Stopień lesistości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

Porównując dane ewidencji gruntów i budynków z informacjami zawartymi w Planie urządzenia lasu dla nadleśnictwa Strzelce zauważono ich rozbieżności. Według EGiB powierzchnia lasów w gminie jest większa niż ta ujęta w dokumentacji leśnej, co może wskazywać na konieczność aktualizacji i weryfikacji klasyfikacji użytków gruntowych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.6.5 System odbioru śmieci i składowiska odpadów

Na terenie gminy Horodło funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany w miejscowości Horodło. Punkt ten stanowi alternatywne rozwiązanie dla mieszkańców gminy, którzy w sytuacji, gdy nie mogą przekazać posegregowanych odpadów firmie odbierającej odpady z posesji zamieszkałych lub nie mogą dostosować się do terminów odbioru wyznaczonych w harmonogramie, mają możliwość samodzielnego przekazania odpadów do tego punktu.

W punkcie prowadzona jest ewidencja jakościowa i ilościowa odpadów, a każdy przypadek dostarczenia odpadów przez mieszkańca jest odpowiednio rejestrowany [Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Horodło].

Na terenie Gminy Horodło nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z zapisami uchwały Nr XXIV/397/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 lipca 2012 r. gmina Horodło została przypisana do Regionu Południowego gospodarki odpadami komunalnymi w województwie lubelskim. Miejsce, do którego trafiają i gdzie są zagospodarowane przez podmiot odbierający odpady komunalne jest instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w Łaskowie [Raport o stanie gminy Horodło, maj 2019 r.].

Podmiot odpowiedzialny za odbiór odpadów wybierany jest w drodze procedury przetargowej. Proces zbierania odpadów realizowany jest zgodnie z zasadami gospodarki odpadami oraz wymaganiami określonymi w ustawie o odpadach. W 2024 roku za świadczenie usług związanych z gospodarką komunalną odpowiadała firma Mir-Eko Sp. z o.o. z siedzibą w Mirczu.

2.7 AGROTURYSTYKA, TURYSTYKA, KULTURA, ZABYTKI

2.7.1 Agroturystyka i turystyka oraz infrastruktura turystyczna

Gmina Horodło wyróżnia się wiejskim charakterem, niską gęstością zaludnienia, czystym środowiskiem oraz rozległymi terenami leśnymi. Zachowany niemal nietknięty krajobraz oraz liczne zabytki kulturowe dodatkowo podkreślają jego atrakcyjność. Różnorodna rzeźba terenu Grzędy Horodelskiej stanowi o jego unikalnych walorach agroturystycznych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rzeka Bug, która przepływa przez gminę, zachowała swoje naturalne koryto z malowniczymi meandrami i starorzeczami, a jej tereny zalewowe porastają bujne łąki. O czystości ekologicznej świadczy obecność unikalnej roślinności, obejmującej gatunki stepowe i tundrowe, oraz ponad 100 gniazd bocianich na terenie gminy.

Rys. 62 Meandry rzeki Bug (po lewej) oraz roślinność stepowa (po prawej)

Źródło: materiały własne

Przez gminę przebiega jedna z najciekawszych tras pieszego szlaku „Nadbużańskiego” (oznaczonego kolorem czerwonym), który obejmuje atrakcje takie jak kopiec Kościuszki w Uchańskiej, neobarokowy kościół w Dubience, unikalne pomniki przyrody w Skryhiczynie, a także pozostałości średniowiecznego grodziska „Wały Jagiellońskie” w Horodle. W Horodle znajdują się również zabytki sakralne, m.in. XVIII-wieczny kościół i klasztor dominikanów oraz drewniane cerkwie i kościoły z pierwszej połowy XX wieku.

Przez teren gminy Horodło przebiega szlak kajakowy Horodło–Dubienka (Starościele), prowadzący rzeką Bug. Na około 80. kilometrze trasy znajduje się miejsce postoju położone niedaleko Rynku i Urzędu Gminy w Horodle. Można tam uzyskać certyfikat potwierdzający pobyt w najdalej na wschód wysuniętej gminie w Polsce. Dostępny jest również megafon do słuchania odgłosów przyrody. Kolejne miejsce postoju znajduje się w miejscowości Bereźnica, gdzie nad rzeką znajduje się wiata turystyczna. Szlak następnie będzie przebiegał przez Matcze w kierunku gminy Dubienka.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 63 Megafon do słuchania przyrody oraz miejsce postoju na szlaku kajakowym w Bereźnicy

Źródło: materiały własne

W gminie Horodło działa Horodelskie Stowarzyszenie Kwaterodawców, które zrzesza 15 członków oferujących różnorodne formy zakwaterowania. Wśród dostępnych obiektów noclegowych znajdują się m.in.:

- Gospodarstwo agroturystyczne w Zosinie
- Gospodarstwo agroturystyczne w Zosinie
- Gospodarstwo agroturystyczne w Rogalinie
- Gościniec nad Bugiem w Rogalinie
- Gospodarstwo agroturystyczne w Cegielni
- Gospodarstwo agroturystyczne w Zosinie
- „Nadbużańska cisza” w Matczu
- Pokoje przy Domu Weselnym „Rusalka” w Horodle

Mimo atrakcyjności regionu, baza gastronomiczna pozostaje w niewielkim stopniu rozwinięta. Pomimo licznych walorów turystycznych, rozwój infrastruktury turystycznej jest tu stosunkowo wolny. Brakuje szlaków rowerowych, systematycznej informacji turystycznej i punktu informacyjnego – jego funkcję pełni obecnie Gminny Ośrodek Kultury w Horodle.

Aby w pełni wykorzystać potencjał turystyczny regionu, konieczne jest rozwijanie infrastruktury noclegowo-gastronomicznej, tworzenie kompleksowych ofert turystycznych

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

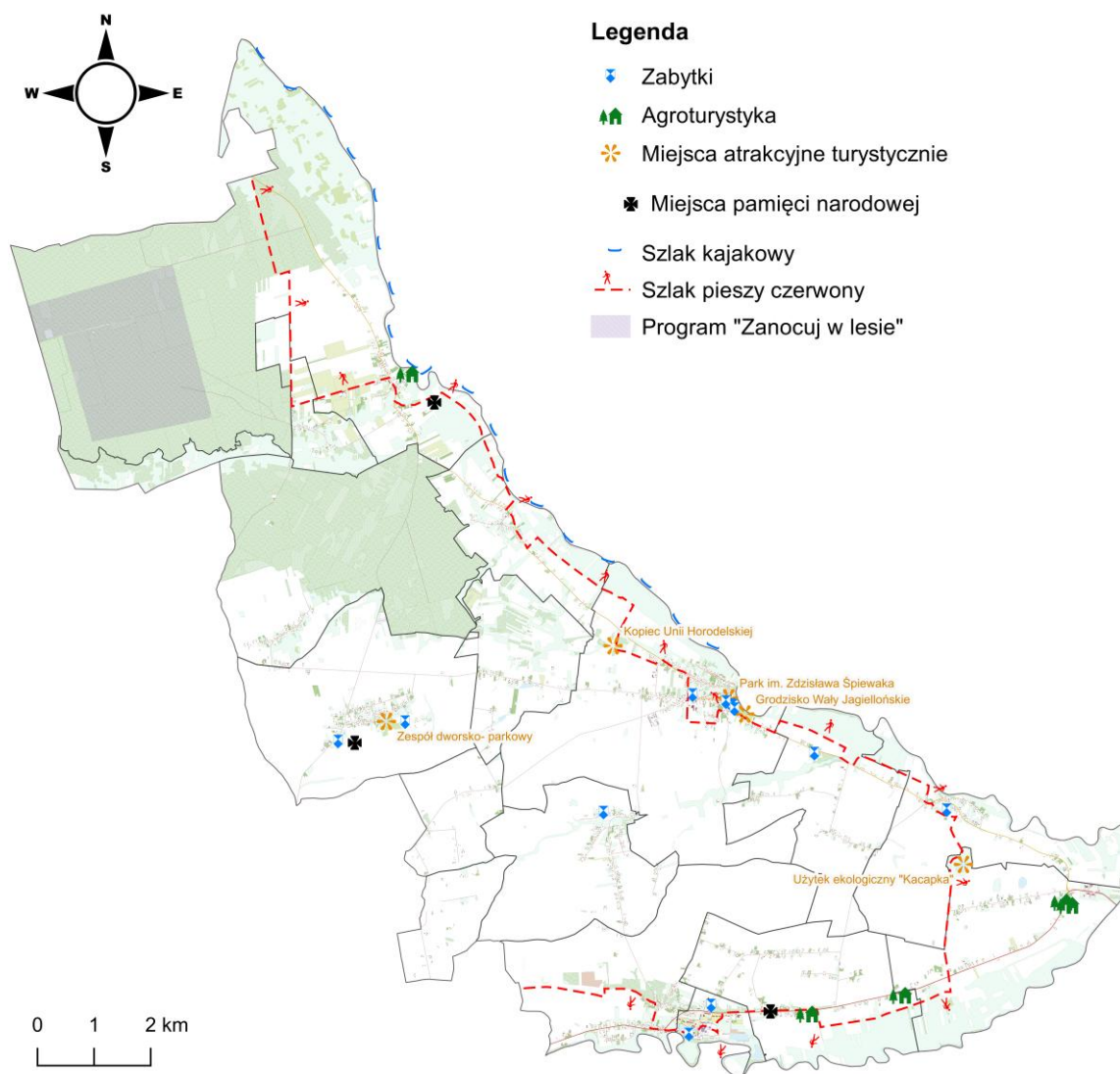
ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

oraz promocja lokalnych produktów turystycznych. Działania te pozwolą na lepsze wykorzystanie bogactwa przyrodniczego i kulturowego gminy Horodło.

Rys. 64 Mapa turystyczna gminy Horodło

Źródło: opracowanie własne

2.7.2 Obszary atrakcyjne turystycznie

Gmina Horodło, malowniczo położona w dolinie rzeki Bug, stanowi wyjątkowe miejsce, gdzie przyroda łączy się z bogatym dziedzictwem kulturowym. Unikalne walory krajobrazowe

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

i historyczne sprawiają, że jest to obszar o znaczącym potencjale turystycznym, przyciągający zarówno miłośników natury, jak i pasjonatów historii.¹²

Jednym z najważniejszych atutów przyrodniczych gminy jest Strzelecki Park Krajobrazowy, utworzony w 1983 roku, którego znaczna część znajduje się na jej terenie. Zróżnicowana rzeźba Grzędy Horodelskiej i zachowane naturalne ekosystemy stanowią o wyjątkowości tego obszaru. Na południe od Horodła rozciąga się Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu, utworzony w 1997 roku, którego centralnym elementem jest rzeka Bug. Zachowała ona swoje naturalne koryto z meandrami, starorzeczami i zalewowymi łakami, co czyni ją jednym z ostatnich dużych europejskich cieków o tak nienaruszonym charakterze.

Jednym z ciekawych miejsc do rekreacji pieszej czy rowerowej są okolice rzeki Ubrodowianki na terenie obrębów ewidencyjnych: Cegielnia i Liski. W okolicach przebiega brukowana droga i most. Charakterystyczne jest zróżnicowanie cieku – po jednej stronie mostu jest uregulowany, po drugiej – zachował naturalne meandry.

Atrakcyjnym miejscem jest użytek ekologiczny Kacapka, zlokalizowany w okolicach Zosina. Znajduje się tam polodowcowe, śródpolne jezioro, będące ostoją licznych gatunków ptaków chronionych oraz miejscem występowania roślinności stepowej i tundrowej.

Rys. 65 Użytek ekologiczny Kacapka

Źródło: materiały własne

Horodło zachowało historyczny układ urbanistyczny dawnego miasteczka, z centralnym rynkiem, otoczonym zabytkowymi budynkami i wytyczonymi z jego naroży

¹² <https://krainabugu.pl/horodlo-i-okolice/>

ulicami. W centrum rynku znajduje się park z dwoma posągami lwów, które są historycznym śladem dawnego zamku horodelskiego. W pobliżu rynku znajduje się późnobarokowy kościół pw. Św. Jacka i Matki Bożej Różańcowej, zbudowany w XVIII wieku. Świątynia, otoczona zabytkową dzwonnica i klasycystyczną plebanią, stanowi ważny element kulturowego krajobrazu gminy. Obok znajduje się drewniana cerkiew prawosławna z 1932 roku, mieszcząca cenny rokokowy ikonostas.

Jednym z najbardziej charakterystycznych miejsc w gminie jest Kopiec Unii Horodelskiej, usypany w 1861 roku na pamiątkę podpisania unii polsko-litewskiej. Niedaleko rynku zlokalizowane są Wały Jagiellońskie – grodzisko z pozostałościami zamku, który przez wieki pełnił funkcję ważnego ośrodka administracyjnego i obronnego regionu.

Rys. 66 Kopiec Unii Horodelskiej oraz Grodzisko Wały Jagiellońskie

Źródło: materiały własne

Warto również odwiedzić zabytkowe zespoły dworskie, takie jak pałac w Strzyżowie, zbudowany w XVIII wieku w stylu późnobarokowym. Pałac otacza rozległy park krajobrazowy z lipową aleją, której drzewa liczą sobie ponad 300 lat. W Wieniawce (obręb ewidencyjny – Janki Horodelskie) natomiast można podziwiać pozostałości modernistycznego parku dworskiego.

Zespół dworski w Hrebennem położony w spokojnej, zielonej okolicy. Otoczony parkiem z pomnikowymi drzewami oraz stawem, stanowi ciekawe miejsce do spacerów. Obiekt ma charakter zabytkowy, choć obecnie wymaga rewitalizacji.

W Kopyłowie znajduje się zespół dworsko-parkowy, na który składają się zabytkowy park oraz zabudowania gospodarcze: stodoła, chlewnia i dwie obory. Obecnie budynki

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

te nie są objęte żadnymi pracami konserwatorskimi. Odnowiono natomiast park, który został przystosowany do potrzeb turystycznych. Wytyczono w nim ścieżki spacerowe, urządzono altanę i miejsce na grilla, a także utworzono stawy rekreacyjne. Planowana jest dalsza rozbudowa terenu parku, w tym budowa kolejnych zbiorników wodnych.

Rys. 67 Zespół dworsko-parkowy w Kopyłowie

Budynki gospodarcze w zespole dworskim

Zespół parkowy

Źródło: materiały własne

Ciekawostką geograficzną jest najbardziej na wschód wysunięty punkt Polski, położony w obrębie Łuszków, tuż nad Bugiem. Mimo że miejsce nie jest oznakowane w terenie, stanowi jedyny taki punkt w kraju. Ze względu na swoje położenie i widok na granicę z Ukrainą, jest odwiedzane przez turystów.

2.7.3 Obiekty kultury

Funkcję głównego ośrodka kulturalnego w gminie pełni Gminny Ośrodek Kultury w Horodle. GOK prowadzi wielokierunkową działalność kulturalną w zakresie kultury i sztuki, sportu, pozyskiwania i przygotowywania mieszkańców gminy do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Tworzy warunki do czynnego spędzania czasu wolnego oraz umożliwia różnym

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

grupom społecznym i wiekowym aktywne rozwijanie zainteresowań i zamiłowań. Do zadań GOK należy:

- Organizacja przeglądów, konkursów, festiwali dla zespołów amatorskiego ruchu artystycznego i twórców nieprofesjonalnych z poszczególnych dyscyplin sztuki.
- Prezentacja i promocja dorobku zespołów i twórców nieprofesjonalnych.
- Upowszechnianie poszczególnych dyscyplin sztuki - edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zakresu: muzyki, śpiewu, tańca i recytacji.
- Organizacja koncertów, spektakli teatralnych.
- Rozwijanie i propagowanie edukacji muzyczno-wokalnej wśród dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie zespołów śpiewaczych działających na terenie gminy Horodło.
- Prowadzenie zespołów wokalnych.
- Klub Seniora.

Prowadzenie zespołów artystycznych i kół zainteresowań. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych oraz wakacji. W Gminnym Ośrodku Kultury działalność prowadzą m.in.:

- Zespół Śpiewaczy „Nadbużanie” z Horodła,
- Zespół Śpiewaczy „Sami Swoi” z Kopyłowa,
- Zespół Śpiewaczy „Kopyłowanie” z Kopyłowa,
- Zespoły tańca ludowego,
- Kapela Ludowo-Podwórkowa „Horodlacy”.

Na terenie Gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Horodle. Biblioteka w Horodle oraz jej filia w Strzyżowie świadczy usługi w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalnych mieszkańców gminy. Jest organizatorem różnych spotkań tematycznych, okolicznościowych z dziećmi i młodzieżą, konkursów czytelniczych, plastycznych i fotograficznych. W czytelni odbywają się imprezy związane z książką, rocznicami literackimi, obchodami państwowymi, lekcje biblioteczne, konkursy, itp. Przy bibliotece w Strzyżowie działa Klub Seniora „Druga Młodość”. Ponadto działalność kulturotwórczą na terenie gminy realizują szkoły i przedszkola, świetlice, biblioteki, koła gospodyń wiejskich i stowarzyszenia. Na terenie gminy Horodło działa 11 Kół Gospodyń Wiejskich w miejscowościach: Horodło, Bereźnica, Liski, Kopyłów, Matcze, Janki, Cegielnia,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Zosin, Rogalin, Łuszków, Hrebenne. KGW są głównymi inicjatorami imprez integracyjnych w swoich miejscowościach m.in.

- KGW Horodło - Święto Cebularza.
- KGW Bereźnica - Powiatowe Święto Kwitnącej Fasoli, Dzień Dziecka, Piknik Rodzinny nad Bugiem, Choinka z Mikołajem.
- KGW Liski - Dzień Kabata.
- KGW Kopyłów - Piknik w Kopyłowie.
- KGW Matcze - Noc Świętojańska.
- KGW Zosin - Piknik Rodzinny, Dzień Dziecka.
- KGW Hrebenne - Święto Pieczonego Ziemniaka, Choinka z Mikołajem.

Corocznie Koła są wystawcami produktów kulinarnych podczas Powiatowego Nadbużańskiego Jarmarku Kulinarne w Horodle. Czynnie uczestniczą w konkursach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Horodle. KGW są również współorganizatorami imprez organizowanych przez GOK i Wójta Gminy Horodło m.in. Dożynki Gminne. Członkinie Kół uczestniczą w warsztatach: rękodzieła, kulinarnych oraz szkoleniach z uproszczonej ewidencji przychodów i rozchodów oraz kosztów finansowych organizacji. Ponadto na terenie Gminy działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Horodelskiej.
- Stowarzyszenie Agroturystyki w Hrubieszowie z siedzibą w Horodle.
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Horodło.
- Stowarzyszenie Rozwoju i Wspierania Promocji Wsi Kopyłów.
- Nadbużańskie Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Wsi.
- Stowarzyszenie Nasza Przyszłość.
- Fundacja ESPERANZA.¹³

2.7.4 Zabytki

Gmina Horodło charakteryzuje się licznymi obiektami o walorach zabytkowych, które zostały usystematyzowane poprzez wpisanie odpowiednio do rejestru zabytków województwa lubelskiego, wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. Na zasoby dziedzictwa kulturowego Gminy Horodło składają się obiekty stanowiące świadectwo minionej

¹³ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Horodło Na Lata 2024 - 2027

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

epoki oraz posiadające wartość historyczną, artystyczną lub naukową, w tym zabytki nieruchome, stanowiska archeologiczne.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy Horodło

Tabela 32 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego z terenu gminy Horodło

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków
1.	2.	3.	4.
1	Horodło	Kościół poddominikański, parafia rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Różańcowej i św. Jacka, wraz z wystrojem wnętrza i wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, otaczający drzewostan w granicach cmentarza kościelnego, wzgórze na którym usytuowany kościół	A/80
2		Plebania przy kościele parafialnym (poddominikańskim)	A/80
3		Dawna cerkiew unicka, ob. kościół filialny rzymskokatolicki pw. św. Mikołaja	A/1540
4		Kościół polskokatolicki pw. Zmartwychwstania Pańskiego, wraz z otoczeniem	A/1558
5		Budynek Urzędu Gminy wraz z otoczeniem	A/1562
6	Hrebenne	Zespół dworski wraz z towarzyszącą zielenią	A/1500
7	Kopytów	Zespół podworski: cztery budynki gospodarcze, park	A/1443
8		Cmentarz grzebalny (prawosławny), nieczynny	A/1575
9	Łuszków	Układ osadniczy wsi Łuszków - ochronie podlegają drogi wiejskie, układy działek własnościowych przyzagrodowych	A/1445

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków
1.	2.	3.	4.
10	Strzyżów	Kościół parafii rzymskokatolickiej pw. Narodzenia NMP (dawna cerkiew greckokatolicka), wraz z wyposażeniem wnętrza, dzwonnica, cmentarz kościelny z drzewostanem	A/1466
11		Zespół pałacowy: pałac ze stiukową dekoracją wnętrza, dwie oficyny, dwa pawilony: kaplica i lamus, mur oporowy, drzewostan i niezabudowany teren w gran. zespołu pałacowego	A/430
12	Wieniawka	park podworski	A/1439

Źródło: Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. (2024). Załącznik Nr 1 do obwieszczenia Nr 1/2024 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 7 lutego 2024 r.: Wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomości województwa lubelskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Historia i mozaika kulturowa okolic Horodła zapisane są w architekturze sakralnej i świeckiej (MPZP, 2002). Katolickie kościoły sąsiadują tu z cerkiewiami obrządków wschód nich, a na cmentarzach łatwo znaleźć Żydowskie macewy i unickie nagrobki.

W Horodle znajdują się trzy zabytkowe świątynie: katolicką, unicką i polsko katolicką. żydowska bożnica została zniszczona przez hitlerowców. Późnobarokowy kościół parafialny pw. MB Różańcowej i św. Jacka został zbudowany w latach 1739–58, na miejscu świątyni dominikańskiej, wzniesionej w 1425 r. Rejestr zabytków obejmuje cały zespół tego kościoła wraz z drewnianą dzwonnica z 1860 r., plebanią wzniesioną na fundamentach dawnego klasztoru w 1845 r. oraz drzewostan w granicach cmentarza kościelnego. Obok znajduje się drewniana cerkiew grecko-katolicką (obecnie rzymsko-katolicką) pw. św. Mikołaja z 1932 r., z rokokowym XVIII wiecznym ikonostasem pochodzącym z Maciejowa na Wołyniu oraz wzniesiony w 1933 r. drewniany kościół polsko-katolicki pw. Zmartwychwstania Pańskiego z przyległym cmentarzem.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 68 Zabytkowe kościoły w Horodle

Źródło: materiały własne

W Strzyżowie, wzmiankowanym w kronikach ruskich z 1376 r., godny uwagi jest zabytkowy zespół cerkwi grecko-katolickiej z 1817 r., zamienionej w 1875 r. na prawosławną, przebudowany w 1947 r. na kościół rzymsko-katolicki pw. Narodzenia NMP. Do zespołu należy także dzwonnica drewniana z 1817 r., drewniana plebania z 1925 r. i cmentarz kościelny z drzewostanem w granicach ogrodzenia.

Zabytki świeckie reprezentują przede wszystkim pałace otoczone parkami w Hrebennem i Strzyżowie. Po upaństwowieniu w 1946 roku stały się siedzibami instytucji publicznych i zostały nieco przebudowane. Najstarszy z tych pałaców znajduje się w miejscowości Strzyżów. Został wzniesiony w latach 1762–86 przez książąt Lubomirskich w stylu późnego baroku, a przebudowany po pożarze w 1863 r. przez Ożarówskich. Częściowo zachował się wystrój wnętrz z plafonami i kominkami. Po obu stronach pałacu stoją oryginalne ośmioboczne pawilony z końca XVIII wieku, mieszczące dawniej kaplicę i lamus. Po remoncie należy do Cukrowni Strzyżów. Przy pałacu zachował się park (0,5 ha) i sadzawka z kolistą wysepką, na której wybudowano muszlę koncertową. Zespół dworski w Hrebennem zbudowany został w drugiej połowie XIX w. na reliktach piwnic. Wokół niego położony jest teren o cechach ogrodu krajobrazowego z elementami założenia barokowego.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 69 Zespół pałacowy w Strzyżowie (po lewej) oraz zespół dworski w Hrebennem (po prawej)

Źródło: materiały własne

Z drugiej połowy XIX w. pochodzi też wpisany do rejestru zabytków park podworski w Wieniawce, przekształcony w latach 20. XX w. na modernistyczny ogród. Razem z ruiną dworu (niewpisaną do rejestru zabytków) tworzy zespół o ciekawych walorach, przede wszystkim krajobrazowych.

W Łuszkowie, przy lokalnej drodze łączącej Horodło z przejściem granicznym w Zosin–Ustiług, znajduje się układ przestrzenny zachowany od XVI w. Zasadniczy element układu współtworzą dwie nieregularne formy zbliżone kształtem do owalnic (tj. nawsia), połączone drogą.

Najmłodszym obiektem wpisanym do rejestru zabytków jest budynek Urzędu Gminy w Horodle z 1923 r. Bryłą budynku nawiązuje do architektury dworskiej, posiada efektowny wystrój architektoniczny.¹⁴

W 2011 roku opracowano Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Horodło. Dokument ten nie obejmuje obiektów wpisanych do rejestru zabytków ani uwzględnionych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. W późniejszym czasie zestawienie zabytków nieruchomości zostało wzbogacone o obiekty z rejestru oraz wojewódzkiej ewidencji, a także uzupełnione o listę stanowisk archeologicznych, opracowaną na podstawie danych dostarczonych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura w Zamościu.

¹⁴ Objasnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz HORODŁO (829), Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Jednym z priorytetowych zadań gminy jest aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków, obejmująca sporządzenie nowych kart zabytków nieruchomych oraz stanowisk archeologicznych, a także formalne przyjęcie ewidencji w drodze zarządzenia¹⁵.

Poniższe tabele przedstawiają zestawienie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz zestawienie zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Tabela 33 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego z terenu gminy Horodło

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków
1.	2.	3.	4.
1	Horodło	Zamczysko tzw. „Wały Jagiellońskie” - st. archeologiczne nr 1 (AZP 85 95/1)	C/83
2	Matcze	Cmentarzysko kurhanowe (12 kopców ziemnych) - stanowisko archeologiczne nr 30 (AZP 84-95/93)	C/145

Źródło: Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Horodło Na Lata 2024 - 2027

Tabela 34 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Forma ochrony
1.	2.	3.	4.	5.
1	Bereźnica	Kapliczka	XIX/XX w.	GEZ
2	Bereźnica	Krzyż prawosławny na postumencie	pocz. XX w.	GEZ
3	Horodło	Wikarówka w zespole kościoła parafialnego (podominikańskiego)	XVIII w., odnowiony 1959 r.	WEZ, GEZ
4	Horodło	Cmentarz przykościelny, d. przycerkiewny, ob. rzymskokatolicki		WEZ
5	Horodło	Szkoła, ob. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1933 r.	WEZ, GEZ

¹⁵ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Horodło Na Lata 2024 - 2027

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Forma ochrony
1.	2.	3.	4.	5.
6	Horodło	Szkoła, przedszkole, ob. budynek mieszkalny	1900-1910	WEZ, GEZ
7	Horodło	Cmentarz rzymskokatolicki, parafialny, d. prawosławny i grekokatolicki	1 poł. XIX w.	WEZ, GEZ
8	Horodło	Cmentarz żydowski nowy	pocz. XIX w.	WEZ, GEZ
9	Horodło	Kapliczka domkowa	k. XIX w.	GEZ
10	Horodło	Figura Matki Boskiej	2 poł. XVIII w.	GEZ
11	Horodło	Aleja lipowa przy drodze do Wieniawki	pocz. XX w.	GEZ
12	Horodło	Kopiec Unii Horodelskiej	pocz. XX w.	GEZ
13	Hrebenne	Cmentarz prawosławny, d. grekokatolicki, nieczynny	2 poł. XIX w.	WEZ, GEZ
14	Liski	Kapliczka Św. Floriana	XIX/XX w.	GEZ
15	Łuszków	Szkoła	1914 r.	GEZ
16	Łuszków	Cmentarz prawosławny, d. grekokatolicki, nieczynny	2 poł. XIX w.	WEZ, GEZ
17	Matcze	Kościół pw. Św. Józefa Robotnika	pocz. XX w.	GEZ
18	Matcze	Szkoła, ob. budynek mieszkalny	1880 r.	GEZ
19	Matcze	Cmentarz prawosławny, d. grekokatolicki, nieczynny	2 poł. XIX w.	WEZ
20	Strzyżów	Budynek dawnej cukrowni	1899 r.	GEZ
21	Strzyżów	Warsztaty mechaniczne w zespole cukrowni	XIX/XX w.	GEZ
22	Strzyżów	Portiernia w zespole cukrowni	XIX/XX w.	GEZ

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Forma ochrony
1.	2.	3.	4.	5.
23	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 252 w zespole cukrowni	1895 r.	WEZ
24	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 253 w zespole cukrowni	1895 r.	WEZ
25	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 254 w zespole cukrowni	1895 r.	WEZ
26	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 257 w zespole cukrowni	1906 r.	WEZ
27	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 265 w zespole cukrowni	1865 r.	WEZ
28	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 267 w zespole cukrowni	1890 r.	WEZ
29	Strzyżów	Dom Pracowniczy nr 272 w zespole cukrowni	1865 r.	WEZ
30	Strzyżów	Dom Chemika i Mechanika w zespole cukrowni	1885 r.	GEZ
31	Strzyżów	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	1 poł. XX w.	WEZ
32	Strzyżów	Cmentarz prawosławny, d. grekokatolicki, nieczynny	pocz. 2 poł. XIX w.	WEZ
33	Wieniawka	Cmentarz żydowski "stary"	XVI w.	WEZ

Źródło: Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Horodło Na Lata 2024 – 2027

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na terenie gminy znajdują się trzy miejsca uznane za miejsca pamięci narodowej. Cmentarz prawosławny w Kopyłowie został wpisany na listę zabytków, jednak obecnie znajduje się w złym stanie technicznym – jest zaniedbany i zarośnięty. Cmentarz prawosławny w Matczu, wraz z kwaterą wojenną żołnierzy Wojska Polskiego, objęty został ochroną poprzez wpisanie do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. W latach 2022–2023 kwatera została poddana renowacji przeprowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Lublinie. Zakres prac obejmował wykonanie nowych krzyży, ogrodzenia oraz tablicy z inskrypcją poświęconą poległym żołnierzom Wojska Polskiego. Pomnik żołnierzy Armii Krajowej poległych w 1939 roku, znajdujący się w Rogalinie, nie jest objęty żadną formą ochrony konserwatorskiej.

Rys. 70 Miejsca pamięci narodowej

Mogiła zbiorowa przy cmentarzu w Kopyłowie

Pomnik żołnierzy Armii Krajowej w Rogalinie

Cmentarz prawosławny z kwaterami wojennymi żołnierzy w Matczu

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.8 WYKONANE PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

2.8.1 Scalenia gruntów wraz zagospodarowaniem poscaleniowym

Na terenie gminy Horodło, na obszarze trzech obrębów ewidencyjnych zostało przeprowadzone scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. W ramach PROW 2014-2020 (okres przejściowy PROW 2021-2022) wykonano prace scaleniowe na obiektach Kopyłów, Rogalin i Janki Horodelskie. Zagospodarowanie poscaleniowe obejmowało również prace związane z urządzeniami melioracji, np. odtworzenie rowów, przebudowa przepustów.

W trakcie prac scaleniowych na obiektach Rogalin i Janki Horodelskie wykonano regulację cieków wodnych – ustalono linie brzegu rzeki Bug oraz Wieniawki. Dostosowano granice działek do przebiegu rzeki.

Ponadto na obszarze gminy Horodło wykonywane były na przestrzeni lat następujące prace dotyczące wymian i scaleń:

- Bereźnica – wymiana 1959 r.
- Cegielnia – scalenie 1972r.
- Horodło – wymiana 1962r.
- Liski – scalenie 1975r.
- Łuszków – scalenie 1972 r.
- Matcze – scalenie 1972 r.
- Strzyżów – scalenie 1971r.

Prace te nie obejmowały wówczas przeprowadzania działań związanych z zagospodarowaniem poscaleniowym.

2.8.2 Drogi transportu rolniczego

W ramach prac urządzeniowo-rolnych nie podejmowano działań związanych z budową ani modernizacją dróg transportu rolniczego. Gmina nie korzystała z programu finansowego w ramach PROW, mających na celu wsparcia tego rodzaju inwestycji. Budowy bądź przebudowy dróg realizowano w ramach środków własnych gminy, budżetu województwa

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

lubelskiego oraz pozyskania środków zewnętrznych np. z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

2.8.3 Urządzenia melioracji wodnych

W ramach prac urządzeniowo-rolnych poza pracami związanymi z realizacją zagospodarowania poscaleniowego nie podejmowano działań dotyczących budowy ani modernizacji urządzeń melioracji wodnych. Gmina nie korzystała z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), który oferuje wsparcie finansowe dla tego rodzaju inwestycji mających na celu poprawę gospodarki wodnej na terenach rolniczych.

2.8.4 Cieki wodne

W ramach prac urządzeniowo-rolnych nie realizowano działań związanych z poprawą stanu cieków wodnych. Inwestycje tego rodzaju, wspierane finansowo przez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), nie zostały uwzględnione przez gminę, mimo że mogłyby poprawić gospodarkę wodną na terenach rolniczych.

2.8.5 Odnowa wsi

„Odnowa wsi jest elementem wsparcia rozwoju lokalnego w ramach działania PROW 2014-2020 pn. „Podstawowe usługi i odnowa na obszarach wiejskich”. W zakresie działania uwzględniono:

- zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego;*
- kształtowanie przestrzeni publicznej;*
- projekty dotyczące obiektów pełniących funkcje kulturalne;*
- wsparcie rozwoju infrastruktury (drogi lokalne, gospodarka wodno-ściekowa), która przyczyni się do poprawy warunków życia, rozwoju gospodarczego, oraz do ochrony środowiska (ograniczenie zanieczyszczeń wód)”*.*

Celem odnowy wsi jest podniesienie standardu życia na wsi, poprawa infrastruktury, jak również aktywizacja lokalnych społeczności oraz zwiększenie ich zaangażowania w rozwój swoich miejscowości. Inicjatywy te często realizowane są przy współpracy z lokalnymi samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Gminy Horodło można wskazać działania zrealizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Wśród zrealizowanych przedsięwzięć znalazły się m.in.:

- modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Horodło,
- budowa parkingu, drogi dojazdowej oraz ciągów pieszych przy Kościele Rzymskokatolickim pw. Narodzenia NMP w Strzyżowie,
- budowa placów parkingowych w centrum miejscowości Horodło,
- przebudowa i modernizacja budynku na świetlicę wiejską w miejscowości Janki,
- zagospodarowanie miejsca turystyczno-rekreacyjnego w miejscowości Horodło oraz Janki,
- przebudowa budynku na świetlicę wiejską w miejscowości Zosin,
- remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Liskach,
- zagospodarowanie miejsca rekreacyjno – turystycznego w miejscowości Matczu.

Rys. 71 Zrealizowane działania w ramach odnowy wsi tj. świetlica w Zosinie, świetlica w Jankach Horodelskich, miejsce rekreacyjno-turystyczne w Matczu

Świetlica wiejska w Zosinie

Świetlica wiejska w Jankach

Miejsce rekreacyjno-turystyczne w Matczu

Źródło: materiały własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

2.9 STAN OPRACOWAŃ GEODEZYJNO- KARTOGRAFICZNYCH

2.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych

Opracowania geodezyjno-kartograficzne w formie operatów technicznych dotyczące aktualizacji użytków gruntowych są opracowywane od czasów założenia ewidencji gruntów i budynków, poprzez operaty wymian i scaleń do chwili obecnej, a także w operatach jednostkowych. Stan operatów: dobry - do wykorzystania.

2.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Opracowania geodezyjno-kartograficzne w formie operatów technicznych dotyczące aktualizacji gleboznawczej gruntów, są opracowywane od czasów założenia ewidencji gruntów i budynków, poprzez operaty wymian i scaleń, a także w operatach jednostkowych sporządzenia projektów gleboznawczej klasyfikacji gruntów do chwili obecnej. Stan operatów: dobry - do wykorzystania.

2.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

Zgodnie z informacjami pozyskanymi ze Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie, na terenie gminy Horodło nie były przeprowadzane kompleksowe modernizacje ewidencji gruntów i budynków.

2.9.4 Aktualizacja map glebowo – rolniczych

W latach 2010-2013 na zlecenie Marszałka Województwa lubelskiego dokonano modernizacji i aktualizacji istniejących analogowych map glebowo-rolniczych w skali 1:5 000 oraz utworzono w oparciu o nienumeryczną obiektowo-wektorową warstwę tematyczną glebowo-rolniczą w skali 1:10 000. W wyniku przeprowadzonych prac, w oparciu o aktualne dane ewidencji gruntów i budynków (m.in. kontury klasyfikacyjne), zaktualizowano kompleksy rolniczej przydatności gleb zawarte na mapie. Wizualizację kartograficzną mapy opracowano w podziale obrębowym w skali 1:5 000, dla całego obszaru województwa z wyłączeniem miast pełniących funkcję powiatów grodzkich.¹⁶

¹⁶ Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego,
<https://www.lubelskie.pl/geodezja/wodgik/zasobgeodezyjny-i-kartograficzny/>

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W ramach prac scaleniowych, podczas opracowywania nowej dokumentacji dotyczącej gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zaktualizowano mapy glebowo-rolnicze dla obiektów objętych scaleniem tj. Kopyłów, Rogalin oraz Janki Horodelskie.

2.10 WNIOSKI ZE STANU ISTNIEJĄCEGO

Analiza stanu istniejącego gminy Horodło pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych uwarunkowań determinujących rozwój przestrzeni rolniczej oraz funkcjonowanie lokalnych gospodarstw. Uwzględniając zarówno potencjał produkcyjny, jak i ograniczenia wynikające z układu przestrzennego, infrastruktury czy sytuacji demograficznej, dokonano oceny mocnych i słabych stron obszaru, a także szans i zagrożeń, które mogą wpłynąć na kierunki dalszych działań planistycznych.

a) silne strony:

- wysoki udział użytków rolnych – ponad 73% powierzchni gminy stanowią grunty rolne, co zapewnia szeroką bazę dla rozwoju produkcji rolniczej i agrobiznesu;
- na terenie Grzędy Horodelskiej dominują gleby o wysokiej klasie bonitacyjnej, przydatne dla rolnictwa towarowego (pszenice, buraki cukrowe, kukurydza, rzepak);
- dogodne położenie przygraniczne – gmina leży przy granicy z Ukrainą, co umożliwia rozwój współpracy transgranicznej, handlu i pozyskiwanie środków z programów unijnych (np. Interreg);
- gmina Horodło cechuje się dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi np. bliskość rzeki Bug, obecność starorzeczy, lasów, obszarów chronionych – stwarzają potencjał dla rozwoju turystyki wiejskiej;
- potencjał do wykonania prac scaleniowych – w wielu obrębach ewidencyjnych zidentyfikowano możliwość realizacji kompleksowych scaleń z poscaleniowym zagospodarowaniem;

b) słabe strony:

- znaczne rozdrobnienie gospodarstw – średnia wielkość gospodarstwa wynosi 4,98 ha; wiele gospodarstw ma poniżej 5 ha, co ogranicza opłacalność prowadzenia działalności rolniczej;
- duża część dróg dojazdowych do gruntów rolnych ma zły stan techniczny, utrudniając transport i ograniczając funkcjonalność przestrzeni rolniczej;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- brak funkcjonalnej sieci melioracji - część rowów, przepustów i urządzeń wodnych wymaga modernizacji lub odtworzenia;
- w niektórych obrębach ewidencyjnych tj. Poraj, Strzyżów, Strzyżów Cukrownia występuje problem z dostępem działek do drogi publicznej;
- starzenie się społeczeństwa – zauważalny odpływ ludzi młodych oraz przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (głównie powyżej 60 lat), co skutkuje brakiem sukcesorów w rolnictwie;
- niewiele gospodarstw wykorzystuje nowoczesne technologie, brak dostępu do Internetu szerokopasmowego w niektórych miejscowościach;
- braki w usługach towarzyszących rolnictwu – niedostateczna liczba punktów skupu, przetwórci, usług mechanizacyjnych i serwisowych, co zwiększa koszty prowadzenia gospodarstwa;
- utrudniony dostęp do usług publicznych – gmina została zakwalifikowana jako obszar o utrudnionym dostępie do usług wyższego rzędu (specjalistyczna służba zdrowia, edukacja, kultura);
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura noclegowa i gastronomiczna;
- brak wyeksponowania licznych walorów gminy tj. przyrodniczych, krajobrazowych, obiektów kultury i zabytków;

c) szanse:

- możliwość pozyskania środków z programów unijnych i krajowych (PROW, KPO, FEoKS), pozwalających na finansowanie prac scaleniowych, modernizacji infrastruktury rolniczej, retencji wodnej i rozwoju OZE;
- możliwość wykorzystania potencjału agroturystycznego i edukacyjnego – przyrodnicze i krajobrazowe walory gminy mogą być wykorzystane w celu rozwoju gospodarstw agroturystycznych, gospodarstw edukacyjnych i lokalnych marek;
- rozwój współpracy transgranicznej z Ukrainą – możliwość uczestnictwa w projektach międzynarodowych i rozwoju wspólnej oferty usług turystycznych, edukacyjnych i handlowych;
- możliwość certyfikacji produktów lokalnych – rozwój marek regionalnych, certyfikatów ekologicznych i sieci sprzedaży bezpośredniej może zwiększyć dochody rolników;
- zalesianie i zagospodarowanie nieużytków – zdegradowane i trudne w użytkowaniu grunty mogą zostać wykorzystane na zalesienia, co wpłynie pozytywnie na klimat lokalny i gospodarkę węglową;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- cyfryzacja rolnictwa i wsparcie doradcze – dostęp do szkoleń, usług doradczych i platform cyfrowych może zwiększyć konkurencyjność gospodarstw;
- skalowalne inwestycje w retencję i meliorację – rozbudowa systemów retencji wodnej i poprawa melioracji zmniejszy występowanie susz i powodzi;

d) zagrożenia:

- występowanie skrajnych zjawisk pogodowych, takich jak susze, ulewy, przymrozki wiosenne, zagraża stabilności produkcji rolniczej;
- wyludnianie obszarów wiejskich, spowodowane migracją młodych ludzi do miast, co osłabia bazę siły roboczej i zmniejsza liczebność gospodarstw rolnych w gminie
- rozwój zabudowy lotniskowej w atrakcyjnych terenach nadbużańskich może kolidować z funkcją rolniczą i doprowadzić do fragmentacji przestrzeni;
- ograniczone środki budżetowe lub brak ciągłości projektów może sprawić, że modernizacja dróg i melioracji zostanie wstrzymana;
- ryzyko utraty konkurencyjności – napływ taniej żywności z zagranicy oraz wzrost kosztów produkcji może doprowadzić do bankructwa małych gospodarstw.

3. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY Horodło

3.1 DZIAŁANIA ROZWOJOWE I MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEJ CHARAKTERYSTYKI GMINY

3.1.1 Działania wynikające z warunków naturalnych i ukształtowania terenu, budowy geologicznej i surowców naturalnych oraz warunków klimatycznych

W opracowanej „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego” obszar województwa podzielono na obszary strategicznej interwencji o znaczeniu lokalnym. Gmina Horodło została zaliczona do „Żywicielskie Osi”, którego priorytetem jest wykorzystanie zasobów naturalnych Wyżyny Lubelskiej do rozwoju konkurencyjnego rolnictwa. Obszar ten koncentruje się na terenach gdzie występują gleby o najwyższej przydatności do prowadzenia produkcji żywności oraz przydatnych dla rolnictwa towarowego.

Gmina Horodło jest gminą typowo rolniczą. Budowa geologiczna wpłynęła na powstanie żyznych gleb na których można uprawiać najbardziej wymagające rośliny. Ukształtowanie terenu jest korzystne dla produkcji rolnej. Większość obszaru gminy stanowią

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

tereny płaskie i tereny o niewielkim nachyleniu. Agroklimat również jest korzystny, mimo małej rocznej sumy opadów, w okresie wegetacyjnym jest ona wystarczająca dla większości upraw. Jednocześnie panują dobre warunki termiczne z nasłonecznieniem. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (Atlas..., 1994)¹⁷, który uwzględnia jakość gleb, warunki klimatyczne (temperatura, opady), długość okresu wegetacji oraz ukształtowanie powierzchni, wynosi dla większej części gminy 80–100 punktów (w skali 100-punktowej).

Położenie i wysokie walory przyrodnicze obszaru sprawiają, że wraz ze wzmocnieniem lokalnego rolnictwa istnieją szanse na rozwój w kierunku rekreacyjno–turystycznym, z nastawieniem na agroturystykę. Sprzyja temu naturalny krajobraz, liczne zabytki kulturowe oraz różnorodna rzeźba terenu Grzędy Horodelskiej. Aby wykorzystać w pełni potencjał, gmina powinna rozbudować zaplecze turystyczne o szlaki turystyczne np. ścieżki rowerowe oraz infrastrukturę towarzyszącą – altany, wiaty czy tablice informacyjne.

3.1.2 Działania wynikające z opracowań planistycznych

Dostępne opracowania planistyczne zawierają kierunki działań zmierzających do zachowania równowagi między ochroną zasobów przyrodniczych i kulturowych a rozwojem infrastruktury o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Do działań ujętych w opracowaniach planistycznych należą w szczególności:

- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej w postaci:
 - Zakazu lokalizacji obiektów budowlanych na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 - Wprowadzenia obowiązku realizacji zabezpieczeń przeciwoerozyjnych
 - Wprowadzenia zalesień i dolesień jako czynnika stabilizującego granicę rolno-leśną (również na obszarach przyleśnych nieokreślonych w planie, na powierzchni do 0,15 ha);
- Utworzenie nowych form ochronnych tj. rezerwatu „Matcze”;
- Zachowanie obiektów dóbr kultury w stanie przestrzennie niezmienionym wraz z najbliższym otoczeniem;
- Ustanowienie stref ochronnych ujęć wody na zasadach określonych w Prawie wodnym;
- Utrzymanie naturalnego charakteru rzeki Bug wraz ze starorzeczami, meandrami oraz jego dopływami;

¹⁷ Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski, 1994 – Inst. Geogr. i Przestrz. Zagosp. PAN, Warszawa.

- Wykluczenie możliwości lokalizacji zabudowy w strefie zalewowej za wyjątkiem infrastruktury technicznej związanej z gospodarką wodną;
- Dopuszczenie budowy zbiornika retencyjnego we wsi Matcze, Cegielnia, Łuszków w celu zwiększenia retencji wodnej oraz bioróżnorodności terenu po uzyskaniu pozwolenia wodnoprawnego;
- Dopuszczenie realizacji bądź odtworzenia zbiorników małej retencji dla gospodarki rybackiej związanych z istniejącymi ciekami;
- Modernizację sieci komunikacyjnej, w szczególności DK74 do przejścia granicznego w Zosinie;
- Rozbudowa urządzeń infrastruktury granicznej przejścia Zosin-Uściług;
- Koordynacja działań w sprawie komplementarnego zagospodarowania rejonów turystycznych położonych w transgranicznym obszarze chronionym oraz w sprawie ochrony gruntów wód Bugu;

Plan zakłada przebieg strategicznego rurociągu ropy naftowej łączącego systemy ukraińskie i polskie. Jest to inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wpisana do Polityki Energetycznej Polski oraz koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030. Wymaga ona rezerwacji terenu, wyznaczenia strefy bezpieczeństwa (min. 20 m szerokości) i ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym wokół trasy ropociągu.

3.1.3 Działania wynikające z potrzeb mieszkańców

Rozwój rolnictwa stanowi istotny element rozwoju Gminy Horodło. Dzięki korzystnym warunkom glebowym, klimatycznym oraz środowiskowym, obszar ten oferuje bardzo dobre możliwości do prowadzenia działalności rolniczej. Mimo sprzyjających uwarunkowań przyrodniczych, gmina boryka się z niedoborami w zakresie infrastruktury wspierającej sektor rolniczy. Brakuje m.in. obiektów obsługi rolnictwa, w tym punktów skupu płodów rolnych. Zauważalna jest potrzeba utworzenia punktu skupu, który mógłby powstać na terenie dawnej Cukrowni w Strzyżowie. Obiekty te zostały kupione przez spółkę AWW, specjalizującą się w produkcji etanolu i bioetanolu dla przemysłu chemicznego, spożywczego i farmaceutycznego. Uruchomienie działalności produkcyjnej w tym miejscu mogłoby realnie wesprzeć lokalny rynek – poprzez skupowanie płodów rolnych od okolicznych gospodarstw, a także tworzenie nowych miejsc pracy.

Do poprawy efektywności gospodarowania ziemią mogłoby przyczynić się również przeprowadzenie scaleń gruntów. Pozwoliłoby to na bardziej racjonalne użytkowanie terenów

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

rolnych, rozwiązanie problemów z dostępem działek do dróg publicznych, a także skrócenie dojazdu do pól. Podczas konsultacji społecznych wskazano na potrzebę przeprowadzenia scaleń w większości obrębów ewidencyjnych gminy.

W związku z intensywnym ruchem maszyn rolniczych, niemal wszystkie drogi w gminie wymagają utwardzenia. Równocześnie konieczna jest modernizacja infrastruktury towarzyszącej drogom wyższych kategorii, w tym budowa chodników oraz oświetlenia ulicznego.

Ważnym aspektem poprawy warunków dla rolnictwa jest również gospodarka wodna. Należy zadbać o poprawę stanu technicznego istniejących systemów melioracyjnych oraz o odtworzenie drenaży.

Konsultacje społeczne wskazały również na potrzebę rozwoju infrastruktury turystycznej. Gmina Horodło posiada znaczny potencjał turystyczny dzięki walorom krajobrazowym, historycznym oraz położeniu nad rzeką Bug. Wskazano na konieczność zaprojektowania i utworzenia ścieżek rowerowych, miejsc odpoczynku i obsługi dla turystów oraz umieszczenia tablic informacyjnych przy szczególnie atrakcyjnych lokalizacjach. Mieszkańcy podkreślali również potrzebę budowy placów zabaw, siłowni zewnętrznych, remontów świetlic wiejskich w ramach odnowy wsi, a także upamiętnienia miejsc pamięci narodowej.

3.2 POPRAWA GOSPODARKI GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

3.2.1 Zabiegi przeciwozyjne oraz ochrona gruntów rolnych

Erozja, zarówno wietrzna, jak i wodna, stanowi istotne zagrożenie dla gleb, prowadząc do ich degradacji, co negatywnie wpływa na plony oraz zmniejsza zdolność gleby do retencji wody. W przypadku gminy Horodło, czynnikiem sprzyjającym pojawieniu się zjawiska erozji jest typowy krajobraz monokulturowy, charakteryzujący się dużymi, jednolitymi powierzchniami pól uprawnych pozbawionymi naturalnych barier ekologicznych, takich jak pasy drzew czy krzewów. Taki układ przestrzenny sprzyja intensyfikacji rolnictwa, ale jednocześnie powoduje szereg negatywnych konsekwencji środowiskowych, pogorszenie jakości wód oraz zmniejszenie bioróżnorodności.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Z uwagi na brak zadrzewień śródpolnych, które chroniłyby częściowo gleby przed zjawiskiem erozji wietrznej, wskazane byłoby przywrócenie zadrzewień śródpolnych w krajobrazie rolniczym gminy Horodło.

3.2.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów poprzez zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zdegradowanych i zdewastowanych i inne

Na terenie gminy Horodło grunty odłogowane, ugorowane zajmują powierzchnię 4,6127 ha co stanowi 0,06% powierzchni gruntów rolnych całej gminy, w związku z czym mają marginalne znaczenie dla zagospodarowania gruntów gminy.

Ewentualne zagospodarowanie odłogów powinno uwzględniać specyfikę regionu, a także indywidualne możliwości gospodarstw. Zaprzestanie jakiejkolwiek pielęgnacji gruntów na obszarach rolniczych skutkuje wzrostem zachwaszczenia, wkraczaniem roślinności drzewiastej i zmianami właściwości gleb. Występowanie odłogów w sąsiedztwie pól uprawnych oceniane jest negatywnie z racji niekorzystnego oddziaływania chwastów i traw, dominujących w pierwszych latach odłogowania. Chwasty, a w szczególności wysoko plenne gatunki anemochoryczne, oprócz bezpośredniej konkurencji dla upraw sprzyjają przetrwaniu i rozprzestrzenianiu szkodników roślin uprawnych, jak również mogą być nosicielami chorób wirusowych. Ponowne zagospodarowanie takich terenów wymaga dodatkowych zabiegów przywracających je do stanu umożliwiającego uprawę. Zagospodarowanie terenów długotrwale wyłączonych z użytkowania rolniczego wymaga kompleksowego działania uwzględniającego zarówno czynniki ekonomiczne, jak i przyrodniczo-krajobrazowe [Jaros i Woch, 2010].

3.2.3 Rekultywacja nieużytków

Na terenie gminy Horodło nieużytki zajmują niewielką powierzchnię – jedynie 50,8632 ha, co stanowi zaledwie 0,39% całkowitej powierzchni gminy. Największe ich skupiska znajdują się w obrębach ewidencyjnych: Matcze (24,8295 ha), Strzyżów Cukrownia (6,2945 ha), Strzyżów (4,7061 ha) oraz Poraj (3,8000 ha). Podczas terenowej inwentaryzacji oraz weryfikacji użytków gruntowych stwierdzono, że wiele z tych obszarów zostało

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

już zagospodarowanych. Część została przywrócona do działalności rolniczej, inne wykorzystano pod zadrzewienia bądź utworzono na nich zbiorniki małej retencji. W związku z powyższym można uznać, że znaczna część nieużytków została już zrekultywowana i obecnie nie stanowią one przeszkody w racjonalnym i efektywnym gospodarowaniu gruntami na terenie gminy.

Grunty marginalne, jak również nieużytki gruntowe, ze względu na swoje niskie wartości użytkowe, powinny być zagospodarowywane w alternatywny sposób. Tym samym predestynacja tych gruntów zgodnie z Instrukcją Nr 1 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej o scalaniu gruntów z dnia 29 marca 1983r. może m.in. dotyczyć:

- pełnienia funkcji leśnych,
- przekształcenia w użytki ekologiczne,
- przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne np. poprzez przeznaczenie gruntów pod zabudowę, infrastrukturę komunikacyjną, rekreację i itp.

Ponadto alternatywnym sposobem ich użytkowania może być również:

- przeznaczenie pod uprawę roślin dla celów energetycznych [Sajnog i Wójcik, 2013].

3.2.4 Realizacja zadrzewień śródpolnych

Podstawową rolą spełnianą przez zadrzewienia jest przeciwdziałanie postępującej redukcji różnorodności świata roślin i zwierząt spowodowanej intensyfikacją rolnictwa. Zadrzewienia śródpolne są istotnym elementem krajobrazu rolniczego, mającym wpływ na ochronę środowiska oraz stabilność gospodarstw rolnych. Biorąc pod uwagę obecne wyzwania związane z erozją gleby, ochroną wód oraz przeciwdziałaniem negatywnym skutkom zmian klimatycznych realizacja zadrzewień śródpolnych jest w pełni zasadna. Zadrzewienia pełnią wielofunkcyjną rolę, chroniąc glebę przed erozją, poprawiając bilans wodny, a także regulując mikroklimat, co przekłada się na lepsze warunki dla produkcji rolnej. Jednym z głównych argumentów za realizacją zadrzewień śródpolnych jest ich zdolność do ochrony gleby przed erozją wietrzną i wodną, co ma szczególne znaczenie na obszarach intensywnie użytkowanych rolniczo. Dodatkowo, zadrzewienia pełnią funkcję biogeochemicznych filtrów, dzięki którym korzenie drzew absorbują wodę gruntową i zatrzymują zanieczyszczenia, takie jak azotany czy fosforany, pochodzące z intensywnego

nawożenia pól uprawnych. To zjawisko przyczynia się do poprawy jakości wód gruntowych, co jest kluczowe dla ochrony lokalnych zasobów wodnych [Bernacki, 2020].

W trakcie inwentaryzacji terenowej zauważono, że na terenie gminy nie występują zadrzewienia śródpolne. Krajobraz rolniczy został przekształcony w typowy krajobraz monokulturowy, charakteryzujący się dużymi, jednolitymi powierzchniami pól uprawnych pozbawionymi naturalnych barier ekologicznych, takich jak pasy drzew czy krzewów. Taki układ przestrzenny sprzyja intensyfikacji rolnictwa, ale jednocześnie powoduje szereg negatywnych konsekwencji środowiskowych, w tym wzmożoną erozję gleby, pogorszenie jakości wód oraz zmniejszenie bioróżnorodności. Brak zadrzewień śródpolnych ogranicza również zdolność krajobrazu do pełnienia funkcji retencyjnych i regulacyjnych, co w kontekście zmieniającego się klimatu może skutkować większą podatnością na skutki suszy, intensywnych opadów czy silnych wiatrów. Zaleca się zatem podjęcie działań mających na celu przywrócenie zadrzewień śródpolnych w krajobrazie rolniczym gminy.

3.2.5 Poprawa jakości gleb

Od lat jakość gleb jest zmieniana zabiegami agrotechnicznymi, takimi jak uprawa, płodozmian, nawadnianie, melioracja, wapnowanie i nawożenie. Dzięki nim zmieniają się niektóre cechy fizyczne, chemiczne i biologiczne. Niestety, nie zawsze z korzyścią dla żyzności gleby. Nieumiejętna i nieodpowiedzialna działalność człowieka doprowadziły do erozji gleb, nadmiernego ich przesuszenia, zubożenia świata mikroorganizmów glebowych oraz skażenia gleb nadmiernym stosowaniem chemicznych środków rolniczych. Głównymi działaniami poprawiającymi jakość gleb są:

- Stosowanie płodozmianu - wieloletnie planowanie następstwa roślin na danym stanowisku może wpływać na wzrost zawartości materii organicznej w glebie, co jest jednym z elementów jej żyzności, a przynajmniej zapobiegać wyjałowieniu gleb. Na glebach lekkich powinny być co najmniej 3 gatunki, a na ciężkich 4-5.
- Nawożenie mineralne, organiczne i naturalne - żyzność gleby może poprawić regularne stosowanie nawozów organicznych, takich jak obornik, kompost, nawozy zielone, biohumus itp. oraz nawozów naturalnych, takich jak mączka bazaltowa.
- Regulacja odczynu gleby - kwasowość lub zasadowość gleby ma wpływ na obecność i aktywność mikroorganizmów glebowych, a przez to na procesy rozkładu materii organicznej i produktywność gleby. Wapnowanie podnosi pH gleby, dodatek kwaśnego

torfu go obniża, a mączka bazaltowa stabilizuje odczyn na poziomie zbliżonym do obojętnego.

- Użyźniacze gleby - środki zawierające organiczny węgiel, makroelementy, mikroelementy oraz zespół mikroorganizmów, które przyspieszają rozkład resztek pożywnych i tworzenie próchnicy.
- Polepszacze gleby - preparaty zwiększające właściwości sorpcyjne gleby, wzbogacające niektóre rodzaje gleb w deficytowe składniki (np. mączka mięsnokostna wzbogacająca kwaśne gleby torfowe w azot i fosfor), sprzyjające namnażaniu mikroorganizmów i lepszemu wykorzystaniu składników mineralnych przez rośliny (aktywny humus).
- Stymulatory glebowe - środki, które aktywizują mikroorganizmy glebowe i przyspieszają naturalne procesy glebotwórcze, które prowadzą do zwiększonego przyrostu próchnicy oraz poprawy struktury gleby.¹⁸

3.3 POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI ROLNICZEJ GMINY, W TYM STRUKTURA WIELKOŚCIOWA I ORGANIZACYJNA GOSPODARSTW ROLNYCH

3.3.1 Realizacja scaleń gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Scalenie gruntów, czyli proces polegający na uporządkowaniu struktury własnościowej i przestrzennej gospodarstw rolnych, jest jednym z najważniejszych narzędzi wspierających rozwój terenów wiejskich.

Proces scalenia gruntów polega na połączeniu mniejszych działek w większe, bardziej funkcjonalne jednostki, co ma na celu poprawę wydajności rolnictwa oraz zwiększenie rentowności gospodarstw. W ramach scalania wyznacza się również nowe drogi dojazdowe oraz przeprowadza modernizację infrastruktury związanej z rolnictwem. Zagospodarowanie poscaleniowe, będące integralną częścią tego procesu, obejmuje nie tylko poprawę układu działek, ale także dostosowanie przestrzeni do potrzeb lokalnych społeczności – m.in. wydzielenie terenów pod drogi, meliorację gruntów czy zakładanie zadrzewień śródpolnych. Ważnym elementem jest też zapewnienie równych warunków gospodarowania wszystkim właścicielom gruntów.

¹⁸ <https://dlaroslin.pl/content/656-w-jaki-sposob-mozna-zwiekszyc-zyznosc-gleby>

Obecnie scalenia gruntów realizowane są w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach tego programu istotną rolę przy kryteriach naboru potencjalnych obiektów pełnią:

- inwestycje przyczyniające się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych (mała retencja wodna w tym tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł czy małych zbiorników wodnych);
- inwestycje zawierające rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska (zachowanie zadarnionych skarp oraz zachowanie lub wyznaczenie pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych, wyznaczenie granicy polno-leśnej czy strefy buforowej).

3.3.2 Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Przeważająca część obszaru gminy Horodło jest użytkowana w sposób, który nie wymaga istotnych zmian zagospodarowania. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów mogą dotyczyć jedynie obszarów odłogowanych oraz terenów poeksploatacyjnych, które wymagają działań rekultywacyjnych w celu przywrócenia ich funkcji ekologicznych i gospodarczych. Wśród kierunków zagospodarowania gruntów odłogowanych powszechniejszym jest kierunek rolny.

3.3.3 Ochrona gruntów

Ochrona gruntów to proces obejmujący działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji gleby, zachowanie jej zdolności produkcyjnych oraz zabezpieczenie przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Proces ten jest regulowany przez ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych i polega na:

- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;
- 3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- 4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- 5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.3.4 Odnowa wsi

W wyniku konsultacji z przedstawicielami lokalnej społeczności, zebrane zostały potrzeby dotyczące odnowy wsi, a więc poprawy warunków życia mieszkańców dla poszczególnych obszarów ewidencyjnych:

- Liski:
 - modernizacja głównej drogi w miejscowości,
 - naprawa przepustu na wjeździe do wsi od Kopyłowa,
 - dokończenie oświetlenia ulicznego w miejscowości,
 - utwardzenie kamieniem dróg dojazdowych do pól,
 - budowa chodnika przy drodze powiatowej,
 - budowa oświetlenia ulicznego przy drodze powiatowej,
 - budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej
- Kopyłów:
 - utwardzenie dróg transportu rolnego oraz dróg dojazdowych do gospodarstw,
 - utworzenie miejsca rekreacji – placu zabaw z siłownią zewnętrzną,
 - budowa oświetlenia ulicznego
- Kobło Kolonia:
 - modernizacja i utwardzenia dróg gminnych,
 - budowa oświetlenia ulicznego,
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym
- Matcze:
 - remont świetlicy wiejskiej (w tym wyposażenie świetlicy), budynku remizy OSP oraz zaplecza KGW; całkowity remont piętra budynku w przeznaczeniu na bazę noclegową,
 - poprawa nawierzchni na asfaltową przy świetlicy wraz z odnowieniem terenu sportowego oraz budowa placu zabaw,
 - budowa oświetlenia ulicznego przy drodze na działce nr 477 oraz 795/2 i część działki nr 805 – do cmentarza,
 - ogrodzenie cmentarza prawosławnego z kwaterami wojennymi żołnierzy Wojska Polskiego – Miejsce Pamięci Narodowej,
 - budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej,
 - zaprojektowanie i urządzenie szlaku rowerowego,
 - ogrodzenie działki OSP, wyłożenie ścieżek, budowa parkingu oraz wyposażenie w ławki,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- budowa altany nad rzeką Bug oraz zejścia do rzeki z płyt ażurowych,
- poprawa nawierzchni na asfaltową od przystanku (droga wojewódzka) do wąwozu,
- zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym
- Cegielnia:
 - realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną – sieci przesyłowe;
 - poprawa stanu technicznego dróg,
 - budowa oświetlenia ulicznego,
 - budowa nowych bądź modernizacja istniejących mostów,
 - rewitalizacja budynku (dawnej szkoły) przeznaczonego na świetlicę wiejską – budowa parkingu i ogrodzenia,
 - zaprojektowanie i urządzenie ścieżki rowerowej,
 - tworzenie i odtworzenie zbiorników wodnych,
 - utworzenie ścieżki dydaktycznej z tablicami informacyjnymi i punktem widokowym nad rzeką Ubrodowianką,
 - poprawa stanu technicznego istniejących melioracji, w tym budowa śluzy
- Bereźnica:
 - budowa stawu na działce nr 330,
 - budowa oświetlenia ulicznego wzdłuż drogi gminnej i wojewódzkiej,
 - budowa oświetlenia do rzeki Bug (droga na działce nr 553)
 - utwardzenie kamieniem dróg transportu rolnego,
 -
- Horodło:
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym,
 - budowa chodników przy ulicach: Hrubieszowskiej, Wały Jagiellońskie, Średnia (od skrzyżowania do Bereźnicy),
 - budowa parkingu przy cmentarzu w Horodle,
 - zaprojektowanie i urządzenie szlaku rowerowego,
 - modernizacja istniejących dróg w złym stanie,
 - budowa oświetlenia ulicznego przy Domu Weselnym „Rusałka”,
 - poprawa stanu istniejących melioracji,
 - budowa targowiska,
 - urządzenie miejsca wypoczynku i rekreacji przy rzece Bug,
 - promocja miejscowości i całej gminy,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- Janki Horodelskie:
 - udrożnienie i poprawa stanu cieku na działce nr 159
 - odbudowa sieci drenarskiej,
 - budowa chodnika i oświetlenia ulicznego przy drodze wojewódzkiej,
 - budowa oświetlenia przy miejscach strategicznych,
 - zaprojektowanie i urządzenie szlaku rowerowego np. przez Janki, Horodło, Rogalin do Kacapki w Zosinie,
 - odbudowa traktu królewskiego od Horodła do Janek,
 - budowa placu zabaw przy świetlicy,
 - odnowienie dawnego parku podworskiego,
 - utwardzenie drogi na działce nr 326 oraz przebudowa mostku na tej drodze,
 - wykonanie tablic informacyjnych przy miejscach atrakcyjnych/ historycznych,
 - budowa obiektu obsługi rolnictwa tj. skupu zbóż,
- Poraj
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym
 - zaprojektowanie i urządzenie ścieżki rowerowej
 - budowa oświetlenia
 - utwardzenie dróg gminnych
 - budowa placu zabaw dla dzieci
- Łuszków
 - utwardzenie i poprawa stanu technicznego drogi na działce nr 628,
 - wykonanie tablic informacyjnych przy miejscach atrakcyjnych/ historycznych np. o parku w Łuszkowie, gdzie dawniej znajdowała się cerkiew prawosławna,
 - budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej,
 - modernizacja istniejących dróg w złym stanie,
 - remont świetlicy,
 - wykonanie tablic informacyjnych z numerami domów,
 - budowa parkingu naprzeciwko parku i świetlicy,
- Zosin
 - oznaczenie w terenie najdalej na wschód wysuniętego punktu w Polsce,
 - poprawa stanu technicznego dróg dojazdowych do pól (dróg transportu rolniczego),
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- Ciołki Kolonia:
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym,
 - modernizacja dróg o złym stanie technicznym,
 - uregulowanie przebiegu drogi gminnej na działce nr 69/4,
- Hrebenne:
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym,
 - utwardzenie dróg dojazdowych do gospodarstw,
 - budowa chodnika,
 - zaprojektowanie i urządzenie szlaku rowerowego,
 - utwardzenie dróg gminnych,
 - budowa oświetlenia ulicznego,
 - budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej,
 - poprawa stanu istniejących urządzeń melioracji,
 - promocja miejscowości i gminy,
- Strzyżów i Strzyżów Cukrownia:
 - poprawa stanu istniejących urządzeń melioracji oraz budowa nowych,
 - zalesienia gruntów,
 - poprawa infrastruktury turystycznej oraz wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytkowych,
 - zapotrzebowanie na scalenia gruntów z zagospodarowaniem poscaleniowym,
 - aktualizacja użytków gruntowych, gleboznawczej klasyfikacji gruntów oraz modernizacja ewidencji gruntów i budynków
- Strzyżów i Strzyżów Cukrownia:
 - budowa placu zabaw przy świetlicy wiejskiej,
 - poszerzenie parkingu przy budynku świetlicy wiejskiej,
 - zaprojektowanie i urządzenie szlaku rowerowego,
 - budowa oświetlenia ulicznego : ul. Generała Grota-Roweckiego, ul. Zgodnej, ul. Miodowej, ul. Roztocze, ul. Starzeńskiej, ul. Górnej, ul. Jasnej, ul. Wojska Polskiego,
 - poszerzenie i utwardzenie dróg dojazdowych do pól,
 - poszerzenie, utwardzenie i odtworzenie poboczy na ul. Zgodnej,
 - poprawa stanu technicznego przystanków autobusowych na ul. Wojska Polskiego i ul. Generała Grota Roweckiego,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- kontrola oraz usunięcie (wycinka) wysokich, zagrażających bezpieczeństwu drzew,
- poszerzenie rowu i poprawa odpływu wód opadowych,
- oczyszczenie i usunięcie zatorów na rzece Bug,
- rewitalizacja pomnika Pamięci Narodowej przy drodze krajowej nr 74 oraz budowa ogrodzenia wokół pomnika.

3.3.5 Realizacja potrzeb związanych z obsługą rolnictwa

Na terenie gminy Horodło występuje bardzo mała ilość obiektów i instytucji świadczących usługi w zakresie obsługi rolnictwa. Brak odpowiedniego zaplecza w postaci punktów usługowych, magazynowych, skupów czy doradztwa rolniczego ogranicza potencjał produkcyjny.

Podczas konsultacji społecznych zgłoszono potrzebę utworzenia punktu skupu płodów rolnych. Wskazywano również na brak infrastruktury do przechowywania zbiorów, suszarni oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych

Dodatkowo za istotne uznano stworzenie warunków do powstawania usług rolniczych takich jak: serwis i naprawa maszyn rolniczych, doradztwo agrotechniczne, dostęp do środków ochrony roślin i nawozów, jak również organizacja szkoleń z zakresu nowoczesnych technik uprawy czy dostępu do funduszy unijnych. Zwiększenie dostępności tych usług mogłoby poprawić konkurencyjność gospodarstw i zwiększyć efektywność produkcji.

3.3.6 Realizacja potrzeb związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną

Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na terenie gminy Horodło stanowi jeden z priorytetów wskazanych zarówno w analizie stanu istniejącego (rozdz. 2.3.8), jak i podczas konsultacji społecznych. Pomimo podejmowanych działań modernizacyjnych, wiele obszarów gminy nadal boryka się z niedoborami w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej, takiej jak drogi, chodniki, oświetlenie uliczne, systemy odwodnieniowe czy dostępność do usług społecznych i rekreacyjnych.

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oraz zgłoszonych potrzeb, w poszczególnych wsiach zaplanowano i częściowo zrealizowano m.in.:

- Budowę altan i miejsc wypoczynku
- Budowę placów zabaw i siłowni zewnętrznych
- Remonty i modernizację świetlic wiejskich wraz z ich otoczeniem;

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

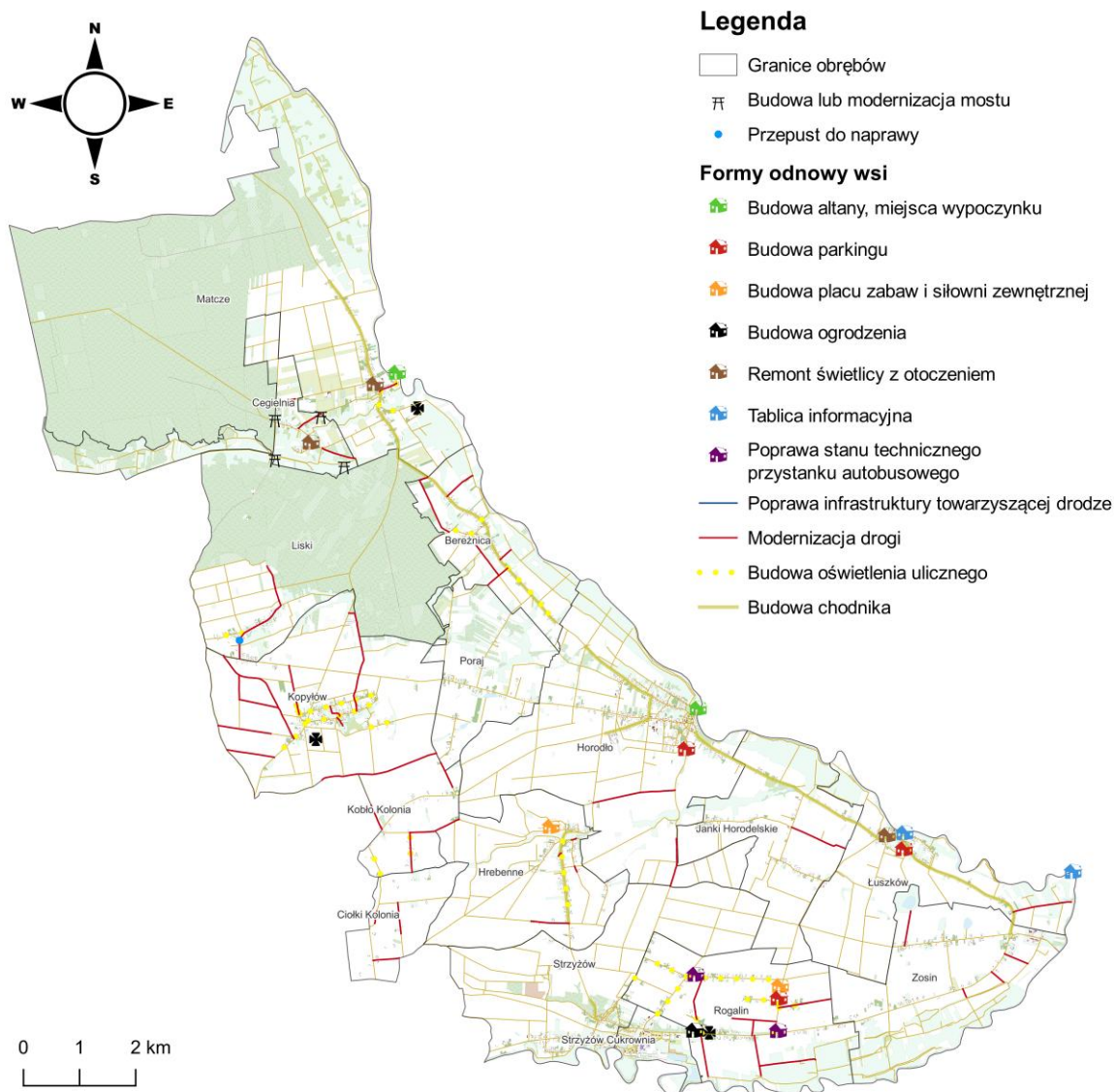
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- Ogrodzenia cmentarzy oraz tablice informacyjne;
- Modernizację dróg gminnych;
- Budowę oświetlenia ulicznego oraz chodników, poprawiających bezpieczeństwo i komfort poruszania się w przestrzeni publicznej.

Pomimo podjętych działań, nadal istnieje potrzeba kompleksowego podejścia do rozwoju infrastruktury, szczególnie w zakresie skoordynowanej modernizacji sieci dróg lokalnych oraz dalszego rozwijania oferty społeczno-kulturalnej.

Rys. 72 Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

3.4 POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNEJ

3.4.1 Poprawa retencji wodnej i nawodnienia

Z analizy przeprowadzonej na podstawie zebranych potrzeb mieszkańców i inwentaryzacji terenowej wynika, że istnieje niewielkie zapotrzebowanie na poprawę warunków wodnych na terenie Gminy Horodło (Janki Horodelskie). Poprawa w głównej mierze powinna dotyczyć przywrócenia funkcjonalności istniejących urządzeń melioracji,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

w tym zabezpieczenie bezszkodowego odpływu wód poprzez usunięcie istniejących zanieczyszczeń i przeszkód uniemożliwiających naturalny odpływ wody z istniejących rowów oraz przebudowa drenów, które w ocenie mieszkańców nie działały poprawnie od momentu ich montażu. Ponadto przy pracach konserwatorskich czy budowie nowych rowów w celu zatrzymania wody należałoby poszerzyć istniejące rowy i zamontować/wymienić urządzenia (np. zastawki).

3.4.2 Melioracje

Działania związane z racjonalną gospodarką wodną na terenie Gminy Horodło powinny być zróżnicowane i dostosowane do istniejących warunków gruntowo – wodnych tj. ukształtowanie terenu, rodzaj warstw gruntów i gleb, rodzaju upraw czy prowadzenia robót budowlanych. Realizacja urządzeń melioracji stanowi ogół zabiegów mających na celu polepszenie rolniczych zdolności produkcyjnych, nie powinna powodować degradacji gleb i różnorodności biologicznej. Powinna w szczególności wynikać z uzasadnionych potrzeb zwiększenia produktywności rolniczej.

Istniejące sieci rowów melioracyjnych i drenów w celu przywrócenia prawidłowej funkcjonalności wymagają przeprowadzenia prac konserwacyjnych. Ponadto zwrócić należy uwagę na problemy z utrzymaniem rowów nie objętych ewidencją urządzeń melioracji wodnych. Prace konserwatorskie w głównej mierze powinny dotyczyć oczyszczenia, wymiany/montażu urządzeń spowalniających odpływ wody (zastawki), wymiany zniszczonych rur drenarskich oraz wyłotów drenów.

3.4.3 Ochrona i lepsze wykorzystanie wód

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, wody podlegają ochronie. Proces ochrony wody jest konieczny dla osiągnięcia celów środowiskowych, poprawy jakości i poprawy biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych, a w rezultacie aby mogły nadawać się do spożycia, wykorzystania do kąpieli, do uprawniania sportu, rekreacji czy turystyki oraz bytowania ryb i innych organizmów wodnych w warunkach naturalnych, umożliwiając ich migracje.

Jednostki samorządu terytorialnego w trosce o mieszkańców i środowisko odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz poprawy stanu wód. Działania ochronne skupiają

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

się na realizacji dwóch najważniejszych wyzwań czyli ograniczaniu emisji oraz usuwaniu zanieczyszczeń oraz ich skutków i obejmują m.in.:

- odprowadzanie do wody/gruntów wyłącznie ścieków oczyszczonych np. budowa sieci kanalizacyjnych i nowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja tych już istniejących i inwestowanie w czystsze technologie;
- stosowanie w rolnictwie i gospodarstwach domowych środków ulegających szybkiej biodegradacji;
- ograniczenia dla ludności w korzystaniu z wodociągów w okresach suszy np. zakaz podlewania ogrodów;
- inwestowanie w nowe, bezpieczne technologie przemysłowe oraz modernizacja tych uciążliwych np. stosowanie zamkniętych obiegu wody, budowa oczyszczalni oraz instalowanie wydajnych filtrów;
- izolowanie wysypisk śmieci od wód podziemnych oraz powierzchniowych;
- odsalanie i oczyszczanie wód odprowadzanych z ulic np. ograniczenie stosowania soli sypanej zimą na drogi;
- kontrola i aktywne redukowanie gatunków inwazyjnych w ramach i wokół zbiorników wodnych.

3.5 URZĄDZENIE FUNKCJONALNEJ SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

3.5.1 Budowa lub modernizacja dróg istniejących

Drogi transportu rolnego w gminie Horodło tworzą funkcjonalną sieć komunikacyjną, są połączone ze sobą i tworzą zamkniętą sieć dróg. Choć około 75% dróg oceniono jako będące w dobrym stanie technicznym, to wiele z nich, zwłaszcza drogi gruntowe prowadzące do pól i gospodarstw, wymaga poprawy. Ich nawierzchnia jest słabej jakości, co sprawia, że szybko się niszczą – szczególnie pod wpływem trudnych warunków pogodowych, ciężkiego sprzętu rolniczego oraz transportu dużych ilości produktów rolnych. To utrudnia codzienne funkcjonowanie rolnikom i zmniejsza wygodę oraz bezpieczeństwo korzystania z tych dróg.

Podczas konsultacji społecznych sołtysi z różnych miejscowości wskazali drogi, które ich zdaniem wymagają pilnej modernizacji. Są to przede wszystkim trasy dojazdowe do pól i gospodarstw, które mają duże znaczenie dla lokalnej społeczności. Poniższa tabela i grafika przedstawiają drogi wskazane do modernizacji (remontu, przebudowy bądź regulacji prawnej).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 35 Zestawienie dróg wskazanych do przebudowy lub budowy

Lp.	Obręb ewidencyjny	Proponowane drogi do modernizacji	
		Nr działki (nr drogi)	Długość [km]
1.	2.	3.	4.
1.	Liski	51/2 (111221L)	2,06
2.	Kopyłów	141 (114658L), 164 (114662L), 178 (114639L), 196 (114640L), 220 (114641L), 374 (114644L), 441, 399 (111240L), 308 (111240L), 50 (114633L), 612 (114660L)	8,28
3.	Kobło Kolonia	139/2 (114629L), 111 (111218L), 107	1,78
4.	Matcze	477 (111225L)	0,34
5.	Cegielnia	65 (111222L), 97 (111223L), 157 (111202L)	1,44
6.	Bereźnica	639 (114514L), 565 (114503L), 558 (114501L), 575 (114508L), 577 (114508L), 576 (114509L)	3,23
7.	Horodło	2-2170 (114575L), 2-2166 (114569L), 2-2180 (111209L)	2,34
8.	Janki Horodelskie	326 (111210L)	1,04
9.	Poraj	-	-
10.	Łuszków	628 (111234L)	1,05
11.	Zosin	159/3 (114796L), 167/3 (114797L), 177/3 (114798L), 17 (114795L)	1,56
12.	Ciołki Kolonia	68 (114537L)	1,29
13.	Hrebenne	464 (114605L), 369 (114600L), 516 (114598L)	0,82
14.	Strzyżów	-	-
15.	Rogalin	129 (111243L), 287 (114743 L), 656 (114739 L), 363 (114744 L), 420 (114745 L), 252 (114741 L)	5,30
16.	Strzyżów Cukrownia	-	-
17.	Gmina ogółem		25,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

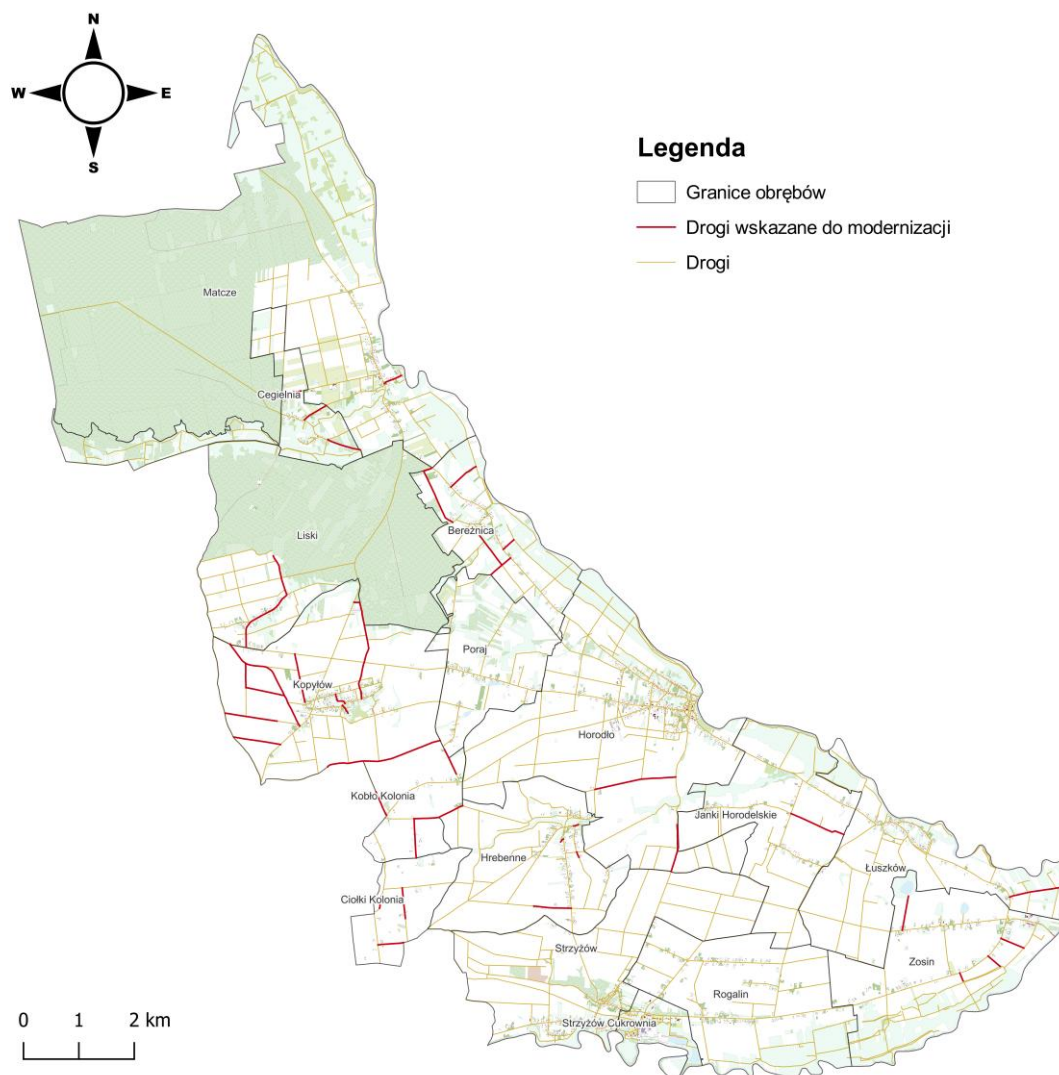
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 73 Drogi wskazane do modernizacji przez sołtysów

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

Analiza stanu technicznego wykazała, że najwięcej dróg w złym stanie znajduje się w miejscowościach Cegielnia, Matcza, Kopyłów i Lisek. W Cegielni aż około 40% dróg jest w złym stanie, w Matczu i Kopyłowie po około 27%, a w Liskach około 25%. Pokazuje to, że potrzeby remontowe są największe właśnie w tych częściach gminy. Dodatkowo około 10% dróg, które widnieją w ewidencji gruntów i budynków, w rzeczywistości nie istnieje. Dotyczy to głównie terenów położonych nad Bugiem oraz w pobliżu łąk. W związku z tym wskazane jest utwardzenie dróg gruntowych i poprawa ich stanu technicznego.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Przebudowa dróg powinna uwzględniać wykonanie trwałej i odpowiednio wytrzymałej podbudowy oraz utwardzenie nawierzchni, tak aby mogła bezproblemowo służyć zarówno przy intensywnym ruchu, jak i podczas przejazdu ciężkiego sprzętu. Właściwie dobrana szerokość jezdni powinna zapewniać swobodny przejazd maszyn rolniczych.

Istotnym elementem modernizacji sieci drogowej jest również przebudowa przepustów oraz niektórych mostków na ciekach naturalnych i rowach. Wraz z tymi działaniami warto zaplanować budowę przejść dla dzikich zwierząt – takich jak drobne ssaki, płazy, gady czy bezkręgowce – co pozwoli zachować ciągłość ich siedlisk. Lokalizacje tych przejść powinny zostać szczegółowo określone w dokumentacji projektowej przebudowy dróg.

3.5.2 Zaprojektowanie i urządzenie nowej sieci dróg

Nowa sieć dróg transportu rolnego została urządzona dotychczas jedynie w trzech obrębach ewidencyjnych: Janki Horodelskie, Kopyłów i Rogalin, które były objęte scaleniami gruntów. Przebieg dróg został dostosowany do nowej struktury przestrzennej, z zachowaniem odpowiednich szerokości pasów drogowych i powiązaniem z istniejącą infrastrukturą komunikacyjną.

W obrębach, gdzie występuje największe zagęszczenie działek pozbawionych dostępu do drogi publicznej – zwłaszcza w Poraju, Strzyżowie Cukrownia, Matczu, Łuszkowie oraz Liskach – niezbędne jest docelowe urządzenie nowej sieci dróg transportu rolnego. Powinna ona zostać zaprojektowana w sposób zapewniający każdej działce trwałą, funkcjonalną dojazd, z uwzględnieniem przebiegu istniejących tras polnych i możliwości ich adaptacji.

W obrębach, gdzie problem dostępności jest mniej nasilony, wystarczające będą działania polegające na modernizacji istniejących dróg, poprawie ich nawierzchni oraz odtworzeniu odcinków, które nie istnieją w terenie pomimo ujęcia ich w ewidencji. Celem tych działań powinno być zapewnienie przejezdności dróg w warunkach całorocznych, umożliwiającej sprawny transport maszyn rolniczych. Drogi wskazane do modernizacji zostały szczegółowo opisane w rozdziale „3.5.1 Budowa i modernizacja dróg istniejących”.

Sieć dróg rolniczych w gminie Horodło cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością przestrzenną, jednak jej jakość techniczna w wielu miejscach wymaga poprawy. Priorytetem powinno być dostosowanie parametrów technicznych dróg do potrzeb nowoczesnej produkcji rolniczej, przy jednoczesnym zachowaniu układu komunikacyjnego dostosowanego do lokalnych uwarunkowań własnościowych i przyrodniczych.

3.6 KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU NATURALNEGO, OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

3.6.1 Zalesienia gruntów

Zalesienia służą kształtowaniu bardziej regularnej i spójnej granicy między obszarami rolnymi a leśnymi poprzez uzupełnianie istniejących kompleksów leśnych. Zalesienia pełnią również istotną funkcję ochronną, wspomagając stabilizację gleby, co przeciwdziała jej erozji i wyjąłowieniu, jednocześnie umożliwiając efektywniejsze zagospodarowanie gruntów o niskiej produktywności rolniczej, które nie są optymalnie wykorzystywane w celach rolniczych.

Lesistość gminy Horodło kształtuje się na poziomie około 22%, co stanowi średni wynik i jest porównywalny do poziomu lesistości w województwie lubelskim. Wynika to m.in. z tego, że na terenie gminy występują gleby o wysokiej jakości i wykorzystaniu tych terenów na cele rolnicze. Gmina Horodło nie posiada opracowanej granicy rolno-leśnej, której częścią są grunty przeznaczone do zalesień. Natomiast w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego wskazane są grunty do zalesienia. Są to tereny, gdzie występują gleby gorszej jakości, których przydatność do celów rolniczych jest ograniczona, co sprawia, że są odpowiednie do zalesienia. Takie zalesienia przewidziane są w obrębach ewidencyjnych tj. Matcze, Cegielnia, Liski, Kopyłów, Bereźnica, Poraj, Horodło, Strzyżów, Strzyżów Cukrownia, Rogalin oraz Janki Horodelskie. MPZP przewiduje wprowadzenie dolesień i zalesień jako czynnika stabilizującego granicę rolno-leśną również na obszarach przyleśnych nieokreślonych w planie, na powierzchni do 0,15 ha.

Rozważając możliwości zalesienia gruntów gminy Horodło, w pierwszej kolejności należy brać pod uwagę występujące powierzchnie gleb marginalnych, nieużytków, a także gruntów o wieloletnim odłogowaniu.

3.6.2 Wyeksponowanie walorów krajobrazowych

Gmina Horodło posiada cenne walory krajobrazowe i przyrodnicze. Należy do nich przede wszystkim zachowany w stanie naturalnym krajobraz doliny Bugu – rzeki, która przepływa przez teren gminy, tworząc malownicze meandry, starorzecza. Te naturalne formy krajobrazu charakteryzują się wysoką wartością ekologiczną – potwierdzoną obecnością unikalnej roślinności stepowej i tundrowej, a także dużą liczbą gniazd bocianich, których zidentyfikowano ponad 100 na obszarze gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Walory przyrodnicze wzbogacane są również przez mozaikę przestrzenną pól, lasów, zadrzewień śródpolnych oraz obszarów o wysokim stopniu naturalności. Zachowanie tych wartości wymaga wprowadzenia działań ochronnych i planistycznych. Należy dążyć do utrzymania trwałych użytków zielonych w dolinach rzecznych oraz przeciwdziałać ich zabudowie lub przekształceniu w grunty intensywnie użytkowane rolniczo. Ważnym aspektem jest ochrona siedlisk i korytarzy ekologicznych, a także utrzymywanie struktury przestrzennej krajobrazu opartej na połączeniu funkcji rolniczych, leśnych i przyrodniczych.

Krajobraz kulturowy gminy Horodło uzupełnia bogactwo dziedzictwa historycznego. W granicach administracyjnych znajduje się wiele cennych zabytków – zarówno sakralnych, jak i świeckich – wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Szczególną wartość mają późnobarokowe i drewniane kościoły (np. zespół kościoła poddominikańskiego w Horodle), dawne cerkwie, zespół pałacowy w Strzyżowie czy pozostałości zespołu dworskiego w Hrebennem. Zabytki te zlokalizowane są w otoczeniu parków, starodrzewów i alei, tworząc lokalny krajobraz kulturowy o dużym potencjale ekspozycyjnym i edukacyjnym.

Niestety, wiele spośród parków podworskich i terenów zieleni zabytkowej uległo przekształceniom i obecnie znajduje się w stanie zaniedbania (np. park podworski w Wieniawce (obręb ewidencyjny Janki Horodelskie), Grodzisko „Wały Jagiellońskie”). Z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu niezbędne są działania rewaloryzacyjne tj. rewitalizacja parków oraz przywrócenie ich dostępności dla mieszkańców i turystów.

Równocześnie gmina mierzy się z problemami w zakresie gospodarki odpadami, szczególnie w kontekście dzikich wysypisk śmieci. Ich obecność wpływa nie tylko na stan środowiska, ale również obniża estetykę przestrzeni. W planie urządzeniowo-rolnym należy przewidzieć działania zmierzające do likwidacji tych zagrożeń oraz uporządkowania systemu zbierania i przetwarzania odpadów.

Pomimo wysokiego potencjału krajobrazowego i przyrodniczego, region nie w pełni go wykorzystuje w kontekście turystycznym. Istniejąca infrastruktura wymaga dalszego rozwoju – np. poprzez tworzenie tablic informacyjnych, miejsc odpoczynku, tablic edukacyjnych i sieci ścieżek rowerowych. Promowanie turystyki krajobrazowej może nie tylko przyczynić się do rozwoju lokalnej gospodarki, ale również do lepszej ekspozycji walorów przyrodniczych i kulturowych gminy.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

W celu wyeksponowania walorów kulturowych gminy rekomenduje się:

- zachowanie naturalnego krajobrazu dolin rzek, w tym utrzymanie łąk i pastwisk oraz ograniczenie możliwości ich przekształcania;
- wprowadzenie działań rewaloryzacyjnych dla parków zabytkowych i otoczenia obiektów dziedzictwa kulturowego;
- rozbudowę infrastruktury turystycznej wspierającej ekspozycję krajobrazu (punkty widokowe, tablice, ścieżki, przystanki kajakowe);
- eliminację dzikich wysypisk śmieci i uporządkowanie gospodarki odpadami.

3.6.3 Formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego

W gminie istniejące formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego są oceniane jako wystarczające. Aktualnie stosowane metody ochrony obejmują m.in. obszary Natura 2000, rezerwat, obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy, korytarze ekologiczne, 3pomniki przyrody. Jednakże w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego przewidziano utworzenie nowych form ochronnych tj.: rezerwatu w oddziale leśnym 119 Strzelce, obejmującego drzewostan z pomnikowymi dębami oraz fragmentem runa leśnego, pod nazwą rezerwat.

3.7 ROZWÓJ AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ

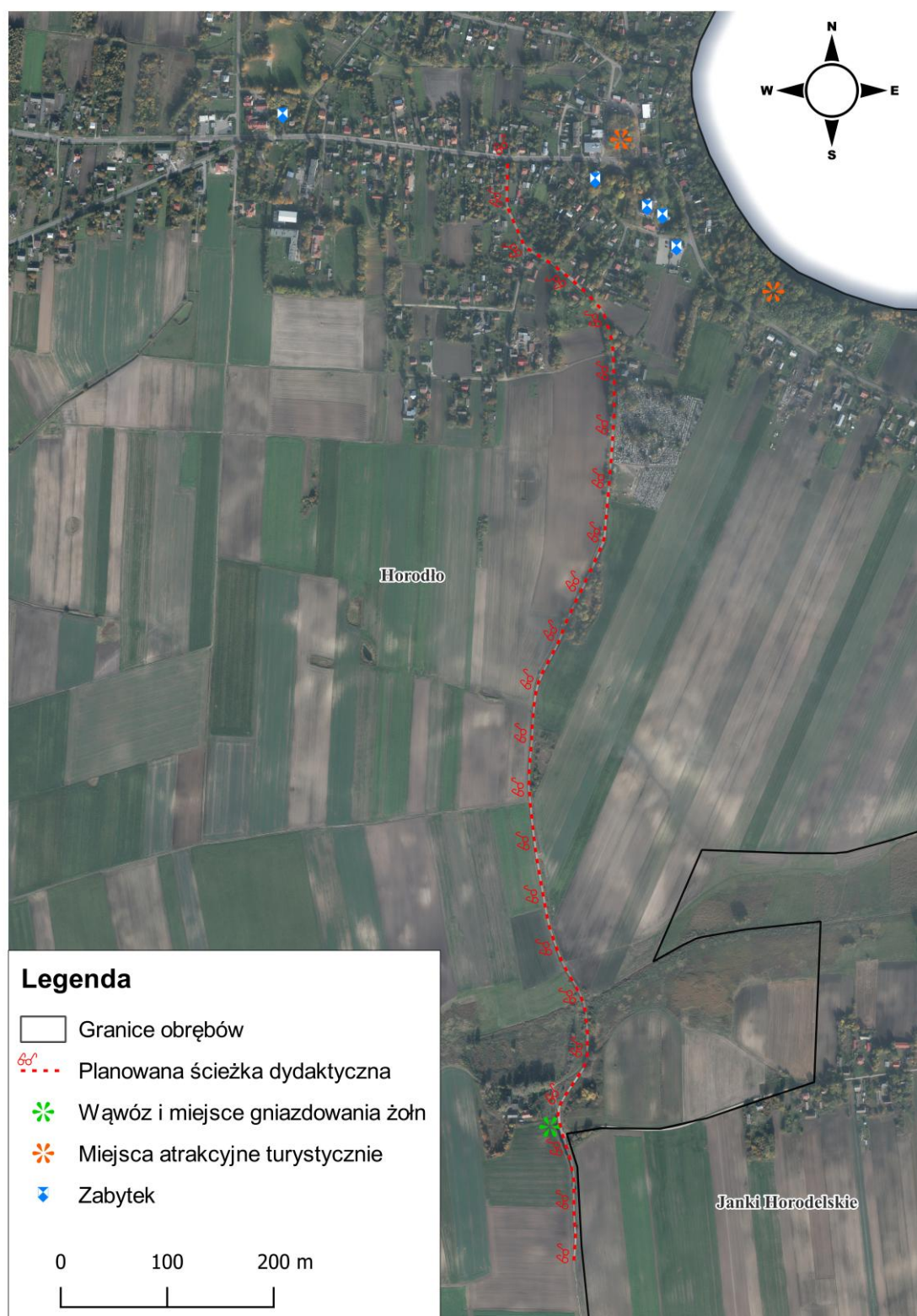
3.7.1 Zaprojektowanie i urządzenie w terenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych

Gmina Horodło, dzięki swoim licznym walorom przyrodniczym i krajobrazowym, stwarza doskonałe warunki do rozwoju turystyki pieszej. W szczególności na uwagę zasługuje malowniczy wąwóz lessowy w Jankach Horodelskich, będący unikalnym siedliskiem żołą – rzadkich, objętych ochroną ptaków. W związku z tym planowane jest wytyczenie ścieżki dydaktycznej – pieszego szlaku prowadzącego z Horodła do wąwozu w Jankach. Trasa ta będzie nie tylko atrakcją turystyczną, lecz także miejscem edukacji przyrodniczej, m.in. dzięki wyraźnie widocznemu profilowi glebowemu wąwozu, który może stanowić materiał do obserwacji i nauki o środowisku naturalnym. Nieopodal, w Kopyłowie, znajduje się również siedlisko kobuza, co dodatkowo podkreśla wartość przyrodniczą tego regionu.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 74 Przebieg proponowanej ścieżki dydaktycznej

Źródło: opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Proponuje się również zaprojektowanie szlaku pieszego, prowadzącego brukowaną drogą z Cegielni do lasu w Liskach. Trasa ta przebiega przez obszar, w którym meandruje rzeka Ubrodowianka, stanowiąca naturalną atrakcję krajobrazową i miejsce do spacerów oraz obserwacji przyrody.

Rys. 75 Krajobraz w okolicach rzeki Ubrodowianka

Źródło: materiały własne

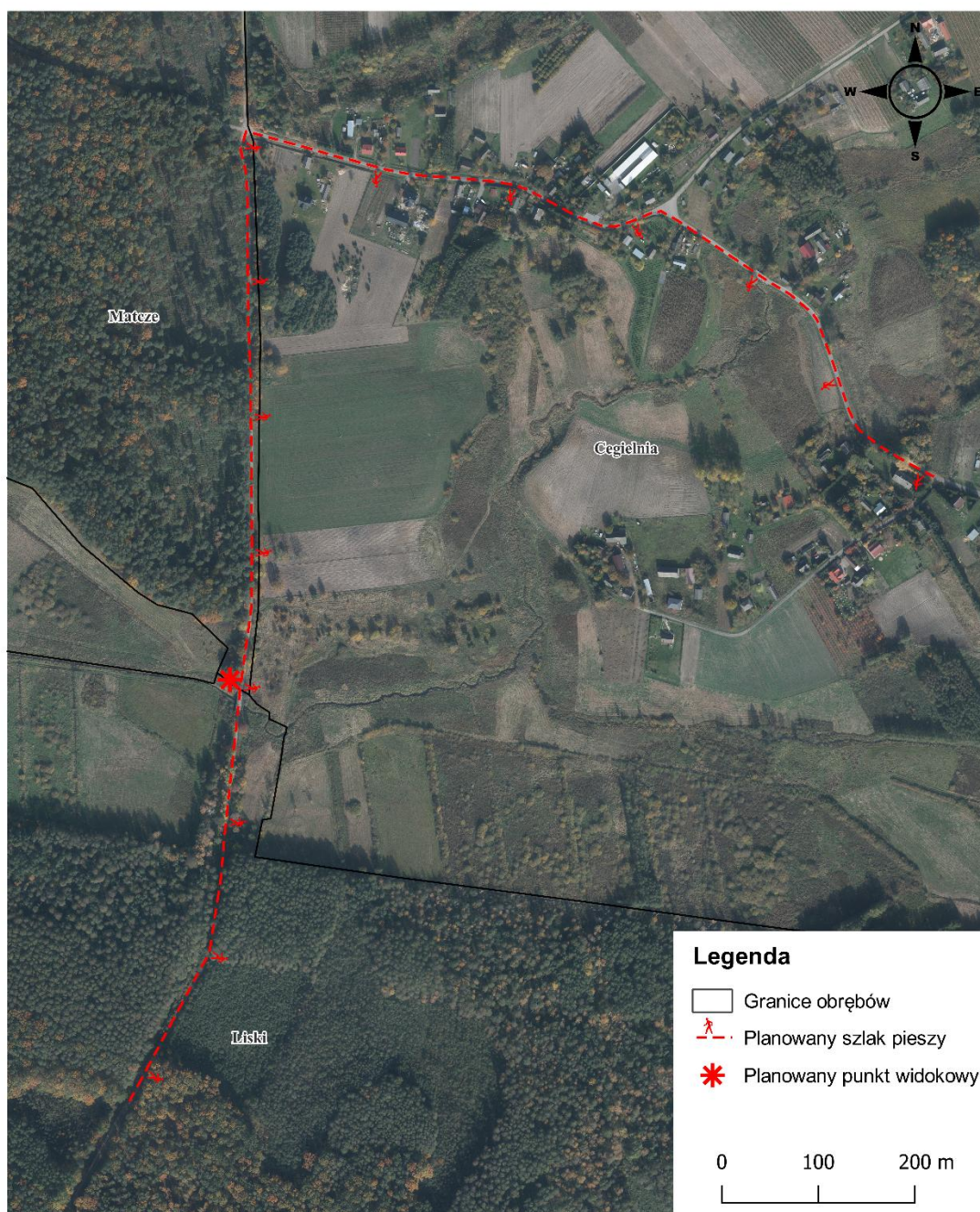
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 76 Przebieg proponowanego szlaku pieszego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Horodło dysponuje doskonałymi warunkami do projektowania i urządzania ścieżek rowerowych, które mogłyby łączyć miejsca o szczególnym znaczeniu historycznym, kulturowym oraz przyrodniczym. Szczegółowe informacje dotyczące koncepcji nowych szlaków rowerowych zawarto w punkcie „3.7.2 Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych”.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.7.2 Zaprojektowanie i urządzenie ścieżek rowerowych

Obecnie przez teren gminy Horodło nie przebiega żaden oficjalny szlak rowerowy. W odpowiedzi na zgłaszane podczas konsultacji społecznych potrzeby proponuje się wyznaczenie nowych tras, które pozwolą nie tylko na aktywny wypoczynek, ale również na poznanie lokalnych walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Wstępnie zaproponowano trzy ścieżki rowerowe:

1. Trasa nadbużańsko-leśna przez Matcze, Bereżnicę i Liski

Szlak rozpoczynałby się w Matczu, przy miejscu pamięci narodowej, a następnie prowadziłby malowniczymi drogami wzdłuż rzeki Bug. Dalej biegłby przez Bereżnicę, gdzie znajduje się altana kajakowa – idealne miejsce na odpoczynek – oraz przez Horodło z przystankiem przy Kopcu Unii Horodelskiej. Trasa przebiegałaby również przez Poraj i Kopyłów, mijając starą owczarnię oraz park podworski. Końcowy odcinek prowadziłby przez urokliwe Lasy Strzeleckie w miejscowości Liski.

2. Trasa historyczno-przyrodnicza przez Zosin i najdalej na wschód wysunięty punkt Polski

Szlak rozpoczynałby się w centrum Horodła, przy parku, prowadząc wzdłuż Wałów Jagiellońskich w kierunku Janek. Dalej przebiegałby przez park podworski i Łuszków z zachowanym zabytkowym układem zabudowy. W Zosinie ścieżka dotarłaby do najdalej na wschód wysuniętego punktu Polski, a następnie przez Kacapkę, polnymi drogami przez Łuszków i Janki, oraz wąwozem – będącym siedliskiem chronionych żołą – powróciłaby do Horodła.

3. Trasa kulturowo-przyrodnicza przez Rogalin, Strzyżów i Hrebenne

Początek trasy zaplanowano w Horodle, w pobliżu cmentarza. Szlak biegłby przez Janki i wspomniany wcześniej wąwóz żołą, dalej polnymi drogami do Rogalina, w kierunku drogi krajowej nr 74. Przy miejscu pamięci narodowej trasa skręcałaby w stronę Strzyżowa, prowadząc obok dawnych zabudowań cukrowni, biblioteki, dworku oraz zbiornika rekreacyjnego. Ostatni odcinek wiedzie do Hrebennego, gdzie znajduje się zespół dworski, a stamtąd drogą powiatową z powrotem do Horodła.

Projektowane trasy mają na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy, zachęcenie mieszkańców i odwiedzających do aktywnego wypoczynku, a także promowanie dziedzictwa kulturowego i przyrody tego regionu.

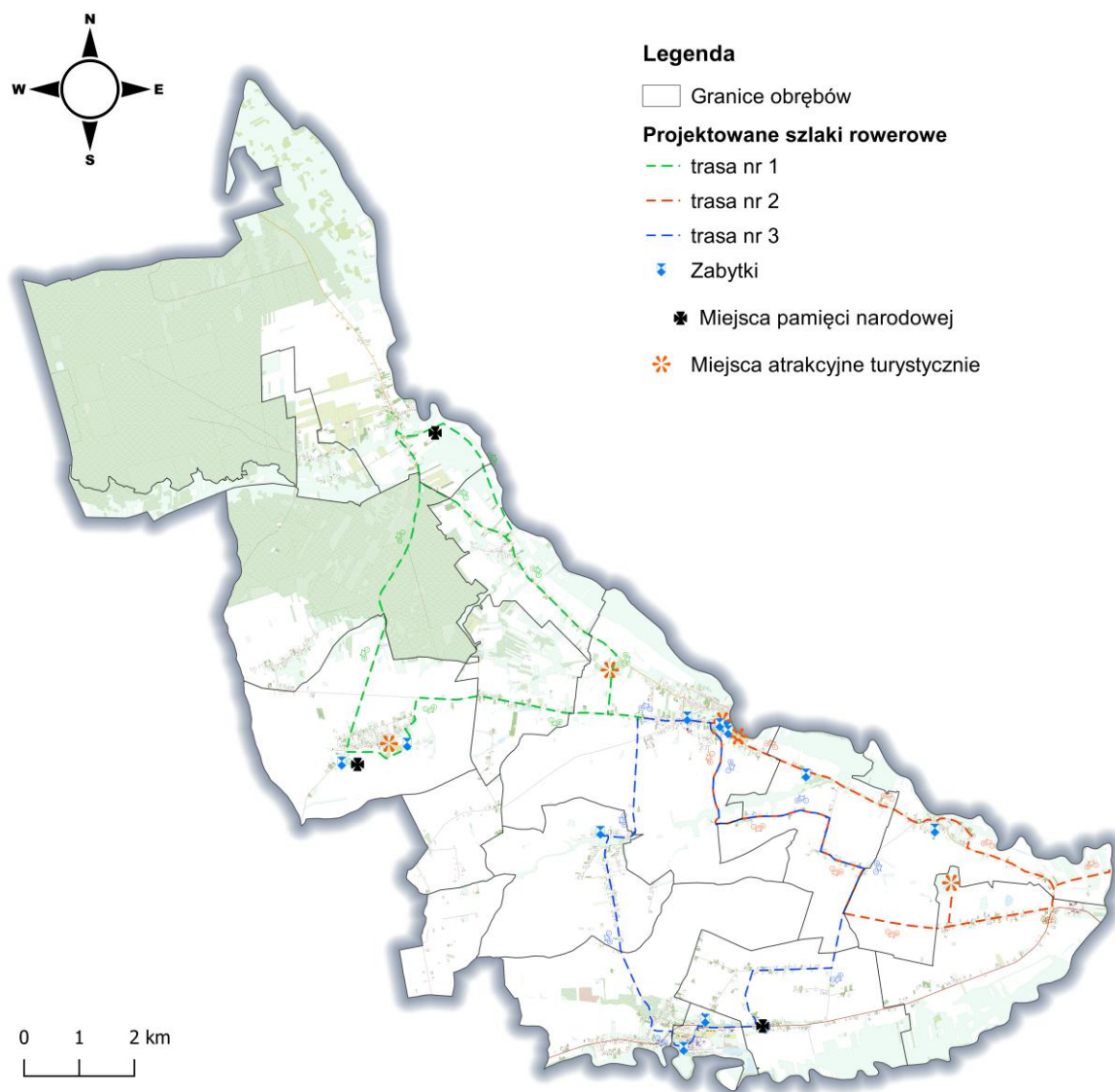
Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 77 Projektowane szlaki rowerowe

Źródło: opracowanie własne

3.7.3 Poprawa infrastruktury turystycznej

Na terenie gminy Horodło brakuje odpowiednio rozwiniętej i dobrze wyposażonej bazy turystycznej. Nie funkcjonuje tu żaden punkt gastronomiczny, a baza noclegowa ogranicza się do kilku gospodarstw agroturystycznych, które nie są odpowiednio oznakowane i trudno dostępne dla turystów. Jedynym wyjątkiem jest obiekt noclegowy „Nadbużańska Cisza” w miejscowości Matcze. W gminie wyraźnie odczuwalny jest brak zaplecza gastronomicznego

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

oraz profesjonalnej bazy agroturystycznej, które – w połączeniu z promocją lokalnych atrakcji – mogłyby stworzyć konkurencyjną ofertę turystyczną i przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy poza sektorem rolniczym.

Gmina Horodło posiada duży potencjał do rozwoju infrastruktury turystycznej, wynikający z jej atrakcyjnych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i środowiskowych. Przeprowadzona analiza obecnego stanu oraz konsultacje społeczne wykazały, że istnieją możliwości utworzenia nowych tras rowerowych, ścieżek dydaktycznych, a także miejsc wypoczynku i obsługi turystów wzdłuż rzeki Bug i szlaku kajakowego. Aby zwiększyć atrakcyjność regionu i ułatwić turystom zwiedzanie, warto rozważyć utworzenie punktów informacji turystycznej, w których dostępne byłyby szczegółowe informacje o lokalizacji zabytków oraz miejsc o znaczeniu historycznym.

3.7.4 Wyeksponowanie walorów turystycznych i krajobrazowych oraz obiektów kultury i zabytków

Istniejące walory środowiskowe, historyczne i społeczne, choć w wielu przypadkach zachowane w stanie dobrym, nie są dostatecznie wyeksponowane ani funkcjonalnie włączone w strukturę przestrzenną gminy w sposób umożliwiający ich pełne wykorzystanie w procesach rozwoju lokalnego.

Wśród najcenniejszych obszarów wyróżniają się m.in. wąwóz lessowy w Jankach Horodelskich, dolina rzeki Bug oraz dolina rzeki Ubrodowianka, które odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi jak i edukacyjnymi. Tereny te posiadają potencjał do pełnienia funkcji dydaktyczno-przyrodniczych i rekreacyjnych, co tworzy możliwość zaprojektowania szlaku dydaktycznego. Proponowane szlaki piesze, rowerowe opracowane w ramach planu urządzeniowo-rolnego łączą miejsca o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, kulturowym i historycznym.

Gmina dysponuje ponadto aktywną przestrzenią społeczną, w której funkcjonują liczne podmioty inicjujące działania kulturalne oraz utrwalające lokalne tradycje. Istotne znaczenie mają tu organizacje społeczne, koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia oraz instytucje prowadzące działalność edukacyjno-kulturalną. Działania te, choć rozproszone, tworzą potencjał dla budowy oferty kulturowo-turystycznej, która w sposób zrównoważony i zgodny z charakterem przestrzeni wiejskiej może wspierać rozwój turystyki dziedzictwa.

W przestrzeni gminnej znajdują się także liczne obiekty o charakterze zabytkowym i historycznym, w tym sakralne kapliczki, krzyże przydrożne, cmentarze, miejsca pamięci oraz przykłady tradycyjnej zabudowy wiejskiej, zachowane w takich miejscowościach jak Kopyłów, Matcze, Zosin czy Liski. Obiekty te, obecnie często niewidoczne w krajobrazie informacyjnym, powinny zostać zinwentaryzowane i włączone w sieć oznakowanych punktów dziedzictwa kulturowego. Ich przestrzenne powiązanie z planowanymi szlakami turystycznymi umożliwi stworzenie spójnej narracji o historii i tożsamości regionu.

Warto podjąć działania mające na celu uporządkowanie i wzmocnienie funkcji informacyjnych oraz przestrzennych istniejących zasobów. Poprzez wprowadzenie systemu oznakowania, rozwój małej infrastruktury turystycznej oraz poprawę dostępności do wybranych lokalizacji możliwe będzie zwiększenie ich rozpoznawalności i dostępności zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

3.8 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

3.8.1 Scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

W wyniku analizy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy Horodło w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw ustalono, że podjęcie procedury scalenia i wymiany gruntów jest wskazane w 6 obrębach ewidencyjnych. Z konsultacji społecznych wynika jednak, że mieszkańcy gminy wyrażają wolę scalenia gruntów na obszarze niemal całej gminy z wyłączeniem tych obrębów gdzie scalenia zostały niedawno wykonane. Kryteria typowania obiektów (obrębów ewidencyjnych) do scalenia gruntów przyjęto na podstawie *Wytycznych do opracowania programów urzędniowo-rolnych gmin* [Woch, 2017] oraz ustaleń na potrzeby niniejszego planu.

Tabela 36 Kryteria typowania wsi do scalania gruntów

Wyszczególnienie kryteriów	Stopień pilności scaleń		
	konieczne	wskazane	niekonieczne
Średnia liczba działek w gospodarstwie	powyżej 8	8-6	poniżej 6
Średnia powierzchnia działki (ha)	do 0,3	0,3-0,6	powyżej 0,6
Udział działek bez dostępu do drogi publicznej	powyżej 30%	10 – 30%	poniżej 10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wytycznych do opracowania programów urzędzeniowo-rolnych gmin

Tabela 37 Klasyfikacja obrębów ewidencyjnych według pilności przeprowadzenia prac scaleniowych

Lp.	Obręb ewidencyjny	Średnia liczba działek w gospodarstwie	Średnia powierzchnia działki	Udział działek bez dostępu do drogi publicznej	Potrzeba przeprowadzenia prac scaleniowych
1	2	3	4	5	6
1.	Liski	6	0,8524	5,82%	wskazane
2.	Kobło Kolonia	3	2,3374	5,74%	niekonieczne
3.	Matcze	6	1,3691	6,85%	niekonieczne
4.	Cegielnia	4	1,0068	6,50%	niekonieczne
5.	Bereźnica	5	0,7727	11,87%	wskazane
6.	Horodło	7	0,9617	9,14%	wskazane
7.	Poraj	4	1,1155	34,66%	wskazane
8.	Łuszków	4	1,2133	3,51%	niekonieczne
9.	Zosin	6	1,2221	5,56%	niekonieczne
10.	Ciołki Kolonia	2	2,6454	7,09%	niekonieczne
11.	Hrebenne	5	1,3085	4,96%	niekonieczne
12.	Strzyżów	4	1,4884	10,2%	wskazane
13.	Strzyżów Cukr.	2	1,4592	24,22%	wskazane

Źródło: opracowanie własne

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

3.8.2 Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg

W obrębach ewidencyjnych, gdzie występuje największe zagęszczenie działek pozbawionych dostępu do drogi publicznej – zwłaszcza w Poraju, Strzyżowie Cukrownia, Matczu, Łuszkowie oraz Liskach – niezbędne jest docelowe urządzenie nowej sieci dróg transportu rolnego. Powinna ona zostać zaprojektowana w sposób zapewniający każdej działce trwały, funkcjonalny dojazd, z uwzględnieniem przebiegu istniejących tras polnych i możliwości ich adaptacji.

W obrębach, gdzie problem dostępności jest mniej nasilony, wystarczające będą działania polegające na modernizacji istniejących dróg, poprawie ich nawierzchni oraz odtworzeniu odcinków, które nie istnieją w terenie pomimo ujęcia ich w ewidencji. Celem tych działań powinno być zapewnienie przejezdności dróg w warunkach całorocznych, umożliwiającej sprawny transport maszyn rolniczych.

3.8.3 Rekultywacja nieużytków

Na obszarze gminy Horodło większość nieużytków ujawnionych w bazie EGiB została zrehabilitowana w kierunku rolnym.

3.8.4 Poprawa warunków wodnych przez realizację urządzeń melioracji i retencji wodnej

Z uwagi na rolniczy charakter gminy, jej ukształtowanie, konieczne są działania skierowane na poprawę warunków wodnych, które nie tylko polepszą zdolność produkcyjną gleby i ułatwią jej uprawę, ale będą chronić środowisko naturalne.

Obecny stan urządzeń melioracyjnych w gminie Horodło nie jest zadowalający. Zlokalizowane rowy i urządzenia na nich wbudowane, a także system drenów nie spełniają oczekiwań mieszkańców i potrzeb środowiska naturalnego, ponieważ ukierunkowane są głównie na odprowadzenie wody. Występujące okresy suszy i nagłych obfitych opadów wymagają działań kompleksowych, czyli uzbrojenia obszaru gminy w system, który będzie skutecznie odprowadzał wodę z terenów wykorzystywanych rolniczo i terenów zabudowanych, przy równoczesnym utrzymaniu jej jak najdłużej w obiegu. Aby system mógł działać prawidłowo, należy wszcząć wieloetapowy proces obejmujący swym zakresem:

- regularne oczyszczanie i utrzymanie istniejących rowów melioracyjnych;
- przebudowa/budowa urządzeń na rowach (np. przepusty, kanały, tamy, zastawki);

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

- budowa zbiorników małej retencji;

Zaniedbanie i brak regularnego oczyszczania rowów melioracyjnych może doprowadzić do powstawania zatorów, czego skutkiem będzie zalewanie okolicznych gruntów rolnych lub terenów zabudowanych. Podobne w skutkach mogą być intensywne działania oczyszczania poprzez nadmierne pogłębianie rowów i regulację naturalnych cieków. Głębokie rowy powodują szybki odpływ wody z terenów wyżej położonych, nieodwracalnie zmieniając ekosystem, a dodatkowo przy intensywnych opadach, mogą kumulować spiętrzoną wodę, doprowadzając do powodzi na terenach niżej położonych. Ważnym elementem jest tu budowa zbiorników retencji (stawów, oczek wodnych), które pozwalają na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.

3.8.5 Zalesienia gruntów

Biorąc pod uwagę jakość gleb na terenie gminy Horodło, istniejące zalesienia i opracowania planistyczne w tym zakresie nie przewiduje się projektowania nowych zalesień w niniejszym opracowaniu.

3.8.6 Zadrzewienia powierzchniowe i liniowe

Zaleca się podjęcie działań mających na celu przywrócenie zadrzewień śródpolnych w krajobrazie rolniczym gminy, zwłaszcza zadrzewień liniowych.

3.8.7 Planowane formy ochrony przyrody

W gminie Horodło istniejące oraz planowane w MPZP formy ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego są oceniane jako wystarczające.

3.8.8 Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Zagospodarowanie gruntów odłogowanych w gminie Horodło nie jest priorytetowym działaniem ze względu na ich marginalny udział w ogólnej powierzchni gruntów, wynoszący jedynie 0,06%.

3.8.9 Zabiegi zapobiegające erozji wietrznej i erozji wodnej

Na terenie gminy Horodło istnieje potrzeba wdrożenia zabiegów przeciwoerozyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do erozji wietrznej, jak i wodnej. Zjawiska erozyjne stanowią istotne zagrożenie dla gruntów rolnych. Erozja przyczynia się do stopniowej degradacji gleb,

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
 sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
 NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

co nie tylko zmniejsza ich wartość produkcyjną, ale również ogranicza zdolność retencji wody, zasadniczą w kontekście przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi. Podjęcie działań przeciwoerozyjnych, takich jak odpowiednie melioracje, zadrzewienia, zalesienia oraz zastosowanie technik agrotechnicznych, jest niezbędne do zahamowania degradacji gleb oraz poprawy ich jakości. Działania te zwiększą jej zdolność do retencjonowania wody, a także przyczynią się do ochrony środowiska naturalnego przed skutkami erozji.

3.8.10 Odnowa wsi

Na obszarze całej Gminy Horodło istnieje duże zapotrzebowanie ukierunkowane na odbudowę i rozwój wsi. Potrzeby mieszkańców to przede wszystkim:

- tworzenie, ulepszanie i budowa małej infrastruktury;
- utrzymanie i odbudowa stanu dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego;
- tworzenie i ulepszenie podstawowych usług lokalnych, w tym rekreacji i kultury.

Wymienione wyżej potrzeby wskazane przez mieszkańców w trakcie przeprowadzonych konsultacji jak i działania ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Horodło na lata 2016-2023, w dużej mierze się pokrywają.

3.9 STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE GEODEZYJNO-KARTOGRAFICZNE

3.9.1 Aktualizacja użytków gruntowych

W wyniku inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że aktualizacja użytków gruntowych wymagana jest szczególnie w odniesieniu do nieużytków i wód płynących, które aktualnie ujawnione są w bazie EGiB jako rowy. Zidentyfikowano również potrzebę aktualizacji użytku Tk po nieistniejącej kolejce, a także błędnie określonego użytku wokół budynku pałacowego w miejscowości Hrebenne. W obrębach ewidencyjnych: Kopyłów, Rogalin, Janki Horodelskie, w których aktualizacja użytków gruntowych nastąpiła w trakcie postępowania scaleniowego nie występuje aktualnie potrzeba wykonywania tego typu prac.

3.9.2 Aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów

Na terenie gminy Horodło nie zidentyfikowano znaczącej potrzeby aktualizacji gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Prace te wykonywane są w miarę potrzeb na bieżąco. Jedynie w odniesieniu do zaużytkowanych rolniczo nieużytków istnieje potrzeba aktualizacji. W obrębach ewidencyjnych: Kopyłów, Rogalin, Janki Horodelskie, w których aktualizacja gleboznawczej klasyfikacji gruntów nastąpiła w trakcie postępowania scaleniowego nie występuje aktualnie potrzeba wykonywania tego typu prac.

3.9.3 Modernizacja ewidencji gruntów i budynków

W wyniku analizy dostępnych materiałów PZGiK i weryfikacji terenowej stwierdzono potrzebę modernizacji ewidencji gruntów i budynków w zakresie cieków wodnych i założenia ewidencji budynków. Istnieje również potrzeba regulacji przebiegu granicy Państwa, którą stanowi rzeka Bug.

3.9.4 Aktualizacja map glebowo rolniczych

Aktualizacja map glebowo-rolniczych należy do kompetencji Marszałka Województwa, który odpowiada za decyzje dotyczące ich uaktualniania. Jednocześnie, w wyniku kompleksowych prac związanych z gleboznawczą klasyfikacją gruntów, powinna być systematycznie przeprowadzana aktualizacja tych map, mająca na celu odzwierciedlenie aktualnych warunków glebowych.

4. PODSUMOWANIE - W WNIOSKI DOTYCZĄCE MODERNIZACJI TERENÓW ROLNYCH WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY I USTALEŃ ZE SPORZĄDZONEGO PLANU URZĄDZENIOWO- ROLNEGO GMINY

Na podstawie przeprowadzonej analizy i ustaleń możemy stwierdzić że w gminie Horodło istnieją potrzeby związane z modernizacją terenów rolnych:

- 1) wynikające z ogólnej charakterystyki gminy;
- 2) wynikające z potrzeby poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej;
- 3) wynikające z potrzeby poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy, w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych;
- 4) wynikające z potrzeby poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej;
- 5) wynikające z potrzeby urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego;
- 6) wynikające z potrzeby kształtowania krajobrazu naturalnego, ochrona przyrody i środowiska naturalnego;
- 7) wynikające z potrzeby rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych;
- 8) wynikające z zapotrzebowania na prace urządzeniowo–rolne;
- 9) wynikające z potrzeby realizacji prac geodezyjno–kartograficznych.

Ad 1 wynikające z ogólnej charakterystyki gminy

Z analizy charakterystyki gminy, jej położenia i wysokich walorów przyrodniczych wynika zarówno potrzeba wzmocnienia lokalnego rolnictwa, między innymi poprzez utworzenie skupów płodów rolnych jak również rozwój turystyki i szerokiej gamy usług towarzyszących, w tym bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowej.

Ad 2 wynikające z potrzeby poprawy gospodarki gruntami i kształtowania struktury agrarnej

Zadrzewienia śródpolne są elementem krajobrazu rolniczego, mającym wpływ na ochronę środowiska oraz stabilność gospodarstw rolnych. Problemy związane z erozją gleby, ochroną wód oraz przeciwdziałaniem negatywnym skutkom zmian klimatycznych na terenie gminy Horodło wskazują na potrzebę realizacji nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Ad 3 wynikające z potrzeby poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy, w tym struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw rolnych

W gminie Horodło, istnieje nieznaczna potrzeba poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej, a zwłaszcza poprawy struktury wielkościowej i organizacyjnej gospodarstw. Poprawę struktury wielkościowej i organizacyjnej można uzyskać na przykład poprzez realizację scaleń z zagospodarowaniem poscaleniowym obejmującym nie tylko zaprojektowanie i utworzenie nowej sieci dróg, ale również obejmującym działania w celu zwiększenia retencji wodnej i rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i środowiska.

Potrzeba poprawy funkcjonalności przestrzeni rolniczej gminy Horodło obejmuje odnowę wsi poprzez poprawę warunków wodnych, budowę i utwardzenie dróg, poprawę i budowę infrastruktury technicznej i społecznej np. światłowod, boiska, poprawę gospodarki odpadami, rozwój odnawialnych źródeł energii, rozwijanie sieci kanalizacyjnych.

Ad 4 wynikające z potrzeby poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej

W gminie Horodło istnieje zapotrzebowanie na poprawę warunków wodnych zwłaszcza w obrębie ewidencyjnym Janki Horodelskie. Poprawa warunków wodnych powinna polegać w szczególności na przywróceniu funkcjonalności istniejących urządzeń melioracyjnych, usunięciu istniejących zanieczyszczeń i przeszkód uniemożliwiających naturalny odpływ wody z rowów, konserwacji urządzeń drenarskich. Potrzeby dotyczą również budowy i montażu urządzeń spowalniających odpływ wody np. zastawek, wydzielenia terenów i budowy zbiorników małej retencji.

Ad 5 wynikające z potrzeby urządzenia funkcjonalnej sieci dróg transportu rolnego

W gminie Horodło dostrzegalna jest potrzeba modernizacji istniejących dróg, co pozwoli na poprawę ich stanu technicznego oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników. Równocześnie, istotne jest budowanie nowych dróg transportu rolnego, które umożliwią łatwiejszy dostęp do pól.

Ad 6 wynikające z potrzeby kształtowania krajobrazu naturalnego, ochrony przyrody i środowiska naturalnego

Na terenie gminy Horodło zidentyfikowano potrzebę wprowadzenia śródpolnych zadrzewień liniowych. Ochrona obszarów o wysokich walorach widokowych, musi obejmować

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

planowanie zabudowy i zagospodarowania terenów w sposób, który harmonizuje z otaczającym krajobrazem.

Ad 7 wynikające z potrzeby rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz ważnego czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych;

Gmina Horodło posiada duży potencjał do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej. Atrakcyjne krajobrazy oraz rzeźba terenu stwarzają możliwość zaprojektowania i urządzenia w terenie szlaków turystycznych rowerowych i pieszych, a także ścieżki dydaktycznej, które byłyby chętnie wybierane przez turystów. Cennym elementem turystycznym stanie się punkt widokowy zlokalizowany na terenie gminy. Ponadto należałoby rozważyć potrzebę rozszerzenia bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy Horodło.

Ad 8 wynikające z zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne

W większości obrębów ewidencyjnych gminy Horodło mieszkańcy zgłosili zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne. W przypadku prac scaleniowych, przyjęte kryteria oparte na średniej liczbie działek w gospodarstwie, średniej powierzchni działki oraz udziale działek bez dojazdu wskazały stopień zapotrzebowania na te prace w poszczególnych obrębach ewidencyjnych. W przypadku sześciu z nich uzyskano stopień potrzeby wykonania prac jako wskazane, a dla pozostałych obrębów niekonieczne. Obecnie w pracach urządzeniowo-rolnych uwzględnia się inwestycje przyczyniające się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych oraz inwestycje zawierające rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska.

Ad 9 wynikające z potrzeby realizacji prac geodezyjno – kartograficznych

Na terenie gminy Horodło istnieją przesłanki wskazujące na potrzebę realizacji kompleksowych prac geodezyjno-kartograficznych na tym obszarze - występują konflikty i rozbieżności w przebiegu granic działek cieków wodnych, istnieje potrzeba modernizacji ewidencji gruntów i budynków w zakresie założenia ewidencji budynków oraz w zakresie aktualności użytków gruntowych (błędnie przypisane użytki gruntowe do części działek ewidencyjnych, zmiana sposobu użytkowania gruntów).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Zmiana sposobu użytkowania gruntów pociąga za sobą konieczność ustalenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów oraz aktualizacji map glebowo-rolniczych.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

5. WYKORZYSTANA LITERATURA

1. Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski, 1994 – Inst. Geogr. i Przestrz. Zagosp. PAN, Warszawa.
2. Bernacki Z. 2020, *Cenne zadrzewienia*. Farmer 2020. s. 130-131.
3. Gniadek J., Janus J., Bacior S., 2017. *The influence of land consolidation works on the efficiency of the production proces*. Acta Sci. Pol. Formatio Circumiectus 16(4), 85-100.
4. Janus J., 2011. *Zintegrowany system kształtowania układów gruntowych wsi*. Rozprawa habilitacyjna, Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich, Kraków.
5. Jaros S., Woch F. 2010, *Analiza przyczyn odłogowania gruntów rolnych w województwie świętokrzyskim na przykładzie gminy Kije*. Studia i Raporty IUNG -PIB, Zeszyt 24. 2010.
6. Krupowicz W., Sobolewska-Mikulska K., 2019. *Kształtowanie sieci dróg na obszarach wiejskich w Polsce w aspekcie zasad zrównoważonego rozwoju*. Oficyna wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
7. Noga K., 2001, *Metodyka programowania i realizacji prac scalania i wymiany gruntów w ujęciu kompleksowym*, Akademia Rolnicza w Krakowie, Szkoła Wiedzy o Terenie.
8. Ocena stanu/potencjału ekologicznego rzek w punktach monitoringu operacyjnego w województwie lubelskim w 2009 roku. WIOŚ w Lublinie, 2010 (<http://www.wios.lublin.pl/tiki-page.php?pageName=rzeki>).
9. Pijanowski J.M, Przegon W., Szewczyk R, 2016, *Podstawy zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich*, Kraków.
10. Prus B., Salata T. 2013, *Analiza zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej w polityce przestrzennej gminy Tomice*. Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich nr 3/II/2013, PAN Oddział w Krakowie, s. 145-157.
11. Raport o stanie środowiska w województwie lubelskiego w roku 2008. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2009 (www.wios.lublin.pl).
12. Raport o stanie środowiska w województwie lubelskiego w roku 2009. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2010 (www.wios.lublin.pl).
13. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Poleska Dolina Bugu (PLH060032).

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód. Dziennik Ustaw nr 32, poz. 284, z dnia 1 marca 2004 r.
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, Dziennik Ustaw nr 162, poz. 1008, z dnia 10 września 2008 r.
16. Rozporządzenie z dnia 12 września 2012r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów.
17. Rozporządzenie z dnia 27 lipca 2021r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków.
18. Sajnog J., Wójcik J., 2013, *Możliwości zagospodarowania gruntów marginalnych i nieużytków gruntowych w scalaniu gruntów*. Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich Nr 2/II/2013, Polska Akademia Nauk, Oddział w Krakowie, s.155-166.
19. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 1089)
20. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024r. poz.82).
21. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.)
22. Woch F., 2001. *Optymalne parametry rozłogu gruntów gospodarstw rodzinnych dla wydzielonych terenów Polski*. Rozprawa habilitacyjna, Pamiętnik Puławski, z. 127, IUNG-PIB, Puławy.
23. Woch F., 2007. *Organizacja przestrzenna gospodarstw rolniczych oraz jej wpływ na efektywność gospodarowania*. [w:] Harasim A. (red.), Współczesne uwarunkowania organizacji produkcji w gospodarstwach rolniczych. Studia i Raporty IUNG-PIB, z.7, Puławy, 207-237.
24. Woch F., Zarychta M. 2017. *Wytyczne do opracowania programów urządzeniowo-rolnych gmin*. Instrukcja upowszechnieniowa IUNG-PIB nr 228, Puławy.

6. WYKORZYSTANE MATERIAŁY BAZOWE OPISOWE I GRAFICZNE ORAZ ŹRÓDŁA ICH POZYSKANIA

1. Baza danych Ewidencji Gruntów i Budynków – część graficzna i opisowa pozyskane z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Hrubieszowie (stan na luty 2025r.)
2. Baza BDOT500 pozyskana z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Hrubieszowie (stan na luty 2025r.)
3. Baza danych Geodezyjnej Ewidencji Sieci Uzbrojenia Terenu pozyskana z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Hrubieszowie (stan na luty 2025r.)
4. Dane dotyczące wyłączeń gruntów z produkcji rolnej pozyskane z Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie (stan na kwiecień 2025r.)
5. Baza BDOT10k pozyskane z geoportal.gov.pl (stan na 2025r.)
6. Dane odnośnie stanu ludności pozyskane z Urzędu Gminy Horodło (stan na styczeń 2025r.)
7. Dane geologiczne pozyskane z Centralnej Bazy Danych Geologicznych (stan na 2025r.)
8. Dane odnośnie form ochrony przyrody pozyskane z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (stan na 2025r.)
9. Numeryczny Model Terenu pozyskany z geoportal.gov.pl (stan na 2025r.)
10. Dane odnośnie stanu ludności na przestrzeni lat pozyskane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 2025r.)
11. Strategia Rozwoju Gminy Horodło na lata 2016-2023 pozyskana z Urzędu Gminy
12. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Horodło na Lata 2024 - 2027
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy pozyskane z Urzędu Gminy
14. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Horodło pozyskane z Urzędu Gminy
15. Objasnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz KOPYŁÓW (828), Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
16. Objasnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000 Arkusz HORODŁO (829), Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

17. Dane dotyczące produkcji roślinnej pozyskane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (stan na 2025r.)
18. Dane dotyczące produkcji zwierzęcej pozyskane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (stan na 2025r.)
19. Mapa glebowo-rolnicza pozyskana z GUGiK
20. Mapa kompleksów przydatności rolniczej pozyskana z GUGiK
21. Dane o podmiotach związanych z obsługą rolnictwa pozyskane z Statystycznego Vademecum Samorządowca (stan na 2024r.)
22. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Horodło na lata 2016-2022 pozyskany z Urzędu Gminy Horodło
23. Dane o stanie wód pozyskane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska
24. Mapy melioracji pozyskane z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (stan na 2025r.)
25. Wykaz dróg gminnych pozyskany z Urzędu Gminy Horodło
26. Mapy klas zagrożenia suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną, hydrogeologiczną oraz mapę łącznego zagrożenia suszą pozyskane z strony <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2784,plan-przeciwdzialania-skutkom-suszy-ppss>
27. Wykaz Obszarów Zagrożonych Erozją Wodną do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska z dnia 9 marca 2015 r.
28. Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)
29. Informacje dotyczące kolei wąskotorowych <http://zamojskie.lubelskakolej.net/bm15.htm>
30. Plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa Strzelce (obręby: Hrubieszów, Strzelce) sporządzony na okres od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2034 roku, na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2025 roku – OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)
31. Dane dotyczące zabytków - Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. (2024). Załącznik Nr 1 do obwieszczenia Nr 1/2024 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 7 lutego 2024 r.: Wykaz zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26
sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl
NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

32. Informacje odnośnie aspektów wodnych:

- <https://inzynierbudownictwa.pl/urzadzenia-wodno-melioracyjne-i-drenaze-kompendium/>
- Ochrona wód - Ministerstwo Klimatu i Środowiska - Portal Gov.pl (www.gov.pl),
- Ochrona wody - aspekty, cele i sposoby ochrony wody. Degradacja wody (ekologia.pl)
- <https://www.apgw.gov.pl/pl/news/show/350>

7. SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Położenie administracyjne gminy Horodło	9
Rys. 2 Położenie gminy na tle podziału na makroregiony	12
Rys. 3 Położenie gminy na tle podziału fizycznogeograficznego	13
Rys.4 Rzeźba terenu gminy Horodło	15
Rys.5 Nachylenie terenu gminy Horodło.....	16
Rys. 6 Położenie Gminy Horodło na tle regionalizacji klimatycznej Polski według A. Wosia	19
Rys. 7 Średnia dobową temperatura maksymalna (linia czerwona) i minimalna (linia niebieska) w gminie Horodło.....	20
Rys. 8 Liczba ludności gminy Horodło w latach 2020 – 2024.....	22
Rys. 9 Liczba mieszkańców gminy z podziałem na kobiety i mężczyzn gminy Horodło w latach 2020 – 2024	22
Rys. 10 Gęstość zaludnienia w miejscowościach gminy Horodło	23
Rys. 11 Zabudowa istniejąca i planowana	25
Rys. 12 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania gruntów w gminie Horodło	30
Rys. 13 Rozmieszczenie użytków rolnych w gminie Horodło	33
Rys. 14 Struktura użytkowania gruntów w gminie Horodło	34
Rys. 15 Główne kierunki produkcji rolnej na terenie gminy Horodło.....	37
Rys. 16 Zadrzewienia na terenie gminy	40
Rys. 17 Typy gleb na terenie gminy Horodło	45
Rys. 18 Rozkład typów gleb na obszarze gminy Horodło	46
Rys. 19 Grunty orne na terenie gminy Horodło	48
Rys. 20 Użytki zielone na terenie gminy Horodło.....	48
Rys. 21 Kompleksy przydatności rolniczej gleb gminy Horodło.....	50
Rys. 22 Uprawy w gminie Horodło.....	53
Rys. 23 Struktura upraw w 2025 r.....	55
Rys. 24 Struktura władania gruntów na terenie gminy Horodło.....	60
Rys. 25 Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Horodło	64
Rys. 26 Struktura ilościowa gospodarstw w grupach obszarowych.....	65
Rys. 27 Struktura powierzchniowa gospodarstw w grupach obszarowych.....	65
Rys. 28 Średnia liczba działek oraz średnia powierzchnia działki w gospodarstwie	67
Rys. 29 Zestawienie wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw w poszczególnych obrębach ewidencyjnych.....	70

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Rys. 30 Zestawienie wskaźnika rozdrobnienia gospodarstw w poszczególnych obrębach ewidencyjnych.....	71
Rys. 31 Studium działek bez dostępu do drogi publicznej	72
Rys. 32 Działki nieposiadające dostępu do drogi publicznej	74
Rys. 33 Klasyfikacja RPP na terenie gminy Horodło.....	81
Rys. 34 Zespół Szkół w Horodle	84
Rys. 35 Budynek OSP w Liskach (po lewej) i Bereżnicy (po prawej)	85
Rys. 36 Obiekty użyteczności publicznej na terenie gminy	86
Rys. 37 Wody płynące i ciek naturalne	90
Rys. 38 Zdjęcia przepustów w gminie Horodło	92
Rys. 39 Zdjęcia rowów w gminie Horodło	94
Rys. 40 System melioracji wodnych i urządzenia melioracji wodnych.....	95
Rys. 41 Zdjęcia zbiorników wodnych w gminie Horodło	96
Rys. 42 Zdjęcia rozlewiska i terenu zabagnionego w gminie Horodło	97
Rys. 43 Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Horodło	99
Rys. 44 Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Horodło.....	100
Rys. 45 Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Horodło	101
Rys. 46 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Horodło	102
Rys. 47 Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Horodło	104
Rys. 48 Sieć drogowa według kategorii	119
Rys. 49 Drogi transportu rolnego	120
Rys. 50 Droga w złym stanie w Matczu oraz nieistniejąca droga w Liskach.....	125
Rys. 51 Gęstość sieci drogowej oraz procentowy udział dróg według stanu technicznego	126
Rys. 52 Stan techniczny dróg w gminie	128
Rys. 53 Obiekty inżynierskie związane z infrastrukturą drogową	129
Rys. 54 Most w Jankach Horodelskich (po lewej) oraz w Cegielni (po prawej)	130
Rys. 55 Kładka na rowie w Matczu (po lewej) oraz w Łuszkowie (po prawej)	130
Rys. 56 Obszary chronione i formy ochrony przyrody.....	133
Rys. 57 Obszary Natura 2000	136
Rys. 58 Miejsce gniazdowania ptaków w skarpie, Janki Horodelskie.....	138
Rys. 59 Położenie Nadleśnictwa Strzelce na tle podziału administracyjnego kraju	140
Rys. 60 Podział Nadleśnictwa Strzelce na leśnictwa	141
Rys. 61 Stopień lesistości.....	145
Rys. 62 Meandry rzeki Bug (po lewej) oraz roślinność stepowa (po prawej).....	147

Rys. 63 Megafon do słuchania przyrody oraz miejsce postoju na szlaku kajakowym w Bereźnicy	148
Rys. 64 Mapa turystyczna gminy Horodło.....	149
Rys. 65 Użytek ekologiczny Kacapka	150
Rys. 66 Kopiec Unii Horodelskiej oraz Grodzisko Wały Jagiellońskie	151
Rys. 67 Zespół dworsko-parkowy w Kopyłowie	152
Rys. 68 Zabytkowe kościoły w Horodle	157
Rys. 69 Zespół pałacowy w Strzyżowie (po lewej) oraz zespół dworski w Hrebennem (po prawej)	158
Rys. 70 Miejsca pamięci narodowej.....	162
Rys. 71 Zrealizowane działania w ramach odnowy wsi tj. świetlica w Zosinie, świetlica w Jankach Horodelskich, miejsce rekreacyjno-turystycznego w Matczu	165
Rys. 72 Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	184
Rys. 73 Drogi wskazane do modernizacji przez sołtysów	188
Rys. 74 Przebieg proponowanej ścieżki dydaktycznej	193
Rys. 75 Krajobraz w okolicach rzeki Ubrodowianka.....	194
Rys. 76 Przebieg proponowanego szlaku pieszego.....	195
Rys. 77 Projektowane szlaki rowerowe	197

8. SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia i ludność gminy	11
Tabela 2 Liczba ludności - pobyt stały	21
Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów	31
Tabela 4 Struktura użytkowania gruntów – cd.	32
Tabela 5 Struktura gruntów rolnych	36
Tabela 6 Zestawienie gruntów zadrzewionych na terenie gminy	39
Tabela 7 Charakterystyka gruntów odłogowanych.....	41
Tabela 8 Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej	42
Tabela 9 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych	47
Tabela 10 Ocena jakości użytków rolnych	48
Tabela 11 Nieużytki w gminie Horodło	51
Tabela 12 Struktura upraw w 2025 r.	54
Tabela 13 Produkcja zwierzęca	56
Tabela 14 Struktura władania gruntów	59
Tabela 15 Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	63
Tabela 16 Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych.	68
Tabela 17 Wskaźnik rozdrobnienia średniego gospodarstwa w obrębie	69
Tabela 18 Działki nieposiadające dostępu do drogi publicznej	73
Tabela 19 Podmioty gospodarki w gminie Horodło	75
Tabela 20 Wartości punktowe klas bonitacyjnych do oceny RPP	77
Tabela 21 Wartości punktowe kompleksów przydatności rolniczej do oceny RPP	78
Tabela 22 Klasyfikacja RPP w poszczególnych obrębach	80
Tabela 23 Infrastruktura techniczna/podstawowe usługi	83
Tabela 24 Cieki naturalne	91
Tabela 25 Podział dróg według własności	106
Tabela 26 Zestawienie dróg w gminie Horodło według kategorii.....	107
Tabela 27 Gęstość sieci drogowej w gminie Horodło	122
Tabela 28 Sieć drogowa według stanu technicznego	124
Tabela 29 Sieć drogowa według rodzaju nawierzchni.....	127
Tabela 30 Zestawienie powierzchni lasów w gminach znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa Strzelce	142
Tabela 31 Stopień lesistości w poszczególnych obrębach.....	144

Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urządzania Terenów Rolnych w Lublinie

ul. Bursaki 17, 20-150 Lublin, tel. 81 532 83 52, fax 81 532 53 26

sekretariat@wbglubelskie.pl, www.wbglubelskie.pl

NIP 712-32-35-796, REGON 060659264

Tabela 32 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego z terenu gminy Horodło	155
Tabela 33 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego z terenu gminy Horodło	159
Tabela 34 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	159
Tabela 35 Zestawienie dróg wskazanych do przebudowy lub budowy	187
Tabela 36 Kryteria typowania wsi do scalania gruntów	199
Tabela 37 Klasyfikacja obrębów według pilności przeprowadzenia prac scaleniowych.....	200